

Programmabegroting 2017

Inhoud

INHOUD	3
1 ALGEMENE FINANCIËLE TOELICHTING	4
1.1 PERSONALIA	4
1.2 ALGEMEEN BEELD	5
2 PROGRAMMAPLAN	21
LEESWIJZER	22
DOOR DE RAAD TE AUTORISEREN BEGROTINGSBEDRAGEN	25
2.1 SOCIAAL DOMEIN	30
2.2 ONDERWIJS EN ONTPLOOIING	45
2.3 ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	59
2.4 OPENBARE RUIMTE	66
2.5 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	74
2.6 BESTUUR, BEVOLKING EN VEILIGHEID	85
2.7 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	97
2.8 OVERHEAD	104
3 PARAGRAFEN	107
3.1 LOKALE HEFFINGEN	108
3.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	119
3.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	138
3.4 BEDRIJFSVOERING	145
3.5 VERBONDEN PARTIJEN	151
3.6 GRONDBELEID	159
3.7 FINANCIERING	162
4 BIJLAGEN	171
A VERTAALTABEL PROGRAMMA/TAAKVELDEN	172
B VERLOOP RESERVES EN VOORZIENINGEN	174
C SUBSIDIES & GEMEENTELIJKE JAARHUREN VAN GESUBSIDIEERDE INSTELLINGEN	176
D MEERJARENBALANS	185
E OVERZICHT STRUCTURELE EN EENMALIGE MIDDELEN	186
F BESTUURLIJKE PLANNING	188
G KADERSTELLLENDE BELEIDSNOTA'S	190
H BRONVERMELDINGSLIJST	194
I TOELICHTING BELEIDSINDICATOREN COMMISSIE DEPLA	195
J LIJST VAN AFKORTINGEN	199

1 Algemene financiële toelichting

1.1 Personalia

Burgemeester en wethouders

Burgemeester drs. Mirjam van 't Veld

Openbare orde en veiligheid, integraal veiligheidsbeleid, bevolking, communicatie, participatieproces en externe betrekkingen, algemeen bestuur waaronder coördinatie collegebrede projecten en personeelszaken.

Wethouder Herbert Raat

Financiën, handhaving en vergunningen, zorg en gezondheid, wonen en volkshuisvesting, A9, vastgoed en Stadshart.

Wethouder Maaïke Veeningen

Onderwijs, economische zaken, deregulering, werk en inkomen, cultuur & recreatie en Schiphol.

Wethouder Peter Bot

Ruimtelijke ordening, integraal wijkbeheer, duurzaamheid, milieu en energie, ruimtelijke ordening, Zorgvlied, sport, natuur en milieu educatie en afvalbeheer.

Wethouder Jeroen Brandes

Jeugdzorg, jeugd, welzijn, verkeer & vervoer, parkeren, dienstverlening en Amstelveenlijn.

Gemeentesecretaris

drs. Bert Winthorst wnd.

Griffier

drs. Pascale Georgopoulou

Directieteam

drs. Henk Huitink, directeur a.i.

Bestuur ondernemingsraad

ing. Rogier van der Laan

drs. Marianne Levenbach - Nijboer

Anita Magro

voorzitter

plaatsvervangend voorzitter

secretaris

1.2 Algemeen beeld

1.2.1 Inleiding

De begroting 2017 bevat de uitwerking van de besluitvorming over de Kadernota 2017

Aan de hand van de Kadernota 2017 heeft in de raadsvergadering van 13 juli jl. een breed debat met integrale afweging en besluitvorming plaatsgevonden. De door uw raad gestelde kaders hebben wij uitgewerkt in de voorliggende Programmabegroting. Naast middelen om de onderwijshuisvesting voor de komende jaren te regelen, waaronder nieuwbouw Herman Wesselink College, bevat dit een breed pakket aan incidentele en structurele beleidsintensiveringen om te investeren in nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen in onze stad. Dit is inclusief de bij de Kadernota aanvaarde moties en amendement, die extra accenten hebben toegevoegd aan dit pakket. Centraal uitgangspunt is een Amstelveen waar het goed wonen en werken is. We hebben oog voor het handhaven van een hoogwaardig voorzieningenniveau, een gezonde financiële positie en een lage lokale lastendruk.

Sparen vooraf

De groei van onze gemeente in de achterliggende jaren ging gepaard met een gestage inkomstenstroom uit de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijfsterreinen en kantorenlocaties. Deze inkomstenstroom droogt op en de bestaande bebouwing wordt gaandeweg ouder en vraagt meer onderhoud. Dat vraagt een omslag in ons financiële beleid met een nieuwe lange termijnvisie om ons huidige voorzieningenniveau duurzaam veilig te stellen en betaalbaar te houden. Daarvoor is een breed draagvlak noodzakelijk.

Wij ervaren het als een enorme steun in de rug, dat uw raad leiding geeft aan dit nieuwe financiële beleid en de stapsgewijze implementatie daarvan. Bij de Kadernota 2016 is al over de eerste contouren gesproken en bij de Kadernota 2017 heeft uw raad een aantal kaderstellende besluiten genomen over de instelling van een reserve "sparen vooraf" met bijbehorende structurele dotatie.

In deze begroting geven wij, zoals toegezegd, een nadere invulling, inclusief het aanreiken van een nadere verkenning, c.q. onderbouwing van de benodigde voeding, de te verwachten aanspraken en de te volgen werkwijzen. In het vervolg van dit hoofdstuk komen wij hier uitvoerig op terug.

Nieuwe regelgeving Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

De opzet van deze programmabegroting is ingrijpend gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren door de nieuwe wettelijke regelgeving via een herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). U komt deze veranderingen op drie manieren tegen:

- Aan het slot van dit hoofdstuk Algemeen Beeld staan de belangrijkste veranderingen op een rij;
- De leeswijzer licht de veranderingen toe voor wat betreft de opzet van het boekwerk;
- Verder komen de veranderingen aan de orde op de plekken waar ze inhoudelijk spelen.

Leeswijzer

Deze begroting is de uitwerking van de Kadernota 2017. Nieuwe ontwikkelingen en financiële afwijkingen ten opzichte van de kaderstellende besluitvorming in de raadsvergadering van 13 juli lichten wij apart toe. Na de leeswijzer volgt de concrete uitwerking van de begroting in zes bestuurlijke programma's, alsmede de onderdelen overheadkosten en algemene dekkingsmiddelen. In het tweede deel van dit boekwerk volgen paragrafen die een aantal wettelijk voorgeschreven thema's behandelen.

1.2.2 Financieel begrotingsbeeld

Hieronder vindt u een samenvatting van het begrotingsbeeld 2017-2020 als uitwerking van de Kadernota 2017. Na het overzicht volgt eerst een samenvattende toelichting en daarna een toelichting per onderdeel.

Totaaloverzicht begrotingsbeeld 2017-2020

	bedragen in miljoenen euro			
	positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot			
	2017	2018	2019	2020
a) Vertrekpositie: Structureel begrotingssaldo vorige begroting				
a1) Structurele begrotingssaldi begrotingsboek 2016	0,0	-1,9	-1,9	-1,9
a2) Aanvullende raadsbesluiten 2016				
# Septembercirculaire (raadsvoorstel aanbieding begroting)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
# Nagekomen mut. begrotingsrechtmatigheid (raad 16dec15)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Vertrekpositie structureel begrotingssaldo 2017-2020 (in begr.'16)	-0,8	-2,7	-2,7	-2,7
b) Besluitvorming t/m Kadernota 2017 (structureel)				
b1) beleidsintensiveringen (structureel)	0,7	0,7	0,7	0,7
b2) meircirculaire, c.a.		-0,5	-0,5	-0,5
b3) dotatie reserve vervanging activa naar "sparen vooraf"		-0,7	-0,7	-0,7
b4) structurele dotatie reserve "sparen vooraf"		3,2	3,2	3,2
b5) Overige kaderstellende besluitvorming	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
# Sociaal domein				
# Fysiek domein				
# Organisatie				
# Ombuigingen welzijn, cultuur, sport en maatsch. vastgoed				
c) Nieuw: Uitwerking programmabegroting 2017-2020 (structureel)				
c1) lagere bijdrage SSC Belastingen & omzetting BBV	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
c2) septembercirculaire gemeentefonds	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
ACTUELE STRUCTURELE BEGROTINGSPPOSITIE 2017-2020	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
d) Eenmalige middelen				
# winstafrachten grondexploitaties	-3,3	-1,8	-2,5	
# onderwijshuisvesting	21,0	8,0		
# eenmalige beleidsintensiveringen	3,3	0,7		
Totaal saldi eenmalige middelen				
# Eenmalige inzet middelen t.l.v. algemene reserve	21,0	6,9		
# Eenmalig surplus t.g.v. algemene reserve			-2,5	0,0
BEGROTINGSSALDO STRUCTUREEL & INCIDENTEEL				
# Per saldo t.l.v. de algemene reserve	20,8	6,8		
# Per saldo t.g.v. de algemene reserve			-2,6	-0,1

Samenvatting financieel beeld

Structureel begrotingsbeeld

Vertrekpunt voor de voorliggende begroting is het meerjarenperspectief 2017-2020 in de Programmabegroting 2016 zoals behandeld in de begrotingsraad van vorig jaar, op 11 november 2015. De essentie van deze vertrekpositie is een structureel begrotingsoverschot dat is gecreëerd om een duurzaam gezond financieel beleid te kunnen voeren. Vanaf 2018 gaat dit om een bedrag van € 2,7 miljoen (totaal regel a)

Via de behandeling van de Kadernota 2017 in de raadsvergadering van 13 juli 2017 is nader richting gegeven aan de opstelling van de begroting 2017. Als vervolgstap in het duurzaam gezond financieel beleid is besloten tot de instelling van een aparte, brede reserve "sparen vooraf" met een dotatie ter hoogte van het structurele begrotingsoverschot. Op basis van de besluitvorming van de Kadernota komt dit uit op een structurele dotatie van € 3,2 miljoen (regel b4).

Daarbij is rekening houdend met de besluitvorming over structurele beleidsintensiveringen, de uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds en het in de reserve "sparen vooraf" opgaan van de reeds bestaande dotatie aan de reserve vervanging activa (regel b1 t/m b3).

Belangrijke aannames zijn hierbij, dat de decentralisaties sociaal domein, de krimp fysiek domein en doorontwikkeling van de organisatie binnen de geldende budgettaire kader hun beslag krijgen en dat ook de vastgestelde ombuigingstaakstelling welzijn, sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed wordt ingevuld (regel b5).

Als nieuw element na de Kadernota 2017 leidt de uitwerking van de programmabegroting 2017-2020 tot een aanvullend voordeel op het structurele begrotingssaldo van € 0,1 miljoen. De helft hiervan betreft een lagere bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentebelastingen Amstelland als uitkomst van de nieuwste begroting voor deze organisatie. Het restant vloeit voort uit de complete herinrichting van de kostentoerekening in de begroting ingevolge de gewijzigde regelgeving volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Gelet op de omvang van deze operatie is dit effect per saldo gering. Aan het eind van dit hoofdstuk lichten wij dit kort nader toe.

De na Prinsjesdag verschenen septembercirculaire is nog niet verwerkt in dit begrotingsboek. De algemene signalen rond de laatste Miljoenennota zijn positief en gemeenten delen hierin mee via hogere accressen. Zodra de uitkomsten voor Amstelveen zijn doorgerekend wordt een rapportage hierover aan de begrotingsstukken toegevoegd.

Eenmalige middelen

Naast structurele middelen zijn er eenmalige middelen. Dit betreft enerzijds € 7,6 miljoen aan geraamde winstafdrachten uit grondexploitaties in de jaren 2017-2019. Anderzijds is in deze jaren sprake van € 34 miljoen aan eenmalige uitgaven, waarvan € 29 miljoen onderwijshuisvesting en € 4 miljoen overige incidentele beleidsintensiveringen.

Toelichting financieel overzicht per onderdeel

b1/b2) beleidsintensiveringen, autonome ontwikkelingen en meicirculaire (structureel)

Bij de Kadernota 2017 is een pakket aan structurele beleidsintensiveringen vastgesteld met een netto beslag op de algemene middelen van € 696.000¹. In totaal bedraagt de netto structurele inzet voor nieuw beleid in deze bestuursperiode hiermee afgerond € 2,9 miljoen. Hierna volgt een overzicht met een specificatie van dit bedrag.

¹ . Daarnaast is er nog ruim € 1 miljoen structureel nieuw beleid via een specifieke dekking (m.n. inzet stelpost tbv ICT en uitbreiding sociaal domein binnen bestaande budgetten).

De uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds zijn via een aparte notitie toegevoegd aan de behandeling van de Kadernota. Naast andere ontwikkelingen (zoals het budgettair neutraal verwerkte akkoord verhoogde Asielinstroom 2016/16) kwam de uitwerking van de circulaire neer op een structurele verbetering van de begrotingspositie met € 0,5 miljoen vanaf 2018. Belangrijkste verklaring hiervoor was een forse groei van het aantal inwoners.

Structureel nieuw beleid 2016-2018

Structureel nieuw beleid 2015-2018					bedragen x 1.000 euro
Omschrijving	structureel				
	2015	2016	2017	2018	
# vernieuwing onderwijs	250	375	500	500	CUP nov.'14
# andere vorm van onkruidbestrijding		300	300	300	CUP nov.'14
# reservering / buffer sociaal domein / 3D		250	500	500	CUP nov.'14
# voedselbank	15	15	15	15	CUP nov.'14
# mobiel cameratoezicht	50	50	50	50	CUP nov.'14
# info uitwisseling met politie verbeteren	10	10	10	10	CUP nov.'14
# woonfraude, voortzetting Schijnwerper	62	62	62	62	CUP nov.'14
# samenwerkingsverbanden	75	75	75	75	CUP nov.'14
# kunstuitleen (schrappen ombuiging)	26	26	26	26	CUP nov.'14
# maatschappelijke stages	40	40	40	40	CUP nov.'14
# zoogdierenopvang De Toevlucht	12	12	12	12	CUP nov.'14
# risico en aansprakelijkheid bomen	65	65	65	65	CUP nov.'14
# cursus alcohol in het verkeer	10	10	10	10	CUP nov.'14
# Stadsstrand (cf. raadsbesluit 29apr14)		90	90	90	Kadern.'16
# internationaal beleid		60	60	60	Kadern.'16
# economie, citymarketing		50	50	50	Kadern.'16
# economie, regionaal (Greenport & PRES/Expo)		90	90	90	Kadern.'16
# communicatie		100	100	100	Kadern.'16
# vernieuwing participatievormen		30	30	30	Kadern.'16
# handhaving A'damse Bos		90	90	90	Kadern.'16
# dierenbescherming		64	64	64	Kadern.'16
sub-totaal t/m Kadernota 2016	615	1.864	2.239	2.239	
# formatie sociaal domein, incl. team Samenleving			257	257	}
# inloophuizen			6	6	} Kadern.'17
* dekking binnen sociaal domein			-263	-263	}
# economische Agenda			200	200	Kadern.'17
# "Control in control"			150	150	Kadern.'17
# P60			50	50	} Kadern.'17
* binnen ombuigingstaakstelling welzijn			-50	-50	}
# duurzaamheid			100	100	Kadern.'17
# sportbedrijf, tweejaarlijkse audit/benchmark			25	25	Kadern.'17
# omgevingsmanager			94	94	Kadern.'17
Inbraakpreventie			25	25	Kadern.'17
# ICT (basisfuncties incl. beveiliging)			700	700	} Kadern.'17
* dekking via stelpost ICT/Vastgoed			-700	-700	}
# onderwijshuisvesting			102	102	Kadern.'17
sub-totaal Kadernota 2017	0	0	696	696	
Totaal inzet structureel nieuw beleid 2015-2018	615	1.864	2.935	2.935	

b3/b4) dotatie reserve "sparen vooraf"

Zoals eerder aangegeven hebben wij als raad en college in het kader van een lange termijnvisie de koers verlegd naar structureel "sparen vooraf" voor nieuwe investeringen in de stad. Dit is een kerngedachte in het tijdig anticiperen op de omslag naar beheergemeente. De gestage inkomstenstroom in de achterliggende jaren uit de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijfsterreinen en kantorenlocaties droogt op en de bestaande bebouwing wordt gaandeweg ouder en vraagt meer onderhoud. Dat maakt het tot een bijzondere uitdaging om ons huidige voorzieningenniveau duurzaam veilig te stellen en betaalbaar te houden met voldoende armslag voor nieuwe opgaven die zich aandienen. "Sparen vooraf" betekent het treffen van noodzakelijke structurele reserveringen, naast eenmalige opbrengsten en meevallers, om onze bestaande gezonde financiële positie te consolideren en het daaraan ten grondslag liggende beleid te kunnen voorzetten.

De besluitvorming bij de Kadernota 2017 geeft een eerste concrete inkadering van dit beleid door de instelling van een reserve "sparen vooraf" met een bijbehorende structurele dotatie. Concreet bevat

deze begroting een structurele dotatie van € 3,2 miljoen vanaf 2018. In paragraaf 1.2.4. "reserves en voorzieningen" treft u een overzicht aan van het eerste meerjarige beeld van de inrichting van deze reserve. Daar komen wij ook tot de afgesproken nadere verkenning van de te verwachten aanspraken, de na te streven structureel benodigde voeding en te volgen werkwijze bij het hanteren van deze reserve.

b5) Overige kaderstellende besluitvorming: sociaal en fysiek domein, organisatie, ombuigingen

Voor een goed zicht op de structurele begrotingspositie is een aantal aannames belangrijk om daarbij in één adem te noemen. Die hebben wij het in totaaloverzicht expliciet genoemd als overige kaderstellende besluitvorming. Hieronder volgt een korte toelichting op deze onderwerpen.

Sociaal domein

Met ingang van 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor veel nieuwe taken op de terreinen Zorg, Werk en Jeugd. Uitgangspunt is, dat het sociaal domein structureel binnen de bestaande budgettaire kaders blijft passen. Daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de gemeente geen invloed heeft op de inkomsten via het gemeentefonds en dat de invloed op de uitgavenkant beperkt wordt door open einde regelingen en wettelijke verplichtingen. Zowel de toekomstige (autonome) zorgvraag als de ontwikkeling van de beschikbare macrobudgetten en de verdeling daarvan zijn onzeker en met risico's omgeven. Hetgeen overigens onverlet laat, dat de decentralisaties ook kansen bieden om voordelen te realiseren.

Met een uitgaventotaal van € 67 miljoen is het programma Sociaal Domein het grootste van de zes programma's met 30% van de totale gemeentelijke uitgaven. De Kadernota 2017 bevat in paragraaf 2.2 een uitvoerige analyse van het sociaal domein. Samengevat is momenteel nog sprake van een overschot op het sociaal domein, maar duidelijk is ook, dat dit naar de toekomst toe afneemt. Dit voordeel zit voor een belangrijk deel in een al langer bestaand herverdeelvoordeel op de vergoeding voor de bijstandsgelden (voormalig "I-deel"). Daarnaast is in het meerjarig perspectief sprake van een overschot op de Zorg en een tekort op Jeugd, die voor een groot deel tegen elkaar wegvallen.

Een recente ontwikkeling, na de Kadernota 2017, is de aankondiging dat Rijk en VNG een akkoord hebben bereikt over een korting van de macrobudgetten voor Zorg (Wmo) en Jeugd met afgerond € 200 miljoen. Dit omdat bij de start van de decentralisaties aannames zijn gehanteerd die hebben geleid tot de toekenning van te hoge budgetten ("startstreepmutaties"). Deze korting geldt met ingang van 2017 en wordt verwerkt in de komende septembercirculaire gemeentefonds.

Op dit moment is er geen aanleiding om voorstellen te doen tot bijsturing op de bestaande beleidsmatige en financiële kaders, zoals die door uw raad zijn bepaald. Dat betekent ook, dat de structurele reservering van een stelpost van € 0,5 miljoen voor nieuw beleid, c.q. buffer voor het sociaal domein in stand blijft.

Fysiek domein

Voor wat betreft het fysiek domein lag er een taakstelling om ingaande 2017 de terugloop in omzet, c.q. externe dekking op exploitaties en bouwleges structureel te hebben ingepast. Met de voorliggende begroting is dit het geval:

- Op *grondexploitaties* is geen sprake meer van ambtelijke overcapaciteit. Grondexploitaties worden belast voor de kosten van verrichte werkzaamheden op basis van vooraf gemaakte inhoudelijke en financiële afspraken. Er is voldoende werkvoorraad voor de beschikbare projectcapaciteit. Het afgestemd houden van kosten en dekking is voor verantwoordelijkheid en risico van de bedrijfsvoering van de organisatie AA;
- Op het onderdeel *bouwleges* zijn de structureel geraamde uitgaven en inkomsten op een reëel niveau van afgerond € 1,5 miljoen in evenwicht. Het opbrengstenniveau is met € 0,8 miljoen teruggebracht en daar is de kostenkant in meegegaan. De kostenverlaging betreft voor afgerond de helft van het bedrag een daadwerkelijke bezuiniging, c.q. teruggang in formatie. De andere helft betreft een verschuiving van kosten naar andere, niet uit leges gedekte onderdelen. Dit

gaat om meldingen en andere wettelijke taken die voorheen wel uit leges werden betaald maar daarin niet (meer) thuishoren. Deze verschuiving is binnen de bestaande budgettaire kaders van de begroting ingepast als onderdeel van een groot aantal verschuivingen in het kader van de herziening van de kostentoerekening in samenhang met gewijzigde regelgeving (regel c1). Overigens is de totale ombuiging op de organisatie AA groter, aangezien zowel in Amstelveen als in Aalsmeer een verlaging van de kosten moest worden gerealiseerd.

Organisatie

In de achterliggende jaren heeft de organisatie invulling gegeven aan een substantiële ombuigingstaakstelling. Wij onderkennen het belang van een organisatie die zich doorontwikkelt om veilig en bedrijfszeker te blijven voldoen aan de verwachtingen van bestuur en samenleving in een dynamische wereld. Conform de besluitvorming bij de Kadernota zijn in deze begroting extra middelen opgenomen voor "control in control" en ICT basisfuncties/veiligheid. Waar het ontwikkeltraject verdere investeringen vraagt zullen we zo nodig gerichte en onderbouwde voorstellen doen.

Een ander aspect is, dat sprake is van een groei van de organisatie die leidt tot een financieel schaalvoordeel. Omstreeks 2013 was de gedachte dat de te verwachten krimp fysiek domein en uitbreiding sociaal domein elkaar qua volume min of meer zouden compenseren. Inmiddels heeft de nodige besluitvorming plaatsgevonden en hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan waardoor per saldo sprake is van een groei van de organisatie. Samengevat is dit als volgt de duiden:

- de krimp fysiek domein is kleiner dan voorzien;
- de uitbreiding sociaal domein is groter dan eerst voorzien;
- overkomst van de G2;
- uitbreiding van de samenwerking gemeentebelastingen;
- overige besluitvorming nieuw beleid Lentenota/Kadernota.

Deze ontwikkelingen hebben zich de afgelopen jaren voltrokken. Daarbij was naast structurele effecten ook sprake van incidentele kosten (implementatie, frictie, transitie), waarbij de afspraak gold dat de taakstelling fysiek domein ingaande 2017 structureel is ingeboekt. Daarmee is de begroting 2017 het geëigende moment om de ontwikkeling van de overhead/schaalgrootte structureel te bezien.

Samengevat geldt bij de verwerking van groei/krimp en schaalvoordelen de volgende systematiek:

- Op het moment dat (budgettaire) besluitvorming aan de orde is over groei of krimp van de organisatie, vindt die besluitvorming plaats op basis van integrale kostprijs. Concreet: Als besluitvorming voorligt over formatie-uitbreiding moet aanvullend op de directe personele kosten rekening worden gehouden met een opslag voor overhead. Dat geldt voor zowel Amstelveen als Aalsmeer. Afweging op basis van integrale kostprijs geeft een zuiver beeld en kan eenvoudig en eenduidig gemeentebreed als algemene regel worden toegepast. Een recent voorbeeld hiervan is de besluitvorming over de uitbreiding sociaal domein. Zonder integrale kostprijs zou de rest van de begroting op oneigenlijke wijze (c.q. "versluierd") het sociaal domein "subsidieren";
- De effecten van afzonderlijke besluiten over de opslag voor overheadkosten bij groei/krimp worden op een centrale plek in de begroting verwerkt (via een stelpost onder beheer van de directie). In de eerste plaats worden effecten van groei en krimp gesaldeerd. In de tweede plaats wordt via aparte, onderbouwde voorstellen besloten over noodzakelijke aanpassing van budgetten voor overhead bij krimp/uitbreiding, waarna deze aanpassingen worden verrekend met de onderhavige stelpost. Er is dus geen sprake van een automatische "doorsluis" van extra dekking voor overheadkosten naar bestedende afdelingen. Er is/wordt juist bewust gekeken of en hoeveel extra budget voor overhead nodig is;
- Als zich per saldo een "schaalsprong" voordoet ontstaat een structureel overschot of tekort. Een structureel overschot als gevolg van een schaalvoordeel kan vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Een structureel nadeel vraagt een dekkingsplan. In beide gevallen is dat een

zaak van aparte bestuurlijke besluitvorming met betrokkenheid van zowel de gemeente Amstelveen als de gemeente Aalsmeer. Via de afdelingsplannen 2017 wordt de definitieve balans per 2017 opgemaakt, waarna voorjaar 2017 de bestemming van het "schaalvoordeel" (indicatief in de orde van € 1 miljoen) ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Ombuigingen

Er loopt een apart traject voor de effectuering van bestuurlijk besloten *ombuigingen op sport, welzijn, cultuur en maatschappelijk vastgoed*. Dit gaat om een totaalbedrag van € 2 miljoen. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de samenstelling naar onderdelen en de fasering in de tijd.

Ombuigingen welzijn, cultuur, sport en maatschappelijk vastgoed

bedragen x 1.000 euro
negatief bedrag is tekortverlaging

Omschrijving	2017	2018
Welzijn	-0,3	-0,5
Cultuur	-0,3	-0,6
Sport		-0,4
Maatschappelijk Vastgoed		-0,5
Totaal	-0,6	-2,0

De voor 2017 ingeboekte taakstelling is integraal in de voorliggende begroting verwerkt en geeft ons, in lijn met eerdere besluitvorming, geen aanleiding tot nadere beschouwingen. Anders dan de oorspronkelijke bedoeling bevat deze begroting nog geen uitgewerkt voorstel voor de resterende invulling in de jaarschijf 2018. Op onderdelen bestaat al wel het nodige zicht op de effectuering, waarbij wij onder meer verwijzen naar de "Cultuuragenda 2016-2020" die uw raad op 20 maart 2016 heeft vastgesteld.

Echter, voor een afgewogen totaalbeeld is duidelijkheid over maatschappelijk vastgoed nodig. Helderheid die wij graag samen met uw raad willen verkrijgen. Dit vraagt nog enige tijd, waarbij wij korthedshalve verwijzen naar het recente rapport van de Rekenkamercommissie over maatschappelijk vastgoed om een indruk te krijgen van de complexe opgave waar het hier om gaat. Deze fasering achten wij alleszins verantwoord, aangezien het gaat om een taakstelling die per 2018 ingaat en waar voor een belangrijk deel al zicht bestaat op de invulling. Uiterlijk bij de Kadernota 2018 willen wij u de concrete invulling voor 2018ev voorleggen, waarbij wij ook de raakvlakken, c.q. verwevenheid tussen taakstellingen betrekken (maatschappelijk vastgoed, sport, inkoop/aanbesteding).

c) Uitwerking begroting 2017-2020

De uitwerking van deze begroting leidt ten opzichte van de besluitvorming bij de Kadernota 2017 tot een voordeel op het structurele begrotingssaldo van € 0,1 miljoen. Voor afgerond € 50.000 betreft dit een lagere bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentebelastingen Amstelland als uitkomst van de nieuwste begroting voor deze organisatie. Het restant vloeit voort uit de complete herinrichting van de kostentoerekening in de begroting ingevolge de gewijzigde regelgeving volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Op dit laatste onderdeel gaan wij nader in aan het slot van dit Hoofdstuk.

Eenmalige middelen (regel d financieel totaaloverzicht)

Incidentele beleidsintensiveringen

Naast structurele beleidsintensiveringen bevat de Kadernota ook een pakket aan incidentele beleidsintensiveringen om te investeren in ontwikkelingen die goed zijn voor Amstelveen. Dit gaat om een netto beslag op de algemene middelen van € 4,3 miljoen². In totaal bedraagt de netto

² Daarnaast is er nog bijna € 2 miljoen incidentele inzet van middelen via een specifieke dekking (m.n. binnen de budgetten sociaal domein, via de reserve vervanging activa en uit de ontvangen bijdrage planbegeleiding A9).

structurele inzet voor nieuw beleid in deze bestuursperiode (besluitvorming via het College Uitvoeringsprogramma en de Kadernota's 2016 en 2017) afgerond € 13,5 miljoen. Hierna volgt een overzicht met een specificatie van dit bedrag.

Incidentele beleidsintensiveringen (bestedingsvoorstellen eenmalige middelen) 2015-2018

Omschrijving	bedrag totaal	bedrag x 1.000 euro fasering				
		2015	2016	2017	2018	
Digitaal Werken (cf. raadsbesluit 29apr14)	1.700	1.700				Kadern.'16
Stadsstrand (cf. raadsbesluit 29apr14)	750	750				Kadern.'16
Piet Hein	1.000	1.000				Kadern.'16
Bijk. plankosten grote projecten	900	300	300	300		Kadern.'16
# dekking uit rijksbijdrage A9 planbegeleiding	-600	(*)	-300	-300		Kadern.'16
Upgrade Kronenburg	50	50				CUP nov.'14
Verbetering uitstraling groene entrees	40	40				CUP nov.'14
Broerseparck (clubgebouw)	50	50				Kadern.'16
Groen op daken (subs.regeling 5jr à 40.000)	200		200			Kadern.'16
Sport, exploitatie Sportbedrijf Amstelveen	760	360	200	200		Kadern.'16
Sport, vierde sporthal	1.650	1.650				Kadern.'16
Verbouwing De Bolder	765	765				Kadern.'16
Communicatie	70		70			Kadern.'16
Internationaal beleid	35		35			Kadern.'16
Economie, Schiphol	150	100	50			Kadern.'16
Economie, kantorenloods	286	186	100			(**)
Implementatie Woonagenda	150		50	50	50	Kadern.'16
Woonfraude	550	125	125	150	150	(**)
Initiatieven burgers	30	30				CUP nov.'14
Opstellen wijkanalyse	40		40			Kadern.'16
Bestuurlijke adhesie maatschappelijke activiteiten	60		20	20	20	Kadern.'16
Deregulering	50	50				CUP nov.'14
Inkoopfunctie (cf. rbs. 1okt14)	230	230				CUP nov.'14
Verbeterplan aanbesteden/inkoop c.a.	250	250				Kadern.'16
P60	50		50			Bgr'16 Amend.
sub-totaal t/m Kadernota 2016	9.216	7.636	940	420	220	
Formatie sociaal domein	190			190		}
multifunctioneel wijkcentrum Randwijk	592		592			}
Bijdr. inrichting inloophuis wijkcentrum Randwijk (#)	1		1			} Kadern.'17
Stadsdorp Elsrijk / facilitair gebouw	75		75			}
Werkgeversinitiatieven werken (#)	50			50		}
# binnen sociaal domein / sociale samenhang	-908		-668	-240		}
Ogen en oren in sport, kunst en cultuur (#)	25			25		Kadern.'17
Digitaal ongehinderd (#)	10			10		Kadern.'17
Duurzaamheid	515		15	500		Kadern.'17
Pilot verbetering afvalscheiding hoogbouw (#)	40			40		} Kadern.'17
# dekking via egalisatievoorziening	-40			-40		}
Onderwijshuisvesting (***)	562		225	217	120	Kadern.'17
Grote projecten	1.550		350	700	500	} Kadern.'17
# dekking uit Rijksbijdrage planbegeleiding A9	-300				-300	}
Ontwikkeling City Marketing	150			75	75	Kadern.'17
BIZ	74			74		Kadern.'17
Glasvezel / Verglazing	150			75	75	Kadern.'17
Smart City (#)	75			75		Kadern.'17
Museum vd Togt ("vliegwielsubsidie") (#)	70			70		Kadern.'17
Cultuurinvesteringen, cultuurstrip	750			750		Kadern.'17
Cultuurinvesteringen, bibliotheek				p.m.		Kadern.'17
Bedrijventerrein Legmeer	100			100		Kadern.'17
Vernieuwen Wagenerstadion (bijdrage)	150			150		} Kadern.'17
# inzet dot. res. verv. activa	-150			-150		}
Kunstgrasveld, Rugby	522			522		} Kadern.'17
# inzet dot. res. verv. activa	-522			-522		}
Pilot verruiming openingstijden horeca	50		25	25		Kadern.'17
Schuilkelder Wolfert van Borsseleweg	150			150		Kadern.'17
"Huiskamer van de stad"	400		400			Kadern.'17
sub-totaal Kadernota 2017	4.331	0	1.015	2.846	470	
Totaal incidentele beleidsintensiveringen 2015-2018	13.547	7.636	1.955	3.266	690	

(*): de vrijval van het bedrag in de jaarschijf 2015 loopt via de Tijdvakrapportage 2015.

(**): deel CUP nov.'14 en deels Kadernota '16

(***): aanhouden leegst. 120; overbrugging Parcival 32; groei leerl. AC 65; totaal 217; School of Underst. (leerl.groei) 225.

(#): via motie/amendement toegevoegd in raadsbehandeling Kadernota 2017 op 13jul16

Bijlage E bevat een integraal overzicht van structurele en eenmalige middelen per programma. Dit om te voldoen aan de voorschriften van het BBV.

Winstafdrachten grondexploitaties en dotatie onderwijshuisvesting

In de begroting zijn de verwachte winstafdrachten grondexploitaties opgenomen volgens het raadsvoorstel actualisering grondexploitaties dat is behandeld in de raadsvergadering van 13 juli 2016. In de jaren 2017-2019 gaat het om € 7,5 miljoen.

1.2.3 Reserves en voorzieningen

Algemene reserve en reserve "sparen vooraf"

De Kadernota 2017 heeft concreet richting gegeven aan de verdere uitwerking van het duurzaam financieel beleid dat anticipeert op de omslag naar beheergemeente. Daartoe is besloten:

1. De minimale omvang van de algemene reserve (bodembedrag voor bufferfunctie) vast te stellen op € 15 miljoen;
2. Een aparte, brede reserve "sparen vooraf" in te stellen met een structurele dotatie ter hoogte van tenminste het thans geraamde structurele begrotingsoverschot van € 2 miljoen vanaf 2018, aangevuld met de bestaande dotatie aan de reserve vervanging activa van € 0,75 miljoen;
3. De bestaande reserve vervanging activa op te heffen en het eventuele restantsaldo toe te voegen aan de reserve "sparen vooraf";
4. Indien de omvang algemene reserve door wijziging van het risicoprofiel en/of noodzakelijke aanspraken daalt onder het vereiste bodembedrag dan vindt aanvulling tot het vereiste bodembedrag plaats. Beoordeling en besluitvorming hierover vindt als eerste plaats bij de opmaak en behandeling van de jaarrekening.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds is de dotatie verhoogd, zodat deze nu in totaal € 3,2 miljoen bedraagt.

In deze begroting geven wij hieraan uitwerking, waarbij tevens de ontwikkeling van de algemene reserve is geactualiseerd. Nieuwe elementen na de besluitvorming bij de Kadernota zijn:

- de uitkomsten van de Tweede Tijdvakrapportage (een verschuiving in winstafdrachten grondexploitaties van € 1,8 miljoen van 2017 naar 2016, alsmede een verwacht positief effect van overige plussen en minnen van € 1,9 miljoen, met name door kavelverkoop);
- een verwachte onttrekking van afgerond € 2,5 miljoen in 2016 in het kader van een vervroegde afdracht van de bijdrage A9, tweede tranche, waarna dit bedrag in latere jaren wordt "terugverdiend";
- een "overloop" van de algemene reserve naar de reserve "sparen vooraf" van € 7 miljoen in 2018, € 3 miljoen in 2019 en € 1 miljoen in 2020.

Onderstaand overzicht zet de actuele stand en ontwikkeling van de algemene reserve op een rij. De nieuwe elementen staan onder het kopje "Begroting 2017". De overige mutaties zijn conform de Kadernota 2017, inclusief de besluitvorming hierover in de raadsvergadering van 13 juli 2016.

Algemene reserve

bedragen x duizend euro

	2016	2017	2018	2019	2020
Geraamde stand per 1jan	41.596	50.112	28.195	15.144	15.544
<u>Mutaties bestaand beleid/genomen besluiten</u>					
Saldi structurele begroting	3.996				
Winstafdrachten grondexploitaties	1.853	3.299	1.764	2.500	
Besluitv. eenm middelen t/m begr.raad '16	-240	-420	-220		
Besluitv. jaarrekening 2015	-2.095				
Overige besluitvorming	-1.300				
<u>Kadernota 2017</u>					
Onderwijshuisvesting	-2.900	-21.000	-8.000		
Eerste Tijdvakrapportage 2016	2.572				
Vrijval incidentele ruimte sociaal domein	4.650				
Bestedingsvoorstel eenmalige middelen	-1.015	-2.846	-470		
Incidenteel effect meicirculaire 2016	1.795				
<u>Begroting 2017</u>					
Tweede Tijdvakrapportage 2016	3.700	-1.800			
Vervroegde afdracht bijdrage A9	-2.500	850	875	900	950
Dotatie aan reserve "sparen vooraf"			-7.000	-3.000	-1.000
stand algemene reserve 31dec	50.112	28.195	15.144	15.544	15.494

(a1): w instafdrachten cf. raadsbesluit 13jul16 actualisering grondexploitaties.

(a2): in Tweede Tijdvakrapportage verschuift hiervan 1,8mln. eure een jaar naar voren.

(a3): Deze mutaties worden nog apart ter besluitvorming voorgelegd en zijn nog niet verwerkt in de bijlage reserves en voorzieningen

In samenhang hiermee is de reserve "sparen vooraf" ingericht, die als vertrekpositie het volgende meerjarige beeld geeft:

EERSTE BEELD INRICHTING EN VOEDING RESERVE "SPAREN VOORAF"

bedragen x duizend euro

	2017	2018	2019	2020
Geraamde stand per 1jan	0	828	11.028	17.228
<u>Structurele dotaties</u>				
# dotatie cf. begrotingsboek 2017 (vertrekpositie)		3.200	3.200	3.200
<u>Eenmalige dotaties</u>				
# surplus algemene reserve		7.000	3.000	1.000
# restantsaldo opheffing reserve verv. activa	828			
# vastgoed / locatie ontwikkelingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
# rekeningsaldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
stand per 31dec	828	11.028	17.228	21.428

(a3): Deze mutatie worden apart ter besluitvorming voorgelegd en is nog niet verwerkt in de bijlage reserves en voorzieningen

In samenhang met deze cijfermatige vertrekpositie komen wij nu toe aan de toegezegde nadere verkenning, c.q. onderbouwing van de benodigde voeding, de te verwachten aanspraken en de te volgen werkwijzen bij het inzetten van deze reserve. Dat brengt ons tot de volgende overwegingen:

Algemene inkadering:

1. De centrale gedachte achter de reserve "sparen vooraf" is het op langere termijn waarborgen van de instandhouding van het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, betaalbaar en met behoud van financiële slagkracht. Daarbij is de term "bestaand gemeentelijk voorzieningenniveau" deels hard te bepalen (bijv. goed en veilig begaanbare wegen). Voor dit deel is de begroting ingericht op structurele budgetten voor duurzame instandhouding. Voor een ander belangrijk deel echter, is sprake van een kwalitatieve duiding van "de Amstelveense maat" voor wonen en werken. De concrete gestalte hiervan wijzigt in de tijd door maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, waarbij de concrete invulling van het prijskaartje bestuurlijke afwegingsruimte biedt. Dit betekent ons inziens, dat de sleutel tot succes ligt in een breed gedragen bestuurlijke meerjarenvisie met voldoende stevige contouren, zonder te vervallen in een al te exacte en/of vroegtijdige oormerking;
2. Deze aldus geformuleerde instandhoudingsopgave heeft een incidentele en een structurele component. De structurele opgave betreft het opvangen van de gaandeweg oplopende beheerlasten en teruglopende structurele (areaal)inkomsten bij de overgang naar beheergemeente. De incidentele kant betreft het behoud van financiële ruimte voor grote projectmatige opgaven en overige incidentele beleidsintensiveringen bij het "opdrogen" van winstafrachten grondexploitaties. De structurele opgave speelt op wat langere termijn en vraagt tijdig anticiperen, de incidentele opgave is actueler. De omvang van de reserve bepaalt de incidentele slagkracht, de structurele dotatie bepaalt de structurele slagkracht;
3. Amstelveen kent tot dus ver een beleid van "sparen vooraf" in plaats van "betalen achteraf". Dit betekent concreet, dat de huidige generatie Amstelveners geniet van de huidige voorzieningen die door voorgaande generaties zijn betaald en zelf geld opzij legt voor de komende generaties om zo het huidige voorzieningenniveau in de toekomst te kunnen continueren. Voortzetting van deze lijn is consistent en de kracht van een solide financiële positie. Overstappen van "sparen vooraf" naar "betalen achteraf" verlegt de lasten van nieuwe investeringen naar de toekomst. Dit maakt de begroting naar de toekomst toe minder flexibel en leidt tot een grotere schuldpositie. Dat kan uiteraard, maar de directe noodzaak ontbreekt op dit moment. En als de stap eenmaal is gezet, dan is de weg terug beduidend moeilijker;
4. Gelet op de aard van de reserve "sparen vooraf" ligt het in de rede, dat besluitvorming over de inzet van de reserve "sparen vooraf" in ieder geval plaatsvindt via expliciet raadsbesluit, bij voorkeur in het kader van integrale afweging bij de jaarlijkse Kadernota.

Met inachtneming van deze algemene inkadering schetsen wij ten slotte de volgende invalshoeken met betrekking tot mogelijke bestedingen uit deze reserve "sparen vooraf":

- Paragraaf 3.2 van de Kadernota 2017 gaat uitvoerig in op een aantal grote projecten in onze gemeente (A9, overige mobiliteit en Stadshart). Het belang van deze projecten voor de kwaliteit van de Amstelveense samenleving is duidelijk en bij de concrete vormgeving zijn tal van afwegingen aan de orde die tot een substantiële middelenvraag kunnen leiden. De komende tien à vijftien jaar kan dit in de orde van enkele tientallen miljoenen euro's liggen;
- De onderwijshuisvesting is en blijft een belangrijk thema. De demografische ontwikkelingen binnen Amstelveen zijn zodanig, dat wij denken dat onderwijs ook de komende jaren op de bestuurlijke agenda blijft staan;
- De achterliggende jaren is jaarlijks gemiddeld enkele miljoenen euro's aangewend voor incidentele beleidsintensiveringen in maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. Ook in de komende raadsperiodes zal er behoefte blijven bestaan aan eenmalige middelen;
- Een belangrijk opgave voor het komende decennium is "stadsvernieuwing in brede zin";
- Op langere termijn zullen substantiële bedragen gemoeid zijn met oplopende beheerlasten vanwege veroudering van de fysieke infrastructuur (met name wegen);
- De afgelopen tien jaar is in totaal € 80 miljoen aan winstafrachten grondexploitaties gerealiseerd. Deze stroom van inkomsten droogt de komende jaren op.

Overige reserves en voorzieningen

Voor wat betreft de overige reserves en voorzieningen zijn de rentedragende voorziening voor de bijdrage A9 (tweede tranche, te betalen in 2020) en de reservering voor de bijdrage Amstelveenlijn en de onderwijshuisvesting de belangrijkste posten. Wij hebben u reeds apart geïnformeerd over een mogelijke betaling op korte termijn van onze gemeentelijke bijdragen aan de A9 en de Amstelveenlijn. De onderwijshuisvesting is prominent aan de orde geweest in de afgelopen Kadernota, alsmede via een apart voorstel met betrekking tot nieuwe perspectieven voor de huisvesting van de Piet Hein school.

Voor het overige bevat de begroting tal van specifieke mutaties in reserves en voorzieningen. Deze staan per programma vermeld en in het totaaloverzicht in bijlage B. Een totaaloverzicht van de gemeentelijke reservepositie komt ook aan de orde in de paragrafen 3.2 Weerstandsvermogen en 3.7 Financiering.

1.2.4 Tarievenbeleid

Algemene uitgangspunten

De algemene uitgangspunten voor het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- Een terughoudend beleid ten aanzien van lastenverhoging;
- Het hanteren van maximaal kostendekkende tarieven;
- Het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling. Bij de Kadernota 2017 is de indexering voor 2017 vastgesteld op 1%.

Ontwikkeling woonlasten

Het deel van de lokale lasten dat voor de burger het meest herkenbaar is en jaarlijks terugkeert betreft de zogeheten woonlasten. Dit betreft de onroerende zaakbelasting (OZB), het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. De tariefvoorstellen bij deze begroting leiden samengevat tot het volgende woonlasten plaatje:

OZB	+1,0 %
Rioolheffing	+0,0%
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	+1,0 %
Afvalstoffenheffing éénpersoonshuishouden	+1,0 %

Conform het College Uitvoeringsprogramma presenteren wij voor 2017 een uiterst gematigde ontwikkeling van de lokale lasten. Deze ontwikkeling is inclusief de verdere uitvoering van het door uw raad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP). Voor een meerpersoonshuishouden in een koopwoning met een gemiddelde woningwaarde stijgen de woonlasten met afgerond 0,7%, c.q. € 5,00.

Nieuwe regelgeving

Specifiek voor deze begroting is van belang, dat wij invulling geven aan nieuwe regelgeving voor de inrichting van onze begroting en voor het onderbouwen van onze tariefvoorstellen. Dit betreft het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Voor wat betreft de gemeentelijke heffingen zijn twee wijzigingen van belang:

1. De gemeentelijke overheadkosten moeten voortaan op één plek worden verantwoord in plaats van "te worden uitgesmeerd" over alle gemeentelijke taken, c.q. producten zoals tot dusver het geval was (integrale kostprijs). Dit momentum van een totaal gewijzigde kostenverantwoording is aangegrepen om de bestaande gemeentelijke systematiek van kostentoerekening opnieuw in te richten: van een historische gegroeide lappendekken, op onderdelen complex en ondoorzichtig, naar meer eenvoud en standaardisatie. Deze omzetting van de begroting leidt tot financiële verschuivingen die ook gevolgen hebben voor de gemeentelijke taken waarvoor tarieven worden geheven;

2. De voortaan op één plek verantwoorde overheadkosten mogen wel, net als voorheen, worden betrokken in de (maximaal kostendekkende) gemeentelijke tariefstellingen, maar er gelden aanvullende voorschriften om deze tariefstelling in de paragraaf lokale heffingen transparant te onderbouwen in relatie tot de relevante lasten en baten en de mate van kostendekkenheid.

Voor de onderdelen riolen en afval is een actuele opstelling gemaakt van de kosten die volgens de huidige inzichten en de nieuwe methodiek van kostentoerekening mogen worden betrokken bij een kostendekkende tariefstelling rioolrecht en afvalstoffenheffing. Deze opstellingen komen uit op hogere kosten en zouden dus leiden tot hogere kostendekkende tarieven dan we nu hanteren. Dat komt deels door verschuivingen binnen de begroting door de andere toerekening van overhead. Deels komt dit echter ook, omdat Amstelveen een beleid kent met kostendekkende tariefstelling "op Amstelveense maat", waar niet alle mogelijke posten maximaal in zijn meegenomen (denk aan BTW en straatvegen). Bij riolen gaat het om circa € 0,4 miljoen, bij afval om € 1,5 miljoen extra toe te rekenen kosten.

We zijn niet verplicht hier iets mee te doen. Ons voorstel is dan ook om uit te blijven gaan van de bestaande lokale lastendruk en een terughoudend tarievenbeleid. Ten opzichte van de maximaal toe te rekenen kosten zit het Amstelveense rioolrecht met de bestaande budgettaire kader op 95% kostendekkendheid. Voor de afvalstoffenheffing is dit 85%.

Bij Zorgvlied is sprake van een hogere toerekening van overhead, die binnen een kostendekkende exploitatie van Zorgvlied kan worden ingepast. Dit geeft ruimte in de rest van de begroting.

De lasten en baten op het onderdeel bouwleges zijn teruggebracht naar een structureel reëel en kostendekkend niveau bij de bestaande tariefstelling waarin de lasten en baten zijn teruggebracht van € 2,3 miljoen naar € 1,5 miljoen. Echter, voor een deel is sprake van een verschuiving van kosten naar andere, niet uit leges gedekte onderdelen. Dit gaat om meldingen en andere wettelijke taken die voorheen wel uit leges werden betaald maar daarin niet (meer) thuishoren. Deze verschuiving betekent een budgettair nadeel, maar gemeentebreed kan dit per saldo worden ingepast, met name door de hiervoor genoemde tegengestelde beweging bij Zorgvlied. Het gaat hier om een plus (Zorgvlied) en een min (bouwleges) in de orde van € 0,4 miljoen.

De gevraagde onderbouwingen voor de verschillende (groepen van) heffingen zijn uitgewerkt in de paragraaf lokale heffingen. Daar maken wij inzichtelijk wat de relevante lasten en baten zijn die bij de tariefstelling (kunnen) worden betrokken, alsmede de mate van kostendekkendheid. Daarnaast bevat deze paragraaf een algemeen beleidskader met uitgangspunten, een totaaloverzicht van de geraamde inkomsten uit lokale heffingen en vergelijkende informatie over de lokale lastendruk in Amstelveen ten opzichte van de regiogemeenten. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vermeldt de zogeheten "onbenutte belastingcapaciteit", hetgeen de beeldvorming completeert. De formele vaststelling van de nieuwe tarieven verloopt via een apart raadsvoorstel Tarievennota dat wij samen met de begroting aan u voorleggen in de begrotingsraad.

1.2.5 Vernieuwing BBV

Bij de opstelling van de programmabegroting wordt rekening gehouden met de regels die hiervoor worden gesteld via het BBV. Daarbij streven wij ernaar om zo min mogelijk concessies te doen op de leesbaarheid en relevantie voor uw raad, als eerste gebruiker van de programmabegroting, alsmede op het inhoudelijk door ons voorgestane beleid. Dat blijft echter een spanningsveld. Centrale gedachten achter de grootschalige herziening waren:

- meer transparantie en begrijpelijkheid;
- meer onderlinge vergelijkbaarheid.

Op onderdelen zijn beslist verbeteringen aan te wijzen, die we dankbaar omarmen. Op andere onderdelen zijn ontsparingen waar te nemen, met name in de sfeer van de regels ten aanzien van verplichte activering en rente. Hiervan getuigen bijvoorbeeld de aanvullende interpretatienotities van de commissie BBV en de exploderende vraag- en antwoordrubriek.

In deze begroting hebben wij tal van ingrijpende wijzigingen in de regelgeving verwerkt. Op de inhoudelijk relevante plekken besteden wij hier aandacht aan. Op onderdelen is nog sprake van een verdere financieel-technische fine tuning, die gestalte krijgt via het traject afdelingsplannen.

Zoals blijkt uit het financieel totaaloverzicht is het effect op het begrotingssaldo in Amstelveen gering. In algemene zin betreffen de wijzigingen die tot budgettaire effecten kunnen leiden de kostentoerekening en de renteregels:

- Voor Amstelveen komt de gehanteerde administratieve rekenrente overeen met de extern te betalen rente en hebben de nieuwe rentevoorschriften op dit moment geen direct budgettair effect. Dat ligt anders voor gemeenten die intern rekenden met een hoger rentepercentage dan de kosten van de externe financiering.
- Wijzigingen in de kostentoerekening leiden tot verschuivingen tussen extern te dekken kosten (via tarieven en projecten) en kosten ten laste van de algemene middelen. Dit levert het volgende beeld op:
 - a. een hogere toerekening van kosten aan Zorgvlied (afgerond € 0,4 miljoen voordelig), die binnen de bedrijfsvoering wordt opgevangen;
 - b. een lagere dekking ten laste van bouwleges die gepaard gaat met een hogere doorberekening ten laste van de algemene middelen (afgerond € 0,4 miljoen nadelig);
 - c. een groot aantal kleinere verschuivingen die elkaar grotendeels compenseren met per saldo een positief effect op het begrotingssaldo van € 50.000.

Hieronder zetten wij de belangrijkste BBV wijzigingen op een rij.

1. <u>Taakvelden</u> Gemeenten moeten hun lasten en baten verantwoorden cf. landelijk voorgeschreven taakvelden.	De programma-indeling in de begroting is ongewijzigd. De specificatie van de lasten en baten binnen de programma's is nu volgens de indeling in taakvelden in plaats van de voorheen gebruikte bestuurlijke producten.
2. <u>Beleidsindicatoren & Financiële kengetallen</u> Gemeenten moeten ter wille van de onderlinge vergelijkbaarheid minimaal een voorgeschreven set van beleidsindicatoren en kengetallen opnemen in de begroting.	Is verwerkt. Deels was dit al het geval, op onderdelen is sprake van aanvullingen.

3. <u>Overhead</u> De overhead wordt apart verantwoord in een overzicht overhead. Het BBV schrijft gedetailleerd voor welke kosten tot de overhead worden gerekend.	Is verwerkt. Na de programma's en na het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen is als nieuw onderdeel toegevoegd een overzicht Overhead. Hier staan alle overheadkosten verantwoord met een begeleidende toelichting.
4. <u>Vennootschapsbelasting</u> De vennootschapsbelasting wordt verantwoord in een apart overzicht.	De implementatie van de vennootschapsbelasting is nog in volle gang. Op dit moment staan er nog geen ramingen in deze begroting.
5. <u>Verbonden partijen</u> Aanvullende informatie-eisen met betrekking tot verbonden partijen. Naast de blijvende paragraaf nu ook aandacht hiervoor op de programma's.	Is verwerkt.
6. <u>Kostendekkende tarieven</u> Aanvullende informatie-eisen. Meer transparantie en meer expliciete onderbouwing van tariefstellingen en onderliggende kostentoerekening.	Is verwerkt in de paragraaf lokale heffingen, die hierdoor sterk is uitgebreid.
7. <u>Rente en financiering</u> Nieuwe regels ten aanzien van renteverantwoording en -toerekening.	Is verwerkt, met name in de paragraaf financiering en op Algemene Dekkingsmiddelen.
8. <u>Grondexploitatie / balans</u> Diverse wijzigingen in regelgeving.	Is verwerkt. Naast paragraaf grondbeleid, ook van belang voor jaarrekening (balanspresentatie) en apart raadsvoorstel actualisering grondexploitatie.
9. <u>Verplichte activering</u> Gemeenten dienen uitgaven met meerjarig nut voortaan te activeren. Niet alleen bij economisch nut (terugverdienpotentie), maar ook maatschappelijke uitgaven. En ongeacht de wijze van dekking.	Financieel-technisch verwerkt. Ten aanzien van de dekking wordt het staande Amstelveense beleid gecontinueerd.
10. <u>Uitvoeringsinformatie</u> Aangepaste voorschriften.	Betreft wettelijke verplichte aanvullend te leveren informatie richting CBS tbv macro-economische rapportage verplichtingen, EMU-saldo etc. Wordt aan voldaan.

2 Programmaplan

Leeswijzer

Algemeen

Deze begroting kent een indeling in 6 programma's: 1) Sociaal domein, 2) Onderwijs en ontplooiing, 3) Economie en duurzaamheid, 4) Openbare ruimte, 5) Ruimtelijke ontwikkeling en 6) Bestuur, bevolking en veiligheid. Deze indeling is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren en geldt als leidraad voor deze bestuursperiode. Ieder programma kent een beleidsinhoudelijke uitwerking en een financiële uitwerking. Het vervolg van deze leeswijzer geeft een nadere uitleg bij de opzet van deze programma's.

Na de programma's volgen de onderdelen "overhead" en "algemene dekkingsmiddelen". De programma's met deze twee onderdelen omvatten samen de totale gemeentelijke lasten en baten die de gemeenteraad autoriseert. Een recapitulatie staat opgenomen voorafgaand aan programma 1. Het onderdeel overhead is nieuw vanwege aangepaste regelgeving (zie hierna).

Na het overzicht algemene dekkingsmiddelen volgen wettelijk voorgeschreven paragrafen die thematisch inzicht geven in bepaalde onderwerpen, c.q. vanuit een bepaalde invalshoek een overzicht bieden. Concreet betreft dit lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en financiering.

Aan het slot van het boekwerk zijn diverse bijlagen opgenomen met achterliggende detailinformatie.

De opzet van het begrotingsboek is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren door nieuwe regelgeving via een aangepast BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). De wijzigingen in de opzet van het boek staan aan het eind van deze leeswijzer op een rij. Inhoudelijk komen de wijzigingen aan de orde aan het slot van het hoofdstuk Algemeen Beeld en op de plaatsen waar de wijzigingen zich manifesteren.

Inhoudelijke uitwerking

Algemeen deel per programma (missie en effectindicatoren)

Ieder programma begint met een beknopt geformuleerde missie 2014-2018, gevolgd door een overzicht van effectindicatoren met een aparte rubriek "beleidsindicatoren Depla". Deze laatste rubriek betreft met ingang van deze begroting landelijk voorgeschreven indicatoren. Bijlage I bevat hiervan een totaaloverzicht met toelichting.

Thema's

De programma's omvatten meerdere beleidsterreinen. Na het algemeen deel is de verdere inhoudelijke uitwerking gesplitst in verschillende thema's. Per thema komen aan de orde actuele beleidsontwikkelingen, actuele bestuurlijke actiepunten, bestaande actiepunten conform het College Uitvoeringsprogramma en kengetallen.

Verbonden partijen

Relevante verbonden partijen worden zowel per programma vermeld als in een aparte paragraaf.

Overige inhoudelijke informatie

Een overzicht van de geldende kaderstellende beleidsnota's is opgenomen in bijlage G. Bij de kengetallen en effectindicatoren wordt door een noot verwezen naar de bronvermelding in bijlage H. Bijlage F bevat een overzicht van de bestuurlijke planning (raads- en collegebesluiten; bestuurlijke afspraken). In bijlage J is een lijst van gehanteerde afkortingen opgenomen.

Financiële uitwerking

Na de beleidsinhoudelijke informatie volgt de financiële uitwerking. Dit geeft invulling aan het budgetrecht van de raad. De door de raad te autoriseren budgetten per programma op het niveau van lasten, baten en saldo zijn opgenomen in een totaaloverzicht dat voorafgaat aan de programmaformulieren. Een nadere specificatie met toelichting is opgenomen in een financieel overzicht per programma. Het overzicht per programma is opgebouwd uit taakvelden. Met ingang van deze begroting vervangt de indeling in taakvelden de voorheen gehanteerde indeling in bestuurlijke producten. Dit sluit aan bij het nieuwe BBV-voorschrift, dat alle gemeenten in ieder geval een specificatie van lasten en baten naar gestandaardiseerde taakvelden "opleveren".

Naast de ramingen 2017, gesplitst naar lasten, baten en saldo staan de saldi vermeld voor 2016, alsmede voor het meerjarig perspectief 2018-2020. Normaliter zouden de saldi 2016 in dit overzicht zijn opgenomen conform het boekwerk programmabegroting 2016, zoals vastgesteld in de begrotingsraad van 11 november 2015. Als gevolg van de wijzigingen BBV heeft echter een herschikking plaatsgevonden van de kolom 2016. De herschikking heeft twee redenen: 1) de toevoeging van een nieuw onderdeel overhead en 2) de nieuwe indeling in taakvelden. Onderstaand overzicht laat zien dat deze herschikking neutraal is: Per saldo wijzigt het totaal van de kolom 2016 niet (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	kolom 2016 voor/na BBV		
	begr.boek 2016	begr.boek 2017	verschil
programma 1	50.436	51.221	785
programma 2	18.043	16.903	-1.140
programma 3	1.377	1.227	-150
programma 4	20.954	24.246	3.292
programma 5	304	-5.193	-5.497
programma 6	18.438	14.907	-3.531
overzicht overhead		-5.047	-5.047
overzicht alg.dekkingsmidd.	-119.109	-107.822	11.288
totaal	-9.557	-9.557	0

Ten opzichte van de kolom 2016 bevatten de ramingen voor 2017 en verder in de voorliggende begroting mutaties als gevolg van de uitwerking van de daarna gepleegde bestuurlijke besluitvorming en de technische actualisering van begrotingsgrondslagen.

Het subtotaal per programma omvat de volle omvang van verwachte uitgaven en inkomsten en sluit aan op de door de raad te autoriseren budgetten. Daarna wordt zichtbaar gemaakt welke bedragen aan de reserves worden toegevoegd of onttrokken.

Onder het financieel overzicht staat een toelichting op de ontwikkeling van het programmasaldo van jaar op jaar. Daarbij zijn de volgende soorten mutaties te onderscheiden:

- Vrijval eenmalige middelen: Het vrijvallen van eenmalige middelen uit oude jaren;
- Nieuw beleid: mutaties voortvloeiend uit de kaderstellende bestuurlijke besluitvorming over bestedingsvoorstellen voor incidentele en structurele beleidsintensiveringen, alsmede over ombuigingen;
- Overige besluitvorming: mutaties voortvloeiend uit overige specifieke bestuurlijke besluitvorming. Denk daarbij aan aparte raadsvoorstellen en gemeentefondscirculaires;
- Nominaal/autonoom c.a.: mutaties die voortvloeien uit de financieel-technische begrotingsuitgangspunten conform staand beleid, alsmede budgettair neutrale mutaties/verschuivingen zonder inhoudelijke consequenties. In deze begroting is sprake van relatief veel financieel-technische verschuivingen vanwege de nieuwe BBV-voorschriften en de in nauwe samenhang hiermee herziene wijze van kostentoerekening.

De begroting bevat veel overzichten waarin saldi en/of mutaties worden vermeld. Als regel geldt dan het volgende:

Positieve bedragen -> extra middelenbeslag = tekort(verhoging)

Negatieve bedragen -> minder middelenbeslag = overschot/tekortverlaging

Tot slot worden, voor zover van toepassing, specificaties gegeven van in de ramingen verwerkte subsidieverstrekkingsen en het verloop van de reserves en voorzieningen.

Wijziging BBV

Het gewijzigde BBV heeft geleid tot de volgende aanpassingen in de opzet van de begrotingsboek:

1. De set van effectindicatoren/beleidsindicatoren per programma is aangevuld met enkele nieuwe indicatoren waarmee voldaan wordt aan de landelijk voorgeschreven lijst van te vermelden indicatoren;
2. Relevante informatie over verbonden partijen staat nu ook op de programma's en niet alleen in de paragraaf verbonden partijen;
3. Nieuw in de begroting is een apart onderdeel overhead. Voorheen maakten de overheadkosten onderdeel uit van de programma's (integrale kostprijs). Het ontvlechten en apart verantwoorden van de overhead is gekoppeld aan het actualiseren en vereenvoudigen van de systematiek van kostentoerekening. Dit werkt door tot in de haarvaten van de financieel-technische begroting. Een samenvattende inhoudelijke onderbouwing van de gehanteerde grondslagen is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen, omdat de gewijzigde (regelgeving inzake de) kostentoerekening met name relevant is voor de lokale tarieven;
4. De paragraaf lokale heffingen is uitgebreid met cijfermatige en inhoudelijke onderbouwingen die inzicht geven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende (groepen van) tarieven;
5. De paragrafen financiering en weerstandsvermogen & risicobeheersing zijn uitgebreid vanwege aanvullende informatie-eisen in het nieuwe BBV.

Door de Raad te autoriseren begrotingsbedragen

Overzicht baten en lasten			
x 1.000 euro			
Programma	2017		
	Lasten	Baten	Saldo
01 Sociaal domein	67.074	23.121	43.953
02 Onderwijs en ontplooiing	20.603	2.065	18.538
03 Economie en duurzaamheid	3.066	1.870	1.197
04 Openbare ruimte	42.187	23.240	18.947
05 Ruimtelijke ontwikkeling	25.016	27.389	-2.373
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	15.479	2.178	13.301
07 Bedrijfsvoering	31.051	6.802	24.249
08 Algemene dekkingsmiddelen	13.145	125.135	-111.990
Totaal lasten en baten	217.621	211.799	5.822
Verrekening met reserves (- = onttrekking)			14.977
Geraamd resultaat			20.799
Waarvan eenmalige middelen *			-20.967
Structureel begrotingssaldo			-168

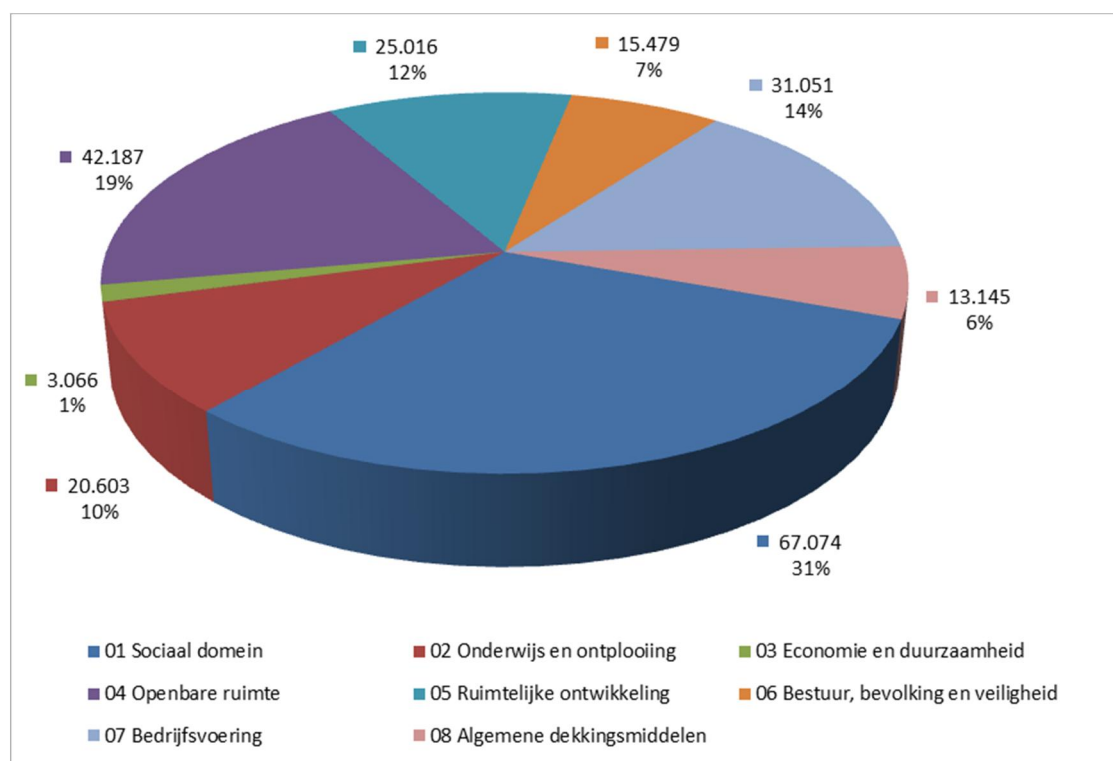
Meerjarige begroting 2017-2020				
x 1.000 euro				
Programma	Begroting			
	2017	2018	2019	2020
01 Sociaal domein	43.953	42.790	42.635	42.557
02 Onderwijs en ontplooiing	18.538	17.596	17.569	17.541
03 Economie en duurzaamheid	1.197	1.123	966	966
04 Openbare ruimte	18.947	17.013	16.913	16.913
05 Ruimtelijke ontwikkeling	-2.373	-1.900	-3.082	-891
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	13.301	13.015	12.703	12.698
07 Bedrijfsvoering	24.249	23.834	23.760	23.727
08 Algemene dekkingsmiddelen	-111.990	-112.151	-111.916	-111.603
Totaal lasten en baten	5.822	1.320	-451	1.908
Verrekening met reserves (- = onttrekking)	14.977	5.526	-2.129	-1.990
Geraamd resultaat	20.799	6.846	-2.580	-82
Waarvan eenmalige middelen *	-20.967	-6.926	2.500	0
Structureel begrotingssaldo	-168	-80	-80	-82

*In bijlage E staat een specificatie van de eenmalige middelen.

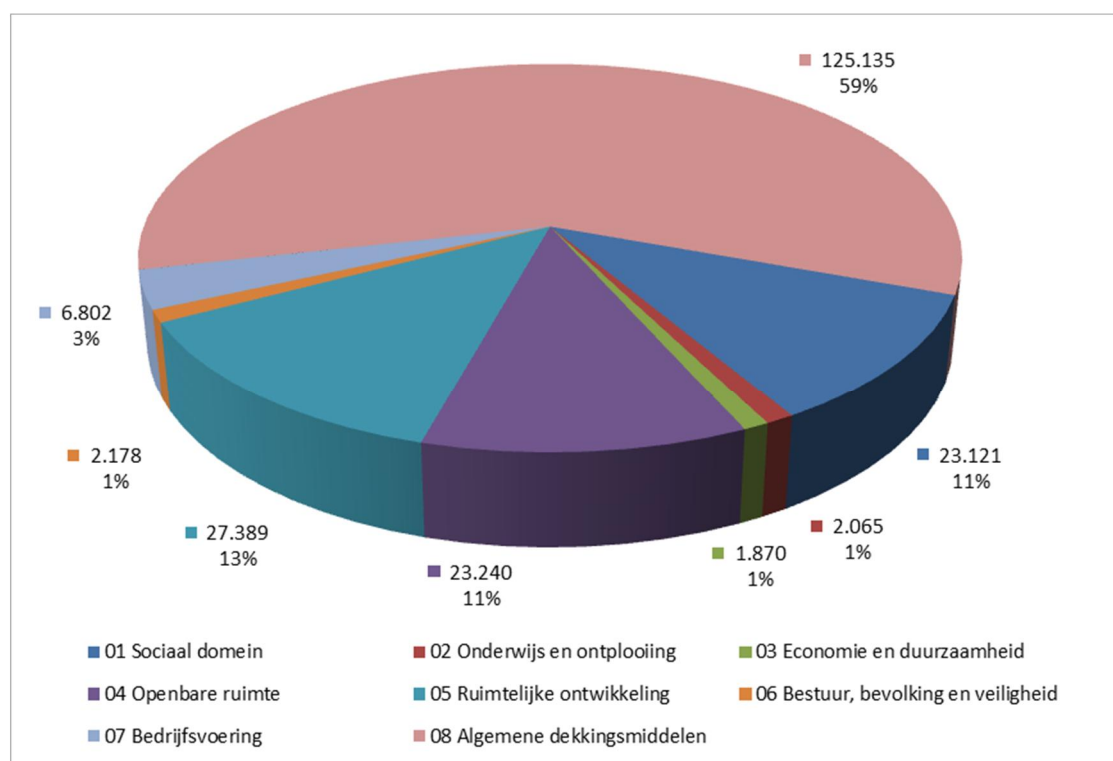
Begroting 2017 - lasten

(bedragen x 1.000 euro)

Begroting 2017 - baten

(bedragen x 1.000 euro)

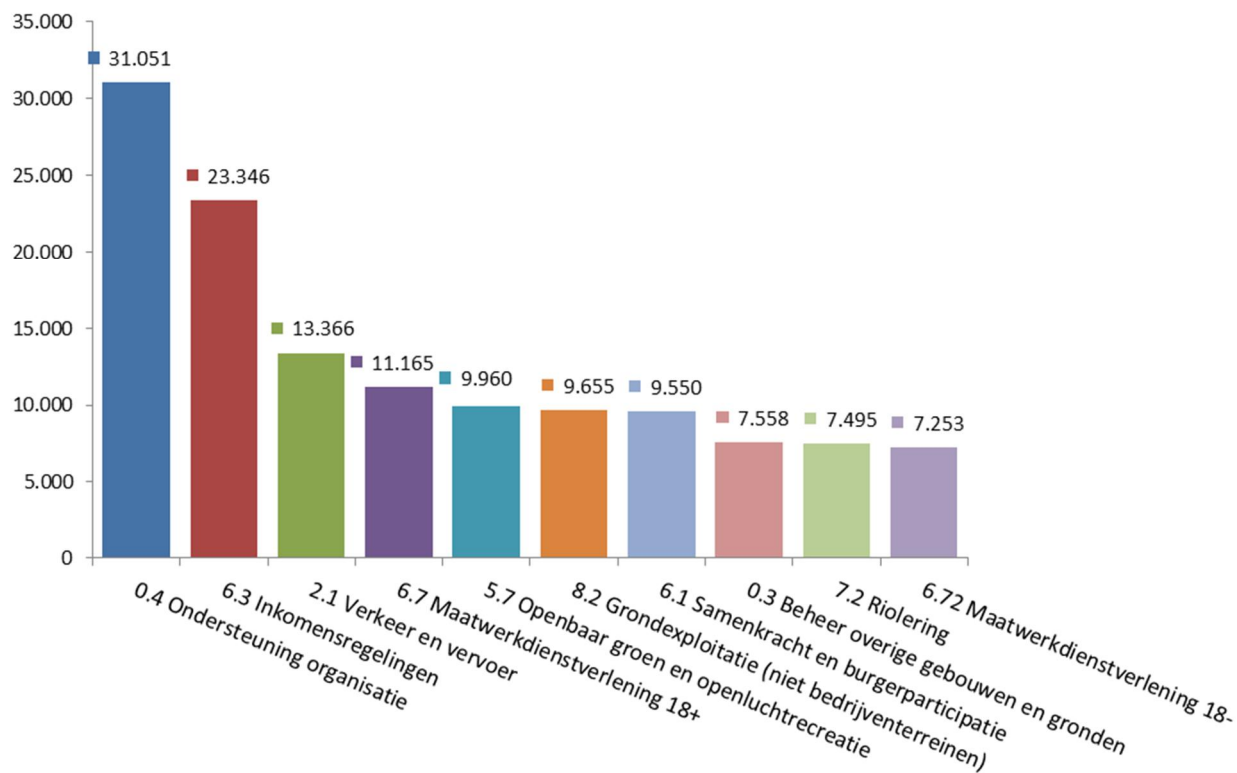
Overzicht van baten en lasten 2017 onderverdeeld naar taakvelden (x 1.000 euro)

	lasten	baten	saldo
01 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.550	35	9.516
6.2 Wijkteams	3.609	0	3.609
6.3 Inkomensregelingen	23.346	19.050	4.296
6.4 Begeleide participatie	2.378	0	2.378
6.5 Arbeidsparticipatie	1.440	330	1.110
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.861	82	2.779
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	11.165	2.303	8.862
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.253	0	7.253
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	1.692	1.321	371
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.054	0	1.054
7.1 Volksgezondheid	2.726	0	2.726
02 Onderwijs en ontplooiing			
4.1 Openbaar basisonderwijs	117	0	117
4.2 Onderwijshuisvesting	4.785	1.001	3.784
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.667	1.064	2.603
5.1 Sportbeleid en activering	4.822	0	4.822
5.2 Sportaccommodaties	50	0	50
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	3.722	0	3.722
5.4 Musea	1.206	0	1.206
5.5 Cultureel erfgoed	131	0	131
5.6 Media	2.103	0	2.103
03 Economie en duurzaamheid			
3.1 Economische ontwikkeling	549	0	549
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	1.647	1.768	-121
3.4 Economische promotie	870	101	768
04 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	13.366	1.098	12.268
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	9.960	346	9.614
7.2 Riolering	7.495	8.399	-904
7.3 Afval	6.835	9.500	-2.665
7.4 Milieubeheer	1.542	139	1.403
7.5 Begraafplaatsen	2.989	3.758	-769
05 Ruimtelijke ontwikkeling			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	7.558	7.913	-355
0.63 Parkeerbelasting	0	2.360	-2.360
2.2 Parkeren	527	0	527
2.5 Openbaar vervoer	87	0	87
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	101	0	101
8.1 Ruimtelijke ordening	4.718	2.352	2.365
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.655	13.229	-3.575
8.3 Wonen en bouwen	2.372	1.535	837

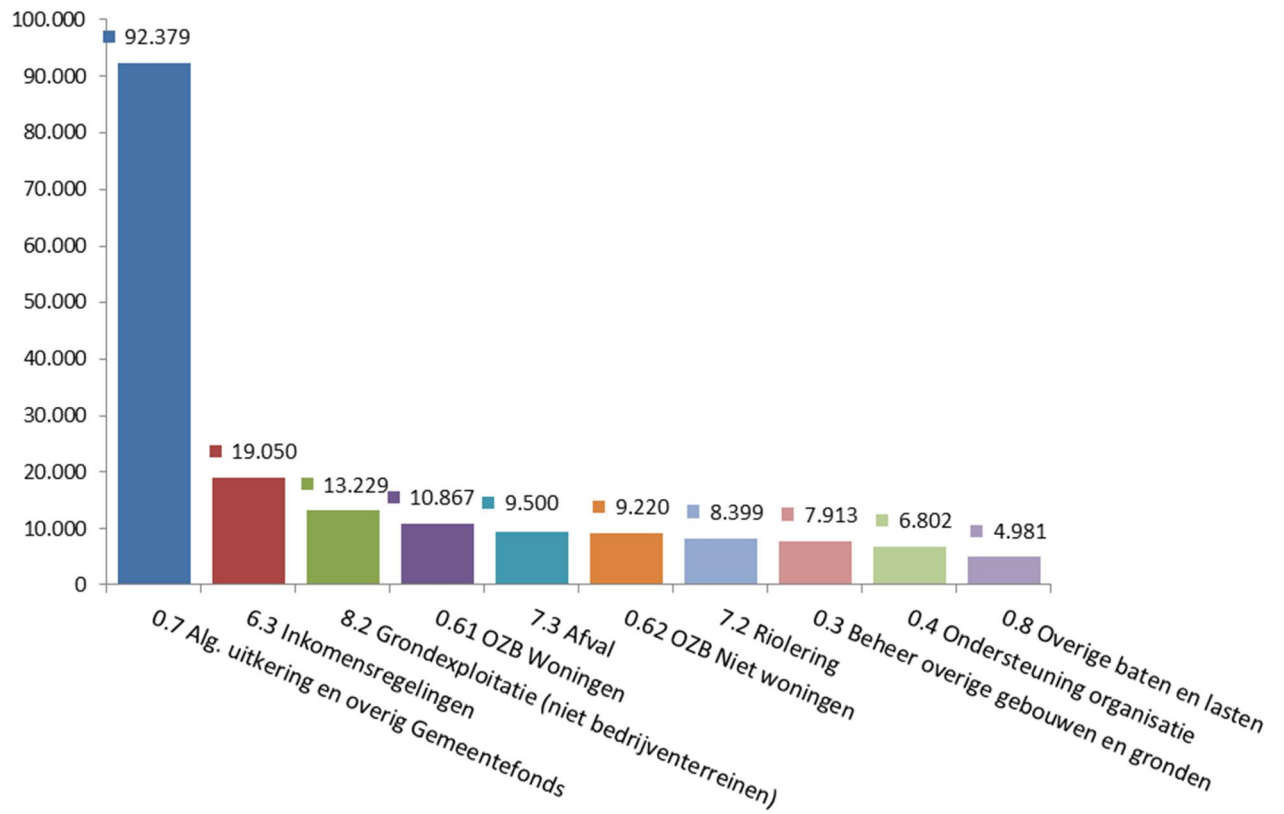
	lasten	baten	saldo
06 Bestuur, bevolking en veiligheid			
0.1 Bestuur	3.009	0	3.009
0.2 Burgerzaken	2.561	1.872	690
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.931	0	5.931
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.977	307	3.671
07 Bedrijfsvoering			
0.4 Ondersteuning organisatie	31.051	6.802	24.249
producten excl. alg. dekkingsmiddelen	204.476	86.664	117.812
08 Algemene dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury	3.914	3.656	258
0.61 OZB Woningen	805	10.867	-10.062
0.62 OZB Niet woningen	273	9.220	-8.947
0.64 Belastingen overig	3.875	4.033	-158
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefond	0	92.379	-92.379
0.8 Overige baten en lasten	4.279	4.981	-703
totaal begroting	217.621	211.799	5.822
Verrekening met reserves (- = onttrekking)			14.977
saldo (minusbedrag = begr.overschot)			20.799
waarvan eenmalig			-20.967
waarvan structureel			-168

Top tien lasten taakvelden(x 1.000 euro)

Top tien baten taakvelden (x 1.000 euro)

2.1 Sociaal domein

Missie 2014 – 2018

De gemeente Amstelveen wil dat inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Eigen verantwoordelijkheid en een sterke sociale infrastructuur zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. Zelf de regie voeren over het eigen leven en op een goede manier zelfstandig blijven wonen zijn hierbij leidend. Het voorkomen van het verlies van zelfstandigheid is een uitgangspunt. Het veilig en gezond opgroeien van jeugd is een ander belangrijk uitgangspunt. Onderlinge hulp ontstaat spontaan maar de gemeente kan randvoorwaarden scheppen waarin dat gemakkelijker gebeurt. Wanneer informele hulp en ondersteuning niet voldoende aanwezig zijn, zal de gemeente algemene en maatwerkvoorzieningen beschikbaar stellen. Uitgangspunt hierbij is dat inwoners, waaronder gezinnen, zo mogelijk weer op eigen kracht verder kunnen. Waar nodig zet de gemeente direct specialistische ondersteuning in. Inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van betaalde arbeid, afgestemd op hun arbeidsmogelijkheden, worden door de gemeente begeleid. De gemeente verleent inkomensondersteuning aan inwoners waar nodig en vraagt daarvoor waar mogelijk een tegenprestatie.

Het gemeentebestuur onderkent de kracht in de samenleving en de eigen verantwoordelijkheden die mensen willen en kunnen nemen. Het bestuur verbindt en inspireert, beloont eigen initiatief en geeft tijdig ruimte voor inbreng in gemeentelijke plannen.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
% inwoners in de buurt dat elkaar nauwelijks kent	2	35%	32%			30%
% ouderen (65+) dat ten minste redelijk voldoet aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)	2	52%	62%			57%
% Mantelzorgers dat aangeeft zich overbelast te voelen	2		20%			19%
Door de ondersteuning heb ik een betere kwaliteit van leven (% eens)*				74%		74%
Door de ondersteuning kan ik mij beter redden (% eens)*				75%		75%
Gemiddeld aantal inkomensvoorzieningen	1	876	964			-2,5% per jaar
Alcoholgebruik jongeren, % jongeren dat recent (=afgelopen 4 weken) gedronken heeft	5					
-klas 2 VO		10%	**			8%
-klas 4 VO		53%	**			48%
Ervaren gezondheid door jongeren als (heel) goed	4	85%	**			87%
Besluiten Jeugdwet***	1		1.879			
Cliënten Jeugdwet met residentiële hulp**	1		75			Volgt na 2015

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
Beleidsindicatoren Depla						
Cliënten met maatwerk-arrangement per 10.000 inwoners	7	-				
Personen met bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners 18 jr. eo	7		189,8			
Lopende re-integratie-voorzieningen per 10.000 inw. 15-64 jr	7		145,4			
%Kinderen in uitkeringsgezin	7	2,59				
%Werkloze jongeren	7	0,48				
%Jongeren met jeugdhulp (van totaal jongeren tot 18 jaar)	7		8,8			
%Jongeren met jeugdbescherming (van totaal jongeren tot 18 jaar)	7		0,4			

*Eerste meting 2016; Naast het verplichte cliënttevredenheidsonderzoek van de Wmo zal onderzocht worden of een vorm van nazorg ontwikkeld kan worden waardoor beoordeeld kan worden of de voorzieningen aan de zorgvraag voldoen.

**Eerstvolgende meting wordt 2017 gepubliceerd; **Getallen geven een indicatie. ICT systeem is nog in ontwikkeling.

Thema 2.1.1 Zorg en welzijn

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Amstelveen wil dat inwoners naar eigen mogelijkheden mee kunnen doen in de samenleving. Het uitgangspunt is dat inwoners de regie behouden over het eigen leven en zelfstandig kunnen wonen. Eigen verantwoordelijkheid en ondersteuning vanuit het sociale netwerk staan hierbij centraal. Door sociale samenhang te stimuleren wordt de informele ondersteuning vanuit het sociale netwerk vergroot. Als inwoners met beperkingen ondanks informele ondersteuning niet in staat zijn mee te doen, wordt gezocht naar een oplossing op maat, zodat deze inwoners zo (snel) mogelijk weer op eigen kracht verder kunnen. Deze ondersteuning wordt zo veel mogelijk dichtbij de eigen woon- en leefomgeving georganiseerd. Inwoners die niet in staat zijn zich te handhaven in de samenleving worden opgevangen in een veilige omgeving. Hierbij wordt zoveel mogelijk ingezet op het (helpen) herstellen van de zelfregie en zelfstandig wonen.

Actuele beleidsontwikkelingen

Preventie, wijkgericht werken en sociale samenhang

Om preventieve inzet en sociale samenhang verder te versterken is het verbeteren van afstemming tussen professionals op wijkniveau van belang. Ook voor 2017 blijft deze afstemming een aandachtspunt waar de gemeente actief een bijdrage aanlevert. Daarnaast wil Amstelveen bewonersinitiatieven de ruimte blijven geven en laat dit ondersteunen door AanZ. Overigens loopt het huidige welzijnscontract AanZ & VITA tot 1-1-2018. Dit betekent dat we in 2017 afspraken moeten gaan maken over de ondersteuning van inwoners door een welzijnspartij in 2018.

Inrichting woonservicezones en Wmo-pilots dagstructurering

Sinds 2015 is er sprake van scheiden wonen en zorg. Dit betekent dat alleen mensen met een zwaardere zorgvraag (hoger dan ZZP5) een indicatie krijgen voor een verzorgings- of verpleeghuis. Inwoners met een lichtere zorgvraag/ verminderde zelfredzaamheid, moeten langer thuis blijven wonen.

Amstelveen heeft inmiddels negen woonservicezones ingericht. Amstelveen blijft in 2017, samen met de zorg- en welzijnspartijen, bezig met het vernieuwen van de ondersteuning binnen deze zones zodat deze blijft aansluiten bij de behoefte van de inwoners.

In 2015 en 2016 heeft Amstelveen drie inloopvoorzieningen voor ouderen gerealiseerd binnen de hierboven genoemde woonservicezones. Tevens zijn op pilot basis twee nieuwe inloopvoorzieningen gestart. In 2017 zal blijken of, zoals het college verwacht, met deze in totaal vijf voorzieningen een afdoende dekkend netwerk van inloopvoorzieningen is gerealiseerd.

Dementieaanpak

Amstelveen vindt adequaat casemanagement dementie van belang voor haar inwoners. De gemeente en Zorg en Zekerheid zijn voornemens steeds meer gezamenlijk op te trekken bij de inkoop/aanbesteding van deze voor inwoners belangrijke vorm van ondersteuning. In 2017 wil Amstelveen deze samenwerking door ontwikkelen en onderzoeken of het vanaf 2018 mogelijk is gezamenlijk casemanagement in te kopen en partijen die dit bieden gezamenlijk aan te sturen.

Tevens is het college op verzoek van de gemeenteraad bezig met het realiseren van een kleinschalige logeer/respijtzorgvoorziening in Westwijk waarvan de oplevering eind 2017 gepland is.

Vrijwilligersondersteuning

Het vrijwilligersbeleid wordt voor een groot deel vormgegeven door de Vrijwilligerscentrale Amstelland. Om de informele ondersteuning verder te faciliteren is 'Amstelveen voor elkaar' ontstaan. Het doel is de ondersteuning c.q. informele zorg aan hulpbehoevende Amstelvener te ondersteunen.

Toegankelijkheid

Amstelveen moet, conform ratificatie van het VN verdrag voor mensen met een beperking, per 1 januari 2017 toegankelijk zijn voor deze doelgroep. Onderzocht wordt welke stappen Amstelveen eventueel (nog) moet nemen, zodat er gesproken kan worden van een toegankelijk Amstelveen. Daarnaast wordt gekeken of het door Otwin van Dijk (PvdA) en landelijke organisaties ontwikkelde keurmerk toegankelijkheid interessant is voor de gemeente Amstelveen.

Lokaal gezondheidsbeleid

De periodieke gezondheidsmonitor is in 2016 herhaald. In 2017 worden de resultaten van de gezondheidsmonitor verwacht en verwerkt in het gezondheidsbeleid.

Transformatie Wmo

De in 2016 ingezette transformatie wordt in 2017 verder vormgegeven. De gemeente legt onder meer de nadruk op sterkere verbinding met andere uitvoerders in het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld huisartsen, wijkverpleging en welzijnspartijen. Ook wordt de dienstverlening nog meer aangepast aan de vraag van de Amstelveners.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
Realiseren kleinschalige respijtzorgvoorziening conform raadsnotie	Uitvoering	
Dementie-aanpak 2015-2018	Uitvoering	
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Effectief uitvoeren van de door het Rijk aan de gemeente overgedragen taken op het gebied van		

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
jeugdhulp, zorg en ondersteuning en begeleiding naar werk. Actiepunten 2017: Uitvoering voortzetten.	Uitvoering	
2. Terugdringen van overheadkosten bij uitvoering van de overgedragen taken zodat minimaal 80% van het budget naar uitvoering gaat en tegengaan van overlap tussen voorzieningen Actiepunten 2017: Uitvoering voortzetten.	Uitvoering	
3. Strakke gemeentelijke regie op de toegang tot zorg en ondersteuning. Actiepunten 2017: Uitvoering voortzetten.	Uitvoering	
4. Ondersteuning bieden op basis van de behoefte van de hulpvrager en maatwerk bij hulpverlening aan gezinnen. Actiepunten 2017: Uitvoering voortzetten.	Uitvoering	
5. Stimuleren van vrijwilligerswerk en ondersteunen van mantelzorgers. Actiepunten 2017: Realiseren van een kleinschalige logeervoorziening (respijtzorg) in Amstelveen-Zuid.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Toegekende rolstoelen	1	230	252	193	
Toegekende woningaanpassingen	1	275	281	219	
Ritten collectief vervoer	1	71.437	71.401	76.048	
Toekenningen overig individueel vervoer	1	127	137	119	
Cliënten hulp bij huishouden (gemiddeld)	1	1.990	1.796	1.632	
Verleende zorguren Hbh hele jaar	1	253.212	228.011	208.920	
Klanten individuele begeleiding	1			412	
Klanten dagstructurering	1			238	
Inwoners 75 jaar en ouder	1	8.185	8.217	8.387	8.401
% Mantelzorgers (%bevolking 18 jaar en ouder) volgens landelijke definitie	2	8%		9%	
% Vrijwilligers (%bevolking 18 jaar en ouder)	2	27%		22%	

Thema 2.1.2 Werk en inkomen

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Zo veel mogelijk zelfredzame burgers die zich vrij kunnen ontplooien en actief deel nemen aan het maatschappelijk verkeer.

Actuele beleidsontwikkelingen

AM Match

De nieuwe werkorganisatie AM Match is operationeel sinds 1 juli 2016 en is verantwoordelijk voor het aan regulier werk helpen van werkzoekenden met een verdien capaciteit tot 70% van het wettelijk minimumloon. In het derde kwartaal van 2017 worden de resultaten en de samenwerking tussentijds geëvalueerd.

Werkplein Amstelveen / Aalsmeer

Het Werkplein Amstelveen/Aalsmeer is officieel geopend in februari 2016. De ambitie van het college om voor de bemiddeling naar werk alle kennis en expertise op één plek te bundelen is daarmee gerealiseerd. Op het werkplein vindt de ondersteuning plaats voor alle inwoners, met name mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samen met werkgevers wordt op een innovatieve manier gewerkt om zoveel mogelijk inwoners aan (regulier) werk te helpen.

Op het werkplein wordt daarnaast ondersteuning geboden bij sollicitatie-activiteiten, het aanleren van werknemersvaardigheden en het bieden van een werkaanbod. De ontwikkeling van de dienstverlening op het werkplein is een continue proces dat in 2017 wordt voortgezet: ontwikkelen van nieuwe instrumenten (Gastvrouwenproject, samenwerking bibliotheek: digi-vaardige training op het Werkplein), het versterken van de werkgeversbenadering (samenwerking 99 van Amsterdam en het WSP Groot Amsterdam), de samenwerking met de collega's van de sociale teams en de andere afdelingen binnen het sociaal domein en de samenwerking met Economische Zaken. Steeds kijken hoe het beter kan en waar we de samenwerking kunnen zoeken.

Inzet op extra uitstroom uit de bijstand

De cijfers van het eerste half jaar laten zien dat het werkplein stappen heeft gezet. De targets uit de beleidsnota "Meer Meedoen" zijn grotendeels gehaald. In het collegeprogramma 2014-2018 is de ambitie opgenomen om bij gelijkblijvende omstandigheden een afname van 2,5% van het aantal bijstandsgerechtigden te realiseren. Ondanks de goede resultaten is het nodig om een winstwaarschuwing af te geven. De groep statushouders wordt steeds groter. Een groep die, gelet op het hele traject vanaf de inburgering, jaren nodig heeft om een plek op de arbeidsmarkt te vinden. Daarnaast zien we een onverminderd hoog aanbod van nieuwe klanten Participatiewet en blijkt dat de afstand van deze groep tot de arbeidsmarkt te groot is om gelijk de arbeidsmarkt op te kunnen. Meer stappen moeten worden gezet om voor iedereen een plek op de arbeidsmarkt te vinden. Ook zien we de arbeidsmarkt veranderen. Meer flex-contracten waardoor mensen sneller weer terug komen.

In de doorontwikkeling van het Werkplein worden producten ontwikkeld om statushouders, die een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt, verder te ondersteunen richting betaalde arbeid.

Ten gevolge van de flexibilisering van de arbeidsmarkt wordt ook vaker ingezet op parttime werk. Dit betekent wel verminderde uitkeringslasten maar geen reductie van het aantal uitkeringsgerechtigden. Sinds 1-1-2015 wordt het reduceren van het aantal uitkeringsgerechtigden negatief beïnvloed door de latere instroom in de AOW.

Sluitende aanpak voor jongeren – aansluiting onderwijs met de arbeidsmarkt.

In de beleidsnota Participatiewet is als uitgangspunt opgenomen dat iedereen naar vermogen moet kunnen participeren en de borging van een sluitende aanpak voor jongeren. Jongeren ondersteunen bij het vinden van hun weg naar werk als ze nog op school zitten is veel effectiever dan achteraf geconfronteerd worden met de vraag naar werk/ scholing. Dit geldt ook voor jongeren (de nieuwe doelgroep voor gemeenten) met een arbeidsbeperking (bijvoorbeeld jongeren van het VSO en Praktijkonderwijs).

Vanuit de RMC-functie worden jongeren in beeld gebracht die uit het onderwijs vallen. Het aantal voortijdig schoolverlaters loopt terug. De groep jongeren zonder startkwalificatie die hun weg terug naar school en/of terug naar de arbeidsmarkt niet zelf weet te vinden, vraagt een bredere aanpak in samenwerking met het Werkplein. Om deze sluitende aanpak te kunnen borgen is intensieve samenwerking met het RMC, leerplicht, onderwijs (praktijk- en vso scholen) en de afdelingen binnen

het sociaal domein noodzakelijk. Op dit moment wordt vanuit het werkplein met de pro/vso scholen samengewerkt om de jongeren nog voordat ze de school verlaten te ondersteunen naar de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt binnen de arbeidsmarkt regio Groot Amsterdam samengewerkt om een instrumentarium en dienstverlening te ontwikkelen voor alle jongeren binnen onze regio. Dit gebeurt ook omdat Amstelveense jongeren naar school gaan in bijvoorbeeld Amsterdam.

Ondanks deze sluitende aanpak voor werkzoekende jongeren blijkt in de praktijk dat er jongeren thuiszitten zonder werk, zonder een gekwalificeerde opleiding en zonder dat ze bekend zijn bij instanties als UWV, gemeente, RMC of ROC. Van belang is deze jongeren in beeld te krijgen. Eerste kwartaal 2017 wordt een voorstel gedaan hoe we deze groep jongeren tot 27 jaar gaan benaderen.

Participatiebudget

Op de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) worden kortingen doorgevoerd die worden veroorzaakt doordat de doelgroep kleiner wordt aangezien deze regeling wordt afgebouwd. Daarnaast wordt door het Rijk een efficiencykorting doorgevoerd op de Wsw.

Met de komst van AM Match wordt verder invulling gegeven aan het aan het werk helpen van de verschillende doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Budget Uitkeringen Participatiewet

In 2016 is het aantal bijstandsgerechtigden verder toegenomen. De verwachting is dat het aantal bijstandsgerechtigden maandelijks met een aantal van 10 toeneemt. Dit betreft 5 reguliere bijstandsgerechtigden en 5 bijstandsgerechtigden veroorzaakt door de stijging van het aantal statushouders. De verwachting is dat de stijging van de kosten binnen het beschikbare budget kan worden opgevangen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit / uitvoering	Planning
De uitvoering van het actieprogramma uit het beleidsplan Participatiewet 2015-2018 'Meer meedoen'	Uitvoering	
De uitvoering van de sluitende aanpak voor jongeren tot 27 jaar richting onderwijs en arbeidsmarkt.	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit / uitvoering	Planning
1. In beginsel tijdelijk ondersteunen van mensen op zoek naar betaald werk via een persoonsgerichte benadering Actiepunten 2017: - Vanaf 1 februari 2016 vindt de begeleiding naar werk voor alle inwoners, met name voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt plaats op het Werkplein. - Vanaf 1 juli 2016 is de AM werkorganisatie verantwoordelijk voor werkzoekenden met een loonwaarde tot 70% van het wettelijk minimumloon.	Uitvoering Uitvoering	
2. Inzetten op extra uitstroom uit de bijstandsuitkering van 2,5% per jaar. Actiepunten 2017: Het volgende wordt ingezet om uitstroom te realiseren: - Persoonlijke (nieuwe) dienstverlening op het werkplein, waaronder sollicitatie activiteiten, aanleren werknemersvaardigheden en werkaanbod. - Inzet van alle instrumenten participatiewet, afgestemd op de mogelijkheden van de klant en de	Uitvoering Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit / uitvoering	Planning
vraag van de werkgever.		
3. Uitvoeren van de verplichte tegenprestatie bij ontvangst van een bijstandsuitkering, onder voorwaarden ook in de vorm van mantelzorg. Actiepunten 2017: Uitvoering van de verplichte (en vrijwillige) tegenprestatie is vanaf 1 januari 2016 opgenomen in de reguliere werkwijze.	Uitvoering	
4. Creëren van een vangnet via een passend armoedebelief en vroegtijdige schuldhulpverlening voor mensen die niet zelfstandig uit hun financiële problemen kunnen komen. Actiepunten 2017: - Uitvoering van de actiepunten uit de beleidsnota Schuldhulpverlening 2016-2020. - Evaluatie van de beleidsnota schuldhulpverlening.	Uitvoering Uitvoering	
5. Goed samenwerken met en ondersteunen van maatschappelijke voorzieningen voor bewoners in de knel zoals de Voedselbank. Actiepunten 2017: Uitvoering voortzetten.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Gemiddeld aantal inwoners met een bijstandsuitkering	1	831	881	962	
Gemiddeld aantal inwoners met een WSW-dienstverband	1	120	113	107	
Inwoners met een WW-uitkering	8	1.799	1.767	1.686	
Toekenningen bijzondere bijstand en minimaregelingen	1	2.778	5.920*	3.987	
Gemiddeld aantal trajecten schuldhulpverlening	1	448	493	467	
Houders Amstelveenpas	1	2.129	2.245	2.118	
Beroepsbevolking	7	38.100	44.000	45.000	

* Deze stijging wordt mede veroorzaakt doordat er alleen in 2014 extra voorzieningen werden aangeboden (het zogenoemde kindpakket en de koopkracht tegemoetkoming voor minima).

Thema 2.1.3 Jeugd

Wat willen we bereiken 2014-2018?

De gemeente wil dat ieder kind veilig en gezond kan opgroeien in een gezinssituatie. Ouders zijn altijd de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Zij delen deze taak met medeopvoeders als groepsleiders en leerkrachten en hun eigen sociale netwerk. Opvoedsteun aan ouders is altijd gericht op het vergroten van hun probleemoplossend vermogen. Zorgen om kinderen manifesteren zich in het eigen gezin, op school of in de buurt. Oplossingen, integrale ondersteuning en hulp moeten daarom zo dicht mogelijk bij de natuurlijke woon- en leefomgeving worden georganiseerd en aansluiten op de eigen gezinscontext. Ouders blijven zelf verantwoordelijk,

professionals schuiven aan. Alleen in situaties waar er veiligheidsrisico's voor het kind aanwezig zijn, worden verantwoordelijkheden (deels) overgenomen.

Actuele beleidsontwikkelingen

Bij de invoering per 2015 van de nieuwe Jeugdwet, waarmee de gemeente verantwoordelijk werd voor alle jeugdhulp, heeft het accent gelegen op de overdracht van taken op het gebied van jeugdhulp naar de gemeente. Een belangrijke doelstelling voor de langere termijn was de hulp op een meer effectieve en efficiënte wijze te organiseren. Nu de feitelijke transitie heeft plaatsgevonden richt de aandacht zich op het ontwikkelen van initiatieven gericht op transformatie van de jeugdhulp.

Eind 2016 wordt de uitvoeringsagenda preventief jeugd- en gezinsbeleid opgesteld. De komende jaren zal de uitvoering ervan gerealiseerd worden. Het bouwen van een basisstructuur vroegsignalering en toeleiding in samenwerking met kinderopvang, onderwijs, welzijnswerk en eerstelijnszorg staat daarbij centraal.

In 2018 wordt een nieuwe regionale inkoopstrategie specialistische jeugdhulp ingevoerd. De vernieuwingen zijn o.a. gericht op betere en integrale hulp voor gezinnen, resultaat gestuurd inkopen, meer mogelijkheden voor nieuwe aanbieders en een vermindering van administratieve lasten. We verwachten hiermee in de toekomst besparingen te behalen. 2017 is een voorbereidingsjaar waarin lokale teams getraind worden en alvast gaan oefenen met de nieuwe werkwijze. Bedrijfsvoering en ICT worden aangepast op de nieuwe situatie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Vorbereiding van implementatie nieuwe werkwijze en inkoop specialistische jeugdhulp.	Uitvoering	
Uitvoering van agenda preventief jeugd – en gezinsbeleid.	Uitvoering	
Uitvoering toegangstaken specialistische jeugdhulp.	Uitvoering	
In de praktijk ontwikkelen van initiatieven gericht op de transformatie van de jeugdhulp.	Uitvoering	
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Effectief uitvoeren van de door het Rijk aan de gemeente overgedragen taken op het gebied van jeugdhulp, zorg en ondersteuning en begeleiding naar werk.		
Actiepunten 2017:		
- Uitvoering van agenda preventief jeugd- en gezinsbeleid: - Versterking vroegsignalering. - Effectieve uitvoering van preventieprogramma in scholen en wijken, w.o. vechtscheidingen. - Herijking van schoolmaatschappelijk werk. - Invoering nieuwe regionale verwijsindex. - Vorbereiding van implementatie nieuwe werkwijze en inkoop specialistische jeugdhulp: - Actief betrekken van huisartsen en onderwijs bij nieuwe werkwijze gemeente en aanbieders. - Training en scholing van de lokale teams ten aanzien van nieuwe werkwijze. - Aanpassing verordening jeugdhulp.	Uitvoering Uitvoering College Uitvoering Uitvoering Raad	 1 ^e helft 2 ^e helft

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. Terugdringen van overheadkosten bij de uitvoering van de overgedragen taken zodat minimaal 80% van het budget naar uitvoering gaat en tegengaan van overlap tussen voorzieningen. Actiepunten 2017: - Vorbereiding nieuwe inkoopstrategie, in het bijzonder op het gebied van bedrijfsvoering en ICT. - Sluiten van nieuwe contracten specialistische jeugdhulp 2018 waar integraliteit van hulp en het behalen van resultaten centraal staan. - Vereenvoudiging en standaardisatie van administratieve processen, zowel bij gemeente als aanbieders.	Uitvoering College Uitvoering	1 ^e helft
3. Strakke gemeentelijke regie op de toegang tot zorg en ondersteuning. Actiepunten 2017: - In 2017 wordt de implementatie van de nieuwe regionale inkoopstrategie specialistische jeugdhulp (2018) voorbereid. Daarbij ligt nog meer nadruk op de gemeentelijke regiefunctie. - Training en scholing van de lokale teams tav regie en toegang tot zorg. - Intensivering samenwerking tussen gemeentelijke jeugdhulpverleners en huisartsen en onderwijs gericht op een snelle en effectieve toegang voor inwoners.	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	
4. Ondersteuning bieden op basis van de behoefte van de hulpvrager en maatwerk bij hulpverlening aan gezinnen. Actiepunten 2017: - In 2017 wordt de implementatie van de nieuwe inkoopstrategie (2018) voorbereid. Deze strategie is bij uitstek gericht op het bieden van maatwerk en het behalen van resultaten, w.o. het werken met een integrale probleemanalyse (perspectiefplan). - Training en scholing van de lokale teams t.a.v. het werken met perspectiefplannen en gezinsprofielen. - In de praktijk ontwikkelen van initiatieven gericht op de transformatie van de jeugdhulp.	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Inwoners 0 t/m 3 jaar	1	3.817	3.886	4.058	4.150
Inwoners 4 t/m 17 jaar	1	12.990	13.173	13.557	13.977
Cliënten jeugdhulp*				1.463	
Gezinnen bij jeugdbescherming en jeugdreclassering*	1			134	

*Getallen geven een indicatie. ICT systeem is nog in ontwikkeling

Thema 2.1.4 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Algemeen: inwoners en andere partijen zijn tijdig en helder geïnformeerd over gemeentelijke plannen, projecten en besluitvorming.

Specifiek: Meer inbreng van inwoners en maatschappelijke organisaties in gemeentelijke plannen en meer kansen voor initiatieven uit de samenleving.

Actuele beleidsontwikkelingen

In het kader van "Bewoners aan Zet" is in 2016 gestart met Veldverkenningen waaraan een groot aantal bewoners deelneemt. Deze thematische verkenningen zijn enerzijds gericht op het ophalen van vernieuwende inzichten uit de samenleving over diverse onderwerpen en wederzijdse verwachtingen en anderzijds om deelnemers te enthousiasmeren zelf met initiatieven te komen en deze ook te realiseren, al of niet in coproductie met de gemeente. Deze Veldverkenningen worden in 2017 voortgezet. Ook de bestaande én nieuwe bewonersinitiatieven zullen in 2017 waar nodig worden gestimuleerd, ondersteund en begeleid. De nieuwe aanpak op het vlak van overheidsparticipatie wordt in 2017 uitgevoerd en is gericht op experimenteren met diverse vormen van participatie, waarbij "loslaten", flexibiliteit en "ja, tenzij" de leidende principes zijn voor de interne organisatie.

De huidige lijn van informatievoorziening en uitwisseling van informatie van en naar wijkplatforms wordt onverminderd voortgezet, met dien verstande dat de interne organisatie (opnieuw) gevraagd zal worden om informatie over ontwikkelingen die voor bewoners van belang zijn zo vroegtijdig mogelijk te verstrekken. Door bewoners tijdig mee te nemen in die ontwikkelingen kunnen wensen en ideeën uit de samenleving in de ontwikkeling worden verwerkt. In dat verband blijft het noodzakelijk in de interne organisatie aandacht te blijven vestigen op het gewenste gedrag en de houding die hoort bij het denken "van buiten naar binnen" en "bewoners aan zet". Het in 2016 ingezette traject, gericht op de interne organisatie, zal in 2017 worden voortgezet.

De in 2016 ingestelde Participatieraad Sociaal Domein wordt in 2017 eveneens adviesorgaan op het gebied van jeugdhulpverlening. Ook hierbij geldt dat het op tijd advies vragen aan de participatieraad aandacht behoeft.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College- /raadsbesluit /uitvoering	Planning
Organiseren Veldverkenningen	Uitvoering	
Uitvoering geven aan nieuwe participatieaanpak	Uitvoering	
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College- /raadsbesluit/ uitvoering	Planning
Vergroting van de inbreng vanuit de samenleving in gemeentelijke plannen onder meer door gerichte inzet van social media.		
Actiepunten 2017: • Intern uitdragen van eind 2016 ingevoerde stappenplan participatie (handreiking). • Experimenteren met nieuwe vormen van digitale participatie (stadsdebatten, community's, participatieportal etc.). • Digitale participatie intern en extern onder de aandacht brengen.	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	

Financiën

01 Sociaal domein	2016		2017		2018	2019	2020
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.063	9.550	35	9.516	9.251	9.251	9.251
6.2 Wijkteams	4.779	3.609	0	3.609	3.394	3.394	3.394
6.3 Inkomensregelingen	4.770	23.346	19.050	4.296	3.846	3.846	3.846
6.4 Begeleide participatie	2.591	2.378	0	2.378	2.186	2.055	1.925
6.5 Arbeidsparticipatie	2.434	1.440	330	1.110	962	1.032	1.080
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.610	2.861	82	2.779	2.779	2.779	2.779
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	10.451	11.165	2.303	8.862	8.721	8.626	8.628
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9.402	7.253	0	7.253	7.565	7.566	7.568
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	326	1.692	1.321	371	371	371	371
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.054	1.054	0	1.054	1.054	1.054	1.054
7.1 Volksgezondheid	2.741	2.726	0	2.726	2.662	2.662	2.662
Totaal lasten en baten	51.221	67.074	23.121	43.953	42.790	42.635	42.557
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	51.221	67.074	23.121	43.953	42.790	42.635	42.557

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 1

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	51.221	43.953	42.790	42.635
vrijval eenmalige middelen	-50			
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (Ogen en oren in sport, kunst & cultuur, Smart city)	100	-100		
Ombuiging welzijn	-125	-190		
Aanpassing budgetten sociaal domein cf. circulaire BZK:				
- decentralisatie jeugd	-1.030	122		2
- decentralisatie zorg	-163	-142	-94	-45
- decentralisatie werk	-198	-289	-61	-82
- bestaande taken Wmo (hbh)	275			47
- asielinstroom	500	-500		
- overige mutaties (vervallen incidentele toelage HbH, taaleis, studietoelage, lijfrenteopbouw, uitvoeringskosten participatiewet)	-357	-64		
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-6.220			
Begrotingssaldo komend jaar	43.953	42.790	42.635	42.557

Voorzieningen

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Dubieuze debiteuren sociale dienst	1.842	0	0	1.842	1.842	1.842	1.842
01 Sociaal domein	1.842	0	0	1.842	1.842	1.842	1.842

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Per partij wordt hierna de doelstelling en het financieel belang vermeld. Voor aanvullende informatie (vestigingsplaats, deelnemers en bestuurlijk belang) wordt verwezen naar de paragraaf

Naam	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland
Doelstelling	De Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (OGZ) voert de Wet publieke gezondheid (Wpg) uit voor de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Hiermee wordt voldaan aan artikel 2 van de Wet publieke gezondheidszorg (Wpg) en een goede uitvoering van de daarin genoemde taken. In essentie gaat het om zowel de bescherming van de volksgezondheid tegen risicofactoren, alsmede het actief bevorderen van de (preventieve) volksgezond waar dat nodig is. Concrete basis- en maatwerktaken zijn sociaal medische advisering, forensische geneeskunde, hygiëneadvies aan instellingen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, jeugdgezondheidszorg, inspectie kinderopvang, cursussen en trainingen, vangnet en advies.
Financieel belang	De door elke gemeente verschuldigde bijdrage wordt vastgesteld naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 2.713.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	225	1.016	807	329	444

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland en Meerlanden Werkorganisatie
Doelstelling	De Werkorganisatie behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers en hun colleges op het gebied van: a. de sociale werkvoorziening ingevolge de WsW, en b. de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw, elk voor zover de colleges conform artikel 5 bevoegdheden hebben overgedragen of opgedragen aan het bestuur van de Werkorganisatie. Het bestuur van de Werkorganisatie draagt daarbij zorg voor een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van de in de wetten opgedragen taken.
Financieel belang	Ten aanzien van de sociale werkvoorziening: elke gemeente draagt bij naar rato van het aantal voltijd-equivalenten dat per 31 december van het desbetreffende jaar bij het werkvoorzieningsschap wordt ingenomen door uit die gemeente afkomstige werknemers. Ten aanzien van de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw: elke gemeente betaalt naar afname.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	-129	6.246	7.165	2.234	1.508

Subsidies

Instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	Begroting x 1.000 euro	
			2016	2017
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Stichting Meldpunt Discriminatie regio Amsterdam	Klachtenbehandeling, voorlichting en advies.	Bestrijden en voorkomen discriminatie.	31	31
Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland	Het verzorgen van de eerste opvang en het geven van maatschappelijke en juridische begeleiding bij het inburgeringsproces.	Sociale integratie.	105	105
Stichting Brentano Amstelveen	Coördinatie boodschappenplusbus.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	90	90
Stichting Brentano Amstelveen	Ondersteuningsaanbod t.b.v. woonservicezones	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	89	89
Stichting Vita Welzijn en Advies	Inzet WWZ-wijkteams in wijken.	Bevorderen ondersteuning en participatie kwetsbare burgers.	21	21
Stichting Vita Welzijn en Advies	Maaltijdenfonds.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	27	27
Stichting Sociaal Steunpunt Amstelveen	Ondersteuning vrijwilligers organisatie.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	10	10
Mantelzorg Steunpunt	Alzheimercafé.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen en hun mantelzorgers ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	2	2
Overleg Lichamelijk Gehandicapten Amstelland/ OLGA	Ondersteuning overleg lichamelijk gehandicapten (OLGA).	Ondersteuning belangenbehartiging en maatschappelijke participatie gehandicapten.	14	14
Stichting Belklus	Vrijwilligers klussen bij ouderen.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	17	17
Stichting Kledingbank Amstelland	Kledingproject voor Amstelveense Minima, vluchtelingen en houders van de stadspas Amsterdam.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van minima,	13	13

Instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	Begroting x 1.000 euro	
			2016	2017
		vluchtelingen en houders van de (Geen suggesties).		
Roads	Maatjesproject: koppeling van burgers met GGZ problematiek aan burgers die hen sociaal maatschappelijk ondersteunen.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen van burgers met psychosociale problematiek ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten en sociaal isolement en overlast te voorkomen.	42	42
Voedselbank Amstelveen	Ondersteuning minima d.m.v. voedselpakketten.	Ondersteunen minima	15	15
Vrijwilligerscentrale	Werven, bemiddeling en training vrijwilligers.	Ondersteuning van vrijwillige inzet: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt.	93	93
Vrijwilligerscentrale	Buurthulpdienst/gespecialiseerde vrijwilligersketen: coördinatie (gespecialiseerde) vrijwilligersinzet ten behoeve van burgers.	Ondersteuning van vrijwillige inzet: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt. Tevens ondersteuning en bevorderen participatie.	162	162
Mantelzorgsteunpunt (Osira- Amstelring)	Ondersteuning mantelzorgers.	Ondersteuning van mantelzorgers: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt.	156	156
Carafit, De Schakel Vrijtijdsvereniging, Stichting De Regenboog, Stichting De Vrijbouter, Stichting Paardrijden	Ondersteuning vrijetijdsbesteding verstandelijk gehandicapten.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	26	26
Vrijwilligerscentrale Amstelland	Uitvoering maatschappelijke stages.	Stimuleren vrijwilligerswerk / maatschappelijke participatie en algemene ontwikkelingen jeugd.	40	40
AanZ-Amstelveen	Coördinatie van activiteiten, wijkwelzijnswerk en beheer van wijkcentra.	Bevorderen sociale samenhang, infrastructuur, verbeteren en behoud van de woon- en leefomgeving in de Amstelveense wijken.	1.852	1.808
Diverse bewonersinitiatief groepen	Coördinatie van activiteiten.	Bevorderen sociale samenhang.	262	282

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
Stichting Dorpshuis Nes a/d Amstel	Diverse activiteiten gericht op maatschappelijke participatie bewoners Nes aan de Amstel.	Bevorderen sociale infrastructuur Nes aan de Amstel.	5	2
Amstelveense aanvrager o.b.v. subsidieregeling Fonds Doen	Projectmatige activiteit voor en door jongeren, begeleid door een ondersteuningsorganisatie.	Stimuleren initiatieven van jongeren.	28	28
St. Brijder, GGD	Voorlichting op onder meer scholen.	Preventie alcohol- en drugsgebruik.	43	43
Stichting Kinderland/ Stichting Ons Vakantiekamp	Vakantiekamp voor Amstelveense kinderen.	Vrijetijdsaanbod voor de jeugd in de zomervakantie.	26	26
Amstelveense scoutingverenigingen o.b.v. de subsidieregeling Scouting	Accommodatie en scoutingactiviteiten voor Amstelveense jeugdleden.	Vrijetijdsaanbod voor de jeugd.	162	162
inloopinitiatieven voor kankerpatiënten in Villa Randwijck en Alleman	Coördinatie en ontmoetingsactiviteiten.	Ondersteuning kankerpatiënten en hun naasten door ervaringsdeskundigen.	0	6
Stichting Vita Welzijn en Advies, Zonnehuisgroep Amstelland	Het opzetten en uitvoeren van vrij toegankelijke dagstructureringsactiviteiten.	Realiseren dagstructurering als algemene voorziening in wijken voor inwoners met lichte beperkingen.	0	160
Stichting Humanitas	Getrainde vrijwilligers bieden steun en praktische hulp aan ouders van Amstelveense gezinnen met tenminste één kind jonger dan 6 jaar met het opvoedingsondersteuningsprogramma Homestart.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	59	59
Sezo	Opvoedspreekuren.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	30	30
Advies- en meldpunt huiselijk geweld en Kindermishandeling	Hulpverlening huiselijk geweld en uitvoering zorg wet tijdelijk huisverbod	Voorkomen (verdere) escalatie huiselijk geweld, opvang slachtoffers	124	199
Totaal programma 1			3.544	3.758

2.2 Onderwijs en ontplooiing

Missie 2014 – 2018

Goede scholen, een rijk en gevarieerd aanbod aan sport- en beweegmogelijkheden en culturele en recreatieve voorzieningen maken Amstelveen tot een aantrekkelijke woon- en leefgemeente. Goed onderwijs is de sleutel tot ontplooiing en bevordert de positie op de arbeidsmarkt. Er is hoogstaand onderwijs in Amstelveen voor alle leeftijdscategorieën en opleidingsniveaus, waardoor kinderen zich optimaal kunnen ontplooiën en hun (latere) positie op de arbeidsmarkt wordt bevorderd. Kinderen met een achterstand worden ondersteund, kinderen die excelleren worden uitgedaagd en leraren krijgen een steuntje in de rug.

Een verantwoorde samenleving met verantwoordelijke inwoners begint bij de jeugd. Door te investeren in natuur- en milieueducatie in scholen, groeien kinderen op tot bewuste volwassenen.

De gemeente Amstelveen stimuleert haar inwoners de komende jaren meer te bewegen en sporten. Sport is goed voor de gezondheid, de sociale contacten en het vestigingsklimaat van de stad en haar inwoners. Bovenal is sport natuurlijk leuk om te doen. Doel is alle Amstelveners in beweging te krijgen. Bovendien is sport een ideaal middel om bij te dragen aan doelstellingen op andere beleidsterreinen, zoals het onderwijs- en jeugdbeleid, gezondheid, maatschappelijke participatie en de aantrekkelijkheid van de stad. Daarom dagen we alle Amstelveense organisaties en maatschappelijke verbanden uit om letterlijk en figuurlijk in beweging te komen. Dat daarbij de sportdeelname in Amstelveen al boven het landelijk gemiddelde ligt, is een stimulans.

Kunst en cultuur zijn van groot belang voor inwoners en de concurrentiepositie van Amstelveen. Cultuur draagt bij aan de economische aantrekkelijkheid en het imago en de identiteit van de stad. Bovendien draagt het bij aan een open en tolerante samenleving. Het cultureel voorzieningenniveau is hoog en dat moet zo blijven. Dit neemt niet weg dat er nog verbeterlagen te maken zijn, met name efficiencywinst.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
% nieuwe voortijdig schoolverlaters t.o.v. totaal onderwijsdeelnemers:	9	1,4%	2,0%	1,5%		2,1%
-VO		0,8%	0,8%	0,6%		
-MBO		4,7%	7,8%	5,9%		
% volwassenen dat voldoet aan de Nederlandse norm gezond bewegen	2	60%	69%			65%
-waarvan % ouderen (65+)	2	60%	62%			65%
% volwassenen dat actief sport	2	68%	74%			70%
% jongeren dat actief sport	4	76%				78%
% scholen dat lespakketten voor cultuureducatie afneemt	1	50%	52%			60%
Aantal lespakketten	1	99	88			120
% inwoners dat wel eens RTV Amstelveen luistert/kijkt	2	10%	9%			15%

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
Beleidsindicatoren Depla						
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	7	126				
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	7	109				
%Voortijdig schoolverlaters totaal	7	2,1%				
% Achterstandsl leerlingen	7	2,12%				
%Niet-sporters	7	46,2%				

Thema 2.2.1 Onderwijs

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Er is hoogstaand onderwijs in Amstelveen voor alle leeftijdscategorieën en opleidingsniveaus, waardoor kinderen zich optimaal kunnen ontplooiën en hun (latere) positie op de arbeidsmarkt wordt bevorderd.

Actuele beleidsontwikkelingen

Onderwijsagenda

De onderwijsagenda die in 2015 is vastgesteld, wordt in 2017 en verder uitgevoerd. Belangrijkste speerpunten zijn de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, talentontwikkeling en taalbeleid.

Zwaluw

Jaarlijks vergoedt de gemeente ongeveer 80.000 euro aan Amstelwijs voor kosten die gemaakt voor het behoud van basisschool de Zwaluw. Amstelwijs geeft aan structureel 37.000 euro tekort te komen op de exploitatie van de school de Zwaluw. Dit bedrag zit voornamelijk in een stijging van de personeelskosten. Het toekomstperspectief van de Zwaluw wordt samen met het schoolbestuur vastgesteld.

Parcival

De instapklas van basisschool de Parcival kampt met een financieel tekort van 32.000 euro als gevolg van het niet ontvangen van financiering voor Amsterdamse leerlingen. Er is afgesproken dat het samenwerkingsverband Amstelronde het huidige schooljaar financieel bijpast. Het college heeft met het samenwerkingsverband voor het schooljaar 2016-2017 een overbruggingsregeling afgesproken. Voor 2017 en verder zet het college, samen met de school, in op een oplossing voor de lange termijn.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

Het college voert jaarlijks meerdere malen overleg met de besturen van onderwijs en kinderopvang. Met het basisonderwijs en kinderopvang lokaal (LEA), met het voortgezet onderwijs Regionaal: de Regionale Educatieve Agenda (REA). Er is een aantal thema's die in Amstelveen onderwerp tot overleg zijn: de aansluiting van passend onderwijs en de jeugdzorg van de gemeente, de kwaliteit van het onderwijs naar aanleiding van de beoordeling van de Onderwijsinspectie, verandering van het rijksbeleid (harmonisering en voorschoolse educatie) en de uitvoering van de Onderwijsagenda. Daarnaast is er grootschalige nieuwbouw, verandert zowel het aanbod door nieuwe scholen (rijks bekostigd en particulier) als de vraag vanuit de behoefte van ouders en een steeds internationalere bevolking. Deze bestuurlijke overleggen met het onderwijs, worden doelmatiger georganiseerd. Samen met het onderwijs wordt een agenda opgesteld met bovenstaande thema's waarover afstemming noodzakelijk en wenselijk is. De ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding wordt verbeterd, verschillende bestuurlijke overleggen (OOGO, LEA, RMC) worden samengevoegd.

RMC

De RMC-regio wordt met ingang van 1-1-2017 gesplitst. De gemeente Haarlemmermeer gaat de RMC zelfstandig uitvoeren. Verwacht wordt dat de frictiekosten voor de gemeente Amstelveen betaald kunnen worden uit de reservemiddelen RMC. Om de huidige dienstverlening voort te zetten, is er tekort van een halve vte trajectbegeleider voor de regio Amstelland. Dit kan voor 2017 overbrugd worden met de resterende reservemiddelen. Daarna wordt een andere oplossing gezocht.

VVE-peuterarrangementen

Voortvloeiend uit het inspectierapport Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) van de Onderwijsinspectie (april 2016) wordt een nieuw uitvoeringskader VVE vastgesteld.

Er zijn bestuurlijke (het rijk met de VNG) afspraken gemaakt over een aanbod voor peuters die nu geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening, omdat de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. De gemeenten krijgen hiervoor extra rijksmiddelen (Asschermiddelen).

In 2017 geven wij uitvoering aan dit nieuwe beleid waarbij ook het huidige beleid ten aanzien van de peuterarrangementen wordt meegenomen.

Vanaf 2017 is het een wettelijk taak van de gemeente om alle medewerkers kinderopvang VVE groepen op het gewenste taalniveau 3F te brengen, indien zij dit taalniveau nog niet beheersen. Het rijk stelt hiervoor middelen beschikbaar in het Onderwijs-achterstandenbudget 2017 en 2018.

Nieuwkomersklassen

Gezien het toenemende aantal statushouders, dat de gemeente moet huisvesten, wordt ook een toenemende druk op de Nieuwkomersklassen (PO) en de Internationale Schakelklas VO verwacht. De capaciteit voor het PO lijkt vooralsnog voldoende om de leerlingen op te vangen. Voor het VO kan een tekort aan plaatsen ontstaan. Vanuit het rijk zijn maatwerkgelden beschikbaar voor het onderwijs.

RPO

Het Voortgezet Onderwijs stelt iedere 5 jaar het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen op. In 2017 wordt het nieuwe RPO van kracht. Over het RPO moet een regionaal Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) plaatsvinden. Het aanbod van de scholen dat in de bijstelling van het RPO genoemd wordt, zal kritisch worden beschouwd.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Vaststellen perspectief Zwaluw op de lange termijn	College	1 ^e helft
Er is een passende oplossing voor de lange termijn voor de instapklas van de Parcival	College	1 ^e helft
Lokaal en Regionale Educatieve Agenda vaststellen	College	2 ^e helft
Vaststellen afspraken met de Amstelland gemeenten over de invulling van de RMC functie en de samenwerking met de Haarlemmermeer.	Uitvoering	
Vaststellen uitvoeringskader VVE	College	1 ^e helft
Vaststellen uitvoeringsbeleid Peuterarrangementen	College/raad	1 ^e helft
Afspraken met Kinderopvangorganisaties over scholing personeel	College	1 ^e helft
Monitoren hoeveel plaatsen er nieuwkomers nodig zijn, en daarop het aanbod aanpassen.	College	Hele jaar
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Afstemmen van jeugdhulp op schoolmaatschappelijk werk.		
Actiepunten 2017: Implementeren herijking schoolmaatschappelijk werk.	Uitvoering	

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. De kwaliteit van het onderwijs helpen te verbeteren. Actiepunten 2017: Gericht inzetten van de verbrede kwaliteitssubsidies onderwijs.	Uitvoering	
4. Stimuleren van de vorming van een alles-in-één-school concept waarbij kinderen op één locatie terecht kunnen voor opvang, VVE, onderwijs, sport en cultuur. Actiepunten 2017: Middels de onderwijssubsidies worden alles-in-één scholen ondersteund.	Uitvoering	
6. De aansluiting van het bedrijfsleven op het onderwijs stimuleren Actiepunten 2017: - Er worden minimaal 3 projecten uitgevoerd op basis van - het in 2016 vastgestelde Plan van Aanpak aansluiting - onderwijs-Arbeidsmarkt.	Uitvoering	
7. Uitvoering geven aan het plan van aanpak laaggeletterdheid uit 2013, door uitvoering te geven aan het vastgestelde Plan van Aanpak. Actiepunten 2017: Doorontwikkeling van het Taalhuis, voorbereiding van de werving van laaggeletterden.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Basisscholen	10	19	20	21	
Leerlingen basisonderwijs	10	6.520	6.470	6.686	
Leerlingen speciaal basisonderwijs	10	210	215	199	
Leerlingen met leerlinggewicht basisonderwijs	10	139	159	156	
Leerlingen voortgezet onderwijs	10	5.712	5.706	5.862	
Aantal kinderen dat gebruik maakt van de taalklas	1	13	18	29	61
Aantal kinderen dat gebruik maakt van de Internationale Schakelklas (ISK)	1	7	6	10	28
Deelnemers volwasseneneducatie	1	109	80	76	89
Kinderen leerlingenvervoer taxi(busje)	1	145	121	125	128
Kinderen leerlingenvervoer openbaar/eigen vervoer	1	52	52	47	37
Kinderen leerlingenvervoer totaal	1	197	163	172	165
Meldingen schoolverzuim primair onderwijs*	1	38	70	31	

* De ambitie is om het schoolverzuim te laten afnemen. Tegelijkertijd willen we dat er beter gemeld wordt. Beter melden leidt in eerste instantie tot meer meldingen en dus ook meer verzuimgevallen.

Thema 2.2.2 Onderwijshuisvesting

Actuele beleidsontwikkelingen

In overleg met de schoolbesturen heeft de gemeente een Integraal Plan Huisvesting (IHP) voor het onderwijs opgesteld. Hierin staan de verwachte ontwikkelingen van het aantal leerlingen in de komende jaren en de gevolgen hiervan voor de huisvesting beschreven. Aan de hand van aanvragen van de schoolbesturen wordt jaarlijks besloten over de toekenning van gelden voor nieuwbouw en/of uitbreiding van schoolgebouwen. In de Kadernota 2017 is onder meer voorzien in nieuwbouw voor het Hermann Wesselink College en Wending.

Uitgangspunt blijft echter het zo veel mogelijk gebruikmaken van bestaande leegstaande schoolgebouwen. De raad zal voorts worden voorgesteld een nieuwe verordening onderwijshuisvesting vast te stellen. Om te bereiken dat huisvesting van goede kwaliteit mogelijk blijft, is hierin de mogelijkheid opgenomen om af te wijken van de normbedragen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Voorzien in adequate huisvesting scholen.	Afhankelijk van aanvragen	2 ^e helft
Uitkomst Regionaal Plan Onderwijs betrekken bij verdere besluitvorming huisvesting voortgezet onderwijs	Nog onbekend	-

Thema 2.2.3 Sport, recreatie en natuur- en milieueducatie

Wat willen we bereiken 2014-2018?

- Verbetering van het sportklimaat en meer maatschappelijke betrokkenheid van (sport)verenigingen.
- Het minimaal handhaven maar bij voorkeur laten toenemen van de sportparticipatie en mate van beweging van de Amstelveense bevolking.
- Uitbreiding van recreatieve voorzieningen en activiteiten.

Actuele beleidsontwikkelingen

Vanwege de mogelijke uitbreiding van de International School of Amsterdam (ISA) is een nieuwe, meer efficiënte herverdeling nodig van de sportfaciliteiten in de Groene Long (Janselaan Oost en West).

Faciliteren van de mogelijke vestiging van het Nationaal Tennis Centrum en het bondskantoor van de KNLTB in Amstelveen bij De Kegel. Dit kan een maatschappelijke en sportieve spin-off geven aan de tennissport in Amstelveen.

De aanbouw van de sporthal achter de Goudsmithal is ter hand genomen, waarna de gymlokalen in de Appellaan kunnen vervallen ten behoeve van woningbouw. De aanbouw is een stimulans voor de turn- en gymnsport in Amstelveen e.o. en voorziet in een sport- en bewegingsonderwijs behoefte.

Bij de nieuwbouw van het HWC wordt naast het bewegingsonderwijs ook de mogelijkheden en behoeften van de sport meegenomen.

Op 13 oktober 2015 heeft het college besloten tot verzakelijking/professionalisering van de relatie met het sportbedrijf. De gemeente heeft haar collegebevoegdheid om te sturen op tarieven (tariefsverhogingen tot 10%), programmering en openstelling van sportaccommodaties aan het Sportbedrijf overgedragen. In het kader van dit verzakelijkingstraject is onder andere afgesproken dat het college 1 keer per jaar een informeel gesprek zal faciliteren voor (een delegatie van) de raad met de Raad van Toezicht (en Directie) om met elkaar van gedachten te wisselen over de stand van

zaken en ontwikkelingen in de sport in Amstelveen. Daarnaast is afgesproken dat er elke 2 jaar een audit wordt uitgevoerd door een externe partij op het Sportbedrijf. Een vast onderdeel van deze audit is een benchmark naar de exploitatieprestatie van het Sportbedrijf (in vergelijking met de exploitatieprestaties van andere verzelfstandigde Sportbedrijven). Eind 2017 zal de eerste externe audit en benchmark zijn gedaan.

De uitvoering van de ombuigingstaakstelling op de sport is ter hand genomen teneinde deze in 2018 e.v. conform taakstelling financieel te kunnen effectueren. Hierbij worden er vervolgonderzoeken uitgewerkt voor mogelijke privatisering tennispark Startbaan, herontwikkeling Emergohal en een toekomstperspectief voor zwembad De Meerkamp.

Het zwembassin, met faciliteiten op de noordelijke Poeloever, wordt in 2017 in gebruik genomen en fungeert tevens als take off locatie voor sporters in het Amsterdamse Bos (als onderdeel van de SportAs).

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Externe audit en benchmark van de exploitatieresultaten van Sportbedrijf Amstelveen (tbv evaluatie verzakelijking relatie gemeente – sportbedrijf)	Uitvoering	
Informeel overleg raad – Rvt Sportbedrijf	Uitvoering	
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Sport		
1. Verbreden van de betrokkenheid van (sport)verenigingen bij realiseren maatschappelijke doelen en maatschappelijke activiteiten op wijkniveau. Actiepunten 2017: - Betrekken van (sport)verenigingen in GIDS project door - o.a. het inzetten van buurtsportcoaches.	Uitvoering	
2. Vaststellen transparante, beredeneerde grondslagen voor gemeentelijke financiële ondersteuning van sportverenigingen. Actiepunten 2017: Verder vormgeven en uitvoeren van de ombuigingstaakstelling op de sport, waar de tariefstelling onderdeel van uitmaakt.	Uitvoering	
3. Meer regionale samenwerking in het belang van de sport in Amstelveen. Actiepunten 2017: Continueren deelname SportAs.	Uitvoering	
4. Op een hoger plan brengen van Amstelveense sportbeoefening. Actiepunten 2017: - Faciliteren van de mogelijke komst van het Nationaal Tennis Centrum bij De Kegel. - Verdere uitvoering van de sportcarroussel op de Groene Long	Uitvoering Uitvoering	

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Recreatie		
1. Stadsstrand langs de noordelijke Poeloever. Actiepunten 2017: • Het zwembad in bedrijf nemen en openen.	Uitvoering	
2. Recreatieve initiatieven ondersteunen Actiepunten 2017: Ondersteuning van initiatieven die zich voordoen.	Uitvoering	
3. Meer ruimte geven aan lokale evenementen Actiepunten 2017: • Promotie van evenementen.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Bezoekers De Meerkamp	11	367.000	374.000	379.000	
Deelnemers Jeugdactiviteitenpas	11	655	804	763	
Sporthallen/sportzalen/gymzalen	1	39	40	37	38
Sportvelden	1	89	91	89	89
Gemiddeld aantal kinderen per speelplaats	1	60	62	63	68
Aantal verstrekte lesmaterialen/-kisten NME aan basisscholen	1	117	83	66	105
Bezoekers Speelboerderij Elsenhove	1	100.000	105.000	92.000	
Deelnemers schooltuinwerk*	1	655	565	596	677
Ingeschreven basisschoolleerlingen zelfdoelessen en projecten**	1	6.692	7.120	6.148	7.252
Speelvoorzieningen	1	276	277	278	265

*Aantal deelnemende kinderen inclusief de vrije groepen per 1 mei van het kalenderjaar

**Leerlingen kunnen aan meer lessen/projecten deelnemen

Thema 2.2.4 Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Het cultuurbeleid moet behalve ter bevordering van het culturele klimaat en de deelname van de Amstelveense bevolking ook worden ingezet ter verwezenlijking van een goed sociaaleconomisch klimaat en ontwikkeling en tolerantie van de samenleving.

Actuele beleidsontwikkelingen

In het voorjaar 2015 is er een nieuw cultuurbeleid vastgesteld. De vaststelling van het cultuurbeleid gaat gepaard met een bezuiniging van € 600.000 die gefaseerd ingevoerd wordt. Deze bezuiniging wordt gerealiseerd door een intensievere samenwerking tussen de instellingen. Het aanbod kan nog beter op elkaar afgestemd worden wat weer zorgt voor kostenreducties en meeropbrengsten. Het beleid beoogt meer waarde uit cultuur te halen zowel artistiek, economisch alsook maatschappelijke. De speerpunten op hoofdlijnen in het cultuurbeleid zijn:

- Stadshart vormt de spil van het culturele aanbod;
- Verbindingen zoeken met welzijn, zorg en onderwijs;
- Innovatiebudget om nieuwe doelgroepen te trekken;
- Meer thematisch werken bijvoorbeeld voor expats.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
Vaststellen nieuwe beleidsregels amateurkunstverenigingen	College	1 ^e helft
Implementeren beleidsregels innovatie en nieuwe initiatieven	College	1 ^e helft
Tussentijdse voortgangsrapportage samenwerking culturele instellingen en uitvoering vastgestelde moties	College, gemeenteraad ter informatie	2 ^e helft
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Voorzieningenniveau op peil houden Actiepunten 2017: • Implementeren cultuuragenda 2016-2020 • Instandhouden culturele infrastructuur	Uitvoering	Doorlopend
4. Verankeren cultuureducatie in het onderwijs Actiepunten 2017: • PO en VO stimuleren deel te nemen aan de programma's • CMK (Cultuureducatie met kwaliteit) en Meer muziek in de klas.	Uitvoering	Doorlopend

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Ingeschreven gebruikers Bibliotheek	12	22.480	23.161	23.509	
Uitleningen Bibliotheek	12	609.726	636.229	590.174	
Tentoonstellingen Cobramuseum	12	13	14	11	
Bezoekers Cobramuseum	12	70.054	95.901	62.902	
Abonnees Kunstuitleen	12	993	958	997	
Cursisten Muziekschool	12	2.225	2.423		
Voorstellingen grote zaal Schouwburg	12	135	163	144	
Bezoekers grote zaal Schouwburg	12	59.507	66.855	62.127	
Voorstellingen kleine zaal Schouwburg	12	94	92	94	
Bezoekers kleine zaal Schouwburg	12	10.966	10.607	11.294	
Voorstellingen Poppentheater	12	51	48	47	
Bezoekers Poppentheater	12	4.225	3.673	3.647	
Voorstellingen P60	12	153	142	152	
Bezoekers P60	12	31.993	28.056	29.308	
Cursisten Volksuniversiteit	12	2.731	2.555		
Volgers Facebook RTVA				1.819	

Financiën

02 Onderwijs en ontplooiing	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	80	117	0	117	117	117	117
4.2 Onderwijshuisvesting	3.890	4.785	1.001	3.784	3.950	3.928	3.900
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.226	3.667	1.064	2.603	2.432	2.428	2.428
5.1 Sportbeleid en activering	4.840	4.822	0	4.822	4.262	4.262	4.261
5.2 Sportaccommodaties	-32	50	0	50	50	50	50
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	3.836	3.722	0	3.722	3.722	3.722	3.722
5.4 Musea	1.172	1.206	0	1.206	1.136	1.136	1.136
5.5 Cultureel erfgoed	194	131	0	131	131	131	131
5.6 Media	2.198	2.103	0	2.103	1.795	1.795	1.795
Totaal lasten en baten	19.404	20.603	2.065	18.538	17.596	17.569	17.541
Verrekening met reserves	-2.501	44.377	25.795	18.582	5.300	-2.798	-2.771
Geraamd resultaat	16.903	64.980	27.860	37.120	22.896	14.772	14.770

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 2

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	16.903	37.120	22.896	14.772
vrijval eenmalig toegekende middelen (sport)		-200		
Structureel nieuw beleid (P60, sportbedrijf, Zwaluw, onderwijshuisv)	177			
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (cultuurstrip, Rugby. schuilkelder, onderwijs, digitaal ongehinderd, vd Togt)	1.719	-1.599	-120	
Onderwijshuisvesting (HWC, Wending en overig)	21.000	-13.000	-8.000	
Ombuiging sport		-400		
Ombuiging cultuur	-300	-300		
Kwaliteitsimpuls onderwijs	125			
Taakmutaties gemeentefonds (doeluitkering OKE, e-bibliotheek)	-7	-137		
Exploitatie lasten nieuwe sporthal (cf. raadsbesluit jun16)	14	41		
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-2.511	1.371	-4	-2
Begrotingssaldo komend jaar	37.120	22.896	14.772	14.770

Reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Dekking kapitaallasten onderwijsgeb. (410.1)	67.978	23.377	2.483	88.871	96.838	94.040	91.270
Nieuwbouw Piet Heinschool	5.082	0	2.312	2.770	103	103	103
Overige toekomstige .huisvestingvoorzieningen.	0	6.300	6.300	0	0	0	0
Nieuwbouw HWC	0	13.000	13.000	0	0	0	0
Nieuwbouw Wending	0	1.700	1.700	0	0	0	0
Dekking kapitaallasten onderwijsgeb. (410.1)	67.978	23.377	2.483	88.871	96.838	94.040	91.270
02 Onderwijs en ontplooiing	73.060	44.377	25.795	91.642	96.941	94.144	91.373

Voorzieningen

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Onderhoud onderwijsgebouwen	973	291	712	552	82	261	428
02 Onderwijs en ontplooiing	973	291	712	552	82	261	428

Subsidies

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2016	2017
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Stichting Amstelwijs	Exploitatiebijdrage aan de openbare basisschool in Nes aan de Amstel die onder de opheffingsnorm valt.	Basisonderwijs beschikbaar houden in Nes.	80	117
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Amstelwijs	Bovenschoolse voltijd taalklassen voor nieuwkomers.	De nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	110	110
Onderwijsgroep Amstelland	Bovenschoolse voltijd taalklassen voor nieuwkomers.	De nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	66	66
Stichting Wereldbuur	Coördinatie Taalhuis, waaronder het werven en begeleiden van laaggeletterden en vrijwilliger.	Laaggeletterdheid bestrijden en de sociale samenhang bevorderen door uitwisseling tussen burgers op het gebied van de Nederlandse taal.	40	40
Onderwijsadvies	Preventieve logopedie op Amstelveense kinderopvanginstellingen en bij de GGD.	Zorg voor kinderen gericht op succesvolle deelname aan het regulier onderwijs.	0	103
Ons Tweede Thuis	Opstap en Opstapje: Gezinsprogramma's die de onderwijskansen van jonge kinderen met een (taal)achterstand vergroten.	Bestrijden onderwijsachterstanden.	96	96
Amstelveense onderwijsinstellingen o.b.v. subsidieregeling Kwaliteitsimpuls onderwijs	Kwaliteitsprojecten van Amstelveense basisscholen.	Projectmatige ondersteuning van basisscholen bij hun ambitie om het onderwijs voor hun leerlingen te verbeteren.	295	420
Amstelveense onderwijsinstellingen o.b.v. subsidieregeling 'Brede school'.	Projecten van brede scholen die ondersteunend zijn aan de start of doorontwikkeling van de brede school of gericht zijn op kwetsbare kinderen.	Ondersteuning van partners binnen brede school op basis van de nota Onderwijsbeleid.	70	70
5.1 Sportbeleid en activering				
Amstelveense sportverenigingen o.b.v. subsidieregeling Jeugdsportstimulering	Verlaagde contributie voor jeugdleden.	brede sportdeelname Amstelveense jeugd.	29	29

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2016	2017
Sportservice Noord-Holland	Activiteiten ter ondersteuning van individuele gehandicapte sporters en sportverenigingen en ter promotie van aangepaste sport.	Het sportaanbod voor mensen met een beperking te stimuleren en te optimaliseren.	14	14
Stichting Amstelveens Sportbedrijf	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	522	522
Amstelveense aanvragers	Breedte- en topsportevenementen o.b.v. subsidieregelingen.	Sportstimulering.	50	50
Amstelveense aanvragers	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	13	13
Stichting Amstelveens Sportbedrijf	Beheer en exploitatie van alle gemeentelijke binnen -en buitensportaccommodaties, sportstimulering en advisering aan gemeente over sportbeleid.	Goede en goedkope dienstverlening aan verenigingen, huurders en bezoekers van de sportaccommodaties die veilig, schoon en attractief zijn.	3.917	3.931
RKAVIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	32	32
Hockeyvereniging HIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	40	40
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie				
Stichting Muziek- en Dansschool Amstelveen	Muziek- en dansonderwijs vooral gericht op Amstelveense jongeren met groepsgerichte activiteiten.	Bevorderen cultuurdeelname en -educatie en versterken culturele klimaat.	972	942*
Stichting Volksuniversiteit Amstelland	Onderwijs aan volwassenen.	Onderwijs aan volwassenen gericht op persoonlijke ontplooiing.	156	140*
Stichting Amstelveen Oranje	Viering nationale feestdagen Koninginnedag (en -nach), 4 en 5 mei.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	42	42
Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland	Cultureel jongerenpaspoort.	Stimuleren cultuurparticipatie Amstelveense jongeren tot 30 jaar.	7	7
Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland	Organiseren van culturele projecten, evenementen en ontmoetingen, ontwikkelen van diensten en producten.	Vergroten cultuurparticipatie, verhogen professionaliteit producenten, opdrachtgevers en afnemers en samenwerking tussen publieke en private partijen verbeteren.	1	1
Stichting Amstelveense Kunstbelangen	Cursusactiviteiten op het gebied van beeldende kunst voor beginners en gevorderden.	Bevorderen actieve cultuurparticipatie.	14	14
Comité Herdenking Gevallen in Nederlands Indië	Jaarlijkse herdenking 14 augustus.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	1	1
Cultuurcentrum VU Griffioen	Activiteiten Griffioen.	Aantrekkelijke woonomgeving Uilenstede.	2	2
Stichting Sinterklaas Comité Amstelveen	Intocht Sint Nicolaas.	Bevorderen saamhorigheid.	1	1

Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	Begroting x 1.000 euro	
			2016	2017
Stichting Amstelveenweb	Het onderhouden van een website over de gemeente Amstelveen met betrekking tot historie, nieuws en gebeurtenissen van de gemeente Amstelveen en van publieke organisaties.	Het geven van informatie en educatie aan potentiële bezoekers van de gemeente Amstelveen, aan inwoners van deze gemeente en daarbuiten, over de gemeente Amstelveen.	5	5
Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Uitlenen van kunstwerken, kunstverwerving, tentoonstellingen en educatie ten behoeve van particulieren, instellingen en bedrijven.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst. Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	32	18*
Stichting Amstelveens Poppentheater	Kindervoorstellingen in het theater.	Stimuleren passieve cultuurparticipatie kinderen.	118	116*
Stichting Schouwburg Amstelveen	Voorstellingen in de grote en de kleine theaterzaal.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart, versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.486	1.411*
Stichting p60	Podium bieden voor pop, cultuur en media en verhuur van oefenruimtes met inzet van vrijwilligers.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen. Uitvoering geven aan het jongerenbeleid.	617	649*
Cultuurcentrum VU, Griffioen/ Filmhuis Uilenstede	Voorstellingen in de filmzaal.	Versterken leefklimaat Uilenstede.	4	4
Stichting Theater het Amsterdamse Bos	Voorstellingen in het openluchttheater.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	4	4
Amstelveense verenigingen voor amateurkunst o.b.v. de subsidieregeling stimulering amateurkunst	Projecten op het gebied van amateurkunst en de activiteiten van de Christelijke Oratorium Vereniging Amstelveen, Pauluskoor, Operette- en Musicalvereniging, Muziekvereniging Bovenkerk, Amstelveens Symfonie Orkest, Toneelvereniging Bovenkerk, Toneelgroep D.	Stimuleren actieve cultuurdeelname.	70	70
Stichting Amstelveens Poppentheater	Kindervoorstellingen in het Broerse park, zomerfestival.	Stimuleren passieve cultuurparticipatie kinderen.	11	0*
Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Organiseren atelierroute.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst.	16	16
Stichting Cobra Kunstprijs Amstelveen	De prijs, geldbedrag en tentoonstelling met publicatie in het Cobra Museum, wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een beeldend kunstenaar die in Nederland woonachtig is, of met Nederland	Versterken van het culturele klimaat in Amstelveen en het stimuleren van talent.	15	15

Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	Begroting x 1.000 euro	
			2016	2017
	verbonden is.			
Cultuurinstelling aan het Stadsplein, wisselend	Organiseren van het Stadspleinfestival.	Bevorderen actieve en passieve cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	23	0*
Amstelveense aanvrager op basis van de subsidieregeling Stimulering podiumkunst en beeldende kunst	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en particulieren.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	26	16*
Amstelveense aanvrager o.b.v. subsidieregeling Actieplan Cultuurbereik provincie Noord-Holland	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en kunstenaars.	Gemeentelijke bijdrage om provinciale subsidie te verwerven ten behoeve van projecten die cultuurdeelname bevorderen en het culturele klimaat in Amstelveen versterken.	26	0*
Amstelveense aanvragers op basis van de regeling Promotie Amstelveense kunstenaars.	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en kunstenaars.	Promotie Amstelveense kunstenaars.	35	35
5.4 Musea				
Museum Jan van der Togt	De bedrijfsvoering van het museum verder professionaliseren waarbij de (lokale) culturele ambities worden vergroot, evenals de culturele output.	Duurzame instandhouding van het museum.	0	70
Stichting Cobra Museum voor Moderne Kunst Amstelveen	Openstelling museum en het organiseren van ten minste 1 tentoonstellingsprogramma.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.136	1.136
5.5 Cultureel erfgoed				
Vereniging Historisch Amstelveen	Publicaties, website, lezingen, excursies, onderzoek en collectievorming over de geschiedenis van Amstelveen.	De lokale geschiedenis bestuderen, vastleggen en openstellen voor publiek en de belangstelling voor geschiedenis stimuleren.	21	21
Amstelveense aanvragers o.b.v. de Monumentenverordening	Instandhouding (onderhoud en restauratie) van het monument.	Monumentenzorg.	90	90
5.6 Media				
Stichting Amstelland Bibliotheken	Uitvoeren van de kernfuncties van een basisbibliotheek met ruime openstelling en een interactieve website.	Laagdrempelige en deskundige toegang tot alle bronnen van kennis, cultuur en verbeelding in onze samenleving.	2.109	2.027*
Dorpsraad Nes a/d Amstel, Aagje Deken	Aanschaf media.	Bibliotheekvoorziening in Nes aan de Amstel.	1	1

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2016	2017
Stichting RTV Amstelveen	Uitzendingen op radio en tv.	Uitvoering geven aan de zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep volgens de mediawet.	73	73
Totaal programma 2			12.488	12.580

* Betreft cultuurbezuiniging jaarschijf 2017. Naast de bezuiniging van €300.000 is de Rijksbezuiniging e-boeken (-/- € 7.000) en de aanvullende subsidie voor Poppodium (kadernota 2017) verwerkt.

2.3 Economie en duurzaamheid

Missie 2014 – 2018

Het gemeentebestuur van Amstelveen zet zich de komende periode in om het vestigingsklimaat voor nieuwe bedrijven en de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande ondernemingen in de stad verder te verbeteren. Dit gaat het bestuur doen aan de hand van een programma waarin vier thema's centraal staan: Ondernemerschap, Quality of life, Acquisitie (inter)nationale bedrijven en Ruimte voor ondernemen.

Duurzaamheid is meer dan luchtkwaliteit en energiebesparing. Het is in de volle breedte van de gemeentelijke beleidsterreinen rekening houden met volgende generaties. Het gaat hierbij vooral om de balans tussen de zogenaamde drie P's: People, Planet en Profit. De mens staat centraal met waardering voor ieders rol in de maatschappij en het zorgen voor welzijn. Daarnaast wordt rekening gehouden met de kwaliteit van een ieders leefomgeving en dient er sprake te zijn van economische haalbaarheid én rechtvaardigheid. De gemeente wil kansen creëren voor duurzaam ondernemen en de ontwikkeling van duurzame welvaart.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
Meters weglengte met overschrijding luchtkwaliteitsnorm stikstofdioxide	1	0	0			0
Ondernemers: Waardering ondernemersklimaat in gemeente	3	7,3				7,5
Ondernemers: Waardering gemeentelijke dienstverlening	3	7,0				7,3
% Amstelveense bezoekers evenementen Stadshart	2	64%	60%			70%
Oordeel bewoners bereikbaarheid Stadshart	2	7,9	7,9			8,0
Overige energie gerelateerde vragen	1	79	75			130*
Beleidsindicatoren Cie Depla						
Vestigingen per 1.000 inwoners 15-64 jr	7	125,4				
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jr	7	805,7	755,9			
% Netto arbeidsparticipatie	7		66,4			
% Functiemenging	7	50,9	49,6			
Index bruto gemeentelijk product (verwacht-gemeten)	7	85				
% Hernieuwbare elektriciteit	7	0,7				

* Jaarlijkse toename met 20% ten opzichte van 2015.

Thema 2.3.1 Economie

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Versterking van het lokale economische klimaat.

Actuele beleidsontwikkelingen

In juni 2016 is de Economische agenda Amstelveen vastgesteld, inclusief uit te voeren actiepunten. In 2017 wordt gewerkt aan de uitvoering van de acties, in samenwerking met het bedrijfsleven via het Platform Ondernemend Amstelveen. De thema's die worden opgepakt zijn:

- Krachtig MKB,
- Vitaal Stadshart,
- Sterk internationaal profiel,
- Herkenbaar onderdeel MRA,
- Circulaire economie als kans,
- Uitstekende verbindingen.

Om uitvoering te geven aan deze actiepunten en om de rol van de gemeente ten aanzien van het MKB beter te kunnen vervullen, zal de gemeente 2 fte extra aanstellen.

In het eerste kwartaal van 2017 staat de Citymarketingstrategie op de agenda. Hier is in 2016 samen met het bedrijfsleven veel energie in gestoken. Zowel stakeholdersbijeenkomsten met professionals, ondernemers en andere belanghebbenden als het veldonderzoek hebben input gegeven voor de SWOT-analyse, de unique selling points van Amstelveen en heeft een aantal concrete acties en ideeën opgeleverd, die bijdragen aan de citymarketing van Amstelveen. De identiteit, de kernkwaliteiten en de doelgroepen worden verder samen met de verschillende partijen uit de stad vormgegeven. De Citymarketingstrategie zal een gezamenlijk actieprogramma voor de langere termijn inhouden (de komende 10 jaar), bestaande uit:

- a) Een overzicht van doelgroepen en thema's die binnen het citymarketingkader vallen en de randvoorwaarden van de stad als geheel. Dit schept een beeld waarbinnen activiteiten ontwikkeld kunnen worden die goed op elkaar aansluiten;
- b) Voorstel voor de organisatievorm en verdienmodel van Amstelveen citymarketing;
- c) Begrotingsvoorstel voor de komende jaren. Op basis van citymarketing bij vergelijkbare gemeenten dient rekening te worden gehouden met een jaarlijks budget van 250.000 tot 500.000 euro. Uitgangspunt is dat vanuit de markt een evenredige bijdrage wordt geleverd, zoals gebruikelijk bij andere succesvolle citymarketingprogramma's.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
Citymarketing strategie vaststellen	Raad	1 ^e helft

Collegeprogramma 2014-2018	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. Versterken van het internationale karakter van Amstelveen. Actiepunten 2017: • Gerichte activiteiten ten behoeve van acquisitie en relatiebeheer internationale bedrijven. • Verder uitbouwen van voorzieningen en evenementen voor expats. • Stimuleren van het internationaal onderwijs in Amstelveen.	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	
3. Versterken van de lokale economische structuur en aantrekkingskracht van Amstelveen.		

Collegeprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Actiepunten 2017: Uitvoeren Economische Agenda Amstelveen 2016 inclusief citymarketing.	Uitvoering	
8. Faciliteren van startende bedrijven, inclusief ZZP-ers Actiepunten 2017: Doorontwikkeling programma ZAAI.	Uitvoering	
10. Inzetten op nieuwe functies voor leegstaande kantoorgebouwen. Actiepunten 2017: • Inzet kantorenloods • Inzet kantorenteam • Ondersteunen initiatieven bij transformaties • Deelname Expo Real	Uitvoering	
11. Transparant maken van resultaten en kosten buitenlandse handelsmissies. Actiepunten 2017: Verantwoording van de resultaten en verslaglegging (inclusief financiële paragraaf) van de buitenlandse reizen.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Leegstaande bedrijfsruimte (m ²)	1	34.882	40.911	37.717	15.690
Leegstaande kantoorruimte (m ²)	1	164.100	209.053	249.802	256.094
In Amstelveen werkzame personen	13	44.757	43.489	42.340	45.886
Vestigingen van bedrijven	13	8.309	8.616	9.180	9.661
Bedrijven met 1 werkzame persoon (ZZP)	13	5.659	5.976	6.512	6.977
Startende bedrijven	6	574	653		
Opgeheven bedrijven	6	528	533		
m ² Winkelvloeroppervlak	20	123.621	125.503	125.536	125.737

Thema 2.3.2 Stadshart

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Verlevendiging Stadsplein. De versterking van het Stadshart staat onder 2.5.2.

Actuele beleidsontwikkelingen

Er zijn fietsstalplekken toegevoegd, er zijn evenementen ondersteund waaronder Colourfestival en de verlichting van de fontein is aangepast.

In 2017 wordt vooral aandacht besteed aan verdere uitvoering van de aanpassingen aan de verlichting op en rond het plein.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
De uitvoering van het plan voor verlevendiging van het Stadsplein wordt eind 2016/begin 2017 afgerond binnen de door de raad gestelde kaders	Uitvoering	2016/2017

Thema 2.3.3 Schiphol

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Een goed evenwicht tussen het economisch belang van Schiphol en de leefbaarheid in Amstelveen.

Actuele beleidsontwikkelingen

De actieagenda Schiphol bereidt het traject voor met betrekking tot het maken van nieuwe afspraken over de balans tussen de groei van Schiphol en de leefbaarheid voor omwonenden voor de periode na 2020.

De ontwikkeling van de kaders voor de 2^e tranche van het convenant Omgevingskwaliteit staat voor 2016 op de agenda. Dit biedt kansen voor de gemeente Amstelveen om geld te vragen voor verbetering van de leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
Aanvraag projecten indienen bij stichting Leefomgeving Schiphol	College	2 ^e helft
Bepalen van de inzet van de gemeente Amstelveen voor periode na 2020	Raad	2 ^e helft
Collegeprogramma 2014-2018	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Monitoren verklaarbaarheid inzet en gebruik Buitenveldertbaan en Aalsmeerbaan. Actiepunten 2017: Gegevens uit de relevante informatiebronnen (onder andere rapportages, geluidmetingen en klachtenmeldingen) analyseren en aan de orde stellen met name bij de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL), Ministerie van Infrastructuur en Milieu en de Omgevingsraad (ORS).	Uitvoering	
2. Lobby tegen regelgeving voor transformatie Actiepunten 2017: Input wijzigingstraject LIB	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Melders op BAS	21	353	627	579	
Woningen met geluidsbelasting 58 dB of meer	17	938	1.038	4.706	
Ernstig gehinderden geluidsbelasting 48 dB of meer	17	14.825	14.347	14.301	
Ernstig gehinderden totaal	17	16.700	16.400	16.900	

Thema 2.3.4 Amsterdam inbusiness

Actuele beleidsontwikkelingen

De Metropoolregio Amsterdam trekt meer dan ooit internationale bedrijven aan en gevestigde bedrijven breiden groots uit. Er zijn op dit moment 2.700 internationale bedrijven in de MRA met 216.000 directe arbeidsplaatsen. Amstelveen werkt met de Amsterdamse regio samen om de

aantrekkingskracht op de bedrijven en internationals te behouden en uit te breiden. Deze internationale doelgroep is een van de belangrijke motoren van onze lokale economie. De bedrijven creëren niet alleen directe banen, maar ook indirecte banen. Denk aan leveranciers, zakelijke afnemers en dienstverleners. De internationale markt creëert ook vraag om nieuwe behoeften in te vullen, zoals de vraag naar medische diensten, onderwijs of huisvesting.

De belangrijkste reden voor buitenlandse bedrijven om te investeren in de MRA is de toegang tot de Europese markt, de strategische locatie, de goede verbindingen en het internationale karakter van de regio. Wat de buitenlandse bedrijven zelf steeds vaker als concurrentie voordeel aangeven is dat ze in de MRA zo makkelijk talent uit vele landen kunnen rekruteren. Er zijn vele multinationals in de MRA die meer dan 30 verschillende nationaliteiten in huis hebben. Dit maakt dat ze kunnen werken vanuit een 'global culture' – de voertaal is Engels, de inbreng in bedrijfsprocessen wordt ingestoken vanuit allerhande culturele achtergrond. Dit brengt creativiteit en maakt mondiaal werken veel gemakkelijker.

Dat de regio in trek is bij internationaal talent zagen we ook afgelopen jaar weer aan de groeicijfers van het Expatcenter. In 2015 hebben zij ruim 10.000 internationals geholpen bij het vestigen in de regio. Dit betreft een groei van 26% ten opzichte van jaar daarvoor. De klanttevredenheid blijft onverminderd hoog en scoorde in het laatst gedane onderzoek een 8,6.

Het belang van deze steeds groter wordende groep internationals is niet te onderschatten. Het geeft heel duidelijk weer dat de MRA steeds meer een integraal onderdeel van de steeds verder globaliserende wereld wordt. Een trend die in een aantal regio's in de wereld heel duidelijk zichtbaar is (en in andere veel minder). Het feit dat de MRA zo gewild is bij internationals onderschrijft dat we economisch in de lift zitten en dat is zeker geen vanzelfsprekendheid in de ook steeds meer concurrerende wereld. Door talent dat naar je toe komt te omarmen en te faciliteren, stimuleer je verdere duurzame economische groei en werk en welvaart voor zowel huidige als toekomstige inwoners van Amstelveen en de MRA.

Het grootste aantal expats in de MRA kiest ervoor om in Amstelveen te wonen. Amstelveen is een aantrekkelijke gemeente om te wonen en te werken, mede ook omdat we een internationale school hebben. Omdat het hier over het algemeen gaat om meer kapitaalkrachtige consumenten, geeft dit een positieve impuls aan onze lokale economie. Deze toestroom betekent dat ook in Amstelveen de druk op de internationale school toeneemt en dat er al jaren wachtlijsten ontstaan voor kinderen van internationals. Naast quality of life, huisvesting en werk is de aanwezigheid van kwalitatief goed internationaal onderwijs randvoorwaarde nummer 1 voor internationals. De locatie van de school is zelfs belangrijker dan de locatie van het werk in de keuze voor de woonplaats.

Met de scholen, het Expatcenter, de regio gemeenten en middels de PRES blijven we werken en investeren in het internationaal onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Blijvende inzet Amsterdam inbusiness (aib)	Uitvoering	
Blijvende inzet expatcenter	Uitvoering	
Blijvende inzet internationaal onderwijs	In overleg	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Aantal nieuwe vestigingen	6	115	139	140	
Aantal nieuwe arbeidsplaatsen	6	1.727	1.306	2.953	

Thema 2.3.5 Duurzaamheid

Actuele beleidsontwikkelingen

De raad heeft in 2016 ingestemd met een nieuwe aanpak duurzaamheid. Deze aanpak biedt een kader dat ervoor zorgt dat we als gemeente slimme keuzes voor de toekomst kunnen maken. Daarmee maken we een omslag van duurzaamheidsbeleid naar duurzaam beleid in de volle breedte van de gemeentelijke beleidsterreinen met als doel om de concurrentiepositie van de stad te versterken en er zorg voor te dragen dat Amstelveen een toekomstbestendige stad is waar het nú en later prettig is om te wonen en te werken. In lijn met het vastgestelde kader zullen alle nieuw beleid en te nemen maatregelen van de gemeente Amstelveen een bijdrage leveren aan de onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen, de circulaire economie en de inclusieve stad, of - in geval geen relevante bijdrage geleverd kan worden - het geen negatief effect heeft op de voorgenomen ambities. Daarnaast zal in 2017 de dialoog met de stad worden gestart op het thema circulaire economie. In samenwerking met bijv. de partners uit de stad, de MRA en natuurlijk de Amstelveense duurzaamheidpartners worden projecten uitgevoerd om circulaire economie vorm te geven.

De toekomst van onze warmtevoorziening ligt niet langer bij aardgas, maar bij duurzame manieren van verwarmen van woningen en gebouwen. Urgentie wordt gevoeld vanuit verschillende argumenten; voorkomen van opwarming van het klimaat en de negatieve gevolgen ervan, creëren van kostenstabiliteit voor onze energievoorziening en energiezekerheid op lange termijn en tegengaan van afhankelijkheid van olie- en gas leverende landen. Op de korte termijn is het noodzaak duidelijkheid te verkrijgen over de gewenste investeringen in de energie infrastructuur van Amstelveen. Dit laatste o.a. vanuit de gedachte dat netbeheerders continu investeren in uitbreidingen en vervangingen van energie infrastructuur (zoals het aardgasnetwerk) met zeer lange levensduren en hoge investeringsniveaus. Investeringsniveaus die op dit moment worden gedaan zijn tot na 2040 actief. Investeringsniveaus die nu in gasnetwerken worden gedaan zijn bij voortijdige uitfasering vrijwel niet meer terug te verdienen. En daarmee vanuit een maatschappelijk kosten baten perspectief onwenselijk omdat het leidt tot hogere kostenniveaus voor inwoners. Om slimme keuzes voor de toekomst te kunnen maken is daarom in 2016 een start gemaakt met de ontwikkeling van een Energietransitie plan. Dit plan inventariseert welke energie-infrastructuur voor welke wijk van de gemeente is te prefereren. Waarbij urgentie (reeds geplande vervanging gasnetwerken), duurzaamheid, kostenbeheersing en flexibiliteit centraal staan. De ambitie is deze inventarisatie in 2016 af te ronden. Toch is het vanwege de complexiteit en de omvang mogelijk dat er een langere doorlooptijd vereist is waardoor het Energietransitie plan pas na de jaarwisseling kan worden opgeleverd. Na de oplevering volgt de uitwerking in dialoog met de stad en relevante stakeholders.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/ raadsbesluit /uitvoering	Planning
0-meting prestatie-indicatoren aanpak duurzaamheid in jaarverslag van de gemeente 2016	Raad	1 ^e helft
Energie transitieplan	College	1 ^e helft

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015
gemiddeld elektraverbruik per jaar particulier (kWh)	16	3.092	3.021	2.954
gemiddeld gasverbruik per jaar particulier (m3)	16	1.280	1.252	1.217
som opwek elektra Klein Verbruik (aantal geregistreerde aansluitingen)*	16	390	665	992
percentage aansluitingen zonne-energie Klein Verbruik**	16	-	1,24%	3,08%
Totaal CO2 uitstoot gecombineerd gas en elektra particulier en zakelijk (1.000 kg CO2)	16	390.000	387.000	375.000
Energiesubsidieaanvragen bouwtechnische aanpassingen	1	103	349	199
Energiesubsidieaanvragen installatietechniek	1	3	5	5

* Dit betreft aansluitingen die bij de netbeheerder aangemeld zijn

** Percentage aansluitingen Nederland gemiddeld 1,28%

Financiën

03 Economie en duurzaamheid	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	460	549	0	549	534	384	384
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	24	1.647	1.768	-121	-121	-128	-128
3.4 Economische promotie	809	870	101	768	709	709	709
Totaal lasten en baten	1.293	3.066	1.870	1.197	1.123	966	966
Verrekening met reserves	-66	0	177	-177	-177	-170	-170
Geraamd resultaat	1.227	3.066	2.046	1.020	946	796	796

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 3

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	1.227	1.020	946	796
Nieuw beleid economie (economische agenda)	200			
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (citymarketing, BIZ, glasvezel)	224	-74	-150	
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-631		0	
Begrotingssaldo komend jaar	1.020	946	796	796

Reserves

x 1.000 euro	2016				2017	2018	2019
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Dekking kapitaallasten IB Grondbank	13	0	7	7	0	0	0
Egalisatiereserve Grondbank (max. 500K)	250	0	170	80	-90	-260	-430
03 Economie en duurzaamheid	264	0	177	87	-90	-260	-430

Subsidies

Niet van toepassing.

2.4 Openbare ruimte

Missie 2014 – 2018

De eigen identiteit van Amstelveen komt onder andere tot uitdrukking in het hoge kwaliteitsniveau van de leefomgeving. Het maakt Amstelveen (mede) tot een aantrekkelijke woon- en leefgemeente.

De gemeente Amstelveen houdt de (hoogwaardige) voorzieningen in de openbare ruimte op een duurzame wijze in stand, door de openbare ruimte op een efficiënte en klantgerichte wijze schoon, heel, groen, veilig en fraai te houden met inbegrip van vervangingen (herinvesteringen) en actualisaties op basis van nieuwe ontwikkelingen. Van belang daarbij zijn het behoud van een open en groene omgeving, de aansluiting bij andere aandachtsgebieden zoals bewegen en leren en aandacht en ruimte voor initiatieven van bewoners.

Groen is en blijft één van de belangrijkste kernwaarden van Amstelveen en moet tenminste op niveau gehouden worden. Openbaar groen vormt een belangrijke basis voor de leefbaarheid van de woon- en werkomgeving.

Uitgangspunt is dat de Amstelveners zich gemakkelijk en veilig door de stad moeten kunnen verplaatsen, ongeacht het gebruikte vervoermiddel. Dat betekent ook waarborgen en waar nodig verbeteren van de verkeersveiligheid, de verkeersafwikkeling, de bereikbaarheid en de leefbaarheid van en in Amstelveen, voor alle verkeersdeelnemers.

Het zwaartepunt bij de afvalinzameling ligt bij het zo veel mogelijk gescheiden inzamelen en verwerken van waardevolle afvalstromen maar het betekent ook het op de lange termijn kunnen garanderen van een goede kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners van Amstelveen.

Kerntaken van begraafplaats Zorgvlied zijn het begraven (inclusief cremieren en asbezorgen) en het beheer van de begraafplaats. De kwaliteit van Zorgvlied kenmerkt zich door de diversiteit, het groen en de belevingswaarde.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
Rapportcijfer groenvoorzieningen	2	7,8	7,8			7,8
% tevreden inwoners over fietspaden in de wijk	2	67%	70%			70%
Rapportcijfer onderhoud wijk	2	7,2	7,4			7,2
Scheidingspercentage huishoudelijk afval	1	51%	51%			57%
Beleidsindicatoren cie. Depla						
% Verkeersongevallen met een motorvoertuig	7	6				
% Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	7	8				
Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	7	213				

Thema 2.4.1 Groen

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Goed wonen als gegarandeerde basisvoorziening. Behoud van de open en groene omgeving in Amstelveen en ruimte voor initiatieven van bewoners.

Actuele beleidsontwikkelingen

Amstelveen is een groene stad. In het collegeprogramma 2014-2018 staat dat de huidige groenkwaliteit behouden moet blijven en waar mogelijk versterkt. Het groenonderhoud vindt plaats op basis van eerder vastgestelde beheerplannen.

In 2017 wordt verder uitvoering gegeven aan de al vastgestelde beheerplannen: Bomenplan, Groenstructuur, Beeldkwaliteitsplan en Beleidskader spelrecreatie.

Het in 2011 door de raad vastgestelde gemiddelde kwaliteitsniveau is Basis plus. De winkelcentra en een aantal parken worden op het hoogste niveau A onderhouden.

Er wordt uitvoering gegeven aan de actiepunten die zijn benoemd in het Oogstplan van de Entente Florale. Een van deze actiepunten is het versterken van de groene stadsentrees.

Biodiversiteit en flora & fauna zijn thema's die geïmplementeerd worden in de plannen en projecten. Monitoring en samenwerking met partners en vrijwilligers kan verder worden gebracht evenals de scans en onderzoeken naar flora & fauna in relatie tot ruimtelijke ordening. De onlangs aangestelde adviseur Flora en Fauna heeft hier een rol in.

Een voortgaande vervanging van verouderde bomen vindt plaats. De instandhouding van de groene structuur van Amstelveen houdt de aandacht.

Groeninitiatieven van bewoners worden door de gemeente gestimuleerd en daar waar mogelijk ondersteund.

Zoals vastgesteld in de Kadernota 2016 stelt Amstelveen voor de komende 5 jaar (2016 – 2020) subsidie beschikbaar voor inwoners die de daken van hun woning dan wel bedrijfspand willen vergroenen. Het gaat om maximaal een derde van het te investeren bedrag tot een maximum van 40.000 euro (0,50 euro per inwoner) per jaar.

Conform het beheerprogramma dienen de (veiligheids-)werkzaamheden bomen (inspecties en snoeiwerkzaamheden) waaronder ook de bomen in bosplantsoen regulier te worden uitgevoerd.

Komende jaren staan grote infrastructurele projecten in de planning (verbreding A9 en Amstelveenlijn). Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de boomstructuren. Ten behoeve van de projecten worden veel bomen gekapt. Op termijn vindt hiervan compensatie door herplant van boomstructuren plaats.

Er is bij de Kadernota geld beschikbaar gesteld voor de renovatie infrastructuur buitenterrein Wagnerstadion in het Amsterdamse Bos.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Waar mogelijk selectieve versterking van groen. Actiepunten 2017: Er vinden voortdurend renovaties en vernieuwingen in het groen (bomen en beplanting) plaats.	Uitvoering	
2. Realiseren van verticaal groen bij gebouwen. Actiepunten 2017: We verwachten met inzet van de subsidieregeling	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
een aantal initiatieven.		
3. Ondersteunen van kansrijke initiatieven van bewoners op het gebied van groen. Actiepunten 2017: De ervaring in 2016 is dat er leuke en kansrijke initiatieven zijn ingediend. Naar verwachting vindt dit in 2017 z'n voortgang.	Uitvoering	
4. Andere inrichting van het openbaar groen in de buurt indien bewoners daaraan willen bijdragen. Actiepunten 2017: Het komt zeer beperkt voor dat bewoners met een collectief voorstel komen. Indien er voorstellen zijn wordt hier actief aan bijgedragen.	Uitvoering	
5. Bewoners in de gelegenheid stellen stukjes gemeentegrond aan te kopen om bij hun tuin te betrekken. Actiepunten 2017: Gemiddeld ontvangen we circa 60 verzoeken. Deze worden getoetst aan het beleid en dit resulteert in een verkoop van circa 10% van de aanvragen.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
m ² gras, berm, bloemenweides	1		1.977.794	2.136.484	1.980.232
m ² beplanting (inclusief heemgroen)	1		1.697.388	1.840.546	1.792.029
m ² groen totaal (inclusief water en overig groen)	1		3.909.214	4.189.073	4.017.951
m ² openbare ruimte (exclusief Amsterdamse Bos en sportvelden)	1		8.377.293	8.657.293	8.486.030

*De oppervlakte van de totale gemeente is 44.078.221 m²

Thema 2.4.2 Wegen, verkeersmaatregelen, openbare verlichting, riolering en water

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Verkeer: De Amstelveners moeten zich gemakkelijk en veilig door de stad kunnen verplaatsen, ongeacht het gebruikte vervoermiddel. Dat betekent ook waarborgen en waar nodig verbeteren van de verkeersveiligheid, de verkeersafwikkeling, de bereikbaarheid, de parkeervoorzieningen en de leefbaarheid van en in Amstelveen, voor alle verkeersdeelnemers.

Openbare verlichting: De openbare verlichting is toegespitst op het bijdragen aan sociale en verkeersveiligheid daar waar nodig is, op een duurzame milieubewuste manier (op het gebied van materiaalkeuze en energieverbruik), waarbij lichthinder voor mens en natuur tot een minimum wordt beperkt.

Riolering: Het voldoen aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater en hemelwater met als doel het beschermen van de volksgezondheid, het milieu en het oppervlaktewater.

Wegen: De Amstelvener moet op een veilige wijze gebruik kunnen maken van de wegen, fiets- en voetpaden in de gemeente. De verharding is schoon en heel, het materiaalgebruik is eenduidig.

Water: De watergangen in de gemeente hebben een functionele werking met betrekking tot de waterhuishouding (de aan- en afvoer van water). Daarnaast hebben de watergangen een esthetische functie in de openbare buitenruimte. Het onderhoud van de watergangen is erop gericht dat deze functies optimaal kunnen worden benut.

Actuele beleidsontwikkelingen

Uitvoeringsprogramma verkeer 2015-2018

In 2015 is het Uitvoeringsprogramma verkeer 2015-2018 vastgesteld. Dit plan bevat een overzicht van geplande kleine en middelgrote verkeersmaatregelen om de verkeersveiligheid, de verkeersafwikkeling en de positie van het langzaam verkeer te verbeteren. Het plan is een uitwerking van het lokale en regionale geldende en vastgestelde verkeersbeleid. Ook in 2017 wordt aan diverse projecten uit dit programma uitvoering gegeven, zoals het onderzoek naar herinrichting van de Amsterdamseweg tussen Keizer Karelweg en Kalfjeslaan, het uitbreiden van de fietsenstallingen bij het busstation/Stadshart en het vervangen van enkele verkeersregelininstallaties.

Voorbereiden lokale wegennet op de uitvoering van de grote projecten Amstelveenlijn en A9

In 2016 is de planvorming afgerond voor de maatregelen die nodig zijn op het lokale wegennet om het verkeer tijdens ombouw van de A9 zo goed mogelijk te kunnen verwerken. Op de routes van en naar aansluiting Amstelveen-oost wordt de capaciteit uitgebreid. Het gaat hierbij vooral om maatregelen op de Oranjebaan, Burgemeester Boersweg, Laan van Langerhuize, knoop Ouderkerkerlaan-Beneluxbaan en de Keizer Karelweg. De maatregelen worden in de periode 2017-2019 gefaseerd uitgevoerd. In regionaal verband zijn diverse overleggroepen bezig met het op elkaar afstemmen van alle ingrijpende regionale wegwerkzaamheden. Op voorhand is echter al duidelijk dat er verkeershinder zal ontstaan op het Amstelveense wegennet.

Wegen, openbare verlichting, riolering en water

Voor de uitvoering van wegonderhoud zijn de Nota Wegen 2011 (strategisch) en het Uitvoeringsprogramma infra-werken leidend. Hierin zijn uitgangspunten voor de integrale benadering van werken uiteengezet. Zo is rioleringswerk onder andere verbonden met de aanpak van het wegdek. De geplande infra-activiteiten zijn in een meerjaren uitvoeringsprogramma opgenomen; de werkzaamheden worden fasegewijs uitgevoerd. Door middel van een raadsvoorstel 'uitvoeringsprogramma wegen Amstelveen' is in september 2016 een overzicht gegeven van de belangrijkste projecten die in de komende 3 jaar aan de orde komen. In de 2^e helft van 2016 is een externe wegininspectie op basis van CROW-eisen uitgevoerd. De resultaten van deze wegininspectie worden geanalyseerd en getoetst aan de theoretische grondslagen voor dagelijks beheer en reconstructiewerken. De investeringsbehoefte voor de komende 5 jaar wordt in de Nota Wegen in beeld gebracht. Deze geactualiseerde Nota Wegen wordt in het 1^e kwartaal 2017 aan de raad aangeboden.

Jaarlijks wordt het Uitvoeringsprogramma Infra-werken geactualiseerd.

Vanwege het verbod op chemische bestrijdingsmiddelen is een alternatieve methode ingezet. De effecten hiervan op lange termijn zijn nog niet bekend. Het kwaliteitsniveau en de benodigde budgetten zullen mogelijk opnieuw worden gezien.

De contracten buitenreclame lopen in augustus 2016 af. Inmiddels heeft een werkgroep in 2016 een aanbesteding voorbereid. De verwachting is dat in de Kadernota 2018 de resultaten van de aanbesteding gepresenteerd kunnen worden.

De uitvoering van rioleringswerkzaamheden vloeien voort uit het Gemeentelijk Rioleringsplan Amstelveen 2015 – 2020 en maken onderdeel uit van een integraal uitvoeringsprogramma van wegonderhoud.

In 2016 is gestart met het maken van concrete afspraken met het Hoogheemraadschap van Rijnland om invulling te geven aan de maatregelen voor de Amstelveense Poel voor de Kaderrichtlijn Water

(KRW2) van Rijnland. Deze maatregelen zijn gericht op een optimaal watersysteem en worden zoveel mogelijk afgestemd met bestaande en nieuwe plannen binnen de gemeente. Ook andere partijen, zoals het Amsterdamse Bos en Waternet, zijn hierbij betrokken. In 2017 worden deze gesprekken afgerond en de afspraken definitief vastgelegd.

Voor het beheergebied van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht worden met Waternet afspraken gemaakt voor het verbeteren van de waterkwaliteit (KRW2) en de watercirculatie in de polders. In 2016 is het Watergebiedsplan Westeramstel opgesteld, dit wordt in 2017 geïmplementeerd. Hierin staan afspraken over eventuele maatregelen om het watersysteem te verbeteren.

De afgelopen jaren is er veel onderhoud gepleegd aan de watergangen, baggeren en vervangen van de oevers. Dit onderhoud zal ook in 2017 plaatsvinden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Nota Wegen	Raad	1 ^e helft
Wegwerkzaamheden o.b.v. Nota Wegen 2017 en Uitvoeringsprogramma infra-werken 2021	Uitvoering	
Uitvoering geven aan lopende afspraken met waterschappen over waterlopen en de Amstelveense Poel	Uitvoering	
Beleidsplan Openbare Verlichting 2015-2019	Uitvoering	
Gemeentelijk Rioleringsplan 2015 – 2020	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Realisatie projecten uit het Uitvoeringsprogramma infrawerken	Uitvoering	
Voortgangsnotitie Uitvoeringsprogramma verkeer 2015-2018	College	1 ^e helft
Realiseren van diverse projecten uit het Uitvoeringsprogramma verkeer 2015-2018	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
m ² wegen (asfalt en steentjes/tegels)	1		4.468.079	4.468.079	4.468.079
m ² openbare ruimte (exclusief Amsterdamse Bos en sportvelden)	1		8.377.293	8.657.152	8.486.030
Geregistreerde ongevallen met dodelijke afloop	7	1	1	4 **	

*De oppervlakte van de totale gemeente is 44.078.221 m²

** Twee ongevallen waren eenzijdige ongevallen op gemeentelijke fietspaden waarbij fietsers zijn gevallen, ongelukkig terecht zijn gekomen en zijn overleden. Oorzaken zijn niet aan het licht gekomen. Het derde ongeval vond plaats op de Provinciale weg N201, eveneens een eenzijdig ongeval. Het vierde ongeval vond plaats op de Provinciale weg Legmeerdijk waarbij een man vanuit een uitrit wegreed en werd aangereden door een vrachtwagen.

Thema 2.4.3 Afvalinzameling

Actuele beleidsontwikkelingen

Duurzaamheid is het sleutelwoord bij de afvalinzameling: Het zo veel mogelijk gescheiden inzamelen en verwerken van waardevolle afvalstromen. Maar het betekent ook duurzaamheid in de betekenis

van het op de lange termijn kunnen garanderen van een goede kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners van Amstelveen.

Het Rijk heeft in 2020 in het "VANG-programma" (VANG staat voor "Van Afval Naar Grondstof") de doelstelling opgenomen om 75% van al het in Nederland ingezamelde huishoudelijk afval te hergebruiken en de hoeveelheid restafval te reduceren tot 100 kilo restafval per persoon per jaar. Deze landelijke doelstelling stond centraal tijdens het Afvalcongres "Afval = Grondstof" voor raads- en collegeleden uit Aalsmeer en Amstelveen op 5 oktober 2015. Afval is niet langer afval, maar een grondstof voor nieuwe producten.

In 2016 is de 'Grondstoffenvisie: Afval = Grondstof' aan de raad aangeboden worden ter besluitvorming. In deze visie is het landelijke beleid vertaald naar Amstelveen. Deze visie wordt in 2017 uitgewerkt naar een beleidsplan, inclusief communicatieplan.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Afvalplan	raad	1 ^e helft

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Afgevoerd huishoudelijk afval totaal (x 1.000 kg)	1	37.519	38.071	37.840	
Afgevoerd huishoudelijk restafval (x 1.000 kg)	1	17.996	18.101	18.203	

Thema 2.4.4 Begraafplaats

Actuele beleidsontwikkelingen

Voor 2017 volgt Zorgvlied het meerjarig bedrijfsplan 2015 – 2024. Het werfterrein wordt voorzien van een loods en plannen worden uitgewerkt om de faciliteiten kantine, werkruimten en werfkantoor te verbeteren. Vanwege het succesvol in gebruik nemen van het crematorium worden uitbreidingsvoorstellen van de faciliteiten opbaren, koeling en condoleren uitgewerkt om aan de toegenomen vraag te voorzien. De grafwijk gericht op Chinese inwoners wordt aangelegd.

Financiën

04 Openbare ruimte	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	13.509	13.366	1.098	12.268	10.553	10.453	10.453
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	10.675	9.960	346	9.614	9.654	9.654	9.654
7.2 Riolering	0	7.495	8.399	-904	-904	-904	-904
7.3 Afval	-304	6.835	9.500	-2.665	-2.665	-2.665	-2.665
7.4 Milieubeheer	1.322	1.542	139	1.403	903	903	903
7.5 Begraafplaatsen	385	2.989	3.758	-769	-529	-529	-529
Totaal lasten en baten	25.587	42.187	23.240	18.947	17.013	16.913	16.913
Verrekening met reserves	-1.342	3.249	4.818	-1.569	-344	-244	-239
Geraamd resultaat	24.246	45.436	28.058	17.378	16.668	16.668	16.673

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 4

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	24.246	17.378	16.668	16.668
Structureel nieuw beleid (duurzaamheid)	100			
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (duurzaamheid, Wagenaarstadion)	650	-650		
Ombuiging openbare ruimte (laatste tranche besluitvorming 2015)	-400			
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-7.218	-60	0	5
Begrotingssaldo komend jaar	17.378	16.668	16.668	16.673

Reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Energiebeleidsplan (incl.SLOK)	109	0	0	109	109	109	109
Groot onderhoud wegen	3.459	2.329	2.723	3.065	3.415	3.305	3.195
Openbare verlichting (m.n. lichtmasten)	1.058	394	426	1.026	995	963	931
Reserve meubilair Zorgvlied	0	230	230	0	0	0	0
Verkeersmaatregelen	672	0	617	55	55	55	55
Verkeersregelinstallaties	1.776	109	901	984	396	368	340
Dekking kapitaallasten Incl Zorgvlied	317	325	59	583	508	433	363
04 Openbare ruimte	7.391	3.387	4.956	5.822	5.477	5.233	4.994

Voorzieningen

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Afkoop onderhoud graven	2.315	257	274	2.298	2.266	2.235	2.203
Bedrijfsafval	83	220	209	94	105	116	132
Begraafplaats Zorgvlied	1.758	111	379	1.490	1.681	1.872	2.072
Dubieuze debiteuren Zorgvlied	17	0	0	17	17	17	17
Huishoudelijk afval	856	-170	-130	816	865	1.123	1.382
Riolering	2.389	722	722	2.389	2.219	1.879	1.397
Uitgifte graven	4.240	448	590	4.098	3.954	3.811	3.668
04 Openbare ruimte	11.657	1.587	2.044	11.201	11.107	11.052	10.871

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Per partij wordt hierna de doelstelling en het financieel belang vermeld. Voor aanvullende informatie (vestigingsplaats, deelnemers en bestuurlijk belang) wordt verwezen naar de paragraaf

Naam	Groengebied Amstelland
Doelstelling	Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen van een harmonisch landschap dat hierop is afgestemd en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.
Financieel belang	De provincie draagt 25% van het jaarlijkse nadelige exploitatiesaldo. Het restant wordt omgeslagen op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten, waarbij aan Amsterdam 1/3 deel van het aantal inwoners wordt toegerekend. In 2015 is de verdeling van de participantenbijdragen volgens afspraak herijkt. De aanpassing wordt verwerkt in de begroting 2017. Het algemeen bestuur is in afwijking van het voorgaande bevoegd te verklaren dat het nadelig saldo van een of meer voorzieningen geheel of gedeeltelijk rechtstreeks ten laste wordt gebracht van een of meer gemeenten. De bijdrage van de gemeente Amstelveen voor 2017 bedraagt afgerond € 362.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	113	2.932	3.045	1.340	463

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Doelstelling	Uitvoering van vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de regelgeving op het gebied van milieu en bouwen.
Financieel belang	De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 141.000. De bijdrage wordt bepaald door het aantal producten wat elke gemeente afzonderlijk inkoopt.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	1.891	1.199	3.391	14.290	14.004

Subsidies

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie				
Stichting Vrijwilligers Speelboerderij Elsenhove	Ondersteuning bij de organisatie van (kinder-)activiteiten en werkvrijdagen, waarop door vrijwilligers grotere klussen worden uitgevoerd.	Natuur- en milieueducatie en inzet vrijwilligers.	2	4
Totaal programma 4			4	4

2.5 Ruimtelijke ontwikkeling

Missie 2014 – 2018

De stad nadert zijn fysieke grens. Er vindt verschuiving plaats van ontwikkeling naar beheer, van uitleg naar transformatie en van nieuw naar vernieuwend. De nadruk ligt op kleinschalige projecten binnen bestaand stedelijk gebied, veelal vervanging of transformatie.

Het heeft prioriteit om bewoners en initiatiefnemers meer ruimte en maatwerk te bieden bij ruimtelijke ordening, ontwikkeling, welstand en inrichting. Stimulering van eigen verantwoordelijkheid van bewoners, zoals (collectief) particulier opdrachtgeverschap en groene initiatieven en het toepassen van functiemenging en flexibiliteit zijn belangrijke beleidsuitgangspunten. Deregulering is hierbij de opdracht. De uitdaging is tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en het duurzaam ruimtegebruik in Amstelveen te behouden en te versterken.

Komende jaren wordt de juiste maat gevonden voor uitvoering van de grote projecten in de stad, zoals inpassing van de A9, de Amstelveenlijn en het Stadshart. Deze ontwikkelingen bepalen immers in grote mate de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

Goed wonen is een basisvoorziening. Amstelveen richt zich daarom de komende jaren op de speerpunten: 1. Bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt; 2. Duurzaamheid; 3. Variatie in woonvormen; en 4. Meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van bewoners. Daarnaast zullen wij meer aansturen op leefbare wijken met een gemengde bevolkingsopbouw. Tenslotte zal Amstelveen scherp toezien op de naleving van de met Eigen Haard gemaakte prestatieafspraken.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018
Rapportcijfer burgers voor bereikbaarheid Amstelveen met:	2					
-auto		8,3	8,5			>8,0
-openbaar vervoer		7,5	7,7			>7,0
-fiets			8,5			>8,0
% inwoners dat vindt dat kinderen (tot 12 jaar) op de meeste plekken veilig kunnen fietsen in woonwijk	2	75%	72%			80%
% inwoners dat te hard rijden vaak voorkomend probleem vindt in de wijk	2	35%	15%			30%
% inwoners dat ontevreden is over parkeermogelijkheden in het Stadshart	2	22%	23%			18%
% nieuwe huurders uit Amstelveen	18	62%	49%			65%
% scheefwonen totale sociale huurvoorraad	18	30%	26%			25%
Beleidsindicatoren cie. Depla						
Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)	7	257	268	261		
Nieuwbouw per 1.000 woningen	7	6,8				

Thema 2.5.1 Ruimtelijke ontwikkeling, projecten en grondexploitaties

Actuele beleidsontwikkelingen

Luchthavenindelingsbesluit (LIB)

Het LIB wordt komende periode gewijzigd. Amstelveen borgt haar belangen via diverse gremia, waaronder de ORS, BRS maar ook via een regionale lobby richting Den Haag. De regio erkent het economisch belang van Schiphol en haar AAA-status en onderkent de noodzaak van ruimtelijke beperkingen in relatie tot geluidshinder en veiligheid, maar wil wel zeggenschap houden over binnenstedelijke ontwikkelingen om de leefbaarheid en betaalbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen overeind te kunnen houden.

Ontwikkelingen Omgevingswet

Naar verwachting wordt de Omgevingswet voorjaar 2019 van kracht. Deze wet vervangt circa 26 sectorale wetten in de sfeer van wonen en bouwen. Doelstelling van deze wet is om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers in ruimtelijke ontwikkelingen en tevens sneller en met minder kosten tot een vergunning te kunnen komen. Voor de interne organisatie betekent dit een omwenteling in de manier van werken. Inmiddels is een projectorganisatie ingericht om de implementatie van deze wet in de organisatie tot stand te brengen.

Regionale ruimtelijke planvorming

De Metropoolregio Amsterdam wil een internationaal concurrerende regio zijn. Met compacte steden, een voor recreanten aantrekkelijk landschap en een perfect functionerend infrastructureel netwerk dat de woonkernen met elkaar, het landschap en de rest van de wereld verbindt.

Om dat te bereiken zijn op de korte termijn acties nodig. Acties die de bestaande kwaliteiten beter benutten en uitnodigen tot experiment en innovatie. Met dit doel hebben de overheden in de MRA gezamenlijk een agenda gemaakt met tientallen acties op ruimtelijk en economisch gebied voor de komende vier jaar. Op basis van deze actie agenda 2016 – 2020 vindt op metropoolregio niveau ook de afstemming plaats ter voorbereiding op periodiek bestuurlijk overleg tussen regio en het Rijk. De agenda en de daarin benoemde thema's en acties is daarmee een gezamenlijk (ruimtelijk) kader dat ingebracht kan worden in Rijks- en Europese programma's en projecten.

Ruimtelijk beleid

Structuurvisie

De Structuurvisie Amstelveen 2025+ (2011) biedt het kader om voor korte en langere termijn sturing te kunnen geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Amstelveen schept hiermee voor bewoners, ondernemers en private en publieke partijen helderheid over de geambieerde ontwikkelingsrichting van de gemeente. Voor de gemeente zelf geeft het houvast als het gaat om het stellen van prioriteiten. In de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie is de fasering aangegeven en op welke wijze het college de structuurvisie gaat verwezenlijken.

Ruimtelijke projecten

De gemeente probeert steeds meer vraaggestuurd te werken. In plaats van al te strakke ruimtelijke kaders te stellen worden ruimere kaders gegeven waarbinnen het aan de markt is om het project verder aan te vullen. Het experimenteerproject Zonnestein 64 en 66 is een voorbeeld van experimenteren met loslaten van kaders en het geven van vertrouwen aan ontwikkelaar en burger. In plaats van aan de voorkant de inhoudelijke speelruimte in te perken, heeft de gemeente een partij geselecteerd op basis van het beste plan van aanpak voor draagvlak creëren. Deze partij heeft nu samen met omwonenden een plan ontwikkeld. In 2017 zal de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen.

De markt blijft aantrekken. Desondanks zal het oude verdienmodel van grondexploitaties niet herstellen en blijft er druk staan op de inkomstenkant van de projecten. De nadruk in de ruimtelijke projecten ligt steeds meer op transformatie en inbreiding, met faciliterend grondbeleid. Hierbij vindt kostenverhaal plaats en zijn grondexploitaties in principe financieel neutraal. Jaarlijks stelt de gemeenteraad de actualisering van de grondexploitaties vast, door middel waarvan de financiële

kaders actueel worden gehouden. Komende jaren zal het transformeren van leegstaande kantoorlocaties naar bijvoorbeeld woningbouw prioriteit houden. In 2017 wordt gestart met het onderzoek naar transformatie van bedrijventerrein Legmeer.

Bestemmingsplannen

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening bestaat de verplichting om alle bestemmingsplannen om de 10 jaar te herzien. Amstelveen heeft haar grondgebied ingedeeld in tien gebieden en actualiseert met een tempo van één plan per jaar. Amstelveen streeft bij het maken van bestemmingsplannen naar maatwerk: het bieden van meer ruimte voor ontwikkelingen waar dit kan, maar meer strikt sturen waar meer behoefte is aan behoud van ruimtelijke kwaliteit.

Private kwaliteitsborging in de bouw

Met het wetsvoorstel 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen' wordt een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen geïntroduceerd. Daarmee vervalt voor bepaalde categorieën bouwwerken (onder andere grondgebonden woningen, bedrijfshallen en kleine infrastructurele werken) de preventieve toets aan het Bouwbesluit 2012 door gemeenten. In plaats daarvan moet bij die bouwwerken gebruik worden gemaakt van door het Rijk toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging om te waarborgen dat aan de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan. Instrumenten die aan de wettelijke eisen voldoen en door een nog op te richten zelfstandig bestuursorgaan zijn goedgekeurd bepalen vervolgens de wijze van toetsing en toezicht die door een onafhankelijke marktpartij - een kwaliteitsborger - wordt uitgevoerd. Een tweede categorie bouwwerken waarbij de gemeentelijke preventieve toets aan het Bouwbesluit vervalt betreft bouwwerken alleen door hun plaats niet vergunningsvrij zijn, zoals dakkapellen op het voordakvlak, aanbouwen langs openbaar gebied, en dergelijke. Gemeenten blijven in beide gevallen wel nog vergunning verlenen, maar dan alleen op basis van ruimtelijke ordening en welstand. Daarnaast blijven gemeenten verantwoordelijk voor handhaving, omgevingsveiligheid en de bestaande bouw. Voorts bevat het wetsvoorstel enkele wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek ter versterking van de privaatrechtelijke positie van de bouwconsument. Gefaseerde inwerkingtreding van de wet is gepland vanaf 2017, waarbij de toetsing aan het Bouwbesluit voor de genoemde categorieën bouwwerken per 2018 komt te vervallen.

Bij de balie Bouwen worden vanaf 2017 uitsluitend de algemene, niet adresgebonden informatievragen nog beantwoord zonder dat de burger hiervoor moet betalen. Er wordt naar gestreefd dat de burger de antwoorden op dit soort vragen zo veel mogelijk zelf via onze website kan vinden. Specifieke vragen over bijvoorbeeld de bouwmogelijkheden op een perceel zullen tegen vergoeding worden beantwoord. Hierdoor wordt een mondelinge vraag op dezelfde wijze afgedaan als de schriftelijke vraag via een vooroverleg.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Lobby belangen Amstelveen binnen SMASH/LIB	Uitvoering	
Uitvoering structuurvisie Amstelveen 2025	Uitvoering	
Vorbereiding op invoering van de Omgevingswet	Raad	2 ^e helft
Vaststellen diverse bestemming-, uitwerking-, wijzigingsplannen en afwijkingen op het bestemmingsplan	Raad of college	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Vergunningen WABO*	1	883	975	1.116	
Afgehandelde toezichttaken WABO	1	726	1.156	1.292	
Controle/handhaving WABO	1	201	336	675	
Afgehandelde handhavingsszaken WABO	1	73	53	62	

*WABO: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

Thema 2.5.2 Stedelijke ontwikkelingen

Wat willen we bereiken 2014-2018?

- Inpassing van de te verbreden A9 met zo min mogelijk overlast voor omwonenden en bedrijven.
- Een verantwoorde inpassing van de ombouw Amstelveenlijn met zo min mogelijk overlast voor passagiers, omwonenden en bedrijven.
- Het kwaliteitsniveau en de economische positie van het Stadshart bestendigen.
- Een vlotte en veilige doorstroming van het doorgaand verkeer tussen de N201 en de A9.
- Een vlotte en veilige doorstroming van het verkeer tijdens de aanleg van de Amstelveenlijn en de verbreding van de A9.

Actuele beleidsontwikkelingen

Algemeen

De afstemming van de grote projecten vraagt bijzondere aandacht. De zorg gaat uit naar een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer tijdens de ombouw van de Amstelveenlijn, de verbreding van de A9, de vernieuwing van de Amstelbrug en de ontwikkeling van het Stadshart. Om het publiek goed te informeren over de planvorming en de uitvoering en met raad en daad bij te staan tijdens de uitvoering, is in het kader van de Kadernota 2017 een voorstel uitgebracht om een tijdelijk informatiecentrum op te richten voor de grote projecten en hiervoor financiële middelen beschikbaar te stellen.

Inpassing A9

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft in maart 2016 het gewijzigde Ontwerptracébesluit (OTB) voor de A9 Amstelveen genomen. Dit als resultaat van de Planstudie A9 Amstelveen, die door Rijkswaterstaat in overleg met onze gemeente en andere belanghebbende partijen in 2015 is uitgevoerd. Basis voor de uitwerking vormt de in maart 2014 gesloten Samenwerkingsovereenkomst met de Staat der Nederlanden. Alle ruim 400 zienswijzen die zijn ingediend op het OTB zullen door Rijkswaterstaat van commentaar worden voorzien en zullen eventueel leiden tot planaanpassingen richting het begin 2017 te nemen Tracébesluit. Onderwerpen die in de tweede helft 2016 de aandacht vragen zijn:

- Esthetisch programma van eisen;
- Plan voor tijdelijke verkeersmaatregelen tijdens de bouw van de verdiepte ligging.

Onderwerpen die doorlopen tot na 2016 zijn:

- Programma van eisen fietsbrug Traverse;
- Inpassingsplan overkapping Oude Dorp;
- Inpassingsplan overkapping Traverse;
- Inpassingsplan viaduct Bovenlandpad;
- Inrichtingsplannen groenzones.

Hiervoor zullen één of meerdere uitvoeringsovereenkomsten (Uvo's) worden opgesteld. Daarin zullen onder meer de (financiële) verantwoordelijkheden over aanleg en beheer worden gepreciseerd. De start van het project is voorzien in 2019. De uitvoering van de gemeentelijke inpassingsplannen volgt na afronding van het project in 2024-2026.

Ombouw Amstelveenlijn

Het uitvoeringsbesluit is op 15 december 2015 genomen door de regioraad, nadat de raad van Amstelveen op 11 november 2015 had ingestemd dit uitvoeringsbesluit. In de eerste helft van 2016 hebben de bestemmingsplannen voor de ongelijkvloerse kruisingen en het opstel terrein in de Noorder Legmeerpolder ter visie gelegen. Op 15 juni 2016 heeft de Raad van Amstelveen de beide bestemmingsplannen vastgesteld. De Stadsregio is de aanbesteding gestart voor de ombouw van de Amstelveenlijn. Naar verwachting wordt het project gegund in het tweede kwartaal van 2017. De eerste voorbereidende werkzaamheden worden vermoedelijk uitgevoerd in de tweede helft van 2017. De start van het project is voorzien in het eerste kwartaal van 2018.

N201 / Verkeersafwikkeling Amstelveen-Zuid

De studie naar een toekomstvast verkeersverbinding tussen de N201 en de A9 is in uitvoering. Er zal een scenario-keuze worden voorgelegd aan de raad.

In afstemming met de Provincie Noord-Holland en de Stadsregio Amsterdam is overeengekomen eventuele ingrijpende maatregelen pas uit te voeren ná gereedkomen van de verbreding van de A9. Onderzoek richt zich op de kortere termijn op het naar voren trekken van de vergroting van de capaciteit van de kruising Burg. Wiegelweg/Bovenkerkerweg en het wegvak Bovenkerkerweg ten noorden van deze kruising.

Stadshart

Diverse eigenaren zijn bezig met initiatieven voor gefaseerde (her)ontwikkeling van het Stadshart. Het ruimtelijk kader voor de beoordeling van deze plannen wordt in de loop van 2016 aan de raad te vaststelling voorgelegd. De uitvoering van het plan voor verlevendiging van het Stadsplein wordt eind 2016/begin 2017 afgerond binnen de door de raad gestelde kaders (zie ook programma 2.3.2).

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Algemeen		
1. Zorgen voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer tijdens de ombouw van de Amstelveenlijn en de verbreding van de A9. Actiepunten 2017: - Bewaken afspraken met Rijkswaterstaat, de Provincie en de Stadsregio over de afstemming van de grote projecten. - Versneld uitvoeren van de tijdelijke verkeersmaatregelen A9. - Opzetten van een informatiecentrum voor de publiekscommunicatie over de grote projecten.	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	
A9		
1. Een verantwoorde ruimtelijke inpassing van de te verbreden A9 met zo min mogelijk overlast voor omwonenden en bedrijven. Actiepunten 2017: - Programma van eisen fietsbrug Traverse - Inpassingsplan Oude Dorp - Inpassingsplan overkapping Traverse; - Inpassingsplan viaduct Bovenlandpad	College Raad Raad Raad	1 ^e helft 1 ^e helft 2 ^e helft 2 ^e helft
Amstelveenlijn		
1. Een verantwoorde ruimtelijke inpassing van de ombouw van de Amstelveenlijn met zo min mogelijk overlast voor passagiers, omwonenden en bedrijven. Actiepunten 2017: Bewaken dat in de uitvoeringsvoorstellen van de aannemer op dit punt geborgd zijn	Uitvoering	
N201		
1. Komen tot een duurzame oplossing voor een vlotte en veilige afwikkeling van het doorgaand verkeer tussen de N201 en de A9 als alternatief voor de aanleg van de oostelijke Randweg. Actiepunten 2017:		

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College/raadsbesluit /uitvoering	Planning
- Onderzoek vergroting capaciteit kruising Burg. Wiegelweg/Bovenkerkerweg en de Bovenkerkerweg ten noorden van deze kruising op korte termijn. - Uitwerking voorkeursvariant en opstellen kostenraming en dekkingsplan voor maatregelen lange termijn.	Raad College	1 ^e helft 2 ^e helft
Stadshart		
1. Uitwerken van de Visie Stadshart 2025 tot een samenhangende ruimtelijke uitwerking van alle ontwikkelingen in en rond het Stadshart. Actiepunten 2017: Implementatie Gebiedsvisie Stadshart	Uitvoering	
2. Voor het aantrekkelijker maken van het Stadshart zijn we afhankelijk van diverse partijen. In samenwerking met deze partijen gaan we initiatieven die het Stadshart versterken stimuleren, waaronder het verlevendigen van het Stadsplein. Actiepunten 2017: - Afronden uitvoering plan verlevendiging Stadsplein - Vernieuwing winkelstrip Stadsplein zuidoost - Planuitwerking herontwikkeling warenhuis Buitenplein - Planvorming Rembrandtwegpassage - Planvorming entreegebied A9/Stadshart zuidwest	Uitvoering Uitvoering College College College	 1 ^e helft 2 ^e helft 1 ^e helft

Thema 2.5.3 Wonen en volkshuisvesting

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Blijvend zorgdragen voor aantrekkelijk woonmilieu in Amstelveen.

Actuele beleidsontwikkelingen

Deelregionale samenwerking wonen

De stadsregio Amsterdam houdt op 1 januari 2017 op te bestaan. Op welke deelterreinen (woonruimteverdeling, woningbouwprogrammering, betaalbare voorraad), op welk schaalniveau en op welke wijze de intergemeentelijke samenwerking wordt vormgegeven is in 2016 onderwerp van gesprek. De besluitvorming hierover zal uiterlijk in het eerste kwartaal 2017 zijn beslag krijgen.

Prestatieafspraken

De Woonagenda is in maart 2016 vastgesteld. Deze agenda vormt de basis voor het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties. Na het maken van raamafspraken met Eigen Haard in 2016, zullen ook met de corporaties Duwo en Woonzorg Nederland prestatieafspraken per jaar of voor meerdere jaren worden gemaakt.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Prestatieafspraken met Eigen Haard en Duwo	College	2e helft
Vormgeven deelregionale samenwerking wonen	college- of raadsbesluit (afhankelijk van aard samenwerking)	1 ^e helft
Motie middeninkomens	College	1 ^e helft

Opstellen Wijkanalyses	Uitvoering	
Intensivering aanpak woonfraude	Uitvoering	
Versterking bouwtoezicht corporaties, particuliere verhuurders en verenigingen van Eigenaren	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College/raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. Realiseren van middeldure huur- en koopwoningen voor de midden en hogere inkomens. Actiepunten 2017: Bij nieuwbouw en herontwikkeling van kantoren ruimte bieden voor woningen voor de midden en hogere inkomens Projecten die mogelijk in 2017 worden opgeleverd : • Apellaan Notenlaan • Groenelaan 1 • Suze Groenweglaan • Van Heuven Goedhartlaan 15-17	Uitvoering	
3. Realiseren woningen met zorgvoorzieningen voor ouderen in woonservice-zones, zodat zij langer zelfstandig kunnen wonen. Actiepunten 2017: Realisatie herstructurering Klaasje Zevenster, eerste fase	Uitvoering	
4. Verlagen aandeel scheefwonen door corporatie Actiepunten 2017: • Verkoop sociale huurwoningen • Verleiden scheefwoners naar middeldure huur en koop	Uitvoering Uitvoering	
6. Bouwen naar de wensen van de woonconsument Actiepunten 2017: In het ontwikkelingsplan voor de Scheg wordt ruimte geboden voor particulier opdrachtgeverschap	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Opgeleverde woningen sociale huur	1	70	798	0	
Opgeleverde woningen vrije sector huur	1	0	0	54	
Opgeleverde woningen dure koop	1	22	25	44	
Opgeleverde woningen middel-dure koop	1	124	101	52	
Opgeleverde woningen betaalbare koop	1	22	47	0	
Opgeleverde eengezinswoningen	1	168	267	96	
Opgeleverde appartementen	1	70	704	54	
Opgeleverde woningen totaal	1	274	971	150	
Verstrekke startersleningen voor woningen	1	27	30	12	
Vrijkomen aantal sociale huurwoningen			754	482	
Gemiddelde inschrijfduur in jaren starters	18	8,9	8,5	8,9	
Gemiddelde woonduur in jaren doorstromers	18	21,4	17	20,9	
Getraceerde illegale verhuur	18	29	30	15	
Gemiddelde woningbezetting	1	2,03	2,02	2,02	
Woningvoorraad	1	41.679	42.301	43.087	43.302
% Koopwoningen	1	44,5%	44,6%	43,9%	43,9%
(energie)Labelstappen sociale huurwoningen	18	2.074	1.318	628	

Thema 2.5.4 Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

De Amstelveners moeten zich gemakkelijk, prettig, comfortabel en veilig door de stad kunnen verplaatsen per openbaar vervoer. Vanuit alle wijken in Amstelveen is er een rechtstreekse busverbinding met het Stadshart/Busstation Amstelveen en met maximaal één overstap naar Ziekenhuis Amstelland. De bus- en tramverbindingen naar de intercity-stations blijven behouden (Station Amsterdam Zuid, Schiphol, Amsterdam Bijlmer/ArenA). Ook blijven er buslijnen Amsterdam inrijden via de route Stadionplein/Museumplein.

Actuele beleidsontwikkelingen

De openbaarvervoerconcessie Amstelland-Meerlanden, waartoe Amstelveen behoort, is in 2016 aanbesteed. De nieuwe vervoerder gaat van start vanaf eind 2017.

Voor wat betreft de Uithoornlijn is een besluit voorzien over de planstudiefase eind 2016 waarna in 2017 het plan wordt uitgewerkt. Een besluit om te komen tot realisatie wordt naar verwachting eind 2017 genomen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
In afstemming met de Stadsregio Amsterdam en de bestuurlijke Adviescommissie A&M de inwerkingtreding van de nieuwe OV-concessie begeleiden en ondersteunen (niet financieel)	Uitvoering	
Uithoornlijn: besluit over uitwerking fase	Raad	2 ^e helft

Thema 2.5.5 Parkeren

Wat willen we bereiken 2014-2018?

De wijze van inpassing van parkeerplaatsen bij ruimtelijke ontwikkelingen sluit aan bij een groen, veilig en ruim opgezet Amstelveen.

Betaald parkeren wordt beperkt tot die gebieden waar schaarste en behoefte aan regulering is aangetoond, zoals het Stadshart en de omliggende vergunningsgebieden. In de rest van de gemeente is het gratis parkeren (primaire) of blauwe zones (uitzonderingsgevallen).

Actuele beleidsontwikkelingen

In 2016 zijn de enquêteregels voor invoering van parkeerregulering gewijzigd door de raad. In 2017 zullen er mogelijk meer bewonersinitiatieven komen voor parkeerregulering in woonwijken zoals in Randwijck heeft gespeeld. Deze verzoeken zullen getoetst worden aan de hand van het vastgestelde 'Beleid enquêtes parkeerregulering Amstelveen 2016' en de dan nieuwe parkeernota.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Toetsen verzoeken regulering a.d.h.v. 'Beleid enquêtes parkeerregulering Amstelveen 2016'	Uitvoering	

Kengetallen (meetmoment: december van dat jaar)

	Bron	2013	2014	2015	2016
Lopende parkeervergunningen bedrijven*	1	71	300	697	
Lopende parkeervergunningen bewoners	1	1.845	2.182	2.461	

	Bron	2013	2014	2015	2016
Lopende parkeervergunningen bezoekers**	1	1.953	1.916	2.004	

*Service, diensten en bedrijven

** inclusief Gehandicaptenparkeervergunning, patiënten vergunning en kerkvergunning.

Thema 2.5.6 Maatschappelijk vastgoed

Actuele beleidsontwikkelingen

Heroriëntatie maatschappelijk vastgoed

Het bereiken van een beter evenwicht tussen omzet en kosten binnen het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed heeft al langere tijd de aandacht van het college. In samenhang met de ombuigingstaakstellingen voor de sectoren sport, welzijn en cultuur onderzoekt het college mogelijkheden om de maatschappelijk vastgoed portefeuille zodanig te herstructureren dat een ombuiging van minimaal 500.000 euro wordt gerealiseerd.

De mogelijkheden zijn, in samenhang met de opgelegde ombuigingen voor sport, welzijn en cultuur, in de tweede helft van 2015 vastgelegd in een Uitvoeringsplan heroriëntatie Maatschappelijk Vastgoed.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Besluit toekomst Emergohal in relatie tot nieuwe gymnastiekvoorzieningen voor het Hermann Wesselink College	Raad	1 ^e helft
Uitvoering van het nog in 2016 te nemen besluit over het toekomstperspectief van zwembad De Meerkamp	Uitvoering	
Effectueren van de nog in 2016 vast te stellen ombuigingen 2017 op het maatschappelijk vastgoed	Uitvoering	

Financiën

05 Ruimtelijke ontwikkeling	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	816	7.558	7.913	-355	-532	-735	-1.042
0.63 Parkeerbelasting	-1.944	0	2.360	-2.360	-2.360	-2.360	-2.360
2.2 Parkeren	655	527	0	527	526	520	514
2.5 Openbaar vervoer	68	87	0	87	70	70	70
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	101	0	101	101	101	101
8.1 Ruimtelijke ordening	2.112	4.718	2.352	2.365	1.590	1.354	1.357
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-6.298	9.655	13.229	-3.575	-2.132	-2.868	-368
8.3 Wonen en bouwen	1.890	2.372	1.535	837	838	838	838
Totaal lasten en baten	-2.701	25.016	27.389	-2.373	-1.900	-3.082	-891
Verrekening met reserves	-2.491	2.896	3.943	-1.048	-2.308	-2.106	-1.885
Geraamd resultaat	-5.193	27.912	31.332	-3.420	-4.208	-5.188	-2.775

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 5

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	-5.193	-3.420	-4.208	-5.188
Structureel nieuw beleid (omgevingsmanager)	94			

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (grote projecten & Legmeer)	800	-300	-200	
Winstafdrachten grondexploitatie	3.220	1.535	-736	2.188
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-2.341	-2.023	-44	225
Begrotingssaldo komend jaar	-3.420	-4.208	-5.188	-2.775

Reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Amstelgroen/Amstelzijde	941	0	0	941	941	941	941
Dekking kapitaallasten gronden	1.082	0	0	1.082	1.082	1.082	1.082
Grote projecten	50	0	0	50	50	50	50
Kwaliteitsverbetering openbare ruimte	249	0	0	249	249	249	249
Monumentenzorg	127	0	0	127	127	127	127
Startkoop Amstelveen	282	0	0	282	282	282	282
Dekking kapitaallasten gebouwen	30.784	2.683	2.482	30.984	28.672	26.557	24.667
Icl Ingenieursbureau	29	13	0	42	46	1	14
Verbouwing vierde sporthal	700	0	700	0	0	0	0
Verbouwing wijkcentrum De Bolder	561	0	561	0	0	0	0
05 Ruimtelijke ontwikkeling	34.807	2.696	3.743	33.759	31.451	29.291	27.414

Voorzieningen

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
(huur)woonw. en -lokaties	292	102	221	172	218	259	301
Dubieuze debiteuren bouwleges	133	0	0	133	133	133	133
Verliesgevende projecten	54	0	0	54	54	54	54
05 Ruimtelijke ontwikkeling	480	102	221	360	406	447	489

Subsidies

Niet van toepassing.

2.6 Bestuur, bevolking en veiligheid

Missie 2014 – 2018

Amstelveen streeft naar een veilige en leefbare stad, waarmee inwoners zich verbonden voelen, en zich vanuit hun eigen kracht actief ook zelf inzetten voor de veiligheid en leefbaarheid in hun eigen buurt.

Het bestuur wil vermindering en versoepeling van regels, overbodige regelgeving wordt afgeschaft en de administratieve lasten voor burgers en bedrijven worden beperkt. Aansluiten bij wettelijke regels en een grote mate van terughoudendheid met extra gemeentelijke regels is het uitgangspunt.

De gemeente Amstelveen staat voor betrouwbare, klantgerichte dienstverlening. De kosten hiervan zijn zo laag mogelijk en er wordt ingezet op meer digitale informatievoorziening zodat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk digitaal kunnen afhandelen.

Uitgangspunt van communicatie is dat inwoners en andere partijen tijdig en helder geïnformeerd zijn over gemeentelijke plannen, projecten en besluitvorming. Communicatie is daarmee de smeerolie in de relatie tussen burger en bestuur.

Amstelveen is een betrokken stad die oog heeft voor de wereld om zich heen, hieraan een bijdrage levert en hierin kansen ziet voor haar eigen ontwikkeling. Het is de gastvrije thuishaven voor inwoners van diverse nationaliteiten en internationale bedrijven. Het internationale karakter wordt ondersteund door ruimte te geven aan initiatieven om quality of life aspecten (onder meer voorzieningen en culturele uitingen) voor expats in Amstelveen te verbeteren.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018*
Veilig wonen en leven						
Woninginbraken	22	344	367			310
Inbraken uit bijgebouwen	22	71	81			64
Auto inbraken	22	535	585			455
Diefstal brom-, snor- en fietsen	22	529	348			477
Veilig ondernemen						
Zakkenrollerij	22	199	154			180
Winkeldiefstallen	22	139	167			119
Veilig opgroeien						
Gemelde jeugdoverlast	22	379	236			323
Dienstverlening						
Rapportcijfer burgers voor de gemeentelijke dienstverlening	19	8,0				8,0
% Amstelveners dat vindt dat gemeentebestuur veel doet om burgers bij het bestuur te betrekken	2	37%	37%			40%
% Amstelveners dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad	2	46%	46%			48%
Abonnementen elektronische nieuwsbrief gemeente	1	1.850	1.940	1.925		2.000

	Bron	Laatst bekende meting	2015	2016	2017	Streefwaarde 2018*
Beleidsindicatoren Depla						
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	7	4,1	4,4			
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	7	1,7	2,0			
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	7	3,4	4,2			
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	7	4,2	4,0			
Verwijzingen HALT per 10.000 inwoners 12-17 jaar	7	93,2				
Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12-24 jr	7	0,4				
%Jongeren met delict voor de rechter	7	1,77				
%Jongeren met jeugdreclassering (in % jongeren 12-23 jr)	7	0,2	0,3			
%Demografische druk (0-19 jr + 65+/15-64 jr)	7	56,1%	56,5%	56,8%		
Woonlasten 1-persoonshh in euro	7	646	642	660		
Woonlasten meerpersoonshh in euro	7	689	686	704		

*De streefwaarden voor veiligheid zijn ambitieus. Opgemerkt moet worden dat een aantal misdrijven moeilijk beïnvloedbaar is door gemeentelijk handelen. De gemeentelijke aanpak richt zich dan met name op communicatie en nazorg.

**1 juli 2015

Thema 2.6.1 Veiligheid en handhaving

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Een veilige stad voor jong en oud.

Actuele beleidsontwikkelingen

Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 en Actieplan integrale veiligheid 2017

Primaire leidraad voor de veiligheidsthema's is het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 dat begin 2015 is vastgesteld. Op basis van dit plan en de actuele ontwikkelingen wordt een jaarlijks actieplan vastgesteld.

Focus voor 2017 blijft op de bestrijding van hennepsteelt en woninginbraken ondanks het feit dat het aantal woninginbraken in 2016 dalende is. Met een extra bedrag van € 25.000,-- kan de aanpak geïntensiveerd worden mede op basis van een gedegen effectmeting van de huidige aanpak.

Het veiligheidsbeeld zal ook in 2017 vanwege mondiale ontwikkelingen onbestendig blijven. Terreur(dreiging), radicalisering blijft in dat opzicht de volle aandacht van gemeente en veiligheidspartners houden en waar nodig op worden geacteerd. Dit is weliswaar geen financiële ontwikkeling maar kan op basis van incidenten/crisisbeheersing mogelijk wel leiden tot incidentele kosten waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Regionaal Expertise en Informatie Centrum (RIEC)

Het RIEC is een door het rijk gesubsidieerd netwerk-samenwerkingsverband voornamelijk gericht op de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit waar geen directe kosten voor zijn. Specifieke hotspotinterventies of onderzoeken op onderwerp (bijvoorbeeld de regionale hennepscan)

kan leiden tot een grotere inzet van (ook) de gemeente. De interventies zijn vaak niet zichtbaar dan wel komen de effecten c.q. de resultaten daarvan pas achteraf in het openbaar.

Wetsvoorstel Wet verplichte GGZ

De Wet verplichte GGZ maakt verplichte behandeling van mensen met ernstige psychische problemen mogelijk. Momenteel is slechts gedwongen opname mogelijk. Deze wijziging maakt het mogelijk dat relevante informatie beter gedeeld kan worden tussen partijen, zoals zorgverleners, gemeente of politie en justitie. De wijziging zorgt ook voor een betere aansluiting met de Wet zorg en dwang en met de Wet forensische zorg. De datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is nog niet duidelijk maar als de wet wordt aangenomen dan zal dit in 2017 gevolgen hebben voor de samenwerking met genoemde partners en de werkwijze.

Evaluatie pilot verruiming sluitingstijden horeca

Medio juli 2016 is de pilot verruiming sluitingstijden horeca voor een aantal horecaondernemingen gestart voor een jaar. Hiermee heeft de raad ingestemd. Afgesproken is dat de pilot een jaar duurt. Voorafgaande aan het einde van deze termijn zal de pilot worden geëvalueerd.

Tussentijdse evaluatie cameratoezicht Uilenstede

Bij de start van het cameraproject Uilenstede is afgesproken dat er na één tot anderhalf jaar een tussentijdse evaluatie aan de commissie ABM zal worden voorgelegd over de effecten van het cameratoezicht.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Actieplan integrale veiligheid 2017	college	1 ^e helft
Evaluatie pilot verruiming sluitingstijden horeca	raad	1 ^e helft
Tussentijdse evaluatie cameratoezicht Uilenstede	College (raad)	2 ^e helft
College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
1. Schade aan gemeentelijke eigendommen altijd verhalen op de dader. Actiepunten 2017: - In voorkomende gevallen met daderindicatie wordt dit verhaald - Inzet mobiel cameratoezicht op voorkomende hotspots	Uitvoering Uitvoering	
2. In de vorm van een pilot gezamenlijke inkoop van preventieve veiligheidsmaatregelen realiseren en de kritische succesfactoren vaststellen.	Uitvoering	
3. Burgers en bedrijven bewust maken van de risico's van bijvoorbeeld inbraak en diefstal. Actiepunten 2017: - Uitvoering actieplan woninginbraken - Voorlichtingscampagnes waaronder week van de veiligheid, inzet Burgernet - Faciliteren initiatieven van inwoners, bijvoorbeeld Whatsapp groepen	Uitvoering Uitvoering Uitvoering	
4. Handhaving in eerste instantie richten op in stand houden van een veilige leefomgeving en bestrijding van overlast. Actiepunten 2017:		

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
- Handhaving woonfraude - buurtbemiddeling	Uitvoering Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015
Misdrijven totaal	6	4.958	4.115	4.132
Diefstal/inbraak woning	6	629	344	367
Openbare ruimte vernieling/zaakbeschadiging	6	405	358	341
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	6	827	535	585
Meldingen/incidenten huiselijk geweld	6	479	296	329
Meldingen jeugdoverlast	6	352	379	236
Vergunningen/onthefingen APV*	1	485	469	439
Vergunningen/onthefingen horeca*	1	142	144	93
Controle/toezicht handhaving DHW*	1	175	287	311

*cijfers voor 2013 en 2014 gecorrigeerd

Thema 2.6.2 Crisisbeheersing

Actuele beleidsontwikkelingen

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA)

In 2017 zal verder uitvoering worden gegeven aan het beleidsplan van de VrAA. De besluitvorming over specifieke uitvoeringsactiviteiten vindt op regionaal niveau plaats. Een van de hoofddoelstellingen uit het beleidsplan is "een up-to-date crisisaanpak" waarvoor het onderzoek is gestart in 2016. De uitwerking daarvan kan mogelijk ook op lokaal niveau aanpassingen in de structuur c.q. de betreffende voorzieningen betekenen die zijn beslag kunnen krijgen in 2017. Het beleidsplan is verwerkt in (meerjaren)begroting van de VrAA. De financiële jaarstukken van de VrAA (jaarrekening en begroting) worden gebruikelijk in juni aan de gemeenteraad voorgelegd in verband met de mogelijkheid om daarover een zienswijze in te dienen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Financiële jaarstukken VrAA	Raad	1 ^e helft

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Uitrukken Brandweer Amsterdam-Amstelland	1	925	931	984	

Thema 2.6.3 Dienstverlening burger

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Een klantgerichte dienstverlening aan burgers en bedrijven tegen zo laag mogelijke kosten en meer digitale informatievoorziening.

Actuele beleidsontwikkelingen

Er wordt in 2017 een lichte stijging verwacht voor wat betreft het aantal klantcontacten voor Burgerzaken. Dit is gebaseerd op het aantal reisdocumenten en rijbewijzen dat in 2017 verloopt.

In 2017 zullen er landelijk pilots worden uitgerold om rijbewijzen online te verlengen. De kans is groot dat Amstelveen hier op aan zal sluiten.

Een aantal processen Burgerlijke stand wordt gedigitaliseerd. Aangifte overlijden gaat digitaal plaatsvinden. De begrafenisondernemer kan dan online aangifte doen. Ook ontstaat de mogelijkheid om digitaal aangifte van geboorte te doen. Vooralsnog levert de digitalisering nog geen bezuiniging op. De baliecontacten worden daarentegen steeds complexer. Denk hierbij bijvoorbeeld aan aangifte geboorte met dubbele nationaliteit. Ook vindt er een stijging plaats van het aantal baliecontacten bij Immigratie & Inburgering vanwege een toename van naturalisaties en 1ste vestigingen.

Door de invoering van REVA (Registratie Eerste verblijfadres Arbeidsmigranten) is er sprake van een toename van het aantal eerste inschrijvingen, adresonderzoeken en backoffice werk. Dit omdat deze wetgeving arbeidsmigranten met een dienstverband korter dan 4 maanden verplicht om zich te registreren.

In 2017 wordt het gebruik van social media in samenwerking met Communicatie verder ontwikkeld. Er wordt actief gecommuniceerd naar de inwoners dat zij ook via Facebook en Twitter vragen kunnen stellen. Whatsapp zal in de vorm van een pilot worden ingezet bij projecten. Voorlopig zorgt het openstellen van dit nieuwe communicatiekanaal nog niet voor een verschuiving, maar vooral voor een uitbreiding van de werkzaamheden. Ook de mensen waarbij het voorkeurskanaal telefoon is blijft Publiekszaken bedienen.

Digitaal werken

Met het programma "Digitaal werken" worden de komende jaren diverse projecten uitgevoerd waarmee gestreefd wordt naar goed ingerichte digitale bedrijfsprocessen en laagdrempelige systemen.

- Voor de inwoners en bedrijven wordt de digitale dienstverlening toegankelijker en sneller omdat in 2016 de internetsite is vervangen en alle digitale gemeentelijke producten opnieuw worden ingericht.
- Aan de dienstverlening wordt een Amstelveen-app toegevoegd. Dat betekent dat eenvoudig met een smartphone of tablet meldingen kunnen worden gedaan of producten kunnen worden aangevraagd.
- Het Callcenter van Publiekszaken beschikt over alle informatie die is geregistreerd in het zaakstelsel en kan zo de inwoner beter bedienen. De Callcentermedewerker ziet in één overzicht wat de inwoner heeft gemeld of aangevraagd. Of het nu de melding van een scheve stoeptegels betreft, de aanvraag van een vergunning of een melding grof afval.
- In 2016 is het regiesysteem Sociaal Domein geïmplementeerd. Het regiesysteem maakt het mogelijk dat uitwisseling van informatie met ketenpartners op een veilige en verantwoorde manier gebeurt.

Amstelveen gaat papierloos werken. Alle binnenkomende post zal worden gescand, digitaal gedistribueerd en digitaal gearchiveerd. Gekoppeld aan het papierloos werken wordt een aanbesteding gestart voor de vervanging van kopieermachines en printers. Het streven is om het aantal machines te halveren. Daarnaast wordt in het 1^e kwartaal van 2017 een voorstel voor substitutie voorgelegd aan het college. Dit betekent dat na goedkeuring papier vervangen mag worden door digitaal.

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. Binnen de wettelijke mogelijkheden realiseren van volledig digitale afhandeling van aanvragen bij de gemeente in 2017. Actiepunten 2017: • Met de implementatie van het nieuwe	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
zaaksysteem kunnen er veel zaken digitaal geregeld worden. Wat nu nog in de backoffice terecht komt, zal in de loop van 2017 geautomatiseerd afgehandeld kunnen worden. - In 2017 zal de app meldingen openbare ruimte worden geïmplementeerd. De achterliggende gedigitaliseerde processen zullen worden geoptimaliseerd. Met de smartphone of tablet kan zo direct een gedigitaliseerd proces worden opgestart. - Zaakgericht, papierloos werken en substitutie wordt geïmplementeerd. Papier zal alleen nog maar digitaal worden gedistribueerd en de digitale opslag gaat daar waar de archiefwet het toestaat het papier vervangen. - In 2017 zal er een aanvang worden gemaakt met het optimaliseren van de processen voor subsidies, contractbeheer en meldingen openbare buitenruimte. - In 2017 zal de inrichting van het Klant Contact Systeem worden afgerond. - Voorstel substitutie papier-digitaal	Uitvoering Uitvoering Uitvoering Uitvoering College	1^e helft

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Afgehandelde bezwaarschriften	1	398	335	368	
Uren dat de publieksbalie geopend is	1	36	36	36	
Rijbewijzen	1	5.280	6.419	6.220	
Paspoorten	1	11.395	12.000	11.604	
Contacten voor producten	1	93.376	100.446	99.393	
Bezoekers	1	105.114	113.386	109.851	
Telefonische contacten callcenter AA (inclusief terugval)	1	204.392	205.162	203.753	
-Waarvan Amstelveen algemeen	1	159.033	162.367	179.138	
Telefonische bereikbaarheid	1	94%	94%	93%	
Telefonische contacten belastingen Amstelland*	1	21.541	20.968	23.846	
Klachten	1	217	153	168	
Inwoners	1	84.377	85.045	87.178	88.609
Huishoudens	1	39.354	39.810	40.778	41.165
% Westers allochtonen (%totale bevolking)	1	18%	18%	22%	23,0%
% Niet-westers allochtonen (%totale bevolking)	1	18%	18%	17%	16,6%

*Sinds 2015 extern callcenter TOG

Thema 2.6.4 Communicatie

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Inwoners en andere partijen zijn tijdig en helder geïnformeerd over gemeentelijke plannen, projecten en besluitvorming. Meer ruimte geven aan initiatieven van inwoners en die waar mogelijk faciliteren en ondersteunen. Daarnaast wordt meer online communicatie ingezet via social media en digitale inwonerplatforms.

Actuele beleidsontwikkelingen

In al onze communicatie-uitingen staan de inwoners centraal. Het is van belang dat er interactie is en dat er naar hen geluisterd wordt. Daarnaast moeten zij op een goede manier informatie kunnen vinden die voor hen van belang is. Dat kan gaan om projecten of vergunningen in hun directie omgeving, maar ook om producten of andere informatie.

In de communicatie met onze inwoners spelen de digitale communicatiemiddelen, zoals onze website en social media, een steeds grotere rol. We luisteren naar de online gesprekken en berichten van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Dankzij onze verbeterde online monitoring hebben wij beter zicht op wat er speelt in de samenleving en kunnen wij signalen tijdig opvangen en handelen, als dat nodig is. Het webcareteam zorgt voor een goede afhandeling van vragen, meldingen, complimenten of klachten die wij via sociale media ontvangen. Dit jaar nog gaan wij een nieuwe aanpak introduceren voor de online publicatie van berichten. De vernieuwing raakt niet alleen de inhoud en vorm van de berichten, maar ook de kanalen waarlangs wij berichten verspreiden. Met deze aanpak willen wij ons bereik verder vergroten en meer interactie met inwoners creëren. Het webteam monitort sinds begin 2016 de statistieken van de eigen social media en gaat daar in 2017 mee door.

In het najaar van 2016 krijgt gemeente Amstelveen een nieuwe website. De website is een belangrijk communicatiekanaal voor onze inwoners. Zij kunnen via de website informatie vinden over onze dienstverlening, over projecten in de stad en bestuurlijke actualiteiten. Meer dan voorheen biedt de website ruimte voor beeld en interactie onder andere door betere integratie van sociale media. Door het reduceren van het aantal webpagina's en de lancering van archiefweb maken we bovendien makkelijker voor inwoners om de belangrijkste informatie te kunnen vinden. In 2017 wordt de website geoptimaliseerd.

In het najaar van 2016 is het nieuwe participatiebeleid vastgesteld. Naast het voortbouwen en verbeteren van de reguliere participatietrajecten (van binnen naar buiten) willen we meer initiatieven uit de samenleving ondersteunen en stimuleren (van buiten naar binnen).

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties willen én kunnen vaak veel zelf aan activiteiten ontplooiën om hun buurt te verbeteren. De gemeente wil daar graag op inspelen en samen met hen doen wat Amstelveen nodig heeft. In 2017 wordt dit beleid verder uitgewerkt. In programma 1 wordt uitgebreider ingegaan op het onderdeel participatie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College- / raadsbesluit/uitvoering	Planning
Doorontwikkelen online communicatie/nieuwe website	Uitvoering	
Doorontwikkelen webcare en online monitoring	Uitvoering	
Uitvoering geven aan nieuwe participatie- en communicatiebeleid	Uitvoering	

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
Vergroting van de inbreng vanuit de samenleving in		

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
gemeentelijke plannen onder meer door gerichte inzet van social media. Actiepunten 2017: Verschillende actiepunten die nodig zijn om uitvoering te geven aan het nieuwe participatie- en communicatiebeleid en online communicatie zoals de nieuwe website. Uitgangspunt is dat de inwoner centraal staat.	Uitvoering	

Kengetallen

	Bron	2013	2014	2015	2016
Paginaweergaven website	14	1.267.762	1.002.090	1.079.656	1.003.000*
Bezoekers website		198.239	129.297	136.591	125.000*
Volgers Facebook				1.157	1.884
Volgers Twitter				3.915	4.222

* Geschat aantal voor heel 2016

Thema 2.6.5 Deregulering

Wat willen we bereiken 2014-2018?

Afschaffing van overbodige regelgeving en beperking van administratieve lasten voor burgers en bedrijven.

Meer ruimte en handelingsvrijheid voor inwoners en bedrijven. Dit zal gerealiseerd moeten worden door fors te dereguleren bij de gemeentelijke regelgeving. Aansluiting zoeken bij wettelijke regels en een grote mate van terughoudendheid met extra eigen gemeentelijke regels zal hierbij het uitgangspunt zijn.

Actuele beleidsontwikkelingen

Met het wetsvoorstel 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen' wordt een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen geïntroduceerd. Daarmee vervalt voor bepaalde categorieën bouwwerken (onder andere grondgebonden woningen, bedrijfshallen en kleine infrastructurele werken) de preventieve toets aan het Bouwbesluit 2012 door gemeenten. In plaats daarvan moet bij die bouwwerken gebruik worden gemaakt van door het Rijk toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging om te waarborgen dat aan de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan. Gemeenten blijven nog wel vergunningen verlenen, maar dan alleen op basis van ruimtelijke ordening en welstand. Daarnaast blijven gemeenten verantwoordelijk voor handhaving, omgevingsveiligheid en de bestaande bouw.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

College Uitvoeringsprogramma 2014-2018	College-/raadsbesluit /uitvoering	Planning
2. Aanvullende gemeentelijke regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening bovenop landelijke wetgeving afschaffen tenzij nut en noodzaak daarvan kan worden aangetoond: Actiepunten 2017: Uitvoeren experimenteerproject Zonnestein 64-66	Uitvoering	

Thema 2.6.5 Regionale samenwerking en internationale betrekkingen

Actuele beleidsontwikkelingen

Regionale samenwerking Amstelveen

Samenwerken is voor Amstelveen van wezenlijk belang. Dankzij de regionale economie met nabije economische motoren als Amsterdam, Schiphol en de Greenport Aalsmeer heeft Amstelveen zich kunnen ontwikkelen tot de stad die het nu is. Extra investeren in de concurrentiekracht van de (regionale) economie zal zorgen dat de welvaart van de metropoolregio en daarmee ook die van Amstelveen op peil kan blijven en zich verder kan ontwikkelen. Goede agendering en concrete samenwerkingsprojecten vormen daarbij de basis. De vorm waarin de regionale samenwerking in de komende periode moet worden gegoten moet zijn afgestemd op de inhoudelijke opgaven. Op de terreinen ruimte, verkeer en vervoer en economie werkt Amstelveen samen binnen de Stadsregio Amsterdam. Met ingang van 2017 wordt de Stadsregio Amsterdam omgevormd tot een vervoerregio. Op de overige terreinen wordt de samenwerking vorm en inhoud gegeven binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Voor een sterke inbreng van de zuidflank van de MRA zetten we in op versterking van de samenwerking binnen de subregio Amstelland de Meerlanden.

Internationale betrekkingen

In 2015 heeft de raad besloten om de internationale dimensie in te zetten ter verrijking van de leefkwaliteit van Amstelveen (quality of life), de culturele diversiteit en de economische ontwikkeling van de stad (en de regio). Internationaal onderwijs versterkt het vestigingsklimaat voor internationale bedrijven in Amstelveen. Voor expats is internationaal onderwijs een doorslaggevend criterium om zich in een regio te vestigen. Op dit moment zijn er wachtlijsten in de regio voor internationaal onderwijs en de verwachting is dat de vraag de komende jaren verder groeit. In dit kader wordt onderzocht op welke manier het aantal plaatsen binnen het internationaal onderwijs in Amstelveen kan worden uitgebreid.

In het kader van internationale kennisuitwisseling worden verdere projecten met Villa El Salvador en Tempelhof-Schöneberg uitgevoerd. Bovendien wordt in MRA verband de Europese samenwerking versterkt. Het internationale karakter van Amstelveen wordt verder versterkt door verbeterde Engelstalige digitale informatievoorziening, deelname aan de regionale 'international trade desk'.

In 2017 bestaat de stedenband met Tempelhof-Schöneberg 60 jaar en die met Villa El Salvador 20 jaar. In dit jubileumjaar worden diverse nieuwe samenwerkingsprojecten opgestart. Daarnaast worden de jubilea gevierd met een kunstproject in samenwerking met de Amstelveense samenleving en vertegenwoordigers van de partnersteden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2017?

Actuele bestuurlijke actiepunten	College- /raadsbesluit /uitvoering	Planning
Kennisuitwisseling met Tempelhof-Schöneberg op gebied van economische ontwikkeling (onderwijs-arbeidsmarkt en accountmanagement MKB).	Uitvoering	
Kennisuitwisseling met Villa El Salvador op gebied van jongerenbeleid en afvalmanagement.	Uitvoering	
Jubileumproject Tempelhof-Schöneberg en Villa El Salvador.	Uitvoering	

Financiën

06 Bestuur, bevolking en veiligheid	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
0.1 Bestuur	3.880	3.009	0	3.009	2.999	2.979	2.979
0.2 Burgerzaken	1.720	2.561	1.872	690	690	690	690
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6.691	5.931	0	5.931	5.685	5.593	5.593
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.422	3.977	307	3.671	3.641	3.441	3.436
Totaal lasten en baten	15.713	15.479	2.178	13.301	13.015	12.703	12.698
Verrekening met reserves	-806	33	620	-586	-326	-227	-203
Geraamd resultaat	14.907	15.512	2.798	12.714	12.689	12.476	12.495

Ontwikkeling begrotingssaldo programma 6

x € 1.000 (positief = tekort, negatief = overschot)	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo voorgaand jaar	14.907	12.714	12.689	12.476
Structureel nieuw beleid (inbraakpreventie)	25			
Bestedingsvoorstellen eenmalige middelen (horeca)	25	-25		
Toetreding tot gemeentelijke Ombudsman Amsterdam	9			
Nominaal, autonoom & neutrale verschuiving incl. BBV-omzetting	-2.252	0	-213	19
Begrotingssaldo komend jaar	12.714	12.689	12.476	12.495

Reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
FLO kosten Brandweer	3.126	0	549	2.577	2.262	2.035	1.808
Dekking kapitaallasten VKH	38	0	17	21	9	45	36
Icl Bedrijfsmidd. VKH	49	33	54	29	30	-7	27
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	3.214	33	620	2.627	2.301	2.074	1.871

Voorzieningen

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Sociaal statuut brandweer	17	0	4	13	13	13	13
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	17	0	4	13	13	13	13

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Per partij wordt hierna de doelstelling en het financieel belang vermeld. Voor aanvullende informatie (vestigingsplaats, deelnemers en bestuurlijk belang) wordt verwezen naar de paragraaf

Naam	Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam
Doelstelling	Het behartigen van belangen die verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van de regio Amsterdam. Die belangen betreffen verkeer en vervoer.
Financieel belang	De Vervoersregio Amsterdam beschikt over rijksbudgetten (BDU) voor de uitvoering van verkeer- en vervoerprojecten en programma's. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 195.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	640	24.838	10.162	420.797	239.415

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland- en de Meerlanden-overleg
Doelstelling	Behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten daar waar eenheid van beleid met het oog op een evenwichtige ontwikkeling in het gebied wenselijk is. Het Amstelland en Meerlanden overleg voert bestuurlijk overleg, stemt het beleid af over grensoverschrijdende vraagstukken en streeft naar gemeenschappelijke standpunten en het naar buiten brengen daarvan. Tenslotte is het stimuleren van contacten met andere gemeenten en regioverbanden ook relevant voor het overleg.
Financieel belang	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 14.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	-9	32	23	0	0

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Doelstelling	De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is opgericht per 1 januari 2008 en wordt gevormd door de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Het samenwerkingsverband is neergelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Een geactualiseerde versie van de Gemeenschappelijke regeling is per 1 januari 2016 in werking getreden. De kerntaak van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is om iedereen die in de regio woont, werkt of verblijft, tegen risico's en rampen te beschermen. Het bestuur van de Veiligheidsregio maakt hiervoor beleid en plannen. In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werken de gemeenten samen met politie, brandweer, openbaar ministerie, geneeskundige hulpdiensten en ook met andere partners. Dat betekent voorkomen, bestrijden en herstellen van noodsituaties, als gevolg van een ramp of crisis in de regio en daarbuiten. Tot de taken van de veiligheidsregio behoren onder meer: - de brandweertzorg; - voorzien in een gemeenschappelijke meldkamervoorziening; - opstellen van een risicoprofiel; - planvorming; - opleiden, trainen en oefenen; - organiseren van de crisisbeheersing en het bestuurlijk adviseren tijdens crises en rampen; - coördinatie van het beheer van gemeentelijke processen.
Financieel belang	Het jaarlijkse nadelig saldo, voorzover niet op andere wijze gedekt, wordt op basis van het aantal inwoners omgeslagen over de gemeenten. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 4.844.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	803	12.709	13.589	66.537	57.572

Naam	Gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Ombudsman metropool Amsterdam 2013			
Doelstelling	Deze regeling is aangegaan om op een effectieve en efficiënte wijze vorm en inhoud te geven aan de door de Gemeentewet aan de raad gegeven mogelijkheid om voor de tweedelijns klachtenprocedure een gezamenlijke ombudsman in te stellen.			
Financieel belang	Voor 2017 betreft de jaarlijkse bijdrage € 25.000. Hiervoor worden 50 klachten behandeld en geldt een naheffingstarief van € 500 per extra behandelde klacht.			
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Subsidies

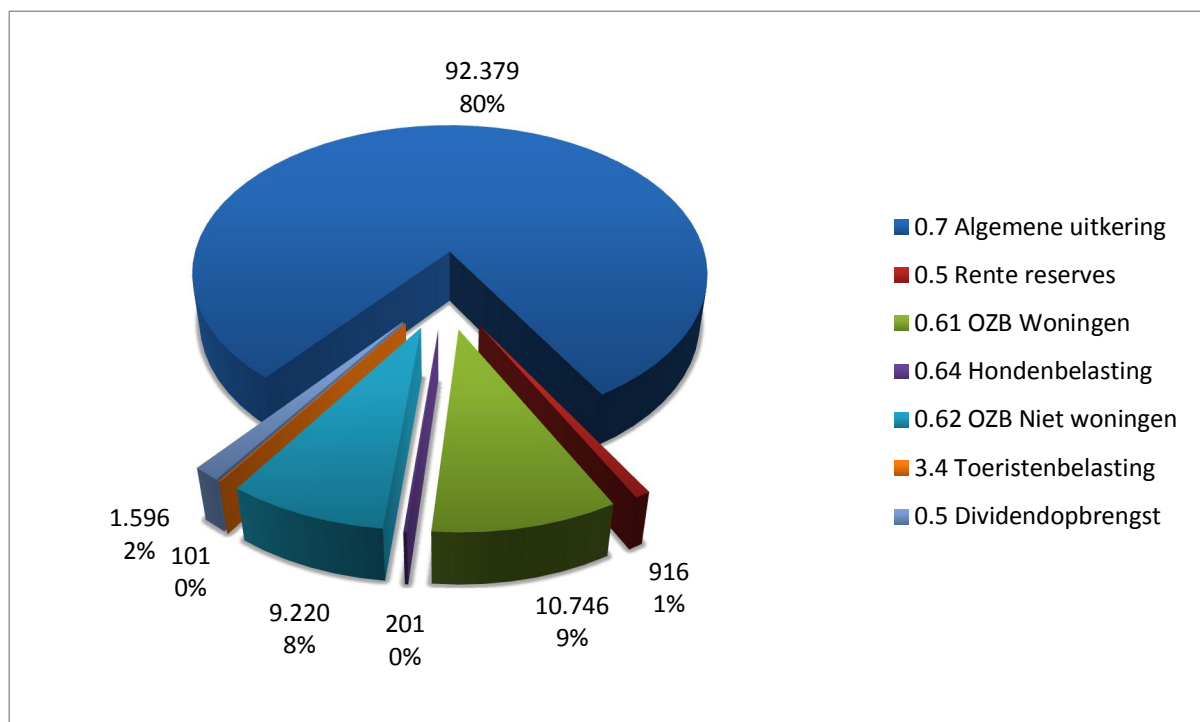
			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2016	2017
0.1 bestuur				
Amstelveense aanvrager o.b.v. subsidieregeling Internationale initiatieven	Internationale initiatieven.	Voorlichting en bewustwording met betrekking tot internationale samenwerking en het internationale karakter van Amstelveen.	16	16
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Stichting Slachtofferhulp Amsterdam-Amstelland	Kosteloze ondersteuning aan slachtoffers van misdrijven en ernstige verkeersongelukken.	Ondersteuning gericht op zelfredzaamheid en weerbaarheid van het slachtoffer.	20	20
Bureau Halt regio Amsterdam	Voorlichting op scholen.	Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit.	26	26
Stichting Beterburen	Kosteloze bemiddeling door vrijwilligers bij verstoorde relaties tussen burens.	Veilige stad zonder overlast waarbij inwoners invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.	26	26
Amstelveense aanvrager o.b.v. de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor particulieren (2015, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid).	Veiligheidsprojecten in de wijken geïnitieerd door georganiseerde particulieren.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10
Amstelveense aanvrager o.b.v. de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor bedrijven, (2015, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid).	Veiligheidsprojecten voor bedrijven.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10
Totaal programma 6			108	108

2.7 Algemene dekkingsmiddelen

08 Algemene dekkingsmiddelen	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
0.4 Ondersteuning organisatie	7.753	0	0	0	0	0	0
0.5 Treasury	-313	3.914	3.656	258	404	360	306
0.61 OZB Woningen	-9.145	805	10.867	-10.062	-10.164	-10.164	-10.239
0.62 OZB Niet woningen	-8.876	273	9.220	-8.947	-8.947	-9.072	-9.097
0.64 Belastingen overig	-199	3.875	4.033	-158	-158	-158	-158
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-94.455	0	92.379	-92.379	-92.448	-93.162	-94.399
0.8 Overige baten en lasten	-3.518	4.279	4.981	-703	-839	280	1.984
Totaal lasten en baten	-108.754	13.145	125.135	-111.990	-112.151	-111.916	-111.603
Verrekening met reserves	931	3.183	2.801	382	3.587	3.550	3.383
Geraamd resultaat	-107.822	16.328	127.936	-111.608	-108.564	-108.366	-108.220

Dit programma (en toeristenbelasting op programma 3) bevat de volgende structurele algemene inkomsten van totaal afgerond € 115 miljoen met als tegenhanger de inzet van deze middelen via de programma's.

Daarnaast bevat algemene dekkingsmiddelen stelposten voor nog nader te bestemmen middelen, alsmede de rente-exploitatie en overige baten & lasten. De verschillende onderdelen worden hierna toegelicht.

2.7.1 Treasury

De baten 2017 bestaan uit dividenduitkeringen Eneco (€ 1,45 miljoen) en BNG (€ 0,15 miljoen). Daarnaast is sprake van structurele inzet van rentebaten over eigen reserves (€ 0,9 miljoen). Tevens wordt op dit taakveld verantwoord de in de exploitatie ontvangen rente over de voorzieningen van Zorgvlied (€ 0,4 miljoen). Aan de lasten kant staat de rente over het geïnvesteerd vermogen in aandelen Eneco/BNG (€ 0,3 miljoen).

De dividendramingen Eneco en BNG zijn in lijn met de werkelijk ontvangen winstuitkeringen in de achterliggende jaren. Dit betekent een verlaging met € 0,1 miljoen van de raming 2017 ten opzichte van de raming 2016. De toekomstige winstontwikkeling is onzeker. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat hier uitvoeriger op in.

Rente-exploitatie

Een deel van de rente-exploitatie wordt verantwoord via dit taakveld. Het betreft aan baten de werkelijk ontvangen rente over een uitstaande lening bij de BNG (€ 0,6 miljoen) en een verwacht renteresultaat over uitstaande gelden van . Aan lasten wordt hier verantwoord de werkelijk betaalde rente over de opgenomen lening bij de BNG van oorspronkelijk € 90 miljoen (€ 3,6 miljoen). Bij het taakveld "0.8 overige baten en lasten" staat het deel van de rente-exploitatie opgenomen dat betrekking heeft op de interne verrekeningen. Dit is een inkomst van afgerond € 3 miljoen waardoor de rente-exploitatie in evenwicht is.

2.7.2 Belastingen (OZB Woningen, OZB Niet woningen en Belastingen overig)

De geraamde belastingopbrengsten van € 20,3 miljoen komen voor het overgrote deel (€ 20 miljoen) voor rekening van de OZB. De hondenbelasting en toeristenbelasting zijn goed voor de resterende € 0,3 miljoen. De toeristenbelasting staat verantwoord op taakveld 3.4 (programma 3).

De raming 2017 is afgerond € 0,6 miljoen hoger dan de raming 2016. Van deze stijging betreft € 0,2 miljoen een beperkte indexering van de tarieven met 1%. Een daling van de leegstand niet-woningen heeft een positief effect van eveneens € 0,1 miljoen. De resterende € 0,3 miljoen betreft een areaaltoename. De areaaltoename omvat ook de nieuwbouw van scholen waarvoor de gemeente de aanslag zelf betaalt. Verder werkt de areaaltoename ook door in de berekening van de algemene uitkering gemeentefonds (een hogere belastingcapaciteit betekent meer OZB opbrengst, maar ook een hogere aftrekpost op de algemene uitkering). Dit is meegenomen in de uitwerking van de meicirculaire gemeentefonds. De meerjarenraming houdt rekening met een bescheiden areaalontwikkeling.

Naast de hondenbelasting wordt op taakveld "0.64 Belastingen overig" met name de uitgaven en inkomsten verantwoord van het samenwerkingsverband Gemeentebelastingen Amstelland.

2.7.3 Algemene uitkering

De geraamde algemene uitkering in de primitieve begroting is gebaseerd op de actuele stand na uitwerking van de meicirculaire 2016. De uitkomsten van deze circulaire zijn via een aparte notitie dd. 21 juni 2016 samengevat en aan de gemeenteraad toegezonden en meegenomen in de behandeling en besluitvorming aangaande de Kadernota 2017. De uitkomst van de septembercirculaire, na Prinsjesdag, wordt op de gebruikelijke wijze via een aanvullende notitie toegevoegd aan de begrotingsbehandeling.

Per saldo daalt de algemene uitkering 2017 ten opzichte van 2016 met ruim € 2 miljoen naar € 92,4 miljoen. Daarachter gaat een groot aantal uiteenlopende mutaties schuil. Samengevat zijn vier elementen van belang.

In de eerste plaats daalt het bedrag dat gemeente ontvangt voor het sociaal domein (decentralisaties Werk, Zorg en Jeugd) met afgerond € 1 miljoen. In de tweede plaats daalt de algemene uitkering met afgerond € 2,7 miljoen door de effectuering met ingang van 2017 van de nieuwe woonruimtedefinitie conform de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In de derde plaats zorgen tal van overige mutaties voor een opwaarts effect van afgerond € 1,7 miljoen. Dit laatste komt met name door de areaalontwikkeling (groei aantal inwoners en woningen) en een relatief bescheiden accresontwikkeling (met name nominale compensatie). In de vierde plaats is het incidentele financieringsarrangement 2016/2017 voor de verhoogde Asielinstroom (statushouders) budgettair neutraal verwerkt. Eén en ander is conform de afzonderlijke rapportages en besluitvorming over de effecten van de gemeentefondscirculaires.

Meerjarig wordt uitgegaan van een "reële nullijn". Rekening houdend met de zogeheten "opschalingskorting" is per saldo sprake van bescheiden accresen waar loon- en prijsontwikkelingen tegenover staan. Hiermee is een nominale ontwikkeling ingedekt van gemiddeld circa 1,5% per jaar. Daarnaast is in de meerjarenraming sprake van structurele kortingen op de integratie uitkering sociaal domein.

2.7.4 Stelposten

Hieronder volgt eerst een specificatie van de nu in de begroting opgenomen stelposten voor nog nader te bestemmen middelen. Aan de hand van dit overzicht worden de afzonderlijke onderdelen toegelicht.

Omschrijving / jaar	2017	2018	2019	2020
<u>Inkomstenstelposten</u>				
# Onderuitputting	-/- 0,2	-/- 0,2	-/- 0,2	-/- 0,1
# Taakstelling				
* maatschappelijk vastgoed		-/- 0,5	-/- 0,5	-/- 0,5
* inkoop		-/- 0,9	-/- 0,9	-/- 0,9
<u>Uitgavenstelposten</u>				
# Nieuw beleid	0,5	0,5	0,5	0,5
# Nominaal	1,0	2,0	2,9	4,2
# Areaal	1,0	0,9	0,9	0,9
# Basisfuncties ICT (incl. beveiliging)	0,3	0,3	0,3	0,3
# Taakmutaties Gemeentefonds	0,1	0,1	0,2	0,2
# Onvoorzien	0,1	0,2	0,3	0,4
Totaal	2,8	2,4	3,5	5,0

Onderuitputting

Aan de inkomstenkant staat een jaarlijks terugkerende stelpost onderuitputting. Van oudsher betrof dit met name een correctie op geraamde kapitaallasten van investeringen die nog niet daadwerkelijk op de begroting drukken zolang de investeringen nog niet waren gerealiseerd. Door de afnemende omvang van de kapitaallasten is ook deze stelpost in omvang afgenomen tot een relatief gering bedrag. Meer algemeen kan met deze stelpost worden geanticipeerd op het gegeven dat niet alle in de begroting opgenomen structurele budgetten ieder jaar geheel worden gebruikt.

Taakstelling

Aan de hand van de Kadernota 2016 is besloten tot een maatregelenpakket ombuigingen van ruim € 5 miljoen. Het grootste deel hiervan is verwerkt op de desbetreffende begrotingsposten, c.q. programma's. De nog openstaande taakstellingen maatschappelijk vastgoed en inkoop zijn aan de orde met ingang van 2018. Gelet op de aard van deze maatregelen is een concretisering naar begrotingsonderdelen bij deze posten nu nog niet mogelijk. Voor wat betreft de taakstelling vastgoed verwijzen wij onder meer naar het recente rapport van de Rekenkamercommissie over maatschappelijk vastgoed om een indruk te krijgen van de complexe opgave waar het hier omgaat. Voor een afgewogen totaalbeeld is het wenselijk te kunnen beschikken over meer helderheid, die wij graag samen met uw raad willen verkrijgen. Voor 2017 staan geen taakstellingen meer open en voorstellen voor de concrete invulling van de taakstellingen voor 2018ev willen wij u uiterlijk bij de Kadernota 2018 aanbieden.

Nieuw beleid

Via het College Uitvoeringsprogramma en via de Kadernota zijn structurele en eenmalige middelen vrijgemaakt en toegekend voor maatschappelijke investeringen in Amstelveen. Het in deze begroting onder stelposten opgenomen bedrag betreft een structurele reservering/buffer voor de decentralisaties sociaal domein van € 0,5 miljoen vanaf 2017.

Nominaal

De loon- en prijsontwikkeling in 2017 is deels verwerkt in de programmaramingen. Er resteert in 2017 nog een stelpost van € 1,0 miljoen voor nog niet op de programma's verwerkte nominale ontwikkelingen. Structureel is dit bedrag onderdeel van het meerjarige verloop van deze stelpost in samenhang met de nominale accressen in het gemeentefonds. Hiermee is een trendmatige nominale ontwikkeling van gemiddeld circa 1,5% per jaar ingedekt. Bij de uitwerking van de komende septembercirculaire gemeentefonds zal de nominale ontwikkeling opnieuw worden gezien en eventueel geactualiseerd.

Specifieke aspecten die de loonontwikkeling het komende begrotingsjaar (2017) nog kunnen beïnvloeden zijn de ontwikkeling van de sociale lasten per 1 januari 2017 en het vervolg op de huidige cao, die afloopt per 1 mei 2017. Overige ontwikkelingen, c.q. aandachtspunten zijn eventuele bijstellingen in de begrotingen van verbonden partijen en de algehele inbedding van de nominale ontwikkeling van het sociaal domein. Ten slotte is in de nominale kaders rekening gehouden met een ombuiging van structureel € 0,9 miljoen door het beperken van de indexering 2016/2017 conform besluitvorming Kadernota 2016.

Areaal

In de jaren 2015-2017 wordt gefaseerd een ingrijpende aanpassing van het verdeelstelsel voor de reguliere algemene uitkering doorgevoerd ("groot onderhoud"). Via de begrotingen 2015/2016 zijn de eerste stappen gezet. Er volgt nog een derde stap in 2017. Die derde stap omvat twee onderwerpen: de herijking van een aantal fysieke verdeelmaatstaven via het cluster Vokshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing (VHROSV) en de invoering van een nieuwe woonruimtedefinitie die aansluit op de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). De onderhavige stelpost areaal is geormerkt voor het opvangen van de nadelige effecten van deze twee maatregelen.

Herijking cluster VHROSV

Vorig jaar uitgebrachte voorstellen voor de herijking van het cluster VHROSV brachten forse herverdeeleffecten met zich mee van stedelijke gemeenten naar landelijke gemeenten. Deze uitkomsten gaven aanleiding tot veel discussie. Amstelveen behoort tot de nadeel gemeenten. Mede naar aanleiding van de adviezen van de VNG en Rfv is toen besloten de voorgestelde herverdeling vooralsnog slechts voor 1/3 deel door te voeren en tegelijkertijd een verdiepingsonderzoek te starten. Vlak voor de zomervakantie hebben de fondsbeheerders de knoop doorgehakt over het

vervolg. Dit betekent dat per 2017 nogmaals 1/3 deel van de voorgestelde herverdeling wordt verwerkt. Daarbij blijft het. Dit wordt verwerkt in de komende septembercirculaire. Voor Amstelveen moet rekening worden gehouden met een nadeel van circa € 0,4 miljoen.

Invoering BAG

De impact van deze operatie is voor Amstelveen bijzonder complex omdat Amstelveen behoort tot de "niche" van een beperkt aantal gemeenten met relatief veel studentenhuisvesting. De BAG kent een nieuwe woonruimtedefinitie waarin studentenhuisvesting veel minder meetelt. Dit is zeer ongunstig voor gemeenten met veel studentenhuisvesting zoals Amstelveen met Uilenstede. In de begroting 2017 is deze maatregel op basis van een eigen inschatting van de belangrijkste maatstaven (woonruimten en omgevingsadressendichtheid) zo goed mogelijk verwerkt. Het uiteindelijke effect kan nog wijzigen gegeven de complexiteit van het verdeelstelsel. Bij de uitwerking van de septembercirculaire zullen wij dit opnieuw bezien in relatie tot nog resterende stelpost areaal van € 0,5 miljoen (na verwerking herijking VHROSV). Op dit moment verwachten wij hier geen probleem.

Basisfuncties ICT (incl. beveiliging)

Bij de Kadernota 2017 is besloten met ingang van 2017 een structureel bedrag van € 0,7 miljoen vrij te maken voor ICT. Voor een bedrag van € 0,4 miljoen is dit bij de Kadernota gespecificeerd toegekend. De resterende € 0,3 miljoen staat als stelpost gereserveerd in afwachting van nadere voorstellen en besluitvorming over de concrete inzet.

Onvoorzien en overig

De begroting bevat een vast bedrag voor onvoorziene uitgaven.

2.7.5 Overige baten en lasten / verrekening met reserves

Overige baten en lasten

Onder overige baten lasten vallen de volgende onderdelen:

- Bijzondere baten en lasten/interne rente;
- Renteparagraaf en afschrijvingslasten.

Rente-exploitatie

Tezamen met de werkelijk betaalde en ontvangen rente over geldleningen, alsmede de structurele inzet over eigen reserves/voorzieningen worden in de renteparagraaf alle financieringslasten van de gemeente verzameld en doorberekend (zie toelichting bij taakveld 0.5 Treasury). Structureel is de rente-exploitatie in evenwicht. Daarbij is rekening gehouden met het wegvallen van hoogrenderende uitstaande gelden en het interen op bestaande reserves. De paragraaf financiering bevat een uitvoeriger toelichting op de financieringspositie en rente-exploitatie van de gemeente.

Toelichting verrekeningen met reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Amstelveense bijdrage M51	280	0	0	280	280	280	280
Dekking kapitaallasten	5.005	572	852	4.725	4.818	5.964	5.629
Sparen vooraf	750	750	672	828	4.028	7.228	10.428
Ideaalcomplexen	2.264	1.316	727	2.853	3.151	2.361	2.884
KNLTB garantie	1.000	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Bewonersinitiatiefgroep wijkcentrum Randwijk	600	0	0	600	600	600	600
Cultuurinvesteringen cultuur- strip	0	750	750	0	0	0	0
Westwijkplein	2	0	0	2	2	2	2
08 Algemene dekkingsmiddelen	9.901	3.388	3.001	10.287	13.879	17.434	20.822

Amstelveense bijdrage M51

Via de Kadernota 2012 is ten laste van de algemene reserve € 6 miljoen gereserveerd voor de Amstelveense bijdrage aan de Amstelveenlijn. In 2016 wordt de bijdrage overgemaakt waarna € 0,3 miljoen resteert. Het restant zal via de programmarekening 2016 worden afgewikkeld.

Dekking kapitaallasten

De reserve dekking kapitaallasten is één-op-één gekoppeld aan investeringen die ingevolge BBV-voorschriften zijn geactiveerd, maar die reeds in één keer vanuit reserves zijn gedekt. Het betreft de administratieve afwikkeling ter dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. Tegenover de reserve dekking kapitaallasten staat een gelijke boekwaarde (bruto-activering).

Ideaalcomplexen

Via de ideaalcomplexen lopen dotaties en onttrekkingen in verband met investeringen in bedrijfsmiddelen.

Sparen vooraf

Bij de Kadernota 2017 is besloten tot de instelling van de reserve "sparen vooraf". De reserve vervanging activa gaat hierin op, zowel qua structurele dotatie als qua restant saldo. Dit is nader toegelicht in de het hoofdstuk Algemeen Beeld (onderdeel reserves en voorzieningen) en in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

KNLTB garantie

Via raadsvoorstel inzake Nationaal Tennis Centrum en bondskantoor KNLTB (juni 2016) is ten laste van de algemene reserve een bedrag gereserveerd ter afdekking van het risico van de garantstelling voor de komende tien jaar van € 100.000 per jaar voor de huurverplichting.

Bewonersinitiatief-groep wijkcentrum Randwijk

In de Kadernota 2017 is € 0,6 miljoen gereserveerd om het oude schoolgebouw Catharina van Cleveaan te verbouwen tot een multifunctioneel centrum. Voor de concrete invulling is een aparte kredietaanvraag in voorbereiding.

Cultuurinvesteringen cultuurstrip

In de Kadernota 2017 is € 0,75 miljoen opgenomen ten behoeve van een gezamenlijke entree voor de Muziek- en Dansschool en de Volksuniversiteit, realisatie van een horecaruimte in de plint en het aanbrengen van flexibele glazen afscheiding tussen de schouwburg en de horecaruimte.

Voorzieningen

Tenslotte volgt hieronder, analoog aan de programma's, een specificatie van de op Algemene Dekkingsmiddelen betrekking hebbende voorzieningen³.

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Dubieuze debiteuren	709	0	0	709	709	709	709
Onderhoud Vastgoed	6.715	2.975	1.270	8.421	6.471	6.430	6.128
Wachtgeld en wethouders	4.021	159	246	3.934	3.911	3.882	3.896
08 Algemene dekkingsmiddelen	11.445	3.134	1.516	13.064	11.091	11.022	10.733

Dubieuze debiteuren

De handelsdebiteuren worden jaarlijks bij opmaak van de rekening beoordeeld waarbij vooraf vastgestelde criteria worden gehanteerd (als de vordering "ouder" is, wordt een hoger percentage als dubieus aangemerkt). Over de jaren heen leidt dit tot een saldo dubieuze debiteuren van wisselende samenstelling dat op een redelijk constant niveau ligt.

Onderhoud Vastgoed

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt ten laste van de onderhoudsvoorziening vastgoed gebracht. In de begroting is een structurele dotatie opgenomen op basis van het meerjarig gemiddeld benodigde bedrag over een looptijd van twintig jaar. De onttrekkingen voor het daadwerkelijke onderhoud kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren. Over de komende periode wordt meer onttrokken dan gestort en neemt de voorziening af van € 6,7 miljoen naar € 6,1 miljoen eind 2020.

Wachtgeld en wethouders

De wachtgeldvoorziening wordt bij het opstellen van de programmarekening geactualiseerd.

³ Anders dan reservemutaties komen mutaties op voorzieningen niet apart tot uitdrukking in het overzicht van geraamde lasten en baten. Dit conform de verslaggevingsregels Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

2.8 Overhead

09 Overhead	2016 Saldo	Lasten	2017 Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
<i>0.4 ondersteuning:</i>							
Overhead 2016	-4.786	0	0	0	0	0	0
1. Materiële kosten / externe budgetten AA		10.477	66	10.410	10.090	10.075	10.044
2. Ambtelijke capaciteit AA		16.105		16.105	17.218	17.158	17.158
3. Specifieke overhead Amstelveen (mat.& pers.)		4.648	82	4.567	3.359	3.359	3.357
4. Dienstverleningsbijdrage Aalsmeer			4.868	-4.868	-4.868	-4.868	-4.868
5. Intern doorbelaste overhead		-896		-896	-896	-896	-896
Subtotaal	-4.786	30.334	5.015	25.318	24.904	24.829	24.797
Verrekening met reserves	-262	0	607	-607	-206	-132	-106
Resultaat excl. interne bijdrage	-5.047	30.334	5.622	24.712	24.698	24.697	24.691
6. bijdragen uit grondexploitatie Amstelveen		-515		-515	-515	-515	-515
7. Bijdragen uit externe dekking V&T IB		1.233	1.787	-554	-554	-554	-554
Resultaat incl. interne bijdrage	-5.047	31.052	7.410	23.642	23.629	23.628	23.622

Overzicht met baten en lasten van de overhead in het programmaplan

Het BBV schrijft voor, dat vanaf de begroting 2017 een apart overzicht wordt opgenomen met de baten en lasten van de overhead. De programma's bevatten alleen de baten en lasten van het primaire proces, dat wil zeggen: die onderdelen van de bedrijfsvoering die alleen, c.q. direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Ter wille van een uniforme verantwoording in alle gemeenten is een eenduidige afbakening van belang van enerzijds de kosten die verband houden met het primaire proces en anderzijds de kosten die gerekend worden tot de overhead. Daartoe geeft de regelgeving een uitvoerige en gedetailleerde omschrijving van wat er valt onder het taakveld "0.4 Ondersteuning". Samengevat gaat het bij overhead om de volgende zaken: a) leidinggeven en managementondersteuning in het primair proces, b) de financiële functie, c) P&O/HRM, d) de inkoopfunctie, e) de communicatiefunctie, f) juridische zaken, g) ICT, h) bestuurszaken en bestuursondersteuning en i) facilitaire zaken en huisvesting (incl. post en archief).

Voor het bepalen van kostendekkendheid van lokale heffingen moet extracomptabel overhead worden toegerekend. Daartoe worden de netto-overheadkosten (€ 24,7 miljoen) uitgedrukt in een percentage van de totale directe ambtelijke capaciteitsinzet (€ 36,4 miljoen). Dit leidt tot een overheadpercentage van afgerond 68% conform de volgende berekening:

(a)	totale kosten directe ambtelijke capaciteitsinzet	€ 36.373.000
(b)	totale (netto toe te rekenen) overheadkosten	€ 24.712.000
(c=b/a * 100%)	overheadpercentage	68%

Een inhoudelijke onderbouwing van de toerekening van de overhead op basis van de directe ambtelijke capaciteitsinzet is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen. Instemming met deze methodiek wordt via het raadsvoorstel aanbidding begroting 2017 apart aan de raad voorgelegd en deze besluitvorming zal vervolgens worden meegenomen in de eerstvolgende actualisering van de financiële verordening.

De cijfers in de kolom 2016 zijn niet vergelijkbaar met de kolommen 2017 en verder. In de kolom 2016 is wel verwerkt de herschikking van de begroting naar de nieuwe indeling in taakvelden. Daarbij is ook het nieuwe onderdeel overhead toegevoegd met het opnemen van de taakvelden die daar thuishoren. Vanaf de kolom 2017 zijn alle budgetten op de programma's ontdaan van overhead en is de overhead verzameld op het onderdeel overhead. Het volume 2017 blijft meerjarig vrijwel gelijk.

Op regel 4, dienstverleningsbijdrage Aalsmeer staat als bate verantwoord de component overhead van de organisatie AA die wordt doorberekend aan Aalsmeer. De regels 6 en 7 betreffen de (doorberekening van) overhead aan projecten (grondexploitaties en investeringen) waar sprake is van aparte (externe) dekking.

Toelichting verrekeningen met reserves

x 1.000 euro	2017				2018	2019	2020
Omschrijving	Beginsaldo	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo	Eindsaldo
Dekking kapitaallasten FB algemeen	395	0	107	288	210	131	68
Dekking kapitaallasten FB informatiebeheer	276	0	69	207	139	138	88
Bedrijfsvoeringsfondsen	1.600	0	136	1.464	1.400	1.395	1.390
Digitaal werken	300	0	300	0	0	0	0
07 Overhead	2.571	0	612	1.959	1.748	1.664	1.545

Subsidies

			Begroting x 1.000 euro	
Instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
0.4 Ondersteuning organisatie				
Groenraad Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het groenbeleid.	Uitvoering geven aan verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	9	9
Advies Commissie Wonen	Vanuit vakkennis en ervaringsdeskundigheid adviseren over ruimtelijke ontwikkeling en bijdragen aan de gebruikerskwaliteit van woningen en woonomgeving uit het oogpunt van de toekomstige bewoner.	Uitvoering geven aan de verordening, procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	6	6
Participatiegroep Minimabeleid Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het minimabeleid, schuldhulpverlening, WMO en gerelateerde onderwerpen.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
Participatiegroep Gehandicapten Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid dat van belang is om mensen met een handicap optimaal te laten deelnemen aan het maatschappelijk leven.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
Seniorenraad Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid dat ouderen in Amstelveen raakt.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
Totaal programma overhead			75	75

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

3.1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen bevat, conform het BBV, een overzicht van de inkomsten, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de Gemeentewet en een aantal bijzondere wetten is geregeld welke heffingen (belastingen en retributies) een gemeente mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt de hoogte van het tarief en welke van die heffingen ook daadwerkelijk worden geheven.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. De gemeente Amstelveen kent de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting, parkeergeld en hondenbelasting. Parkeergeld betreft formeel een belasting. Gelet op het betalen van een vergoeding voor deze dienst zijn de inkomsten in deze paragraaf onder retributies verantwoord.

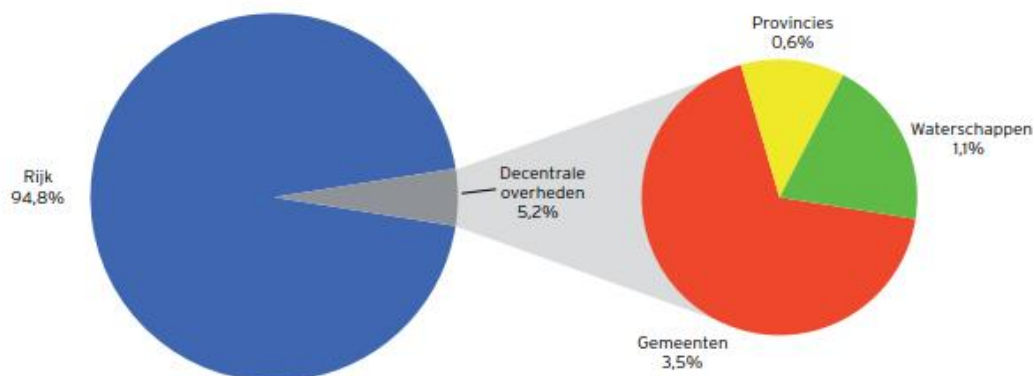
Retributies

Retributies zijn heffingen waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor een specifieke dienst. De gemeente Amstelveen kent de volgende retributies: afvalstoffenheffing, rioolrecht, leges, marktgeld, kostennaheffingsaanslag (parkeren) en grafrechten.

Grafrechten zijn onderverdeeld in rechten begraafplaats (zoals recht van begraven en begraven houden) en onderhoudsrechten begraafplaats. De post leges bevat secretarieleges (voor paspoorten, rijbewijzen etc.) en bouwvergunningen.

3.1.2 Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat ruim drie procent naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 5 procent voor hun rekening, de rijksoverheid 95%⁴. Het aandeel aan ontvangen belastingen en retributies van Amstelveen in dit geheel bedraagt voor 2017 € 46,5 miljoen.

⁴ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/04/02/rapport-monitor-van-de-ontwikkeling-van-de-lokale-lasten-op-macroniveau.html>

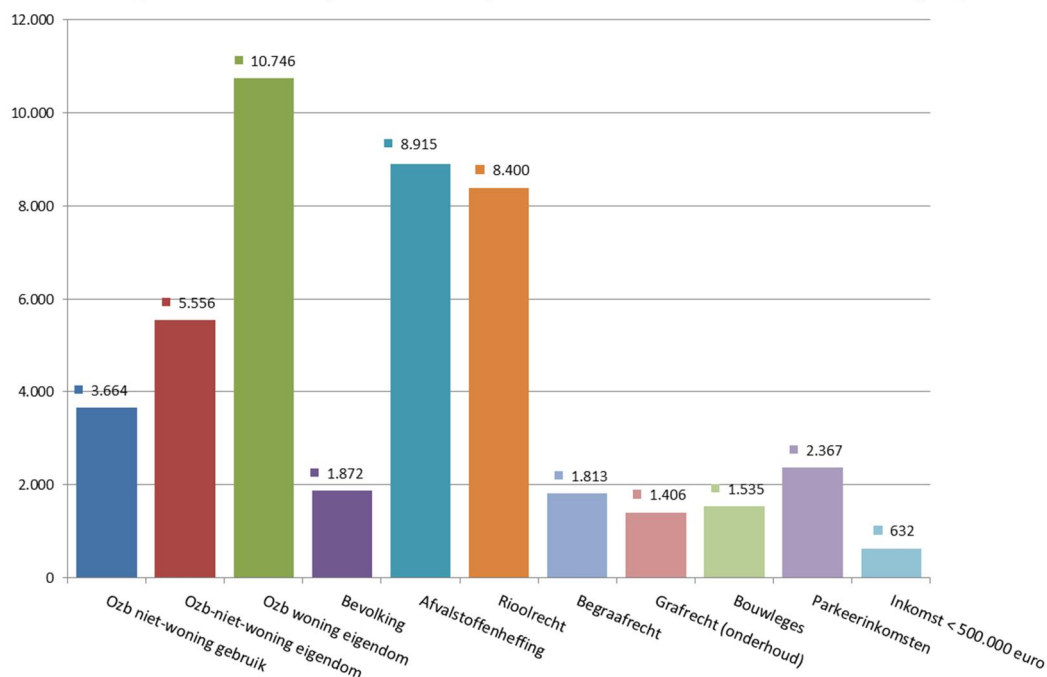
3.1.3 Geraamde inkomsten lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totaal geraamde inkomsten uit lokale heffingen zoals opgenomen in de begroting 2017. Gemeten naar financiële omvang bepalen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht met afgerond 80 procent de opbrengst lokale heffingen.

De mutatie tussen de kolommen primitief 2017 en primitief 2016 betreft de indexering 2016 en areaal. De parkeerexploitatie is geactualiseerd voor de met name hogere inkomsten naheffingsaanslagen. In de Kadernota 2017 is aangegeven dat een geactualiseerde begroting wordt uitgewerkt, waar nodig in samenhang met inhoudelijke voorstellen. Het begraafrecht is toegenomen door het in gebruik genomen crematorium.

bedragen x 1.000 euro	primitief 2015	primitief 2016	primitief 2017
omschrijving			
Ozb niet-woning gebruik	3.323	3.537	3.664
Ozb niet-woning eigendom	5.115	5.340	5.556
Ozb woning eigendom	10.390	10.456	10.746
Toeristenbelasting	99	100	101
Hondenbelasting	197	199	201
<i>Belastingen</i>	<i>19.124</i>	<i>19.632</i>	<i>20.268</i>
Afvalstoffenheffing	8.843	8.930	8.915
Rioolrecht	7.781	8.170	8.400
Marktgeden	135	137	138
Begraafrecht	1.372	1.217	1.813
Grafrecht (onderhoud)	1.378	1.392	1.406
Bouwleges	2.269	2.018	1.535
Parkeerinkomsten	1.960	1.951	2.367
Bevolking	1.819	1.846	1.872
APV vergunningen	180	180	180
Overig	12	12	12
<i>Rebtributies</i>	<i>25.749</i>	<i>25.853</i>	<i>26.638</i>
Totaal	44.873	45.485	46.906

Voor 2017 geeft dit het volgende beeld (inkomsten kleiner dan € 500.000 zijn getotaliseerd):

3.1.4 Beleid en overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

Belangrijkste uitgangspunten voor het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- Het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling;
- Het hanteren van maximaal kostendekkende tarieven;
- Terughoudendheid ten aanzien van lokale lastendruk burgers en bedrijfsleven.

Indexering

In de Kadernota 2017 is als uitgangspunt neergelegd dat wordt uitgegaan van een index van 1%.

Nieuwe regelgeving

Specifiek voor deze begroting van belang, dat wij invulling geven aan nieuwe regelgeving voor de inrichting van onze begroting en voor het onderbouwen van onze tariefvoorstellen. Dit betreft het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Voor wat betreft de gemeentelijke heffingen zijn twee wijzigingen van belang:

1. De gemeentelijke overheadkosten moeten voortaan op één plek worden verantwoord in plaats van "te worden uitgesmeerd" over alle gemeentelijke taken, c.q. producten zoals tot dusver het geval was (integrale kostprijs). Dit momentum van een totaal gewijzigde kostenverantwoording is aangegrepen om de bestaande gemeentelijke systematiek van kostentoerekening opnieuw in te richten: van een historische gegroeide lappendekken, op onderdelen complex en ondoorzichtig, naar meer eenvoud en standaardisatie. Deze omzetting van de begroting leidt tot financiële verschuivingen die ook gevolgen hebben voor de gemeentelijke taken waarvoor tarieven worden geheven.
2. De voortaan op één plek verantwoorde overheadkosten mogen wel, net als voorheen, worden betrokken in de (maximaal kostendekkende) gemeentelijke tariefstellingen, maar er gelden aanvullende voorschriften om deze tariefstelling in de paragraaf lokale heffingen transparant te onderbouwen. Duidelijk moet blijken hoe de tarieven worden berekend en welke beleidskeuzen bij die berekening zijn gemaakt. Dit gaat om een cijfermatige specificatie, die wordt gedragen door een inhoudelijke onderbouwing.

Nieuw: algemeen uitgangspunt voor consistente toerekening van overhead.

Voor alle gemeentelijke tariefstellingen is een nieuw element, dat de overhead op een consistente wijze wordt toegerekend en dat de te hanteren methode door de gemeenteraad wordt vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening. De uitwerking in deze paragraaf gaat uit van toerekening van overhead op basis van de directe ambtelijke capaciteitsinzet. Een voorstel richting de gemeenteraad voor een nieuwe financiële verordening en een daarmee samenhangende notitie kostentoerekening volgt als de volledige implementatie van de nieuwe regelgeving achter de rug is en is uitgekristalliseerd. Vooruitlopend daarop leggen wij zaken die een raadsbesluit vragen apart aan de raad voor.

Toerekening van overhead op basis van directe ambtelijke capaciteitsinzet is een keuze voor één generieke verdeelsleutel met een sterke inhoudelijke onderbouwing. Toepassing van één generieke verdeelsleutel bevordert de transparantie en eenduidigheid en beperkt de administratieve lasten. Als generieke sleutel komt de ambtelijke capaciteit het meest in aanmerking, aangezien er een significante correlatie is tussen de omvang van de directe ambtelijke capaciteit en de omvang van de (ondersteunende) overhead. Ten slotte sluit deze keuze het meeste aan bij de techniek die het CBS op macroniveau hanteert.

Mogelijke alternatieven zijn enerzijds een verdere verfijning van de toerekening door het toepassen van een methodiek met meerdere verdeelsleutels. Dit gaat echter ten koste van de transparantie zonder dat hier aan de voorkant een duidelijke meerwaarde tegenover lijkt te staan. Een andere generieke verdeelsleutel is de totale omzet per taakveld in plaats van de ambtelijke capaciteit. Nadeel van deze sleutel is echter een beduidend zwakkere inhoudelijke correlatie met de omvang van de overhead zonder dat hier een duidelijk inhoudelijk voordeel tegenover staat.

Concreet betekent dit, dat de totale overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van de totale directe ambtelijke capaciteitsinzet. Dit levert een overheadpercentage dat in alle kostenopstellingen voor tariefberekeningen wordt gehanteerd om op consistente wijze de component overhead mee te nemen.

Overheadpercentage begroting 2017

Deze begroting hanteert een overheadpercentage van afgerond **68%**.

Dit percentage is als volgt berekend:

(a)	totale kosten directe ambtelijke capaciteitsinzet	€ 36.373.000
(b)	totale (netto toe te rekenen) overheadkosten	€ 24.712.000
(c=b/a * 100%)	overheadpercentage	<u>68%</u>

3.1.5 Uitwerking financiële kaders per heffing, c.q. groep van heffingen

Hieronder maken wij per heffing, c.q. groep van heffingen de relevante kosten en mate van kostendeckendheid inzichtelijk. Op onderdelen kan sprake zijn van enigszins afgeronde bedragen die beperkt afwijken van de exacte bedragen op de programma's en in de administratie.

Rioolrecht

Gehanteerde uitgangspunten/grondslagen

Voor het rioolrecht is een actuele opstelling gemaakt van de kosten die volgens de huidige inzichten en de nieuwe methodiek van kostentoerekening mogen worden betrokken bij een kostendeckende tariefstelling rioolrecht. Voor wat betreft de kosten van straatvegen en baggeren is op basis van activiteiten en doelstellingen een matrix gemaakt ter onderbouwing van het deel van de kosten dat relevant is in relatie tot het rioolrecht. Deze matrix is opgenomen aan het eind van deze paragraaf. De toerekening van overhead is hiervoor onderbouwd. De toerekening van BTW is expliciet geregeld in de gemeentewet.

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht.

1. Taakveld riolen

1a. lasten	7.495	
1b. baten, exclusief heffingen	<u>0</u>	
1c. netto kosten taakveld riolen	<u>7.495</u>	7.495

2. Overige toe te rekenen kosten

2a. straatvegen	300	
2b. baggerkosten	75	
2c. overhead	710	
2d. BTW	<u>250</u>	
2e. overige toe te rekenen kosten	<u>1.335</u>	1.335

3. Totaal voor heffing rioolrecht relevante kosten 8.830 N

4. Opbrengst heffing rioolrecht

4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel 2017	-8.399	
4b. evt. tariefvoorstel 2017	<u>0</u>	
4c. totale opbrengst rioolrecht		-8.399 V

5. Saldo kosten -/- heffing 431 N

6. Dekkingspercentage 95,1%

Beleidsmatige toelichting

Deze opstelling komt uit op € 8,8 miljoen aan relevante kosten versus een opbrengst rioolrecht van € 8,4 miljoen. Deze laatste opbrengst spoort met het bestaande tarief rioolrecht. Dat tarief was kostendekkend vanuit het tot dusver gevoerde beleid. De geactualiseerde kostentoerekening komt tot een hogere toerekening van € 0,4 miljoen. Deels komt dit door verschuivingen binnen de totale gemeentelijke begroting door de andere toerekening van overhead. Deels komt dit echter ook, omdat Amstelveen een beleid kent met kostendekkende tariefstelling "op Amstelveense maat", waar niet alle mogelijke posten maximaal in zijn meegenomen (BTW en straatvegen).

Ons voorstel is om uit te blijven gaan van de bestaande lokale lastendruk en een terughoudend tarievenbeleid. Ten opzichte van de maximaal toe te rekenen kosten zit het Amstelveense rioolrecht met de bestaande budgettaire kader op 95% kostendekkendheid.

Per saldo is er geen reële kostenstijging die aanleiding geeft tot een tariefsverhoging. Trendmatig is enige stijging van het rioolrecht te verwachten vanwege de uitvoering van het GRP 2015-2020, vastgesteld in de raadsvergadering van 2 december 2014. Dit jaar echter kan een verhoging achterwege blijven omdat het werkelijke investeringstempo in de achterliggende jaren wat is achtergebleven bij de planning.

Ten slotte is op het taakveld riolering sprake van een egalisatievoorziening waarvan de omvang uitkomt boven het vastgestelde plafond van 10% van de totale exploitatie. Wij stellen voor om deze middelen in te zetten voor het afboeken van de restantboekwaarde van rioolinvesteringen met een oorspronkelijk investeringsbedrag kleiner dan € 100.000. Dit sluit aan bij het drempelbedrag voor een materieel investeringsniveau in de buitenruimte zoals onderbouwd in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen (3.3.11). Op deze wijze kunnen de middelen gericht worden ingezet om binnen de rioolexploitatie te komen tot een structurele lastenverlichting. De concrete uitwerking van deze afboeking kan plaatsvinden via het traject jaarrekening 2016, waarna de structurele effecten voor de rioolexploitatie en het rioolrecht zullen worden meegenomen bij de Kadernota 2018 (kaderstelling tarievenbeleid).

Afvalstoffenheffing

Gehanteerde uitgangspunten/grondslagen

Voor de afvalstoffenheffing is een actuele opstelling gemaakt van de kosten die volgens de huidige inzichten en de nieuwe methodiek van kostentoerekening mogen worden betrokken bij een kostendekkende tariefstelling afvalstoffenheffing. Voor wat betreft de kosten van straatvegen is op basis van activiteiten en doelstellingen een matrix gemaakt ter onderbouwing van het deel van de kosten dat relevant is in relatie tot de afvalstoffenheffing. Deze matrix is opgenomen aan het eind van deze paragraaf. De post kwijtschelding is gebaseerd op ervaringsgegevens en betreft het bedrag aan toegekende kwijtschelding. De post handhaving betreft een bestaande, doorlopende afspraak over een toerekening van een deel van de totale handhaving capaciteit in relatie tot activiteiten dit betrekking hebben op de inzameling van huishoudelijk afval. De toerekening van overhead is hiervoor onderbouwd. De toerekening van BTW is expliciet geregeld in de gemeentewet.

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht.

1. Taakveld huishoudelijk afval

1a. lasten	6.465	
1b. baten, exclusief heffingen	-40	
1c. netto kosten taakveld huishoudelijk afval	<u>6.425</u>	6.425

2. Overige toe te rekenen kosten

2a. straatvegen	250	
2b. kwijschelding	305	
2c. handhaving	120	
2c. overhead	2.700	
2d. BTW	600	
2e. overige toe te rekenen kosten	<u>3.975</u>	3.975

3. Totaal voor heffing afvalstoffenheffing relevante kosten **10.400 N**

4. Opbrengst heffing afvalstoffenheffing

4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel 2017	-8.818	
4b. evt. tariefvoorstel 2017	-88	
4c. totale opbrengst afvalstoffenheffing		-8.906 V

5. Saldo kosten -/- heffing

	<u>1.494 N</u>	
--	----------------	--

6. Dekkingspercentage

85,6%

Beleidsmatige toelichting

Deze opstelling komt uit op € 10,4 miljoen aan relevante kosten versus een opbrengst afvalstoffenheffing van € 8,9 miljoen. Deze laatste opbrengst spoort met het de bestaande tarieven afvalstoffenheffing (tarieven éénpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens) aangevuld met 1% indexering als tariefvoorstel voor 2017. Deze indexering past binnen het algemene uitgangspunt en de kostenontwikkeling.

De geactualiseerde kostentoerekening komt tot een hogere toerekening van € 1,5 miljoen. Dit betreft vooral een verschuiving binnen de totale gemeentelijke begroting door de andere toerekening van overhead. Daarnaast kent het Amstelveense beleid een kostendekkende tariefstelling "op Amstelveense maat", waar de BTW-component niet maximaal in is meegenomen. Tenslotte levert de geactualiseerde toerekening met betrekking tot straatvegen een verschuiving op van afval naar riolering.

Ons voorstel is om uit te blijven gaan van de bestaande lokale lastendruk en een terughoudend tarievenbeleid. Ten opzichte van de maximaal toe te rekenen kosten zit het Amstelveense rioolrecht met de bestaande budgettaire kader op 86% kostendekkendheid.

Voor 2017 stellen wij een indexering van de tarieven voor met 1%. Meerjarig is sprake van nieuwe investeringen in het afvaloverslagstation en een wijziging van de inzamelmethodiek (inclusief vervanging ondergrondse containers). Hiermee samenhangende kapitaallasten kunnen naar de huidige inzichten (ruimschoots) worden opgevangen binnen de vrijval van kapitaallasten op oude investeringen zodat wij voor de komende jaren thans geen extra tariefverhogingen (behoudens indexering) voorzien.

Zorgvlied

Gehanteerde uitgangspunten/grondslagen en beleidsmatige toelichting

Zorgvlied kent een kostendekkende exploitatie op basis van een meerjarig bedrijfsplan inclusief een recent in gebruik genomen nieuw crematorium. De toerekening van overhead is eerder in deze paragraaf onderbouwd. De nieuwe toerekening leidt tot een hoger bedrag op Zorgvlied van afgerond € 0,4 miljoen dat binnen de kostendekkende exploitatie is ingepast. Er is sprake van een groot aantal

uiteenlopende tarieven. Als algemene lijn is een indexering van 1% toegepast. Mocht dit uit oogpunt van de bedrijfsvoering wenselijk zijn dan volgen (voorstellen voor) aanvullende aanpassingen. Dat is op dit moment niet het geval.

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht.

1. Taakveld Zorgvlied

1a. lasten	2.774	
1b. baten, exclusief heffingen	-324	
1c. netto kosten taakveld zorgvlied	<u>2.450</u>	2.450

2. Overige toe te rekenen kosten

2a. dekking via reserve afkoopsommen	-390	
2b. overige reservemutaties	220	
2c. overhead	940	
2d. BTW		
2e. overige toe te rekenen kosten	<u>770</u>	770

3. Totaal voor heffingen Zorgvlied relevante kosten **3.220 N**

4. Opbrengst heffing rechten Zorgvlied

4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel 2017	-3.188	
4b. evt. tariefvoorstel 2017	<u>-32</u>	
4c. totale opbrengst heffingen Zorgvlied		-3.220 V

5. Saldo kosten -/- heffing **0 N**

6. Dekkingspercentage **100,0%**

Bouwleges

Gehanteerde uitgangspunten/grondslagen en beleidsmatige toelichting

Op het onderdeel bouwleges zijn de structureel geraamde uitgaven en inkomsten op een reëel niveau van afgerond € 1,5 miljoen in evenwicht. Het opbrengstenniveau is met € 0,8 miljoen teruggebracht en daar is de kostenkant in meegegaan. De toerekening van overhead is eerder in deze paragraaf onderbouwd. De kostenverlaging betreft voor afgerond de helft van het bedrag een daadwerkelijke bezuiniging, c.q. teruggang in formatie. De andere helft betreft een verschuiving van kosten naar andere, niet uit leges gedekte onderdelen. Dit gaat bijvoorbeeld om een verschuiving van vergunningplichtige naar meldingplichtige activiteiten.

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht.

<u>1. Taakveld Bouwvergunningen</u>		
1a. lasten	852	
1b. baten, exclusief heffingen		
1c. netto kosten taakveld riolen	<u>852</u>	852
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>		
2a. overhead		681
3. Totaal voor bouwleges relevante kosten		1.533 N
<u>4. Opbrengst bouwleges</u>		
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel 2017	-1.533	
4b. evt. tariefvoorstel 2017	<u>0</u>	
4c. totale opbrengst bouwleges		-1.533 V
5. Saldo kosten -/- heffing		0 N
6. Dekkingspercentage		100,0%

Burgerzaken

Gehanteerde uitgangspunten/grondslagen en beleidsmatige toelichting

Op dit onderdeel is sprake van een dekkingspercentage van afgerond 50% dat spoort met het bestaande uitgangspunt voor de verhouding op dit onderdeel tussen werkzaamheden die wel en niet onder de legesheffing vallen. De toerekening van overhead is eerder in deze paragraaf onderbouwd. Er is op dit onderdeel geen aanleiding om af te wijken van de algemene tariefindex van 1%, met dien verstande dat voor verschillende diensten sprake is van door het Rijk vastgestelde wettelijke maxima.

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht.

<u>1. Taakveld Burgerzaken</u>		
1a. lasten	2.516	
1b. baten, exclusief heffingen	<u>0</u>	
1c. netto kosten taakveld Burgerzaken	<u>2.516</u>	2.516
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>		
2a. overhead		1.055
3. Totaal voor bouwleges relevante kosten		3.571 N
<u>4. Opbrengst bouwleges</u>		
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel 2017	-1.872	
4b. evt. tariefvoorstel 2017	<u>-16</u>	
4c. totale opbrengst Burgerzaken		-1.888 V
5. Saldo kosten -/- heffing		1.683 N
6. Dekkingspercentage		52,9%

Parkeren

Met betrekking tot de parkeerexploitatie spelen de nodige ontwikkelingen qua parkeerbeleid, wijze van uitvoering en volume-ontwikkelingen van uitgaven en inkomsten. Formeel is sprake van een belasting, beleidsmatig is het geldende algemene uitgangspunt een structureel kostendekkende parkeerexploitatie. In de Kadernota is een geactualiseerde parkeerexploitatie aangekondigd, waar nodig in samenhang met inhoudelijke voorstellen voor besluitvorming.

Overig

Voor het overige resteren nog enkele heffingen die dermate beperkt zijn in omvang en aantal dat we afzien van een afzonderlijke behandeling in deze paragraaf. Deze vallen onder de algemene tariefindex. Veelal ligt volledige kostendekkendheid bij deze tarieven niet binnen bereik.

Matrix voor onderbouwing kosten

Deze matrix is een handreiking van de VNG waarbij een beredeneerde inschatting is gemaakt van de toe te rekenen kosten in de Amstelveense situatie. De doorwerking van de paramaters heeft geen consequenties voor de te hanteren tarieven.

Straatvegen: Toerekening kosten aan algemene middelen, afvalstoffenheffing en rioolrecht

Activiteiten /Doelen	Schone Stad	Verkeers- veiligheid	meer huishoudelijk afval	minder verstopping riolering	Totaal
zwerfvuil op verharding	70%		30%		100%
zwerfvuil in het groen	70%		30%		100%
beheer afvalbakken	50%		50%		100%
mechanisch vegen (blad en zand)	25%	25%		50%	100%
onkruidbestrijding verharding	50%	50%			100%
meerkosten milieuvr. onkruidbestr.	100%				100%
hondenpoep	100%				100%
Dekking	Algemene middelen	Algemene middelen	Afvalstoffen- heffing	Rioolrecht	

Baggeren: Toerekening kosten aan algemene middelen en rioolrecht

Activiteiten /Doelen	Bevaar- baarheid	Milieu cq water- kwaliteit	betere doorstroming oppervlakte- water	effect op overstort, hemelwater- taak	Totaal
baggerverwerking Amstelveen	0%	40%	40%	20%	100%
sloot- en drijfvuul	20%	40%	40%		100%
schouwwerk watergangen	20%	40%	40%		100%
krooswerk	20%	40%	40%		100%
Dekking	Algemene middelen	Algemene middelen	Rioolrecht	Rioolrecht	

3.1.6 Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De onroerende zaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen. De onroerende zaakbelastingen bestaan uit een belasting voor het gebruik (alleen niet-woningen) en een belasting voor het eigendom (woningen en niet-woningen). De totale OZB-opbrengst bedraagt € 20,0 miljoen.

Macronorm

De macronorm is niet in wetgeving vastgelegd. In het bestuursakkoord tussen het Rijk en de VNG van juni 2007 is afgesproken dat er een bovengrens is aan de totale stijging van de OZB-opbrengst. De macronorm OZB wordt pas bekend in het najaar. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie op het volume van het gemeentefonds. Dit kan betekenen dat gemeenten collectief worden gekort als een aantal van hen het tarief fors verhoogt. Amstelveen blijft de laatste jaren door het gehanteerde indexeringsbeleid onder de macronorm.

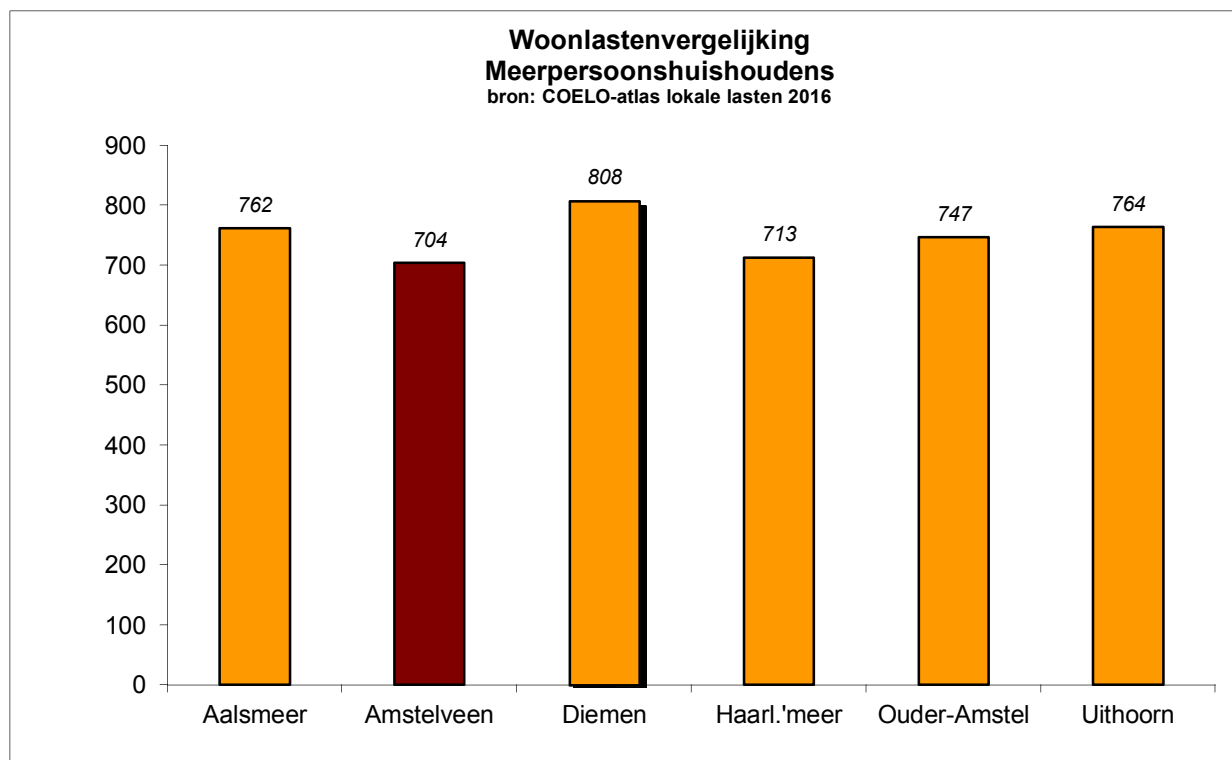
Overige heffingen

Voor de ontwikkeling van de overige heffingen wordt verwezen naar de voorstellen zoals deze in de Tarievennota worden voorgelegd.

3.1.7 Lokale lastendruk

Woonlastenvergelijking

Om een indruk te geven van de ontwikkeling van de Amstelveense tarieven vergelijken wij ons op deze plaats met andere gemeenten. Basis hiervoor zijn de tarieven 2016. Voor de vergelijking met omringende gemeenten is gebruikgemaakt van de Atlas van de lokale lasten 2016, opgesteld door het COELO⁵. Voor 2016 bedragen de Amstelveense woonlasten (meerpersoonshuishoudens) € 704, hetgeen lager is dan het landelijk gemiddelde van € 723. Vergeleken met de ons omliggende gemeenten kent Amstelveen de laagste lokale lasten (zie hierna). Gesteld kan worden dat Amstelveen in staat is haar kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau te koppelen aan relatief lage woonlasten.

⁵ Deze COELO-Atlas geeft woonlastenberekeningen (OZB, riool en afvalstoffen) voor alle Nederlandse gemeenten en biedt daarmee een goed inzicht in de lokale lastendruk.

4. Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten in Nederland kunnen gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen. Kwijtschelding wordt verleend indien een betalingsschuldige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is de opgelegde heffing te betalen.

Onder het huidige beleid kan kwijtschelding aangevraagd worden voor afvalstoffenheffing en hondenbelasting. In de begroting 2017 is een budget van € 303.500 opgenomen voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en € 4.600 voor hondenbelasting. De begrote kosten van kwijtschelding maken onderdeel uit van het tarief.

Om voor kwijtschelding in aanmerking te komen wordt uitgegaan van een normbedrag bestaanskosten van 100 procent van de bijstandsnorm. Behandeling van kwijtscheldingsaanvragen vindt plaats conform de Leidraad Invordering behorend bij de Invorderingswet 1990 en het Kwijtscheldingsbesluit Amstelveen.

Evenals in voorgaande jaren is gebruik gemaakt van de mogelijkheid vooraf kwijtschelding te verlenen op basis van de gegevens van het landelijke Inlichtingenbureau van het Ministerie van Sociale Zaken. Hierbij geeft de burger vooraf toestemming om de gegevens zoals die bij de landelijke overheid bekend zijn, te gebruiken voor de kwijtscheldingsaanvraag. Burgers hoeven na toestemming geen uitgebreid formulier in te vullen. Als voldaan wordt aan de kwijtscheldingsnormen wordt automatisch vooraf kwijtschelding verleend. Aanvragers waaraan geen automatische kwijtschelding kon worden verleend omdat bijvoorbeeld niet alle gegevens konden worden gecheckt, hebben daarna nog altijd mogelijkheid om een normale papieren kwijtscheldingsaanvraag in te dienen.

Reden voor afwijzing zijn in de meeste gevallen: een te hoog inkomen en/of een te hoog vermogen zoals één of meerdere autokentekens die op naam staan. Daarnaast weigert een klein gedeelte de juiste kopieën van gegevens te verstrekken waardoor geen juiste toetsing kan plaatsvinden.

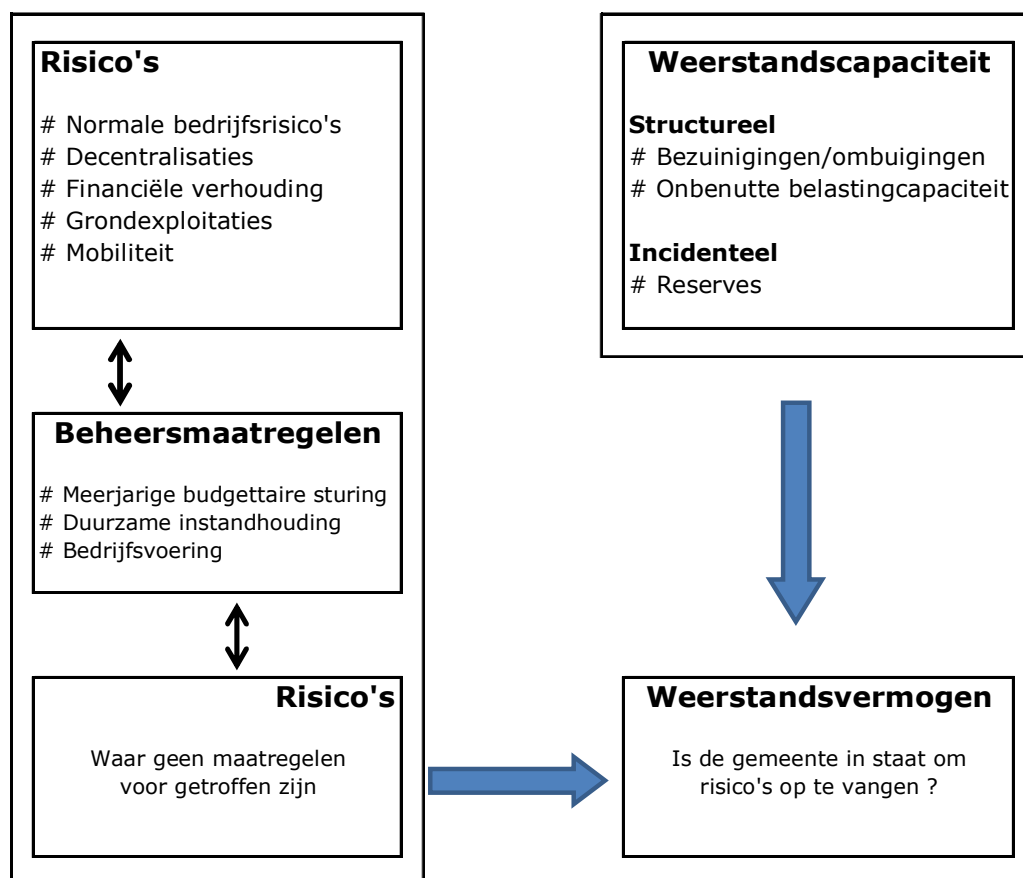

3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

De paragraaf biedt op hoofdlijnen inzicht in het risicoprofiel van de gemeente en de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit). Het gemeentelijke risicobeleid en inzicht voor de raad in de weerstandscapaciteit staat hoog op de bestuurlijke agenda.

Het beleidskader is met de nota Risicobeleid en reservebeleid in 2012 vastgesteld. De opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamercommissie aangaande het gemeentelijk weerstandvermogen hebben daarin hun plaats gekregen. De nota is de kapstok aan de hand waarvan deze paragraaf is uitgewerkt.

Het besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 11) definieert het weerstandvermogen als de relatie tussen de capaciteit om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit) en de materiële risico's waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen.

Het betreft hier dus het duiden van mogelijke tegenvallers waarmee de gemeente te maken kan krijgen en de beheersmaatregelen die de gemeente neemt om risico's te identificeren, het bevorderen van het risicobewustzijn, het vermijden van risico's en ten slotte beperken van schade ingeval risico's zich onverhoopt toch voordoen. Dit risicoprofiel wordt vervolgens afgezet tegen de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Door risicoprofiel en weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een uitspraak over het weerstandvermogen van de gemeente worden gedaan.

Zolang de weerstandcapaciteit groter is dan de gekwantificeerde risico's kan de gemeente tegenvallers opvangen. De weerstandcapaciteit betreft overigens structurele en incidentele zaken. Vorenstaand wordt een en ander schematisch samengevat. Opgemerkt wordt dat er een onlosmakelijke samenhang is tussen risico's en beheersmaatregelen. Want met gedegen beheersmaatregelen worden de mogelijke risico's aanmerkelijk ingeperkt. Andersom geldt vanzelfsprekend ook dat, indien geen beheersmaatregelen worden getroffen, de risico's navenant toenemen.

Risico's en beheersmaatregelen

Zoals hiervoor aangegeven dienen risico's en beheersmaatregelen in onderlinge samenhang te worden gezien. Dit gebeurt in Amstelveen middels het door de jaren heen ontwikkelde duurzame financiële beleid dat de volgende pijlers kent:

1. Een goed functionerende planning en control-cyclus (meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing);
2. Een adequaat activabeleid met daarin duurzame instandhouding van gemeentelijke bezittingen;
3. Een betrouwbare bedrijfsvoering;
4. Een adequaat risicobeleid en het aanwezig zijn en in standhouden van voldoende weerstandcapaciteit.

1. Meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing

Amstelveen werkt vanuit een meerjarige visie en begroting waardoor structurele maatregelen kunnen worden geëffectueerd en indien nodig interim- of faseringsmaatregelen kunnen worden genomen zodat een zorgvuldige en afgewogen beleidsimplementering kan plaatsvinden. Dit krijgt onder meer vorm via de jaarlijkse begroting en rekening. In de Kadernota worden de actuele meerjarige ontwikkelingen (intern en extern (macro economische ontwikkelingen en de invloed daarvan op Amstelveen)) geschetst die van belang zijn voor bestuurlijke (bij)sturing. Indien daar aanleiding toe is dan wordt het bestuur separaat geïnformeerd.

Eind 2012 werden de gevolgen bekend van het Regeerakkoord Rutte II. Dit betreft vergaande decentralisatiemaatregelen in het sociaal domein, een omvangrijke korting op het gemeentefonds en een ingrijpende herziening van het verdeelstelsel voor de algemene uitkering. Het zwaartepunt van deze maatregelen ligt qua ingangsdatum in 2015. Een goed beeld van de uiteindelijke effecten van de decentralisaties ontstaat pas na enkele jaren. Er blijft dus een stuk onzekerheid de komende jaren.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 is een nieuwe Politieke Agenda 2014-2018 opgesteld met een bestuurlijke visie voor deze periode. Dit is uitgewerkt in een College Uitvoeringsprogramma 2014-2018, dat gelijktijdig met de programmabegroting 2015 aan de gemeenteraad is voorgelegd. Dit heeft een vervolg gekregen met nadere kaderstellende besluitvorming via de Kadernota 2016 en Kadernota 2017. Dit betreft naast noodzakelijke ombuigingen ook maatschappelijke investeringen in nieuw beleid en een lange termijnvisie, die anticipeert op de omslag van groeigemeente naar beheergemeente.

Daarmee ligt er een actueel meerjarig budgettair kader dat de bestaande gezonde financiële positie van Amstelveen handhaaft en dat robuust genoeg is om de openstaande uitdagingen en onzekerheden tegemoet te treden.

2. Duurzame instandhouding

Het waarborgen van de duurzame instandhouding van de Amstelveense (fysieke) infrastructuur en voorzieningen op langere termijn is een belangrijke pijler van het gemeentelijk (financieel) beleid. De essentie van dit beleid is met drie samenhangende lijnen te duiden:

- Op basis van rationele meerjarige onderhoud beheerplannen hebben de meerjarenramingen toereikende structurele budgetten voor de instandhouding van de bestaande fysieke infrastructuur (gemeentelijke gebouwen inclusief onderwijs, wegen, groen en sportvelden). Hiermee is een belangrijk risico voor gemeenten, namelijk het sluipender wijze ontstaan van onderhoudsachterstanden, ingedamd;
- De beschikbare middelen worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet. De optimalisering van de werkwijze en afstemming via een integraal uitvoeringsprogramma infra-werken vervult daarin een wezenlijke rol;
- De komende jaren dient zich een omslag aan van groeigemeente naar beheergemeente. Dit wordt vroegtijdig onderkend en hierop wordt geanticipeerd in de koers voor de langere termijn.

De verdere uitwerking van de duurzame instandhouding staat centraal in paragraaf 3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.

3. Bedrijfsvoering

Het ambtelijk management is binnen bestuurlijk vastgestelde kaders verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. Dit betekent dat het management, binnen deze kaders, bepaalt hoe de bestuurlijk vastgestelde resultaten en prestaties worden gerealiseerd. Risicomanagement is binnen de bedrijfsvoering daarom een belangrijk onderwerp. Het is de verantwoordelijkheid van elke manager om de belangrijke risico's op zijn/haar werkterrein te duiden en aan te geven welke beheermaatregelen zijn/kunnen worden getroffen (vermijden, verzekeren, afdekken). Doordat dit een verplichte paragraaf van het afdelingsplan is, wordt het risicobewustzijn binnen de ambtelijke organisatie gestimuleerd. Daarnaast worden actuele ontwikkelingen van de grote thema's die hieronder in de paragraaf risico's zijn beschreven ook op centraal niveau gemonitord.

Doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie heeft prioriteit, teneinde in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de vraagstellingen vanuit bestuur en samenleving in een veranderde en veranderende omgeving. Dit komt uitvoeriger aan de orde in de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting.

Aan de in het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 genoemde ombuigingsopgave draagt de ambtelijke organisatie € 4 miljoen bij. Twee miljoen euro binnen het fysiek domein en twee miljoen euro op de ondersteunende functies. De structurele taakstelling is in de voorliggende begroting verwerkt. De tijdelijke frictiekosten worden ten laste van de bedrijfsvoeringbudgetten van de ambtelijke organisatie gebracht.

4. Risicobeleid

De risico's zijn onderverdeeld in:

- 4.1 Normale bedrijfsrisico's
- 4.2 Financiële verhouding en decentralisaties
- 4.3 Grondexploitaties
- 4.4 Mobiliteit

4.1 Normale bedrijfsrisico's

Met het gemeentelijk takkenpakket is een structureel jaarbudget van ongeveer € 215 miljoen gemoeid. Dit takenpakket is zeer divers en de mate van beïnvloedbaarheid verschilt per onderdeel, maar is in relatie met de hiervoor genoemde (beheer)maatregelen voor het gemeentebestuur op zich goed structureel te managen. Dit kan er overigens wel degelijk toe leiden dat er bestuurlijk fors moet worden ingegrepen. Denk hierbij alleen maar aan de bezuinigingstaakstellingen waarvoor het gemeentebestuur zich als gevolg van de economische crisis weet gesteld.

Uitgangspunt is, dat waar sprake is van structurele tegenvallers, deze middels compenserende structurele maatregelen (bezuinigen en/of inzetten belastingcapaciteit) in een structureel sluitende meerjarenbegroting moeten worden ingepast. Wanneer er voor wordt gekozen om structurele maatregelen getemporiseerd in te voeren om de acceptatie en/of zorgvuldige implementatie te verbeteren kan een financiële faseringsbuffer uitkomst bieden. De risico's die met de uitvoering van het gemeentelijk takenpakket samenhangen, vallen onder de noemer normale bedrijfsrisico's.

Algemene uitkering gemeentefonds

Met een omvang van ruim € 90 miljoen is de uitkering gemeentefonds verreweg het belangrijkste structurele algemene dekkingsmiddel van de gemeente. Daarna volgt de onroerende zaakbelasting met afgerond € 20 miljoen. De hoogte en ontwikkeling van de uitkering gemeentefonds wordt bepaald via de Rijksbegroting en is voor Amstelveen niet beïnvloedbaar. Het perspectief in reële termen is voor de komende jaren uiterst sober door een meerjarig oplopende structurele korting ("opschalingskorting"). Tot en met 2020 gaat het voor Amstelveen om jaarlijks afgerond € 0,3 miljoen. Volgens de huidige plannen van Rijk loopt deze korting daarna nog verder op in de jaren tot en met 2025 met nog hogere bedragen. In het bestuurlijk overleg tussen Rijk en VNG ageert de VNG stelselmatig tegen deze korting. Voor de lopende kabinetsperiode is de korting een voldongen feit, voor de jaren daarna biedt de nieuwe kabinetsformatie een moment van heroverweging (zie ook hierna paragraaf 4.2.).

De na Prinsjesdag verschenen septembercircularis is nog niet verwerkt in dit begrotingsboek. De algemene signalen rond de laatste Miljoenennota zijn positief en gemeenten delen hierin mee via hogere accessen. Tegelijkertijd is de verwachting dat de nominale ontwikkeling zal aantrekken (denk aan nieuwe looneisen), zodat de gemeente ook met hogere uitgaven te maken krijgt. Niettemin is de eerste indruk, dat hier sprake is van een positief risico. Zodra de uitkomsten voor Amstelveen zijn doorgerekend wordt een rapportage hierover aan de begrotingsstukken toegevoegd.

Naast de omvang van het gemeentefonds is ook de verdeling van belang. Per 2015/2016 is een grootschalige aanpassing van het verdeelstelsel doorgevoerd, waarvan de laatste open eindjes met ingang van 2017 worden geëffectueerd. Voor Amstelveen betekent dit een nadelig effect in de orde van € 1 miljoen. Dit nadeel heeft twee oorzaken. In de eerste plaats is de herverdeling ongunstig voor gemeenten met relatief veel studentenhuysvesting. In de tweede plaats vindt er een verschuiving plaats van middelen naar gemeenten met relatief veel buitengebied. Op deze twee onderdelen scoort Amstelveen significant negatief. Overigens is het nadeel op studentenhuysvesting wel enigszins beperkt nadat een aantal getroffen gemeenten, waaronder Amstelveen, hiervoor aandacht hadden gevraagd. Voor het overige is sprake van tal van kleinere plussen en minnen die elkaar compenseren. Dit nadeel is in de bestaande begroting ingedekt.

Ten slotte is Amstelveen de laatste jaren sterker gegroeid dan het landelijk gemiddelde (met name inwoneraantal en daarvan afgeleide maatstaven), hetgeen een positief effect heeft gehad op de algemene uitkering gemeentefonds. Naast hogere areaaluitgaven heeft dit geholpen om tegenvallende ontwikkelingen op accessen en maatstaven op te vangen en de begrotingspositie te versterken.

Open eindregelingen: uitkeringen levensonderhoud

Via de zogeheten Gebundelde Uitkering (BUG) ontvangt de gemeente een uitkering van het Rijk voor het verstrekken van uitkeringen levensonderhoud. Dit betreft uitkeringen in het kader van de Participatiewet, BBZ, IOAW en IOAZ. Dit zijn zogenoemde open einde regelingen. Gemeenten ontvangen een uitkering op basis van een objectief verdeelmodel. Voor Amstelveen gaat het in 2016 om afgerond € 18 miljoen. Daarmee is Amstelveen een voordeelgemeente. Dit voordeel is naar de toekomst toe onzeker, omdat het verdeelmodel volop in discussie is. Met ingang van 2017 wordt een forse revisie van het verdeelmodel doorgevoerd. Een opgave van de voorlopige budgetten voor 2017

per gemeente was nog niet beschikbaar bij het afronden van dit begrotingsboek. Vooralsnog is de verwachting dat het bestaande voordeel zal afnemen, maar nog niet geheel zal verdwijnen.

De ontwikkeling van het bijstandsvolume kan niet los worden gezien van de inspanningen om de instroom in de bijstand te beperken en de uitstroom te bevorderen. Op deze onderdelen (re-integratie, beschut werken en sociale werkvoorziening) ontvangt de gemeente aparte vergoedingen via het onderdeel Werk van de Integratie Uitkering Sociaal Domein. Deze vergoedingen zijn niet toereikend om de gemaakte kosten te dekken. Een substantieel deel van het overschot op de Gebundelde Uitkering wordt ingezet binnen het onderdeel Werk van het Sociaal Domein.

Open eindregelingen: Hulp bij huishoudens

Een andere grote open eind regeling is de integratie-uitkering voor reeds langer bij de gemeente ondergebrachte Wmo-taken, met name hulp bij huishoudens (Hbh). Voor 2017 bedraagt deze uitkering afgerond € 5,7 miljoen. Met ingang van 2015 is het gemeentelijk takenpakket in het sociaal domein, waaronder de Wmo, sterk uitgebreid. Dit komt hierna uitvoeriger aan de orde in paragraaf 4.2.

Claims met betrekking tot tegemoetkoming in planschade

Bij het opstellen of wijzigen van bestemmingsplannen, het opstellen van een projectbesluit of buitenplanse ontheffingen van een bestemmingsplan (met name het gevolg van een voorgenomen bouwactiviteit) dient rekening gehouden te worden met verzoeken tot tegemoetkoming in planschade; dit kan betrekking hebben op inkomensvermindering dan wel waardevermindering van eigendom op grond van afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Bij het opstellen van actualiseringplannen wordt ter beperking van het risico op planschade dit expliciet meegenomen in de wijze van bestemmen. Indien nodig wordt een planschaderisicoanalyse uitgevoerd. Een andere maatregel kan zijn om een wijziging in planologisch regime "voorzienbaar" te maken waardoor het recht op planschade vervalt.

Voor het opstellen van buitenplanse ontheffingen en projectbesluiten worden planschade overeenkomsten getekend met de initiatiefnemer/ontwikkelaar. Het financieel risico voor de gemeente blijft hierdoor beperkt tot de inzet van ambtelijke capaciteit voor het behandelen van planschade verzoeken. Deze kosten mogen wettelijk niet verhaald worden en komen om die reden ten laste van de betreffende grondexploitatie of als er geen exploitatie is, de algemene middelen. Planschadeverzoeken die als gevolg van de periodieke actualisatie van een bestemmingsplan worden ingediend komen in het geheel voor rekening van de algemene middelen. Voorgenomen wijzigingen tot ruimtelijke inperkingen moeten om deze reden voorzien worden van een financiële risicoparagraaf.

Dividenduitkering Eneco

Amstelveen is voor 1,5 procent aandeelhouder van energiebedrijf ENECO. In de begroting wordt rekening gehouden met een winstuitkering van € 1,45 miljoen. In de Kadernota 2017 is de dividenduitkering structureel met € 75.000 verlaagd.

De Hoge Raad heeft eind juni 2015 beslist dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie, in het bijzonder met het vrij verkeer van kapitaal en de vrijheid van vestiging. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. De zaken van Eneco en Delta verwijst de Hoge Raad terug naar het hof, maar uitsluitend wat betreft hun beroep op het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Het hof moet beoordelen of Eneco en Delta zich hier terecht op beroepen.

Volgens de Splitsingswet mogen beheerders van elektriciteits- en gasnetwerken geen deel uitmaken van een groep ondernemingen waartoe ook bedrijven behoren die in Nederland energie produceren, leveren of daarin handelen (het 'groepsverbod'). Evenmin mogen binnen de groep waartoe de

netbeheerder behoort activiteiten worden verricht die strijdig kunnen zijn met het belang van het beheer van het desbetreffend energienet (het 'verbod op nevenactiviteiten').

Als gevolg van het groepsverbod moeten Essent, Eneco en Delta zich zodanig opsplitsen dat de netbeheerder geen onderdeel meer van de groep uitmaakt. De overheid behoudt de aandelen in de netbeheerder. De overige onderdelen blijven bij de splitsing van Eneco in handen van de gemeenten.

Eind 2015 heeft de Eerste Kamer niet ingestemd met de gemoderniseerde stroomwet. Minister Kamp (Economische Zaken) heeft aangegeven dat dit niet ertoe leidt dat de splitsing wordt gestaakt. Energiebedrijven Delta en Eneco zullen moeten splitsen. De Minister houdt vast aan de sinds 2008 geldende wet die energiebedrijven daartoe verplicht. Deze wet blijft ondanks het niet instemmen met de gemoderniseerde stroomwet van kracht.

Dividenduitkering BNG

Aangescherpte kapitaaleisen voor banken, vervat in het Basel 3 akkoord, leiden er toe dat banken hun vermogen dienen te verhogen. De nieuwe eisen gelden met ingang van 2019. Dit kan er onder andere toe leiden dat, om het buffervermogen op te bouwen, aandeelhouders de komende jaren een lagere dividenduitkering ontvangen. Daarnaast staat de dividenduitkering mogelijk ook onder druk door invoering van een "Bankenbelasting".

De Amstelveense begroting bevat een structurele dividendinkomst van € 145.000. In de Kadernota 2017 is de dividenduitkering structureel met € 25.000 verlaagd.

Garanties: geldleningen maatschappelijk vastgoed

Per 1 januari 2017 staat Amstelveen borg voor € 187.000 aan leningen. Dit betreft garanties voor de Atletiekbaan van € 154.000 en inrichtingskosten wijkgebouw Middenhoven voor € 33.000.

Garanties: waarborg woningen

Het gaat hier om een tweetal oude regelingen⁶ op grond waarvan de gemeente borg staat voor leningen van de woningbouwcorporatie van voor 1995. Eind 2015 bedraagt de borgstelling € 8,6 miljoen. De gemeente is voor 100 procent aansprakelijk ingeval van faillissement van de corporatie. De helft van eventuele aanspraken is vervolgens verhaalbaar op het Rijk.

Garanties: waarborg woningcorporaties

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) zorgt er door middel van garantstelling voor dat woningbouwcorporaties tegen lagere rentetarieven leningen kunnen aantrekken. Daarbij is het uitgangspunt dat de sector zelf als eerste garant staat voor eventuele tekorten. Rijk en gemeenten staan vervolgens als achtervang garant mocht de sector zelf onvoldoende verhaal bieden. Eind 2015 betreft het leningen met in totaliteit een omvang van € 431 miljoen.

Enkele corporaties zijn in de financiële problemen geraakt door het gebruik van financiële producten (derivaten). De sector is tot heden in staat gebleken de ontstane financiële situatie zelf op te lossen en heeft geen beroep gedaan op de gemeentelijke garantstelling.

In een raadsbesluit van 22 maart 1995 heeft Amstelveen een ongelimiteerde achtervangovereenkomst gesloten met WSW. Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen wil Amstelveen meer invloed op het investeringsprogramma van de in Amstelveen werkzame corporaties. In de raadsvergadering van 1 juli 2015 is besloten de overeenkomst met het WSW op te zeggen en het college van B&W te machtigen per lening een achtervangovereenkomst te sluiten.

Garanties: Nationale Hypotheek Garantie (NHG)

De NHG wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Indien de huiseigenaar bij gedwongen verkoop met een restschuld achterblijft, wordt deze overgenomen uit

⁶ "Beschikking deelneming van het Rijk in garanties van de gemeente voor bestaande eigen woningen" en de "Beschikking geldelijke steun eigen woningen 1984".

hoofde van de NHG. Het WEW heeft hiervoor een fonds gevormd uit bijdragen van kopers onder de NHG regeling.

Bij (tijdelijke) liquiditeitstekorten van het WEW is de gemeente samen met alle andere Nederlandse gemeenten en het Rijk de verplichting aangegaan renteloze leningen aan het waarborgfonds te verstrekken. Het Rijk neemt 50% van deze renteloze leningen voor zijn rekening. Gemeenten nemen gezamenlijk de andere 50% voor hun rekening. Bij aanspraken op de achtervang betaalt het WEW de leningen in betere tijden terug aan gemeenten.

Op 15 april 2009 is tussen het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) bestuurlijk afgesproken dat de achtervangfunctie van de gemeenten met ingang van 2011 zal worden beëindigd en volledig door het Rijk wordt overgenomen. Voor de tot deze ingangsdatum verstrekte garanties blijft de gemeente voor de helft achtervang evenals het Rijk, waarbij de gemeentelijke aanspraak plaatsvindt naar rato van de som van de nominale bedragen van de nog lopende leningen (50%) en de som van de verliesbedragen (50%).

Amstelveen staat eind 2015 in totaal voor € 258 miljoen euro garant. Het bedrag waarvoor de gemeente garant staat, neemt in omvang af, doordat de gemeente alleen gevallen van voor 2012 borgt.

Wachtgeldvoorziening wethouders

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties (BZK) wenst dat de pensioenopbouw en uitkering van pensioenen zo snel mogelijk via ABP wordt opgebouwd en uitgevoerd. Op zijn vroegst komt er in 2016 een APPA-fonds en zal in eerste instantie betrekking hebben op het Rijk. De gemeentes zijn vanaf 2018 aan de beurt voor de waardeoverdrachten en dit kan dan in 2018, 2020 of 2022.

De verwachting is dat actieve bestuurders en de voormalige bestuurders met wachtgeld als eerste worden overgedragen, gevolgd door bestuurders zonder wachtgeld (zogenoemde slapers).

De waarde die overgedragen zal moeten worden wordt de "reservewaarde" van het lopende jaar genoemd oftewel de contante waarde van het doelvermogen om het pensioen uit te keren. Voor het bepalen van de reservewaarde is de rekenrente van essentieel belang. Hoe hoger de rente, hoe hoger het te verwachten rendement. Of anders geformuleerd: hoe hoger de rente, hoe lager de reservewaarde van het lopende jaar moet zijn om toch tot het doelvermogen aan te groeien. Ter indicatie: een mutatie van 1%-punt rekenrente kan een mutatie van de benodigde voorziening betekenen van 30%.

Het kan zijn dat door ontwikkelingen in de toekomst een bedrag bijgestort moet worden in de getroffen voorziening. Hierbij kan gedacht worden aan een lagere rekenrente of het verplicht afkopen van afgesloten verzekeringspolissen bij overdracht aan het ABP vanaf 2018. De tussentijdse afkoopwaarde van dit soort polissen ligt (aanzienlijk) lager dan de premievrije waarde bij de verzekeraar op de einddatum. In de komende jaren zal blijken wat het Ministerie van BZK besluit over deze polissen.

Conclusie normale bedrijfsrisico's

Met het vaststellen van de nota Risicobeleid en reservebeleid heeft de raad bepaald dat ten aanzien van de normale bedrijfsrisico's een **risicobuffer van afgerond 10,0 miljoen euro** (5 procent van het begrotingstotaal van € 215 miljoen) aangehouden dient te worden. Dit als buffer voor incidentele risico's (waarvoor geen voorziening is getroffen). Structurele problemen moeten in een sluitende meerjarenbegroting worden ingepast.

4.2 Financiële verhouding en decentralisaties

Onder de noemer financiële verhouding en decentralisaties gaan wij apart in op ontwikkelingen op deze terreinen die niet meer vallen binnen de onzekerheidsmarges en risicobandbreedte van de reguliere bedrijfsvoering. Concreet behandelen wij drie onderwerpen, te weten de toekomst van de financiële verhouding, het sociaal domein en de Omgevingswet.

Omgevingswet

Naar verwachting wordt de Omgevingswet voorjaar 2019 van kracht. Deze wet vervangt circa 26 sectorale wetten en ongeveer 120 bestaande maatregelen van bestuur in de sfeer van wonen en bouwen. Doelstelling van deze wet is om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers in ruimtelijke ontwikkelingen en tevens sneller en met minder kosten tot een vergunning te kunnen komen. Voor de interne organisatie betekent dit een omwenteling in de manier van werken. Inmiddels is een projectorganisatie ingericht om de implementatie van deze wet in de organisatie tot stand te brengen.

Sociaal domein

Met ingang van 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor veel nieuwe taken op de terreinen Zorg, Werk en Jeugd. Deze drie terreinen komen afzonderlijk aan de orde in Programma 1 Sociaal Domein, verreweg het grootste van de zes programma's. In paragraaf 2.2 van de Kadernota 2017 hebben wij hier uitvoerig aandacht aan besteed. Het totaalplaatje is als volgt samen te vatten:

1. Wat de inhoudelijke kaders betreft heeft de gemeenteraad aparte beleidsnota's vastgesteld voor de verschillende onderdelen. Daarbij heeft Amstelveen vooralsnog de eigen maatvoering gevolgd en niet op voorhand scherpe versoberingen op voorzieningen en/of drastische verhogingen van eigen bijdragen doorgevoerd. Het geformuleerde beleid wordt uitgevoerd en geeft op dit moment geen aanleiding tot bijstelling.
2. Over 2015 gaf de jaarrekening op het sociaal domein een overschot te zien. De prognose bij ongewijzigde lokale en landelijke beleidskaders is, dat ook 2016 een overschot te zien zal geven, maar wel beduidend minder. Na 2016 neemt dit overschot verder af. Deze dalende tendens komt door meerjarige kortingen op de rijksuitkering en toegenomen uitgaven (waaronder extra capaciteit) om het voorzieningenniveau in stand te houden c.q. de grotere hulpvraag (met name bij jeugdzorg) te kunnen bedienen.
3. Wat de financiële kaders betreft is het beeld per beleidsterrein verschillend. Binnen het onderdeel Zorg lijkt sprake van budgettaire ruimte. Op het onderdeel Werk (exclusief bijstandsuitkeringen) is sprake van krapte en leggen meerjarige ombuigingen een druk op de toekomstige bekostiging van de Sociale werkvoorziening (niet alleen de sociale werkvoorziening, maar zeker ook de re-integratie). Zoals hiervoor staat vermeld op het onderdeel bijstandsuitkeringen (BUIG) is sprake van een voordeel, dat naar de toekomst toe onzeker is. Dit voordeel was er ook al voor de invoering van de decentralisaties. Vooralsnog worden de tekorten op Werk gedekt uit het overschot. Op het onderdeel Jeugd is sprake van forse kortingen op het te ontvangen budget in combinatie met grote onzekerheid over de uitgavenkant. Op dit onderdeel moet rekening worden gehouden met een mogelijk tekort.
4. Een substantieel deel van het totale programma Sociaal Domein wordt bekostigd uit de algemene middelen van de gemeente, niet zijnde de apart herkenbare Rijksuitkeringen Sociaal Domein/Participatiewet. Daarbij moet onder andere worden gedacht aan het gemeentelijke welzijnsbeleid (sociale samenhang). Juist dit beleid is vanuit oogpunt van preventie en zelfredzaamheid van belang. Investerings hierin kunnen de kosten beperken van zwaardere hulpvragen. Een deel van het gepresenteerde overschot is direct te herleiden tot (onderuitputting op) de eigen budgetten voor sociale samenhang als gevolg van het beleid Bewoners AanZ en de herijking van het minimabeleid.

Belangrijke onzekerheden naar de toekomst toe zijn de autonome groei van de zorgvraag in combinatie met achterblijvende nominale en reële compensatie via de macrobudgetten, alsmede mogelijk ingrepen van het Rijk op onderdelen waar sprake lijkt te zijn overschotten, zonder tegelijkertijd rekenschap te geven van tekorten op andere terreinen. Al met al is één jaar ervaring

nog te weinig om te kunnen spreken van een stabiele en uitgekristalliseerde situatie. Dat laatste geldt ook aan de inkomstenkant voor het functioneren van de verschillende nieuwe, objectieve verdeelmodellen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de gevoeligheid voor herverdeeleeffecten door schommelingen in verdeelmaatstaven, lokaal en landelijk.

Een recente ontwikkeling, na de Kadernota 2017, is de aankondiging dat Rijk en VNG een akkoord hebben bereikt over een korting van de macrobudgetten voor Zorg (Wmo) en Jeugd met afgerond 200 miljoen euro. Dit omdat bij de start van de decentralisaties aannames zijn gehanteerd die hebben geleid tot de toekenning van te hoge budgetten ("startstreepmutaties"). Deze korting geldt met ingang van 2017 en wordt verwerkt in de komende septembercirculaire gemeentefonds.

Toekomst financiële verhouding

Uiterlijk in 2017 zijn er nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer, met aansluitend een traject van kabinetsformatie en de opstelling van een Regeerakkoord. Dit is een belangrijk moment voor de meerjarige financiële vooruitzichten voor gemeentelijke financiën, omdat dit doorgaans volop meedoet in de financiële paragraaf van het Regeerakkoord. Meer specifiek zijn twee zaken te noemen die aan de voorkant een druk leggen op dit traject. In de eerste plaats de bestaande meerjarig oplopende opschalingskorting tot en met 2025 en in de tweede plaats de recent gepubliceerde Startnotitie 2018-2021 van het CPB, waarin een efficiëncykorting van maximaal € 400 miljoen op het gemeentefonds acceptabel wordt geacht. Een andere relevante ontwikkeling is de in gang gezette studie naar een fundamentele herziening van de huidige systematiek van de financiële verhouding. Daarbij komen tal van zaken aan de orde, waarvan de impact ongewis is.

Conclusie financiële verhouding en decentralisaties

Effecten vanuit de decentralisaties en de financiële verhouding op de gemeentelijke financiële huishouding vragen structurele inpassing binnen de meerjarenbegroting. Daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de gemeente geen invloed heeft op de inkomsten via het gemeentefonds en dat de invloed op de uitgavenkant beperkt wordt door open einde regelingen en wettelijke verplichtingen. Hetgeen overigens onverlet laat, dat de decentralisaties ook kansen bieden om voordelen te realiseren. Een stevige buffer is van belang om incidenteel tegenvallers op te vangen (risicobuffer), maar ook om noodzakelijke beleidsaanpassingen te implementeren inclusief eventuele flankerende maatregelen (faseringsbuffer).

Gelet op de in deze paragraaf geschetste ontwikkelingen met betrekking tot de financiële verhouding en de decentralisaties in relatie tot de omvang van de hiermee gemoeide budgetten wordt de bestaande opslag (aanvullende risicobuffer) bovenop de minimumbuffer voor de normale bedrijfsvoering ongewijzigd gehandhaafd. Dat betekent niet, dat er niets veranderd is. Op onderdelen bestaat meer inzicht, tegelijkertijd is sprake van nieuwe ontwikkelingen. De paragraaf geeft hiervan een kwalitatieve schets. Een objectieve maatstaf is hiervoor niet te geven. Een solide financiële positie en een trendmatig stabiele koers achten wij onverminderd van belang. Overall leidt dit tot handhaving van een aanvullende **risicobuffer van € 5 miljoen**.

4.3 Grondexploitatie

Door de economische en vastgoedcrisis is de verdien capaciteit van grondexploitaties fors afgenomen. Of en wanneer de vastgoedmarkt weer aantrekt is onduidelijk, evenals de vraag of de "gouden tijden" van weleer zullen terugkeren. Tijden waarin forse winsten door de gemeente konden worden gerealiseerd. Er zullen uiteraard ontwikkelingen zijn die geld opleveren, maar tot welke omvang en wanneer is de vraag. Dit is mede afhankelijk van het niveau van herstel van de economie. Daarnaast maakt de gemeente de omslag van ontwikkel- naar beheergemeente. De mogelijkheden voor grote bouwlocaties zijn beperkt.

De afgelopen jaren heeft de gemeente daar waar nodig haar verlies genomen door een voorziening te treffen of boekwaarde af te waarderen. Met diverse maatregelen probeert de gemeente Amstelveen de (woning)bouwproductie op gang te houden. Dit is met name mogelijk bij projecten

die al in uitvoering zijn en waar al juridisch afdwingbare afspraken over zijn gemaakt. In de meerjarenbegroting zijn daarom alleen de opbrengsten opgenomen van de projecten die daadwerkelijk worden gerealiseerd; de zogenoemde harde inkomsten.

Conclusie grondexploitatie

Door de in de afgelopen jaren getroffen maatregelen is het risicoprofiel gering en is **geen risicobuffer** opgenomen voor grondexploitaties.

4.4 Mobiliteit

Amstelveen staat het komende decennium voor forse inspanningen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid. Deze hangen samen met de ombouw van de Amstelveenlijn (opdrachtgever Stadsregio Amsterdam, uitvoerder Dienst Metro en Tram), de verbreding van de A9 (Rijkswaterstaat) en de vernieuwing van de Amstelbrug (Provincie Noord-Holland). Ook vanuit commerciële partijen zijn enkele grote projecten geïnitieerd die effect hebben op de omgeving en de mobiliteit. Denk hierbij aan de doorontwikkeling van het Stadshart (Unibail, ASR) en de transformatie van De Bovenlanden (CRI). Op dit moment wordt volop gewerkt aan de planvorming. De uitvoering zit in de periode 2018-2025.

Elk van de grote projecten kent zijn eigen specifieke bekostiging en gemeentelijke bijdrage. Als er in aanvulling op de bestaande scope van deze projecten extra gemeentelijke wensen zijn, dan dienen deze aanvullend bekostigd te worden. Jaarlijks melden wij u de voortgang en leggen wij u zo nodig voorstellen voor.

Projectorganisatie

De aansturing van de grote projecten vindt plaats door het programmamanagement Stedelijke Ontwikkeling. De formatie wordt structureel bekostigd uit de Algemene middelen. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 0,4 miljoen. Verdere kosten van de planbegeleiding, die niet bij derden kunnen worden belegd/verhaald maar die nodig zijn om de gemeentelijke inbreng en belangen te waarborgen (toetsing, advies, ontwerp inpassingsplannen, communicatie) zijn niet structureel belegd. Uw raad heeft voor de jaren 2015 tot en met 2018 een budget van € 0,3 miljoen per jaar beschikbaar gesteld ter dekking van deze kosten. De kosten kunnen worden gedekt uit de Rijksvergoeding voor de gemeentelijke kosten voor planbegeleiding A9. Ook voor de jaren 2019 en 2020 is deze post beschikbaar.

Communicatie

U heeft bij meerdere gelegenheden aandacht gevraagd voor extra inspanningen op het gebied van omgevingsmanagement en communicatie over de grote projecten. In een groot deel van de stad grijpen de projecten gedurende een lange periode in. Hoewel veel projecten samenhangen met initiatieven van andere overheden is het belangrijk om als gemeente over het geheel de regie te blijven voeren. Het gaat immers om de belangen van onze inwoners. De werkzaamheden aan de Amstelveenlijn, de Amstelbrug en de tijdelijke maatregelen voor de A9 starten al in 2017 en duren tot en met de inpassing van de A9 omstreeks 2024-2026. Gedurende deze periode beïnvloeden de werkzaamheden in meer of mindere mate het dagelijks leven van veel bewoners, werknemers en gebruikers van het gebied. De uitvoering van de grote projecten in Amstelveen heeft een grote impact voor onze bewoners en bedrijven. Dit vereist niet alleen een nauwgezette planvorming, maar ook een zorgvuldig en intensief omgevingsmanagement. De oprichting van een fysiek integraal informatiecentrum (vanaf 2017) voor informatie en communicatie met belanghebbenden en belangstellenden, in samenwerking met betrokken externe partijen, is daarmee een logische stap.

Uw raad heeft in het kader van de Kadernota 2017 € 0,75 miljoen aan eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor een gemeentelijk informatiecentrum en communicatiemiddelen in de periode 2016 t/m 2018. Het is denkbaar dat dit informatiecentrum langer in stand zal blijven.

Inpassing verbreding Rijksweg A9

Op 10 maart 2014 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Staat der Nederlanden over de inpassing van de wegverbreding A9 door Amstelveen. Amstelveen draagt € 40 miljoen bij aan bovenwettelijke maatregelen om de wegverbreding goed in te passen in de omgeving. De eerste tranche is betaald. De tweede tranche wordt in de tweede helft van 2016 betaald. Het Rijk vergoedt Amstelveen € 2 miljoen, inclusief BTW, van de reeds door Amstelveen gemaakte voorbereidende projectkosten voor de verbreding van de A9. De afrekening van deze vergoeding vindt plaats in twee tranches.

De voorbereiding van het project ligt op koers. Het gewijzigde Ontwerptractébesluit is in maart 2016 genomen. Uit de in 2014 gesloten samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat vloeien inspanningsverplichtingen voort voor de gemeente om RWS actief en voortvarend te ondersteunen in de planontwikkeling, de te voeren planologische procedures en het omgevingsmanagement. Borging van de gemeentelijke belangen vraagt de komende periode inzet op het vaststellen van het Esthetisch programma van eisen en het opstellen van uitvoeringsovereenkomsten voor onder meer de Traversebrug en voor de aanleg van tijdelijke verkeersmaatregelen voorafgaand aan de bouw.

De uitvoering van het project A9 zit in de periode 2019-2024. Na afloop van het project heeft de gemeente tot taak de aan de gemeente over te dragen projectonderdelen in te richten en in beheer te nemen. Dit betreft met name de overkapping in het Oude Dorp, de Overkapping en de brug bij het Stadshart (De Traverse), het viaduct bij het Bovenland (het Bovenlandpad) en de groenstroken. Hiervoor zullen inpassingsplannen worden opgesteld, in overleg met omwonenden en belangstellenden. Vervolgens is het mogelijk om ramingen te maken van de gemeentelijke kosten. Ook andere partijen zullen bijdragen aan de inrichting. Daarbij gaat het om Rijkswaterstaat (aanplant groen vanuit groencompensatie A9) en de Stadsregio Amsterdam (opwaardering regionale fietsroutes).

Wij verwachten op zijn vroegst in 2018 concrete voorstellen aan uw raad te kunnen presenteren. De uitvoering van de maatregelen ligt na de aanleg van de A9 in 2024-2026.

Inpassing ombouw Amstelveenlijn

In samenwerking met opdrachtgever Stadsregio wordt voortvarend gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoering van de Amstelveenlijn, nu het uitvoeringsbesluit is genomen door de regioraad in december 2015. De bestemmingsplannen zijn in juni 2016 door uw raad vastgesteld.

Voorafgaand aan het besluit van de Regioraad heeft uw gemeenteraad ingestemd met het uitvoeringsbesluit. Daarbij heeft de raad ook besloten een voorziening van € 5,72 miljoen te vormen voor de overeengekomen Amstelveense bijdrage. Deze bijdrage wordt in 2016 betaald. De bestaande bestemmingsreserve van € 6,0 miljoen wordt alsdan met hetzelfde bedrag verlaagd.

De uitvoering van de Amstelveenlijn is gepland in de periode 2018 tot en met 2020. Werkzaamheden die in opdracht van de Stadsregio of de Dienst Metro en Tram worden verricht worden in rekening gebracht bij deze partijen. Daarnaast is inzet nodig om de gemeentelijke belangen te behartigen.

Bezien wordt welke maatregelen zinvol zijn ten behoeve van een goede inpassing in de omgeving, aanvullend op het project van de Stadsregio Amsterdam. Het gaat om aanvullende zaken als verlichting, groen, toeleidende paden, aankleding onderdoorgangen en mogelijk herstructurering van paden en wegen in Middenhoven centrum.

Ook hiervoor verwachten wij in 2018 concrete voorstellen aan uw raad te presenteren.

Uithoornlijn

De Stadsregio is samen met de andere betrokken overheden bezig met een planstudie naar verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn. Besluitvorming wordt in het najaar 2016 verwacht. Als dit project daadwerkelijk wordt gerealiseerd dan komt het Provinciale project COVAU te vervallen (verbetering doorstroming busverkeer tussen Amstelveen en Uithoorn). De projectkosten bedragen circa € 60 miljoen. De eigen bijdrage bedraagt alsdan 5% van € 60 miljoen is € 3 miljoen, op te brengen door de gemeentes Uithoorn, Amstelveen en Provincie Noord-Holland.

Wij zijn van mening dat het niet opportuun is dat de gemeente Amstelveen participeert in de eigen bijdrage en wij vragen u dan ook niet om hiervoor een bijdrage te reserveren.

Verbreding viaduct Ouderkerkerlaan ter hoogte van Beneluxbaan

Aanvankelijk zou bij de doortrekking van de Noord-Zuidlijn sprake zijn van de aanleg van een hoogwaardig openbaar vervoerstation ter hoogte van de halte Centrum. Onder meer de Provincie zou hiervoor een substantiële bijdrage verstrekken van € 12,5 miljoen. Thans is sprake van een eenvoudiger overstapstation tussen tram en bus ter hoogte van de halte Ouderkerkerlaan. Bij de planvorming hiervoor wordt ook gekeken naar een capaciteitsvergroting voor het autoverkeer, welke op grond van de overeenkomst A9 deel uitmaakt van het project A9 (tijdelijke maatregelen tijdens de bouw). Gebleken is dat het noodzakelijk is om het viaduct te verbreden ten behoeve van twee busbanen en een fietspad. De kosten worden geraamd op € 5 a € 10 miljoen. De Provincie heeft ons te kennen gegeven dat zo'n oplossing niet past bij het door hun beoogde doel van de bijdrage en heeft besloten de toekenning van een bijdrage in te trekken. Dat betekent dat de realisatie van de beoogde maatregelen nu voor rekening komt van de Stadsregio, Rijkswaterstaat en de gemeente Amstelveen.

De omvang van een gemeentelijke bijdrage is nog ongewis, maar ramen wij op maximaal 5% van € 10 miljoen is € 0,5 miljoen. Naar verwachting ontstaat hierover in de loop van 2016 meer duidelijkheid. Uw raad heeft op voorhand dit bedrag gereserveerd in het kader van de Kadernota 2017.

Stadshart

In november 2012 heeft de raad de visie voor het Stadshart 2025 vastgesteld. Daarin is een opwaardering en beperkte uitbreiding van het Stadshart voorzien. Tegelijk heeft de raad een bedrag van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld voor verlevendiging van het Stadsplein. Een plan van eigenaar Rodamco voor forse uitbreiding van het Stadshart kon in 2013 niet op gemeentelijke steun rekenen. In juni 2015 zijn met eigenaar Unibail Rodamco afspraken gemaakt over een nieuwe samenwerking. In samenspraak met UR wordt gewerkt aan een ruimtelijke uitwerking van de visie Stadshart 2025. Beoogd wordt een gefaseerde aanpak van het Stadshart met prioriteit voor de deelgebieden Stadsplein/verlengde Rembrandtweg, Stadshart oostzijde en Stadshart westzijde (waaronder de achterzijde van de cultuurstrip en het entreegebied van de vernieuwde A9).

Met de eigenaar en de ontwikkelaar van het voormalige V&D-warenhuis (ASR) wordt inmiddels ook gesproken over transformatie en opwaardering.

Er is nog geen zicht op de beoogde investeringen en opbrengsten en welke bijdragen van de betrokken partijen aan de orde zijn. Voor de doorontwikkeling van het Stadshart volgen wij de insteek dat de plannen van de commerciële partijen voor de gemeente ten minste budgettair neutraal moeten zijn. Maar voor het niet commerciële deel gaat dit niet op (Stadsplein, culturele functies).

Voor de verlevendiging van het Stadsplein is een concreet plan in de maak dat in goed overleg met Unibail Rodamco, ondernemers, bewoners en belanghebbenden is opgesteld. De ambitie voor het Stadsplein is dat het levendiger wordt en dat meer bezoekers het plein ervaren als dé ontmoetingsplek in het Stadshart. Momenteel is het plein vooral interessant en levendig op

marktdagen en bij evenementen. 's Avonds is er te weinig publiek om dit te kunnen bereiken. Door elementen en functies aan het plein toe te voegen wordt het verblijfsklimaat verbeterd. Naast een aangepaste inrichting en een verbetering van de verlichting moet er ook gekeken worden naar het functioneren van de horeca en de inrichting/omvang van de terrassen. Unibail Rodamco neemt een deel van de inrichtingskosten op zich, zoals ook is afgesproken in de met Unibail Rodamco gesloten Memorandum van Overeenstemming in juni 2015.

Het verstrekte raadscrediet van € 0,8 miljoen is thans het kader voor de gemeentelijke inzet in deze collegeperiode.

Verbinding N201-A9

In 2008 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Provincie over het project N201. Onderdeel van de overeenkomst was de afspraak dat de Provincie Noord-Holland studie doet naar verbetering van de verkeersafwikkeling in het plangebied Amstelland en Meerlanden. Uit deze studie bleek destijds dat aanvullende maatregelen na realisatie van de N201 gewenst zijn om te komen tot een toekomstvast oplossing voor afwikkeling van het regionale verkeer tussen Uithoorn en Amstelveen en omgeving. De voorkeursoplossing voor een oostelijke randweg (in combinatie met verbreding van de Zijdelweg-Bovenkerkerweg) is evenwel afgewezen door zowel Gemeente als Provincie. Gemeentes en Provincie onderzoeken welke alternatieven er kunnen worden geboden.

Het is nog onduidelijk welk eindplan de voorkeur verkrijgt, welke investeringen ermee gemoeid zijn en welke kostenverdeling beoogd wordt. De provincie Noord-Holland en de gemeente Uithoorn willen in ieder geval de Zijdelweg-Bovenkerkerweg verbreden. Amstelveen is erbij gebaat om het doorgaand verkeer zo snel mogelijk af te leiden naar de A9 via de Bosrandweg en de Beneluxbaan. Een en ander is op dit moment in studie. Het verbreden van de Zijdelweg-Bovenkerkerweg is een ingrijpende en kostbare maatregel. Mogelijk kan worden volstaan met de aanpak van het grootste knelpunt, namelijk de kruispunten Bovenkerkerweg/Wiegelweg en Bovenkerkerweg/Nesserlaan, met het tussenliggende wegvak.

Naar de huidige inzichten zal een gemeentelijke bijdrage beperkt zijn. SRA, Provincie en Uithoorn zullen immers ook bijdragen aan dit regionale project. Naar verwachting kunnen de eerste studieresultaten in het najaar 2016 worden gedeeld met de besturen van de betrokken overheden. Concrete uitvoeringsplannen zullen niet eerder dan in 2018 aan uw raad worden voorgelegd.

Tenslotte

In de Kadernota 2017 zijn voor de jaren 2016 t/m 2018 eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke inzet op grote projecten. Het gaat hier om eigen kosten om de Amstelveense belangen in grote projecten te behartigen voor zover de Amstelveense inzet niet via/binnen de desbetreffende projecten anderszins kan worden gedekt/gedeclareerd. Ons college is van mening dat daarmee de Amstelveense inzet op grote projecten voor deze collegeperiode adequaat is geregeld.

Dit biedt een goede basis om de komende jaren te anticiperen op de (inpassings)vragen die het volgende decennium op ons afkomen. Aan de hand van de voortgang van de verschillende projecten kan op de geëigende momenten besluitvorming plaatsvinden over het vervolg, zowel wat betreft de inhoudelijke invulling als de financiële bekostiging.

Conclusie mobiliteit

Gelet op het risicoprofiel bij de Rijksweg A9 en de gevormde reserve voor de ombouw Amstelveenlijn wordt **geen risicobuffer** opgenomen. Indien de raad op basis van in de toekomst voor te leggen voorstellen besluit middelen ter beschikking te stellen dan ligt in eerste instantie dekking ten laste van de reserve "Sparen vooraf" in de rede.

Resumé risicoprofiel

In dit hoofdstuk is ingegaan op de onderscheiden risico's van de gemeente en de beheersingsmaatregelen die in samenhang met deze risico's in het kader van de meerjarige budgettaire sturing, duurzame instandhouding en bedrijfsvoering worden genomen. Wat betekent deze risicoanalyse nu voor de weerstandscapaciteit in incidentele en in structurele zin?

Voor de structurele weerstandscapaciteit geldt dat structurele tegenvallers via bezuinigingen en/of inzetten van onbenutte belastingcapaciteit ingepast moeten worden in de wettelijk voorgeschreven sluitende meerjarenbegroting.

De incidentele benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van incidentele tegenvallers, dan wel het gefaseerd kunnen invoeren van structurele bezuinigingsmaatregelen, zijn als volgt gekwantificeerd:

- Buffer van € 10,0 miljoen voor de normale bedrijfsrisico's (5% over begrotingstotaal van € 215 miljoen);
- Additionele buffer van € 5 miljoen wegens grote onzekerheden met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen in de financiële verhouding en decentralisaties.

In totaliteit betreft het € 15 miljoen incidenteel benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de structurele en incidentele mogelijkheden van de gemeente om tegenvallers op te vangen.

1. Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit bezuinigen/ombuigingen en de "onbenutte belastingcapaciteit". Het kwantificeren van de bezuinigingen/ombuigingen is in dit verband weinig relevant. Al is het alleen maar omdat de gemeente over een structureel sluitende meerjarenbegroting moet beschikken.

De zogenoemde "onbenutte belastingcapaciteit" kan wel worden gekwantificeerd omdat daar maatstaven voor gelden. Het benutten van deze weerstandscapaciteit is overigens een puur lokaal bestuurlijke aangelegenheid zolang geen sprake is van de zogenaamde artikel 12-status van een gemeente.

De "onbenutte belastingcapaciteit" wordt bepaald door de actuele OZB opbrengst van een gemeente te vergelijken met de opbrengst van het gemiddelde in Nederland vermenigvuldigd met 1,2. Dit wordt gezien als een redelijk peil. Gemeenten die een beroep willen doen op de artikel 12-status (extra financiële ondersteuning) moeten om daarvoor in aanmerking te komen in elk geval hun OZB-tarief op redelijk peil brengen (1,2 maal het gemiddelde tarief voor Nederland). Daarbij geldt als randvoorwaarde dat de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend moeten zijn. Voor zover dit (nog) niet geval is wordt dit als aanvullende correctie in de berekening meegenomen. De "onbenutte belastingcapaciteit" bedraagt voor Amstelveen op jaarbasis afgerond **€13 miljoen**, waarvan € 2 miljoen betrekking heeft op onderdekking afvalstoffenheffing en rioolrecht (zie paragraaf lokale heffingen).

2. Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bevat:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves/egalisereserves
3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

2.1 Algemene reserve

In de Kadernota 2017 is besloten een reserve "sparen vooraf" in te stellen voor het behoud van financiële armslag om naar de toekomst toe ons bestaande voorzieningenniveau betaalbaar in stand te houden. Hieraan gekoppeld is het minimumniveau van de algemene reserve bepaald op € 15 miljoen met een marge van € 1 miljoen voor frictie- en transitiekosten.

De algemene reserve neemt in de komende periode toe tot € 25 miljoen eind 2020. Onderdeel van de besluitvorming bij deze begroting is een beslispunt om in 2018 t/m 2020 het surplus van totaal € 11 miljoen af te romen naar de reserve "sparen vooraf". Uitgaande van dit beslispunt wordt ultimo een algemene reserve geprognosticeerd van afgerond **€ 15 miljoen**.

2.2 Bestemmingsreserves/egalisereserves

Bestemmingsreserves zijn door de raad ingesteld. Het aanwenden van deze reserves voor het opvangen van tegenvallers/calamiteiten is een raadsaangelegenheid. Vaak hebben deze reserves een specifiek doel waardoor een andere aanwending dan dit doel niet mogelijk is, zonder dat flankerende of compenserende maatregelen moeten worden getroffen. In de nota Risicobeleid en reservebeleid Amstelveen wordt uitgebreid ingegaan op de functies van de verschillende bestemmingsreserves en egalisereserves en de relatie met de weerstandscapaciteit. In essentie komt de analyse erop neer dat het overgrote deel van de bestemmingsreserves/ egalisereserves niet tot de weerstandscapaciteit van de gemeente kan worden gerekend, omdat het bestuurlijk geoormerkte reserves betreft. Anderzijds is het in geval van calamiteiten mogelijk een deel van deze reserves als weerstandscapaciteit in te zetten. Consequenties van het benutten van deze reserves moeten dan overigens wel meerjarig in de begroting worden ingepast.

In totaliteit bedragen de bestemmingsreserves, egalisereserves en overige reserves zo'n € 160 miljoen eind 2020 (inclusief afromen € 11 miljoen; zie 2.1 Algemene reserve). Hiervan bedraagt de reserve dekking kapitaallasten ongeveer € 125 miljoen. Deze reserve dient ter dekking van in het verleden uit eenmalige middelen gedekte investeringen en is ingesteld op grond van wettelijke voorschriften. Feitelijk is dit een administratieve reserve.

Het volume van de andere bestemmings-, egalisatie- en overige reserves is derhalve € 35 miljoen. Ingeval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven ("nood breekt wet") en tot de weerstandscapaciteit te rekenen.

Op grond van de huidige reservepositie en de verwachting omtrent de middellange termijn kan 50% van het huidige volume, derhalve **€ 17 miljoen**, tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Genoemde omvang die gerekend wordt tot de weerstandscapaciteit zal periodiek moeten worden herijkt op basis van de alsdan beschikbare reserves en hun oormerking. De huidige beschikbare reserves zullen namelijk worden besteed waardoor het volume (en dus de weerstandscapaciteit) wordt beïnvloed. Aan de andere kant zullen in de toekomst wellicht nieuwe reserves worden gecreëerd.

2.3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

Eind 2015 bezit de gemeente 0,9 miljoen vierkante meter grond met een boekwaarde van afgerond € 2,5 miljoen. Onder de bestemmingsreserves (dekking kapitaallasten) staat € 0,8 miljoen ter dekking van de grondaankopen. De getaxeerde waarde (agrarisch gebruik) bedraagt € 3,9 miljoen. Wanneer deze gronden ontwikkeld gaan worden zal een hogere opbrengst in het verschiet liggen. Dit is naar de toekomst toe een potentiële risicobuffer.

Voor dit moment wordt volstaan met het verschil tussen de boekwaarde (minus bestemmingsreserve) ten opzichte van de agrarische waarde. Dit saldo van afgerond **€ 2 miljoen** wordt gerekend tot de weerstandscapaciteit (defensieve benadering).

Resumé incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente wordt bepaald door:

- De algemene reserve ad. € 15 miljoen;
- Aangevuld met € 17 miljoen gelabeld aan bestemmingsreserves, egalisatiereserves en overige reserves; en
- Het verschil ad € 2 miljoen tussen de agrarische en boekwaarde van gemeentelijke gronden.

In totaliteit bedraagt de incidentele weerstandscapaciteit eind 2020 € 34 miljoen.

Conclusie paragraaf weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is zoals gezegd de mate waarin de gemeente Amstelveen in staat is om tegenvallers (risico's) op te vangen.

Met het naast elkaar zetten van het in dit hoofdstuk geschetste risicoprofiel en weerstandscapaciteit kan worden geconcludeerd dat waar het de **incidentele** kant van het weerstandsvermogen betreft, de beschikbare weerstandscapaciteit € 34 miljoen bedraagt tegenover een benodigde buffer van € 15 miljoen.

Voor **structurele** ontwikkelingen geldt dat deze structureel in de begroting dienen te worden ingepast. In een eventueel structureel "worst case scenario" beschikt de gemeente naast het ombuigen op voorzieningen/schrappen van taken over een belastingcapaciteit buffer van € 13 miljoen om overige structurele ontwikkelingen op te vangen.

Dankzij het door de jaren heen gevoerde financiële beleid kan het weerstandsvermogen van Amstelveen als goed worden gekwalificeerd.

In 2013 heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten met hulp van vier pilot gemeenten de houdbaarheidstest gemeentefinanciën ontwikkeld. In het voorjaar 2016 is een aangepaste versie ter beschikking gesteld. Dit model geeft meer inzicht in geldstromen en schuldpositie dan de gecomprimeerde balans. De test wil inzicht geven in twee zaken:

1. Is de bestaande schuldenlast verantwoord?
2. Houdt de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld over om de schuldverplichtingen te blijven voldoen zonder dat noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen?

De uitkomst van deze test bevestigt het positieve beeld over de schuldpositie en daarmee het weerstandsvermogen van Amstelveen.

5 Commissie Depla

In het rapport van de Adviescommissie Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten (commissie Depla) wordt onder andere geadviseerd de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken. Dit kan volgens de commissie door kengetallen te gebruiken die de financiële positie van gemeenten weergeven en die kunnen dienen ter vergelijking met andere gemeenten. Inmiddels heeft een landelijke werkgroep een aantal kengetallen verder uitgewerkt.

In de Staatscourant staat een gedetailleerde berekening van de kengetallen weergegeven voor zowel de begroting als de rekening⁷. Tevens staat in de bijlage een voorgeschreven format voor het weergeven van deze kengetallen in de begroting en rekening.

a1. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast

a2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De wijze van berekening is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

b. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Amstelveen in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen: het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

c. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

d. Grondexploitatie

Het financiële kengetal "grondexploitatie" geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Een norm bepalen voor dit kengetal is lastig. De boekwaarde zegt namelijk niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw dan wel m2-bedrijventerrein. Het is van wezenlijk belang wat de verwachte vraag is. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit dit kengetal.

De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitaties. Dit geld dient namelijk nog terugverdiend te worden (een negatief % geeft aan dat er meer is ontvangen dan uitgegeven voor de grondexploitaties).

e. Belastingcapaciteit (lokale lasten)

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Een percentage onder de 100% betekent dat de belastingdruk van Amstelveen lager is dan het landelijk gemiddelde. Het Coelo publiceert ieder jaar de totale woonlasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

⁷ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/stcrt-2015-20619.html>

Dit levert voor Amstelveen de volgende waarden op:

Kengetallen:	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Netto schuldquote	-4%	13%	15%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-8%	9%	11%
Solvabiliteitsratio	56%	63%	51%
Structurele exploitatieruimte	7%	1%	0%
Grondexploitatie	-4%	-4%	2%
Belastingcapaciteit	96%	96%	98%

Het verschil tussen de netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) in de begroting 2017 en rekening 2015 is met name een gevolg van de verminderde liquiditeit c.q. uitgezette middelen in 's Rijks schatkist. Dit komt onder andere door de vervroegde betaling aan het Rijk voor de bijdrage verbreding A9.

In december 2015 is van de Provincie Noord-Holland een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden wordt aan de categorieën geen kwalificatie gegeven. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen:	Categorie A	Categorie B	Categorie C	A'veen 2017
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	15%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	11%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	51%
Structurele exploitatieruimte	Begr>0%	Begr = 0%	Begr <0%	0,1%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	2%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	98%

Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Als de combinatie een verontrustend beeld geeft kan dit betekenen dat de financiële positie onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om de situatie te verbeteren.

6 Overige aandachtspunten

Naast hiervoor genoemde zaken die financieel te vertalen zijn spelen er nog enkele andere risico's die moeilijk zijn te kwantificeren, maar wel risicovol kunnen zijn voor de gemeente.

Vennootschapsbelastingplicht (VpB)

Per 1 januari 2016 is de Wet op de Vennootschapsbelasting voor gemeenten ingevoerd. Via onze raadsbrief van 14 januari 2016 is de raad geïnformeerd omtrent de stand van zaken van de invoering van bovengenoemde wet. Naast alle handreikingen die eind 2015 beschikbaar waren, zijn in 2016 van SVLO (Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden) nieuwe handreikingen gepubliceerd die richtlijnen geven voor een juiste invoering van de wet. Begin april 2016 is gesproken met de belastingdienst over onze aanpak. Aangegeven is dat het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen (BBO) het plan had bekeken en dat het een heldere aanpak is. Vooral het bouwstenenmodel van PWC waarop we voortborduren bij de inventarisatie van activiteiten is herkenbaar. Dit bouwstenenmodel wordt gevolgd voor de volledige inventarisatie van activiteiten van de gemeente Aalsmeer. De Belastingdienst geeft aan dat pas bij de controles over 2016 die voorjaar 2017 plaatsvinden een oordeel wordt gegeven.

Zeer recent is van de Belastingdienst een informatiebrief ontvangen over de inventarisatie en de aangifteplicht. In het najaar van 2016 moeten alle gemeenten aangeven of de organisatie en eventuele andere lichamen en/of samenwerkingsverbanden die fiscaal onder de verantwoordelijkheid van onze organisatie vallen, vennootschapsbelastingplichtig is (zijn). In het najaar 2016 verwachten we de begroting voor 90% gescreend te hebben ten aanzien van het vennootschapsbelastingplichtig zijn. Voor de grondexploitatie activiteiten zijn we in contact met andere gemeenten om samen op te trekken bij het bepalen van gezamenlijke stand- en uitgangspunten. Daarnaast moet nog een inventarisatie plaatsvinden op andere lichamen (bijvoorbeeld dochtermaatschappijen, stichtingen en verenigingen) en/of samenwerkingsverbanden die fiscaal onder de verantwoordelijkheid van Amstelveen vallen.

Commissie BBV

Met ingang van de begroting 2017 gaan sterk gewijzigde voorschriften gelden voor de inrichting van de begroting en jaarrekening. De belangrijkste wijzigingen lichten we hier kort toe:

1. Vergroting van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten is een centrale gedachte achter de voorstellen. Dit leidt onder meer tot het centraal voorschrijven van "taakvelden" waarop iedere gemeente de geraamde en werkelijke lasten en baten moet presenteren. Gemeenten blijven vrij in de te hanteren programma-indeling en het clusteren en/of splitsen van taakvelden naar eigen behoefte. De bestaande structuur kent programma's en bestuurlijke producten. Er is geen aanleiding om de bestaande programma-indeling aan te passen. Wel geldt de nieuwe indeling in taakvelden als leidraad voor de bestuurlijke producten. Op deze wijze passen de nieuwe BBV kaders prima in de bestaande structuur. Deze directe aansluiting op de landelijke standaard bevordert een eenduidige presentatie en beperkt daarmee onduidelijkheden, misinterpretaties en administratieve lasten.
2. Er wordt een basis set beleidsindicatoren voorgeschreven die deels al in de begroting en rekening aanwezig is. De voorgeschreven financiële kengetallen zijn vorig jaar al ingevoerd.
3. Overheadkosten worden als een aparte last verantwoord op een eigen taakveld "Ondersteuning organisatie". De definiëring van de onder overhead vallende kosten is tot eind april 2016 in beweging geweest. Aangaande de toegerekende overheadkosten op projecteninvesteringen en kostendekkende exploitaties moeten onderbouwde correcties worden toegepast. De overhead ten aanzien van de kostendekkende exploitaties wordt in de paragraaf lokale heffingen inzichtelijk gemaakt.
4. Met betrekking tot te hanteren renten en financiering gelden stringente voorschriften die tot budgettaire consequenties en inpassingvraagstellingen kunnen leiden.

Algemeen uitgangspunt is om beleidsinhoudelijk het eigen financieel beleid te blijven volgen en dit niet aan te passen vanwege verslaggevingstechnische overwegingen. Verhogen van de begrijpelijkheid en vergelijkbaarheid willen we graag omarmen. Dat laat onverlet dat de voorschriften met betrekking tot overhead en berekening/verantwoording van kostendekkende tarieven verdergaande implicaties kunnen hebben die niet alleen financieel technisch zijn.

Wet meldplicht datalekken

Per 1 januari 2016 is de Wet meldplicht datalekken in werking getreden. Bedrijven en overheden zijn dan verplicht om een datalek te melden bij het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) en mogelijk bij alle getroffen individuen. Als niet aan de meldingsplicht wordt voldaan kan dat leiden tot een boete van maximaal € 810.000 of 10% van de jaaromzet.

3.3 onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf geeft inzicht in de wijze waarin de duurzame instandhouding van de fysieke gemeentelijke infrastructuur (kapitaalgoederen genoemd) is gewaarborgd. Het betreft het onderhoud aan wegen, gemeentelijk vastgoed, riolering, groen, sport en water. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de financiële middelen van de gemeente Amstelveen gemoeid.

In de Kadernota 2009 is het duurzaam financieel beleid van de gemeente Amstelveen geactualiseerd in navolging van de motie "Amstelveen financieel duurzaam" (2006) en de nota "Herijking activabeleid" (2006). Met de in 2011 vastgestelde kaders in het "Beeldkwaliteitsplan beheerkwaliteit in beeld" en de "Nota Wegen" continueert de raad het ingezette financieel duurzame beleid. Uitgangspunt in de Amstelveense begroting is dat structureel onderhoud, structureel in de begroting is opgenomen. Door het werken met geactualiseerde beheerplannen (getoetst door schouw in de buitenruimte) is goed zicht op de relatie onderhoudsniveau versus structureel budget.

3.3.1 Beleidskader en kwaliteit

Vanuit de Provincie is april 2015 de "Kaderbrief Financieel toezicht" ontvangen. Hierin wordt onder andere ingegaan op de structurele houdbaarheid van onderhoud kapitaalgoederen in een tijd van bezuinigingen. Bij het opstellen van deze paragraaf is dit extra beoordeeld. Voor alle genoemde kapitaalgoederen geldt dat het onderhoudsniveau en de bijbehorende budgettaire middelen zich op een dusdanig niveau bevinden dat daarmee het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau bereikt wordt. Voor nu en voor de toekomst. Van achterstallig onderhoud is bij geen van de kapitaalgoederen sprake.

Kwaliteitsniveaus van een groot aantal kapitaalgoederen zijn benoemd in het "Beeldkwaliteitsplan beheerkwaliteit in beeld" (2011) en de bijbehorende beeldencatalogus. De catalogus bevat foto's van diverse objecten en die maken daarmee inzichtelijk welke kwaliteit op welke locatie wordt nagestreefd⁸.

Dit beeld laat zich als volgt samenvatten:

Beheerkwaliteit: "de koers 2011-2014"							
	Stadshart	Hoofdinfrastructuur	Bedrijventerrein	Winkelcentra	Woonwijken	Heemparken	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis+	Hoog	Basis
Meubilair	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis+	Hoog	Basis
Reiniging	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis+	Hoog	Basis
Verharding	Hoog	Basis	Basis	Hoog	Basis	Hoog	Basis
Civiele kunstwerken	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis+	Hoog	Basis

Bron: Beeldkwaliteitsplan beheer 2011-2014

⁸ De kwaliteitsniveaus die Amstelveen hanteert zijn afgeleid van de beeldmeetlat zoals door CROW gedefinieerd. Het kwaliteitsniveau van 2011 wordt als uitgangspunt ongewijzigd gehanteerd voor het huidige kwaliteitsniveau.

Onderstaande tabel vat het beleidskader en de bijbehorende kosten van de diverse categorieën kapitaalgoederen samen (x € 1.000). De bedragen zijn een dwarsdoorsnede van de begroting en worden via de programma's geautoriseerd. Waar naast budgetten voor onderhoud ook sprake is van budgetten voor vervanging wordt dat afzonderlijk aangegeven omdat onderhoud en vervanging nauw aan elkaar gerelateerd zijn. Immers: lang wachten met vervangen, resulteert in hogere onderhoudslasten.

In deze paragraaf gaat het om onderhoud. Rente en afschrijving over kapitaalgoederen maken daar geen deel van uit. Binnen de regels van het BBV worden geen kosten van onderhoud geactiveerd, waardoor ook geen rente en afschrijving over onderhoud in deze paragraaf wordt meegenomen. De tabel bevat dus geen investeringen die op de balans staan vermeld (en waarover wordt afgeschreven). In onderstaande tabel is de ambtelijke inzet opgenomen, zodat een totaalbeeld ontstaat van de kosten.

Categorie	Beleidskader	Primitieve begroting 2016			Primitieve begroting 2017		
		ambtelijke inzet	overige kosten	totaal	ambtelijke inzet (*)	overige kosten	totaal
Wegen - onderhoud - reconstructie	Beeldkwaliteitsplan 2011 en Nota Wegen 2011	2.193 141	4.514 889	6.707 1.030	2.844	3.541 1.735	6.385 1.735
Openbare verlichting - onderhoud - vervanging	Beeldkwaliteitsplan 2011 en Verlichtingsplan 2007	162	1.179 458	1.341 458		1.129 458	1.129 458
VRI - onderhoud - vervanging	n.v.t.	346	490 740	836 740		490 1.179	490 1.179
Vastgoed	Begrotingssystematiek vastgoed 2007		4.966	4.966	1.561	4.639	6.200
Riolering - onderhoud	GRP 2010 - 2014	1.407	1.994	3.401	1.071	1.541	2.612
Groen	Beeldkwaliteitsplan 2011 en Groenstructuurplan 2008	6.402	3.244	9.646	6.116	3.045	9.161
Sport - onderhoud	Nota heroriëntatie gemeentelijk sportbeleid 2010-2015		118	118		50	50
		10.651	18.592	29.243	11.592	17.807	29.399

* De ambtelijke inzet bij Wegen, betreft de inzet voor Wegen + Openbare verlichting + VRI. De ambtelijke inzet bij de categorie Vastgoed is nieuw toegevoegd.

3.3.2 Wegen

Met een vervangingswaarde ruim boven de € 200 miljoen is het Amstelveense wegennet één van de belangrijkste thema's binnen duurzame instandhouding. Het vigerend beleidskader is de Nota Wegen uit 2011, het beeldkwaliteitsplan Amstelveen uit 2011 en het uitvoeringsprogramma infra-werken 2014-2018. Inhoudelijk geeft de Nota Wegen een beeld van arealen, leeftijdsopbouw, gehanteerde grondslagen, werkwijze en beleidsontwikkelingen. De nota voorziet in een onderhoudsniveau waarmee wegen veilig begaanbaar zijn conform de wegenwet en aansluit op het kwaliteitsniveau zoals vastgelegd in het beeldkwaliteitsplan Amstelveen. De nota wordt in de eerste helft van 2017 geactualiseerd.

Bij een evaluatie van de Nota Wegen in 2013 is gesteld dat de gehanteerde principes gehanteerd zullen blijven worden. In de praktijk tekent zich de situatie af dat rioleringen, mede door moderne technieken, langer in stand kunnen worden gehouden. Hieruit vloeit voort dat een temporisering van doorgaans kostbare renovaties, ook van de wegdekgedeelten boven de riolering, gerechtvaardigd lijken. Een verlaging van het wegenbudget is mede op grond van dit gewijzigde vertrekpunt ingezet. In de praktijk wordt de situatie financieel en technisch gevolgd waarbij de duurzame instandhouding van de infrastructuur is geborgd.

Deze inhoudelijke component is gekoppeld aan de budgettaire kaders waarbij voor meerjarig onderhoud een doorkijk tot 2020 is gegeven en voor rehabilitatie⁹) tot 2035.

In het uitvoeringsprogramma infra-werken 2016-2019 zijn de diverse planningen (verkeer, riolering, groen, water, wegen etc.) integraal afgestemd en in relatie gebracht tot de beschikbare middelen en prioriteiten. Deze is in september jl. vastgesteld in de gemeenteraad en vormt een belangrijk kader voor uitvoering en financiën.

Het planmatig onderhoud krijgt vorm met behulp van het wegenbeheersysteem in combinatie met visuele inspectie.

3.3.3 Groen

Naast het niveau van dagelijks onderhoud (vastgelegd in beeldkwaliteit) speelt de inrichtingskwaliteit een belangrijkere rol als het gaat om de duurzaam kapitaal. In een moderne stad zal er voldoende aandacht moeten zijn voor de vraag of de (groene) inrichting voldoet aan de veranderende eisen van functionaliteit, veiligheid en esthetiek. Door de bezuinigingen staan vervangings- en herinvesteringsbudgetten mede onder druk. Daarentegen vallen de meeste aanbestedingen door de marktsituatie de laatste jaren gunstig uit. Ook de groenvervangingen zijn afgestemd met het uitvoeringsprogramma infra-werken 2014-2018.

3.3.4 Water

In 2008 is het Stedelijk Waterplan vastgesteld. Het Waterplan is een gezamenlijke productie van de gemeente Amstelveen en Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Het waterplan draagt met de uitvoering van een aantal maatregelen bij aan een duurzaam, veilig en kwalitatief goed watersysteem. In het Waterplan is een aantal acties geformuleerd om onder meer de waterkwaliteit, waterveiligheidsaspecten en het beheer en onderhoud te verbeteren.

Met ingang van 2013 is een structureel budget van € 0,2 miljoen beschikbaar voor het permanent baggeren van de gemeentelijke watergangen.

3.3.5 Openbare verlichting

De begroting bevat structurele budgetten voor energie, preventief onderhoud, correctief onderhoud (schadeherstel) en vervanging. Het structurele vervangingsbudget bedraagt afgerond € 0,4 miljoen. Dit is gebaseerd op het aantal lichtmasten (iets meer dan 17.000) en armaturen, de gemiddelde levensduur en de vervangingskosten per stuk. Fluctuaties in het vervangingspatroon worden geëgaliseerd via de egalisatiereserve openbare verlichting.

3.3.6 Verkeersregelinstallaties (VRI)

Voor de vervanging van VRI's is jaarlijks afgerond € 0,4 miljoen beschikbaar. Bedragen die niet in enig jaar tot besteding komen, worden toegevoegd aan de egalisatiereserve vervanging VRI. Naar aanleiding van besluitvorming over het uitvoeringsprogramma verkeer 2012-2015 is de bestedingsmogelijkheid van deze reserve uitgebreid. Het is nu ook mogelijk infrastructurele aanpassingen bij de vervanging mee te nemen. Zo kan een VRI bijvoorbeeld vervangen worden door een rotonde, of er kan voor gekozen worden om opstelvakken te wijzigen of uit te breiden. Bij de

⁹ Vervanging van de weg bij einde levensduur. In de regel na 50 jaar.

keuze voor een rotonde of VRI worden meerdere aspecten afgewogen, zoals verkeersveiligheid, verkeersafwikkeling, oversteekbaarheid en sturingsmogelijkheden.

Vanwege differentiatie in de functionele en technische levensduur van de diverse componenten van een verkeersregelinstallatie (hardware, software, masten, lantaarns, bekabeling) wordt in veel gevallen niet de complete installatie vervangen. De kosten van het implementeren van vastgesteld beleid (bijvoorbeeld Kernnet fiets of doorstroming openbaar vervoer) en nieuwe technische ontwikkelingen (bijvoorbeeld LED of laagspanning) zijn opgenomen in de ramingen.

Een deel van de verkeerslichten is gedeeltelijk of uitsluitend gerealiseerd voor de Amstelveenlijn. Amstelveen heeft het functioneel en technisch beheer waarbij volgens vastgelegde verdeelsleutels de onderhouds- en vervangingskosten van deze installaties in rekening worden gesteld bij de gemeente Amsterdam.

3.3.7 Riolering

Op 17 december 2014 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015–2020 vastgesteld door de raad. In het GRP wordt weergegeven hoe de gemeente Amstelveen in de periode 2015-2020 haar rioleringstaak wil uitvoeren. De doelen van het voorliggende GRP zijn:

- Duurzame bescherming volksgezondheid: de aanleg en het beheer van voorzieningen voor de inzameling en het transport van afval-, hemelwater bewerkstelligen dat verontreinigd water uit de directe leefomgeving wordt verwijderd;
- Handhaving goede leefomgeving: de riolering zorgt daar waar nodig voor de ontwatering van de bebouwde omgeving en voorkomt overlast door het hemelwater van daken, pleinen, wegen en dergelijke en overtollig grondwater in te zamelen en af te voeren;
- Duurzame bescherming van natuur en milieu: door de aanleg en instandhouding van riolering wordt de directe ongezuiverde lozing van water op bodem of oppervlaktewater voorkomen;
- In 2011 is het Bestuursakkoord Water, waarin de kaders voor de samenwerking in de afvalwaterketen zijn weergegeven, vastgesteld. Door deze samenwerking tussen gemeenten onderling en met waterschappen, is de intentie de kwetsbaarheid te verminderen (door kennisdeling), de kwaliteit te verhogen en landelijk een kostenbesparing te realiseren van € 380 miljoen per jaar in 2020 ten opzichte van de autonome stijging die was voorzien voor de afvalwaterketen. Uiteindelijk is het de bedoeling om 'minder meer' uit te geven, voor Amstelveen is dit concreet € 1,1 miljoen in 2020. Binnen het beheergebied van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AVG) is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA) opgesteld.

In 2018 wordt een tussenevaluatie gehouden van het GRP 2015-2020.

3.3.8 Vastgoed

Ontwikkeling en samenstelling bouwvoorraad

De gemeentelijke bouwvoorraad betreft in 2016 103 gebouwen, waarvan 6 als tijdelijk zijn aangemerkt, inhoudende dat zij op de nominatie staan om binnen afzienbare termijn te worden afgestoten. Daarnaast beschikt de gemeente in het kader van haar huisvestingsplicht voor het onderwijs over 36 schoolgebouwen, waarvan in praktische zin 4 in gemeentelijk eigendom.

De bouwvoorraad wordt in 2017 uitgebreid met een turnhal, terwijl de vervanging van een sporthal en een school voor primair onderwijs in voorbereiding zijn. Verder worden het Hermann Wesselink College en Amstelwijs in staat gesteld zelf tot nieuwbouw ter vervanging van haar gehele huidige huisvesting respectievelijk een school voor speciaal onderwijs over te gaan.

De gemeentelijke gebouwenvoorraad kan als volgt worden uitgesplitst:

	aantal objecten	totaal m² BVO
eigen huisvesting	34	35.039
kunst & cultuur	11	25.614
sport	23	30.771
welzijn	13	10.181
onderwijs (eigendom)	4	8.713
onderwijs (extern)	32	78.930
woningen	4	898
commercieel	18	9.596
Totaal	139	199.742

Verhuur en leegstand

Leegstand komt voor in 7 gebouwen, te weten in 1 gebouw dat wordt afgestoten, in 3 gebouwen die in reserve worden gehouden voor het onderwijs en daarom alleen voor de korte termijn worden verhuurd, in 2 gevallen van frictieleegstand en in 1 geval van langduriger leegstand, waarvoor echter inmiddels gegadigden zijn.

Onderhoud

Sinds 2007 bevat de begroting structurele budgetten voor duurzame instandhouding van het gemeentelijk vastgoed, gebaseerd op planningen van jaarlijks onderhoud (JOP) en planmatig meerjarig onderhoud (MOP). Het structurele budget voor meerjarig onderhoud is het gemiddelde jaarbedrag van de meerjarenonderhoudsplanning voor de komende twintig jaar. Voor wat betreft meerjarig onderhoud worden de verschillen tussen de structurele begrotingsbelasting en de werkelijke uitgaven in enig jaar geëgaliseerd via de onderhoudsvoorziening.

Jaarlijks wordt voor een derde van alle panden de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd, zodat het gehele bestand in een cyclus van drie jaar grondig wordt doorgenomen. Op deze manier wordt tevens zicht gehouden op de bouwkundige kwaliteit van het gebouwenbestand. Omdat het gebouwenbestand geleidelijk veroudert, vertoont de meerjarenonderhoudsplanning een opwaartse tendens. Daartegenover kunnen onderhoudsmaatregelen van panden die naar verwachting zullen worden afgestoten in voorkomende gevallen achterwege blijven. Ieder jaar bij de opstelling van de jaarrekening wordt in samenhang met de actuele meerjarenonderhoudsplanning beoordeeld, of de stand van de onderhoudsvoorziening toereikend is. Het meerjarenperspectief geeft een sluitend beeld tot en met 2036 met een onderhoudspiek rond 2020 als het raadhuis de veertigjarige leeftijd bereikt.

Jaarlijks wordt het daadwerkelijk noodzakelijke onderhoud bepaald en uitgevoerd. Bij panden waarvan voortgezet gebruik wordt voorzien, wordt gestuurd op het voorkomen van achterstallig onderhoud. Bij gebouwen waarvan duidelijk is dat deze op korte termijn (enkele jaren) zullen worden afgestoten, vindt onderhoud op een minimaal niveau plaats, zij het met inachtneming van de aan deze gebouwen te stellen gebruiks- en kwaliteitseisen.

Rekenkameronderzoek

In de raad van 28 september 2016 wordt het voorstel "Aanbevelingen rekenkameronderzoek vastgoedbeleid gemeente Amstelveen" behandeld. In deze paragraaf is nog geen rekening gehouden met mogelijke aanbevelingen vanuit dit onderzoek.

3.3.10 Context gemeente breed activabeleid

Het waarborgen van de duurzame instandhouding is, naast hetgeen hierboven specifiek per onderdeel is beschreven, ingebed in een gemeente breed activabeleid. Vanuit die invalshoek zijn twee budgettaire kaders van belang om in samenhang gemeente breed te bezien:

1. Stelpost areaal

Toename van het aantal woningen/inwoners levert extra areaalinkomsten op (algemene uitkering en OZB) maar betekent ook extra areaaluitgaven. Deels direct herkenbaar in de vorm van nieuw te onderhouden wegen, groen etc. maar deels ook indirect in de vorm van een groter beroep op voorzieningen zoals sportaccommodaties.

In de Kadernota 2009 ("visie op areaal") is afgesproken dat in de meerjarenraming hogere inkomsten als gevolg van toenemend areaal (met name gemeentefonds) waar geen direct aanwijsbare uitgaven tegenover staan, gereserveerd worden via de stelpost areaal. Deze stelpost wordt enerzijds gebruikt om schommelingen tussen de woningbouwprognoses en realisatie op te vangen. Anderzijds kunnen de areaalinkomsten, wanneer ze daadwerkelijk zijn gerealiseerd, ingezet worden voor investeringen in de sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Met een toenemend aantal inwoners en aantal woningen kan er immers sprake zijn van een toenemend beroep op de sociale, culturele en maatschappelijke infrastructuur binnen de gemeente.

Bij de herziening van de verdeling van het gemeentefonds is de stelpost areaal ingezet ter dekking van negatieve herverdeeffecten op areaalgrondslagen. Dit betreft concreet de herijking van het cluster Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Stadsvernieuwing (VHROSV), alsmede de wijziging van de definitie voor de maatstaf woonruimten/verblijfsobjecten gewijzigd ("BAG-definitie"). Deze effecten treden op met ingang van 2017. Via de uitwerking van de septembercirculaire gemeentefonds zal de actuele stand van de stelpost worden bepaald. Dit geeft op dit moment geen aanleiding tot bijsturing.

2. Reserve sparen vooraf

Bij de Kadernota 2017 is besloten tot in de instelling van een reserve "sparen vooraf". De bestaande reserve vervanging activa gaat hierin op, zowel qua structurele dotatie als qua restantsaldo. Kerngedachte is het tijdig anticiperen op de omslag naar beheergemeente. De gestage inkomstenstroom in de achterliggende jaren uit de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijfsterreinen en kantorenlocaties droogt op en de bestaande bebouwing wordt gaandeweg ouder en vraagt meer onderhoud. De centrale gedachte achter de reserve "sparen vooraf" is het op langere termijn waarborgen van de instandhouding van het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, betaalbaar en met behoud van financiële slagkracht. Daarbij is de term "bestaand gemeentelijk voorzieningenniveau" deels hard te bepalen (bijv. goed en veilig begaanbare wegen). Voor een belangrijk deel echter, is dit een kwalitatieve duiding van "de Amstelveense maat" voor wonen en werken. De concrete gestalte hiervan wijzigt in de tijd door maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, waarbij de concrete invulling van het prijskaartje bestuurlijke afwegingsruimte biedt.

Voor wat betreft de hard te bepalen instandhoudingsopgave is de gemeentelijke begroting ingericht op structurele budgetten voor duurzaam onderhoud. Met uitzondering van het gebouwenbeheer zijn dit budgetten inclusief planmatige vervanging. Vanwege de eigen aard en historie van het gebouwenbeheer, die wezenlijk afwijkt van de andere onderdelen (economische component van waarde behoud c.q. ontwikkelpotentie), zijn de structurele budgetten voor het gebouwenbeheer gebaseerd op "eeuwigdurend onderhoud". De systematiek voor vastgoed kent dus geen aparte budgetten voor vervanging/nieuwbouw. In samenhang met een recent rapport van de Rekenkamercommissie en nog in te vullen taakstelling op maatschappelijk vastgoed per 2018, zal de vastgoedexploitatie en –systematiek de komende maanden apart nader worden bezien.

Het hoofdstuk Algemeen Beeld bevat een uitvoeriger toelichting, waarnaar korthedshalve wordt verwezen.

3.3.11 Maatschappelijk nut activeren

Gemeenten kennen diverse soorten investeringen. Tot heden was het niet verplicht om investeringen in maatschappelijk nut (o.a. wegen, pleinen en parken) te activeren. De invoering vindt geleidelijk plaats vanaf 2017. Dit betekent overigens wel dat vergelijkbaarheid pas over 30 á 40 jaar is bereikt.

In de nieuwe BBV-voorschriften wordt gesproken over investeringen met een materiële omvang. Voor Amstelveen leggen wij in het raadsvoorstel een minimum investeringsniveau voor van € 100.000. Dit is zo'n 0,05% van het begrotingstotaal. Na instemming zal dit in de eerstvolgende actualisatie van de financiële verordening worden meegenomen.

Voor de investeringen in de buitenruimte worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Verhardingen	25
Verkeersinstallatie	15
Openbare verlichting	15
Openbaar groen (gras, bermen en beplanting)	25
Bomenstructuur	40
Beschoeiing en vooroevers	30
Betonnen brug (verkeersfunctie)	70
Houten brug (langzaam verkeer)	25
Stalen brug (verkeersfunctie)	50
Speeltoestellen	15
Riolering	cf. GRP
Straatmeubilair (bankjes, prullenbakken, paaltjes, fietsenrekken)	15
Duikers	50

Daarnaast moet de bestaande afschrijvingstermijn voor het ondergrondse en bovengrondse deel van afvalcontainers (nu beide 10 jaar) worden gesplitst in:

Aanschaf huisjes ondergrondse containers, minicontainers	10
Aanschaf ondergrondse containers	20

3.4 Bedrijfsvoering

Het verwezenlijken van de door de raad vastgestelde doelstellingen in de programma's krijgt voor een groot deel vorm door de uitvoering in de ambtelijke organisatie. Een goed functionerende bedrijfsvoering is van cruciaal belang voor de realisatie van de bestuurlijk vastgestelde kaders op een zo doelmatig mogelijke wijze.

Met ingang van de begroting 2017 is naast de paragraaf bedrijfsvoering sprake van een nieuw "programmaplan" bedrijfsvoering in hoofdstuk 2. Het BBV schrijft voor dat de paragraaf bedrijfsvoering ten minste inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het programmaplan bedrijfsvoering bevat onder andere de totale kosten van de overhead die ingaande deze begroting zijn verwijderd uit de overige programma's.

1. Stand van zaken huidige organisatie

Algemeen

De ambtelijke organisatie werkt voor de gemeentebesturen Amstelveen en Aalsmeer. De netto afdelingskosten zijn ongeveer € 90 miljoen waarvan de personele component van afgerond € 60 miljoen de belangrijkste component vormt. Van de netto afdelingskosten wordt ongeveer € 14 miljoen in rekening gebracht bij de gemeente Aalsmeer.

Externe inhuur beperkt ons college tot het strikt noodzakelijke, waarbij in beginsel een bovengrens aan de vergoeding is gesteld (100 euro p/u)¹⁰.

Kwaliteit van de dienstverlening

De dienstverlening in Amstelveen wordt hoog gewaardeerd. Op klanttevredenheid bij de Publiekszakenbalie scoort Amstelveen een 8,8, blijkend uit het doorlopende klanttevredenheidsonderzoek in de eerste helft van 2016. De telefonische dienstverlening wordt gewaardeerd met een 8,5.

Het Amstelveenloket, van start gegaan op 1 januari 2015, scoort gemiddeld een 7,8. Dit blijkt uit het in 2015 uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek onder inwoners die telefonisch of persoonlijk contact hebben gehad met het Amstelveenloket. In het najaar 2016 wordt een uitgebreider onderzoek uitgevoerd. Bij het Amstelveenloket kan men terecht voor alle vragen over wonen, welzijn, zorg, werk & inkomen, schuldhulpverlening en jeugdhulp.

Verbetermaatregelen

Via het programma "Control in control" moet een inhaalslag worden gemaakt om diverse punten in de administratieve organisatie op te heffen, die de laatste jaren onder de aandacht zijn gebracht door de accountant en de Rekeningencommissie. Het vorig jaar vastgesteld verbeterplan "Inkoop en aanbesteding" hoort daarbij, maar bijvoorbeeld ook verbeterd crediteurenbeheer en een nieuwe subsidieverordening. Via een separate brief wordt de raad op de hoogte gehouden van dit traject.

Taakstelling op de organisatie

Aan de in het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 genoemde ombuigingsopgave draagt de ambtelijke organisatie € 4 miljoen bij. Twee miljoen euro binnen het fysiek domein en twee miljoen euro op de ondersteunende functies. De structurele taakstelling is in de voorliggende begroting verwerkt. De tijdelijke frictiekosten worden ten laste van de bedrijfsvoeringsbudgetten van de ambtelijke organisatie gebracht.

¹⁰ Uitzonderingen worden voorgelegd aan de wethouder Financiën en de wethouder Personeelszaken

2. Nieuwe taken voor de organisatie

Decentralisatie omgevingswet

In 2019 treedt de Omgevingswet in werking. De invoering van deze wet wordt door sommigen ook wel de grootste wetgevingsoperatie sinds de invoering van de Grondwet in 1848 genoemd. De Omgevingswet vervangt tientallen wetten en honderden ministeriële regelingen en AMvB's over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water, die relevant zijn voor de leefomgeving.

Het doel van deze wet is door een integrale en gebiedsgerichte benadering de kwaliteit(en) van de leefomgeving te beschermen en deze waar mogelijk te verbeteren; de regels, procedures en besluiten eenvoudiger, efficiënter en meer voorspelbaar te maken en om ruimte te bieden voor nieuwe innovatieve ontwikkelingen en oplossingen voor een duurzame samenleving.

In een omgevingsvisie zal de gemeente samen met haar inwoners strategische keuzes moeten vastleggen gericht op de fysieke leefomgeving. In een omgevingsplan worden deze keuzes, eveneens gezamenlijk, (per gebied) uitgewerkt in concrete samenhangende maatregelen voor de bescherming, het beheer, het gebruik, en de ontwikkeling van de leefomgeving. Nu nog bestaande regels en procedures worden aangepast (of zelfs volledig afgeschaft) om deze ontwikkeling optimaal te faciliteren. De Omgevingswet en alles wat daar mee samenhangt maakt dan ook dat het niet meer de vraag is of we moeten veranderen, maar vooral hoe we de verandering gaan organiseren en realiseren en tot een succes maken.

De nieuwe Omgevingswet zal de rollen van de overheid en de burger ingrijpend veranderen. Dit vraagt dus in het dagelijks denken en handelen de nodige veranderingen. Eén van de kernpunten van de Omgevingswet is bijvoorbeeld het vroegtijdig samenwerken met de omgeving: inwoners, ondernemers, belangenorganisaties maar ook andere overheden. Hoewel 2019 nog ver weg lijkt, is met het oog op de ingrijpende gevolgen de voorbereiding van deze transitie gestart. In een projectgroep bestaande uit verschillende afdelingen worden de mogelijkheden en gevolgen van de Omgevingswet beoordeeld en de (landelijke) ontwikkelingen gevolgd.

3. Doorontwikkeling van de organisatie

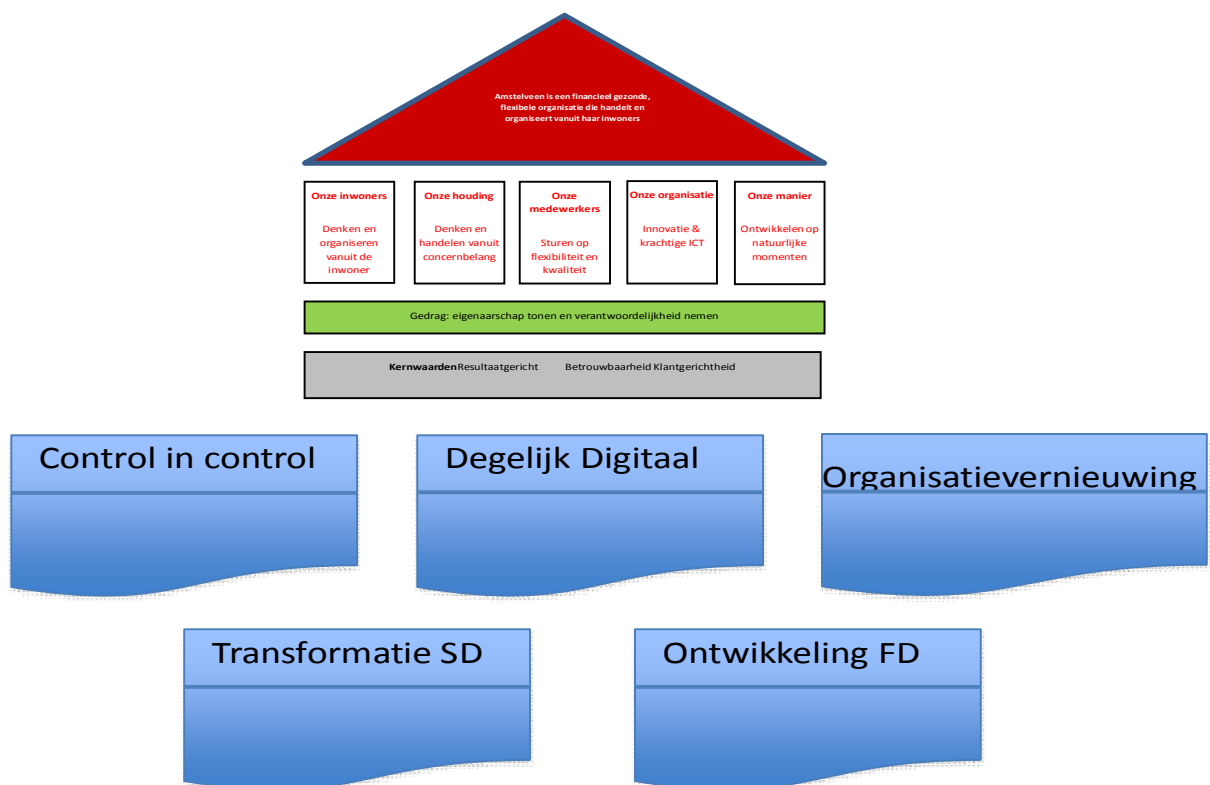
De omgeving verandert snel; nieuwe taken, minder geld en meer samenwerkingspartners. Dit heeft ontegenzeggelijk consequenties voor de bedrijfsvoering. Wat onveranderd blijft, is de ambitie om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers op een hoog niveau te houden.

Het huis van Amstelveen / Van AA naar Beter

Onze organisatie is volop in ontwikkeling. Er ligt een veranderopdracht. We staan voor de uitdaging daar samen vorm en inhoud aan te geven als directie, management en medewerkers. Onder de noemer "huis van Amstelveen" hebben we een missie en richting verwoord. De genoemde opgaven maken een nieuw perspectief noodzakelijk voor de inrichting van de bedrijfsvoering. Onderstaande figuur maakt inzichtelijk waar dat perspectief uit bestaat.

Directieplan 2016-2017

Ik ben verantwoordelijk, wij zijn aangesloten en hebben de boel op orde

De organisatie staat voor financiële degelijkheid, is flexibel en werkt vanuit de behoefte van de inwoner. Om dat te bereiken/bestendigen wordt gestuurd op de volgende vijf "rode draden":

1. Onze inwoners: werken van buiten naar binnen;
2. Onze houding: bevorderen van concernmatig denken en handelen;
3. Onze medewerkers: sturen op kwaliteit en flexibiliteit;
4. Onze organisatie: innovatie en krachtige ICT;
5. De manier waarop: doorontwikkeling op natuurlijke momenten.

1. Onze inwoners: werken van buiten naar binnen

Werkzaamheden die de gemeente doet, voert zij uit voor inwoners en bedrijven. Niet andersom. De klant als uitgangspunt betekent er voor waken om als overheid vooraf in te vullen wat goed voor de aanvrager is. Daadwerkelijk de klant (digitaal/telefonisch/persoonlijk) opzoeken en vragen naar de behoefte, heeft daarbij de voorkeur. In 2017 zal dit thema in het kader van organisatieontwikkeling extra aandacht krijgen, tevens als uitwerking van de door de raad vastgestelde participatienota.

Om de inwoner centraal te stellen in denken en handelen is een goede onderlinge samenwerking van groot belang. Goede communicatie bevordert deze onderlinge samenwerking. In 2015 is een instrument gekozen (Insights Discovery) waarmee organisatiebreed één gemeenschappelijke taal gesproken wordt en moet leiden tot effectieve communicatie. Het management heeft hier het afgelopen jaar kennis mee gemaakt. Drie eigen medewerkers zijn in 2016 geaccrediteerd als trainer Insights, en zowel in 2016 als in 2017 worden deze trainingen uitgerold in de organisatie.

2. Onze houding: bevorderen van concernmatig denken en handelen

Gecentraliseerde inkoop

Professionele inkoop is een belangrijk onderwerp voor ons college. Amstelveen is kritisch op wat ze inkoopt, doet dat op duurzame wijze, heeft oog voor eigen ondernemers en voor innovatie.

In 2017 wordt op meerdere sporen parallel gewerkt aan de doorontwikkeling van de inkoopfunctie. Die sporen zijn grofweg:

1. Elektronisch aanbesteden. Per 1 juli 2017 is dat een wettelijke verplichting. Er is inmiddels een tool aangekocht die het hele tactische inkoopproces digitaal ondersteunt;
2. Afronding van het programma van ca. 90 Europese aanbestedingen dat in 2016 is gestart;
3. Uitvoering van het Concern Inkoopjaarplan 2017;
4. Ontwikkeling en implementatie van professioneel contractmanagement. De bij 1) bedoelde tool gaat ook daarbij ondersteunen;
5. Concrete invulling van de inkooptaakstelling;
6. Control in Control m.b.t. inkoop in de praktijk brengen.

Daarnaast zijn er nieuwe beleidsontwikkelingen waarbij inkoop een rol speelt. Denk aan Right to Challenge, Circulair Inkopen en het ruimte bieden aan Start-Up's. Die ontwikkelingen krijgen een plek in onze inkoopprocessen.

In 2017 wordt ook duidelijk hoe wij de inkoopfunctie qua plek in de organisatie, omvang, interne en externe bemensing en rolvulling voor de komende jaren gaan invullen en positioneren. In 2017 wordt daarover een voorstel aan de Raad voorgelegd.

Herinrichting personele en financiële adviesfunctie

Zowel financiële als ook personele advisering aan enerzijds het bestuur en anderzijds aan de ambtelijke organisatie lag voorgaande jaren verspreid belegd in de organisatie. In 2015 zijn de taken op het gebied van Human Resource Management (HRM) ondergebracht in één afdeling.

Voor wat betreft de financiële functie is in 2016 een belangrijke stap gemaakt in de herinrichting van de financiële functie. Per 1 januari 2016 zijn de diverse taakvelden van financiën in één hand gebracht waardoor de financiële kolom nu centraal wordt aangestuurd. Vervolgens is in 2016 gestart met de uniformering en vereenvoudiging van de Amstelveense en Aalsmeerse administraties, implementatie nieuwe BBV waaronder uniformering van grondslagen voor door te rekenen kosten en vergroten van de rol van de gehele organisatie in de P&C-cyclus. Dit wordt per 1 januari 2017 geformaliseerd waardoor weer een vervolgstap kan worden gemaakt om het concernmatig denken en handelen vanuit de financiële discipline beter te faciliteren.

3. Onze medewerkers: sturen op kwaliteit en flexibiliteit

Zoals gezegd verandert de omgeving, bijvoorbeeld de relatie overheid-burger, werkgever-werknemer en de vergrijzing in onze eigen organisatie. Eind 2016 is ca. 11% van het personeelsbestand 60 jaar en ouder. Deze groep zal tussen nu en 2024 met (keuze)pensioen gaan. Enerzijds is het de uitdaging op tijd voor te sorteren op deze uitstroom van kennis en ervaring, anderzijds biedt dit kansen als het gaat om verjonging en het aantrekken van hedendaagse competenties.

Om dit het hoofd te bieden, dient de organisatie dusdanig te worden ingericht dat zij steeds flexibel met ontwikkelingen kan meebewegen. De verreweg belangrijkste factor hierbij is het personeel. Doel is sturen op een optimale bezetting, gebruikmakend van de capaciteit die in de organisatie aanwezig is en daar waar nodig een externe flexibele schil. Openvallende plekken in de organisatie, als gevolg van nieuwe taken, uitstroom en dergelijke, worden in principe opgevuld met bestaand personeel. In 2015 is meer dan de helft van alle vacatures intern vervuld; in 2016 zien we hierin een daling. De 'rek' neemt af. Externe werving en adequate arbeidsmarktcommunicatie worden weer belangrijker.

Wat betreft inhuur geldt dat de werving wordt gecentraliseerd bij de 'inhuurdesk', bij de afdeling HRM. Hiermee worden alle opdrachten voor externe capaciteit open en eerlijk in de markt gezet, en kunnen zowel leveranciers van specialisten als zzp-ers in aanmerking komen voor de opdracht. Overigens zal externe inhuur dalen doordat wij bij enkele grote afdelingen detacheringen omzetten in aanstellingen.

In 2016 heeft de 'Maand van de integriteit' plaatsgevonden, met als doel het opfrissen en op peil houden van het bewustzijn van medewerkers van de integriteitsdilemma's die hun functie met zich mee kan brengen. Met behulp van een 'dilemmaspel' wordt in 2016 en 2017 met alle medewerkers in discussie gegaan over integriteitsvraagstukken. Ook voor de begeleiding hiervan zijn eigen medewerkers opgeleid.

4. Onze organisatie: innovatie en krachtige ICT

In 2015 is gestart met het meerjarige programma "Digitaal werken". Dit programma heeft tot doel om de digitale contacten tussen inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie zodanig vorm te geven dat de gemeentelijke dienstverlening optimaal aansluit bij de vraag of de behoefte van inwoners en bedrijven. 'Eenvoudig, begrijpelijk, vindbaar, toegankelijk en betrouwbaar' zijn hierbij de kernbegrippen. De focus van het programma Digitaal Werken is gericht op de volgende aspecten:

- Zorgen voor een optimale publieksdienstverlening;
- Zorgen voor een adequate gemeentelijke informatiehuishouding;
- Optimaliseren van digitale werkprocessen.

Er is een programmateam geformeerd dat de komende drie jaar de uitrol van digitale producten en processen zal begeleiden in nauwe samenwerking met de rest van de organisatie. Vanuit dit team zijn de noodzakelijke voorbereidingen getroffen die er toe leiden dat in 2016:

- De nieuwe websites voor Amstelveen, Aalsmeer en belastingen Amstelland Meerlanden live zijn;
- Het burgerportaal en regiesysteem voor het Sociaal Domein worden geïntroduceerd;
- Op Intranet is de denkbeeldige "familie van Veen" geïntroduceerd waarmee door middel van praktijkvoorbeelden diverse bedrijfsprocessen worden besproken en geoptimaliseerd.

Voor het Programma Digitaal Werken staat 2017 in het teken van de herinrichting van de backoffice:

- Het nieuwe Klant Contact Systeem is operationeel;
- Zaakgericht en papierloos werken wordt geïntroduceerd;
- Systemen voor vergunningen toezicht en handhaving worden vervangen;
- Processen meldingen openbare buitenruimte worden geoptimaliseerd.

5. De manier waarop: doorontwikkeling op natuurlijke momenten

Alle van de hiervoor genoemde ontwikkelingen zullen in 2017 op zo'n manier moeten worden ingepast, dat de ondersteuning van de beide gemeentebesturen binnen de bestuurlijk vastgestelde

kaders plaats kan blijven vinden en de “winkels” met het brede arsenaal aan producten en dienstverlening aan burger en bedrijfsleven gewoon open blijven.

Dit zal grote inspanningen van de medewerkers in organisatie vergen en om een flexibele werkopstelling vragen. Voor de ambtelijke organisatie is het dan ook een grote uitdaging om tijdens de transitieperiode de ondersteuning aan de beide gemeentebesturen en de dienstverlening aan burger en bedrijfsleven op een hoog mogelijk niveau te blijven uitoefenen. Niet wordt uitgesloten dat tijdens deze ontwikkelingen her en der enige hapering in de taakuitvoering en -uitoefening plaats zal vinden.

4. Regionale samenwerking

De Amstelveense organisatie werkt voor twee gemeentebesturen: Amstelveen en Aalsmeer. Daarnaast bedient het samenwerkingsverband belastingen naast Amstelveen vijf andere gemeenten. Ten aanzien van een verdere regionale ambtelijke samenwerking kent ons college een positieve grondhouding. Mochten zich in de toekomst gelegenheden voordoen, dan wordt daar serieus naar gekeken. Dit mede ingegeven vanuit motieven van verdergaande efficiency gecombineerd met continuïteit in de bedrijfsvoering. De optimale schaalgrootte zal echter wel per onderwerp moeten worden beoordeeld; groter is niet per definitie beter/goedkoper.

Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen

Met ingang van 1 januari 2013 zijn de ambtelijke organisaties van de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer samengevoegd. Dit met het oog op het borgen van de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten.

Essentie van de samenwerkingsconstructie is dat er twee zelfstandige gemeentebesturen zijn die hun eigen bestuurlijke kaders bepalen; financieel en inhoudelijk. Beide besturen worden hierin tegelijkertijd vanuit één ambtelijke organisatie gefaciliteerd, zowel qua voorbereiding, uitvoering als verantwoording. In de samenwerkings-constructie is Amstelveen de rol als centrumgemeente toebedeeld; alle medewerkers zijn in dienst bij de gemeente Amstelveen. De gemeentesecretaris Amstelveen is verantwoordelijk voor de aansturing van de ambtelijke organisatie en is opdrachtnemer van de samenwerking. De gemeentesecretaris van Aalsmeer fungeert als opdrachtgever.

In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat zowel een bestuurlijke als financiële evaluatie plaats dienen te vinden. De resultaten van de bestuurlijke evaluatie zijn in 2016 aan beide besturen aangeboden. De financiële evaluatie wordt in 2016 uitgevoerd.

Samenwerkingsverband op het gebied van belastingen

Het per 1 januari 2013 opgerichte samenwerkingsverband Gemeentebelastingen Amstelland verzorgt de uitvoering van de Wet Woz, de heffing en de invordering van alle gemeentelijke belastingen en heffingen voor de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, De Ronde Venen (sinds 1 januari 2016) en Uithoorn.

De uitvoering van de wet WOZ is onderdeel van het stelsel van basisregistraties. Per ultimo 2015 zijn de vijf oorspronkelijk deelnemende gemeenten aangesloten op de Landelijke Voorziening WOZ. Daarmee was ons belastingssamenwerking landelijk de eerste die dat had gerealiseerd. In april 2016 is ook de aansluiting van gemeente De Ronde Venen volbracht. De verwachting is dat per 1 oktober 2016 het WOZ_loket open gaat.

Tegelijk vormt het stelsel van basisregistraties ook een zorg. De afhankelijkheid van de data-uitwisseling tussen de verschillende basisregistraties en de verschillende gemeenten vraagt veel aandacht en controle.

Het personeel dat de taken op het gebied van belastingen voor de deelnemende gemeenten verricht, is in dienst van en wordt gefaciliteerd door de gemeente Amstelveen.

3.5 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Amstelveen heeft tot doel om het publieke belang te behartigen. De gemeente dient zelf gemotiveerd te bepalen welke activiteiten tot de publieke taak behoren. Een gemeente kan grotendeels zelf bepalen hoe taken worden uitgevoerd. De gemeente kan er voor kiezen om de uitvoering zelf ter hand te nemen. Maar er kan ook een voorkeur bestaan om taken uit te laten voeren via een gemeenschappelijke regeling met andere gemeenten. Vaak zijn er ook andere oplossingen mogelijk, zoals het verstrekken van een subsidie aan een private stichting.

Verbonden partijen voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen doen. De gemeente houdt ook de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen in deze paragraaf zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Verder is van belang dat de kosten en risico's die met verbonden partijen gemoeid zijn binnen de perken blijven.

De gemeente Amstelveen zal steeds moeten afwegen met welke aanpak de taken het beste kunnen worden uitgevoerd op een zo voordelig mogelijke manier. Hiervoor is het van belang dat de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel zicht heeft op de uit te voeren taken. Deze paragraaf heeft tot doel inzicht te geven in de verbonden partijen van de gemeente Amstelveen.

Wat is een verbonden partij?

De definitie van verbonden partijen die gebruikt wordt is dat de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft bij die partijen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: het hebben van stemrecht of het hebben van een zetel in het bestuur. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in het geval van faillissement van de verbonden partij, of dat financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden. Het gaat dus om deelnemingen in vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

De gemeente participeert in 2017 in 10 gemeenschappelijke regelingen en 2 deelnemingen.

Ontwikkelingen 2016 en verder

Eneco

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is ingegaan op de uitspraak van de Hoge Raad eind juni 2015 inzake de Splitsingswet. Als gevolg van het groepsverbod moeten Essent, Eneco en Delta zich zodanig opsplitsen dat de netbeheerder geen onderdeel meer van de groep uitmaakt.

Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK)

Per 1 januari 2015 zijn, op grond van Hoofdstuk 4 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de Jeugdwet, gemeenten verplicht om een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK), bekend onder Veilig Thuis, in stand te houden. Het is de bestuurlijke wens van de leden van de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbaar lichaam Amsterdam-Amstelland (regiogemeenten Amstelland en gemeente Amsterdam) om deze taak in de gemeenschappelijke regeling Openbaar lichaam GGD- Amsterdam-Amstelland onder te brengen, en zodoende de regeling uit te breiden met de AMHK-taken.

De deelnemende leden van het Openbaar lichaam GGD Amsterdam-Amstelland hebben, in het licht van bovenstaande, alsmede naar aanleiding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) besloten de bestaande gemeenschappelijke regeling Openbaar lichaam GGD Amsterdam – Amstelland op te heffen en gelijktijdig een nieuwe gemeenschappelijke regeling Openbaar lichaam GGD Amsterdam – Amstelland aan te gaan waarin de AMHK-taken zijn toegevoegd. Het openbaar lichaam GGD Amsterdam – Amstelland wil voor een lange termijn de AMHK-taken laten uitvoeren door de GGD Amsterdam

Verbonden partij (bedragen x 1.000)	budget 2017	Resultaat 2015	Eigen Vermogen 1-1-2015	Eigen Vermogen 1-1-2016	Vreemd Vermogen 1-1-2015	Vreemd Vermogen 1-1-2016
A. Gemeenschappelijk regeling:						
1. Vervoerregio Amsterdam	195	640	24.838	10.162	420.797	239.415
2. Amstelland-Meerlanden overleg	14	-9	32	23	0	0
3. Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	4.844	803	12.709	13.589	66.537	57.572
4. Openbare GezondheidsZorg (OGZ) Amstelland	2.713	225	1.016	807	329	444
5. Groengebied Amstelland	362	113	2.932	3.045	1.340	463
6. Amstelland Meerlanden Werkorganisatie naar afname		-129	6.246	7.165	2.234	1.508
7. Gezamenlijke Ombudsman metropool Amsterdam	25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
8. Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	141	1.891	1.199	3.391	14.290	14.004
9. Gemeentebelastingen Amstelland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10. Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Deelnemingen:						
1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	0	226.000	3.582.000	3.582.000	149.923.000	145.772.000
2. N.V. Eneco	0	196.000	5.188.000	5.350.000	4.900.000	4.551.000

Verbonden partijen in beeld

Hieronder wordt geïnventariseerd met welke partijen Amstelveen verbonden is. Van alle verbonden partijen is informatie opgenomen over de vestigingsplaats en de doelstelling. De kolom "resultaat" komt uit het meest recente verantwoordingsstuk van de verbonden partij.

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam				
Vestigingsplaats	Amsterdam				
Doelstelling	Het behartigen van belangen die verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van de regio Amsterdam. Die belangen betreffen verkeer en vervoer.				
Deelnemers	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam-Volendam, Zeevang, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland en Zaanstad.				
Relatie met	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid				
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur				
Financieel belang	De Vervoersregio Amsterdam beschikt over rijksbudgetten (BDU) voor de uitvoering van verkeer- en vervoerprojecten en programma's. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 195.000.				
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	640	24.838	10.162	420.797	239.415

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland- en de Meerlanden-overleg
Vestigingsplaats	Hoofddorp
Doelstelling	Behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten daar waar eenheid van beleid met het oog op een evenwichtige ontwikkeling in het gebied wenselijk is. Het Amstelland en Meerlanden overleg voert bestuurlijk overleg, stemt het beleid af over grensoverschrijdende vraagstukken en streeft naar gemeenschappelijke standpunten en het naar buiten brengen daarvan. Tenslotte is het stimuleren van contacten met andere gemeenten en regioverbanden ook relevant voor het overleg.
Deelnemers	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, De Ronde Venen en Uithoorn.
Relatie met	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid
Bestuurlijk belang	Naast een plenair overleg en een dagelijks bestuur zijn er portefeuille-overleggen.
Financieel belang	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 14.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	-9	32	23	0	0

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is opgericht per 1 januari 2008 en wordt gevormd door de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Het samenwerkingsverband is neergelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Een geactualiseerde versie van de Gemeenschappelijke regeling is per 1 januari 2016 in werking getreden. De kerntaak van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is om iedereen die in de regio woont, werkt of verblijft, tegen risico's en rampen te beschermen. Het bestuur van de Veiligheidsregio maakt hiervoor beleid en plannen. In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werken de gemeenten samen met politie, brandweer, openbaar ministerie, geneeskundige hulpdiensten en ook met andere partners. Dat betekent voorkomen, bestrijden en herstellen van noodsituaties, als gevolg van een ramp of crisis in de regio en daarbuiten. Tot de taken van de veiligheidsregio behoren onder meer: - de brandweezorg; - voorzien in een gemeenschappelijke meldkamervoorziening; - opstellen van een risicoprofiel; - planvorming; - opleiden, trainen en oefenen; - organiseren van de crisisbeheersing en het bestuurlijk adviseren tijdens crises en rampen; - coördinatie van het beheer van gemeentelijke processen.
Deelnemers	De raden en de colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid
Bestuurlijk belang	Naast een algemeen bestuur fungeert een dagelijks bestuur.
Financieel belang	Het jaarlijkse nadelig saldo, voorzover niet op andere wijze gedekt, wordt op basis van het aantal inwoners omgeslagen over de gemeenten. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 4.844.000.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	803	12.709	13.589	66.537	57.572

Naam	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland			
Vestigingsplaats	Amstelveen			
Doelstelling	De Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (OGZ) voert de Wet publieke gezondheid (Wpg) uit voor de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Hiermee wordt voldaan aan artikel 2 van de Wet publieke gezondheidszorg (Wpg) en een goede uitvoering van de daarin genoemde taken. In essentie gaat het om zowel de bescherming van de volksgezondheid tegen risicofactoren, alsmede het actief bevorderen van de (preventieve) volksgezond waar dat nodig is. Concrete basis- en maatwerktaken zijn sociaal medische advisering, forensische geneeskunde, hygiëneadvies aan instellingen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, jeugdgezondheidszorg, inspectie kinderopvang, cursussen en trainingen, vangnet en advies.			
Deelnemers	De colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.			
Relatie met	Programma 1. Sociaal domein			
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uitsluitend uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de deelnemende gemeenten.			
Financieel belang	De door elke gemeente verschuldigde bijdrage wordt vastgesteld naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 2.713.000.			
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015 01-01-2016
	225	1.016	807	329 444

Naam	Groengebied Amstelland			
Vestigingsplaats	Amstelveen			
Doelstelling	Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen van een harmonisch landschap dat hierop is afgestemd en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.			
Deelnemers	Provinciale en gedeputeerde staten van Noord-Holland en de raden en colleges van de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel.			
Relatie met	Programma 4 Openbare ruimte			
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur.			
Financieel belang	De provincie draagt 25% van het jaarlijkse nadelige exploitatiesaldo. Het restant wordt omgeslagen op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten, waarbij aan Amsterdam 1/3 deel van het aantal inwoners wordt toegerekend. In 2015 is de verdeling van de participantenbijdragen volgens afspraak herijkt. De aanpassing wordt verwerkt in de begroting 2017. Het algemeen bestuur is in afwijking van het voorgaande bevoegd te verklaren dat het nadelig saldo van een of meer voorzieningen geheel of gedeeltelijk rechtstreeks ten laste wordt gebracht van een of meer gemeenten. De bijdrage van de gemeente Amstelveen voor 2017 bedraagt afgerond € 362.000.			
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015 01-01-2016
	113	2.932	3.045	1.340 463

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland en Meerlanden Werkorganisatie
Vestigingsplaats	Hoofddorp (statutair en fysiek) en Amstelveen (fysiek)
Doelstelling	De Werkorganisatie behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers en hun colleges op het gebied van: a. de sociale werkvoorziening ingevolge de WsW, en b. de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw, elk voor zover de colleges conform artikel 5 bevoegdheden hebben overgedragen of opgedragen aan het bestuur van de Werkorganisatie. Het bestuur van de Werkorganisatie draagt daarbij zorg voor een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van de in de wetten opgedragen taken.
Deelnemers	De raden en de colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	Programma 1 Sociaal domein
Bestuurlijk belang	Er is één bestuur
Financieel belang	Ten aanzien van de sociale werkvoorziening: elke gemeente draagt bij naar rato van het aantal voltijd-equivalenten dat per 31 december van het desbetreffende jaar bij het werkvoorzieningsschap wordt ingenomen door uit die gemeente afkomstige werknemers. Ten aanzien van de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw: elke gemeente betaalt naar afname.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	-129	6.246	7.165	2.234	1.508

Naam	Gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Ombudsman metropool Amsterdam 2013
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	Deze regeling is aangegaan om op een effectieve en efficiënte wijze vorm en inhoud te geven aan de door de Gemeentewet aan de raad gegeven mogelijkheid om voor de tweedelijns klachtenprocedure een gezamenlijke ombudsman in te stellen.
Deelnemers	De colleges en raden van Amstelveen, Amsterdam, Almere, Diemen, Landsmeer, Waterland, Weesp, Zaanstad en Stadsregio Amsterdam en Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Relatie met	Programma 6 Bestuur, Bevolking en Veiligheid
Bestuurlijk belang	De raden van de deelnemende gemeenten zijn tevens 'het algemeen bestuur van de deelnemende gemeenschappelijke regelingen'
Financieel belang	Voor 2017 betreft de jaarlijkse bijdrage € 25.000. Hiervoor worden 50 klachten behandeld en geldt een naheffingsstarief van € 500 per extra behandelde klacht.

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Gemeenschappelijke Regeling samenwerking belastingen Amstelland-Meerlanden				
Vestigingsplaats	Amstelveen				
Doelstelling	Meerwaarde realiseren door samen te werken op het gebied van heffing en invordering van gemeentelijke belastingen				
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en de Ronde Venen (per 1 januari 2016).				
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen				
Bestuurlijk belang	De gemeente Amstelveen is de centrumgemeente (Wgr artikel 8, lid 3). De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten kunnen besluiten over toetreding tot, wijziging, uittreding en opheffing van de GR.				
Financieel belang	Dit wordt geregeld in de dienstverleningsovereenkomst. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.				
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen				
Vestigingsplaats	Amstelveen				
Doelstelling	Het bundelen van de uitvoeringskracht in één ambtelijke organisatie, geplaatst bij de gemeente Amstelveen.				
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer en Amstelveen.				
Relatie met	Alle programma's				
Bestuurlijk belang	De gemeente Amstelveen is de centrumgemeente (Wgr artikel 8, lid 3). De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer en Amstelveen, ieder voor zover het zijn bevoegdheden betreft, kunnen besluiten over wijziging, uittreding en opheffing van de GR.				
Financieel belang	Dit wordt geregeld in het dienstverleningshandvest. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.				
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				
Vestigingsplaats	Zaandam				
Doelstelling	Uitvoering van vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de regelgeving op het gebied van milieu en bouwen.				
Deelnemers	De provincie Noord-Holland en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en Zaanstad.				
Relatie met	Programma 4 Openbare ruimte				
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur				
Financieel belang	De bijdrage voor 2017 bedraagt afgerond € 141.000. De bijdrage wordt bepaald door het aantal producten wat elke gemeente afzonderlijk inkoopt.				
Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	1.891	1.199	3.391	14.290	14.004

Privaatrechtelijke verbonden partijen

Naam	Eneco Holding N.V.				
Vestigingsplaats	Rotterdam				
Doelstelling	Eneco is opgericht op 1 januari 1995. De bedrijven waaruit ENECO is ontstaan, brachten allemaal hun eigen activiteiten in. In het verleden heeft de gemeente Amstelveen samen met enkele omliggende gemeenten Nutsbedrijf Amstelland opgericht om in gasleveranties binnen de gemeente te voorzien en te waarborgen. In september 2000 is nutsbedrijf Amstelland NV gefuseerd met Eneco. De aandelen van Eneco zijn in handen van 53 gemeenten, waarvan er 44 een aandeel hebben van minder dan 2%. Het totaal aantal geplaatste en volgestorte aandelen door de deelnemende gemeenten bedraagt 4.970.978. Amstelveen bezit 73.671 aandelen (1,482%), waarvan de nominale waarde € 7.367.100 bedraagt (€ 100 nominaal per aandeel). De gemeente Rotterdam heeft daarentegen een aandelenkapitaal van 31,69% en bezit samen met de gemeenten Den Haag en Dordrecht 57,29% van de aandelen. Het dividend dat jaarlijks wordt uitgekeerd wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.				
Deelnemers	De aandelen van Eneco zijn in handen van 53 gemeenten.				
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen.				
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders				
Financieel belang	Volgens de statuten van de vennootschap kan het bestuur met goedkeuring van de Raad van Commissarissen een gedeelte ter grootte van maximaal de helft van de winst die voor uitkering beschikbaar is toevoegen aan de reserves. Het resterende gedeelte staat ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders. De algemene vergadering kan besluiten het resterende gedeelte geheel of gedeeltelijk uit te keren. Hetgeen niet wordt uitgekeerd wordt toegevoegd aan de reserves. Het uitgekeerde dividend over 2015 bedraagt € 1.452.792.				

Financiële informatie	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
x € 1.000.000	jaar 2015	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2015	01-01-2016
	196.000	5.188.000	5.350.000	4.900.000	4.551.000

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	Den Haag					
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).					
Deelnemers	De BNG, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat; de andere helft is geplaatst bij decentrale overheden (gemeenten, provincies en hoogheemraadschap).					
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen.					
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders					
Financieel belang	De gemeente Amstelveen bezit 143.520 aandelen, hetgeen neerkomt op een beperkt belang van afgerond 0,2% van het totaal aantal aandelen. De balanswaarde per 31 december bedraagt € 326.000 en dit is de verkrijgingsprijs van de in 2001 omgewisselde aandelen type A en B. Amstelveen had 677.600 aandelen A tegen een waarde van f 1,00 en 160 aandelen B tegen een waarde van f 250,00 met een totale waarde van f 717.600,00 (= € 325.632,68). Ieder jaar wordt door de bank een dividend uitgekeerd. Over de netto winst wordt 25% uitgekeerd. Het in 2016 uitgekeerde dividend over de netto winst 2015 (€ 226 miljoen) bedraagt voor Amstelveen € 146.390.					

Financiële informatie	Resultaat		Eigen vermogen			Vreemd vermogen	
x € 1.000.000	jaar 2015		01-01-2015	01-01-2016		01-01-2015	01-01-2016
	226.000		3.582.000	3.739.000		149.923.000	145.772.000

3.6 Grondbeleid

Algemeen

Artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepaalt dat de paragraaf grondbeleid in elk geval moet bevatten:

- Visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's
- Aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd
- Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves van grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken

Beleidskader

De hoofdlijn van het ruimtelijk beleid is opgenomen in de structuurvisie Amstelveen 2025+ die in september 2011 is vastgesteld. In de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie is aangegeven welke onderdelen nu reeds worden verwezenlijkt en welke in voorbereiding zijn genomen. De uitvoeringsparagraaf is het laatst in de raadsvergadering van 1 juli 2015 geactualiseerd vastgesteld. Daarnaast heeft de gemeente een Woonagenda, de economische agenda, de detailhandelsnota en het Amstelveens verkeers- en vervoersplan vastgesteld. Voor de uitgifte van gronden is naast de nota Grondbeleid en de algemene verkoopvoorwaarden ook een grondprijsnotitie vastgesteld. Het grondbeleid is ondersteunend aan de beleidsdoelstelling en staat dus niet op zichzelf.

Uitvoering

De gemeente beschikt nog over een beperkte voorraad ontwikkelgronden. De uitleglocaties Westwijk Zuidoost en Westwijk Zuidwest zijn nagenoeg afgerond. Van de kleinere locaties zijn het afgelopen jaar, Tulpenburg, Elsebuiten (Bankras Kostverloren deelplan 2) en Startbaan 12 opgeleverd. Suze Groeneweglaan wordt eind 2016 opgeleverd. Voor de Machineweg heeft de gronduitgifte plaatsgevonden. Westwijkcentrum en Van der Hooplaan zijn in uitvoering. De kavels aan Schulp zijn verkocht. Ook is de grond voor het project Van Heuven Goedhartlaan geleverd en is het project in uitvoering. Het komende jaar vindt de gronduitgifte voor Appellaan/Notenlaan en Hortensialaan plaats. Beide projecten zijn in voorbereiding voor uitvoering.

Met facilitair grondbeleid wordt een groot aantal kleinere locaties en enkele grotere locaties zoals Groenelaan 1 en 3-5, Bankrashof (woontoren), Startbaan 10, Oostelijke Poeloever ontwikkeld. Bij facilitair grondbeleid richt de gemeente zich op het verhaal van de ambtelijke en civieltechnische kosten.

In 2017 is de gronduitgifte voorzien bij de projecten Appellaan / Notenlaan, Hortensialaan, Maccabiadelaan en Zonnestein 64 en 66. Voor Maccabiadelaan (Bankras Kostverloren deelplan 5) is reeds een tender uitgeschreven. Daarnaast worden de herontwikkeling van Lindenlaan 315-323 en Oostelijk Halfgrond 9 (oude Bankrashal) in 2017 opgepakt.

Naast de actieve grondexploitaties worden, op basis van gesloten overeenkomsten over particuliere initiatieven, inkomsten verwacht van het kostenverhaal van onder andere Bankrashof (woontoren), Carmenlaan, ISA, Scheg, projecten in het Stadshart en daarnaast van de kleinere particuliere initiatieven waarvoor geen projectorganisatie wordt ingericht.

Ontwikkelingen

De huidige grondmarkt in de regio trekt enorm aan. De structuurvisie Amstelveen 2025+ benadrukt dat private initiatieven tot gebiedsontwikkeling kunnen leiden. De gemeente richt zich ook de komende jaren met name op het stimuleren van de ontwikkeling door particulieren van een groot aantal kleinere ontwikkellocaties. Flexibiliteit van initiatieven en kansen op het niveau van individuele percelen zijn daarbij belangrijk waarbij een zorgvuldige inpassing in de bestaande stad van belang blijft.

Bij gronduitgifte moet de gemeente kunnen aantonen dat verkoop heeft plaatsgevonden tegen marktconforme voorwaarden. De marktprijs kan worden verkregen in een biedstrijd of langs de weg van een taxatie door een onafhankelijke deskundige. In het eerste geval wordt per geval de meest gerede vorm gekozen. Nadat eerder in enkele gevallen een ontwikkelcompetitie is gehouden, waarbij inschrijvingen volgens meerdere criteria worden beoordeeld, maakt de gemeente ook gebruik, vanwege de kortere doorlooptijd, van de methode van inschrijving binnen randvoorwaarden, waarbij aan de hoogste bieder wordt toegewezen en de toets op toepassing van de randvoorwaarden plaatsvindt in het kader van de vergunningverlening. Voor de uitgifte van kavels wordt op basis van een marktconforme berekening een vaste prijs voor een kavel gehanteerd. De uitgifte vindt plaats op basis van loting.

Resultaten en reserves

Bij actief grondbeleid volgt de resultaatneming bij lopende grondexploitaties bij het afsluiten van de grondexploitatie. Indien een project zeker met een positief resultaat zal afsluiten is het mogelijk eerder tot winstneming over te gaan. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) stelt randvoorwaarden voor vervroegde winstneming. Die versnelde winstneming dient proportioneel te zijn en niet eerder plaats te vinden dan dat de opbrengsten zijn gerealiseerd. Conform de vigerende nota Grondbeleid dient de inkomst vóór 31 augustus van het betreffende jaar te zijn ontvangen.

Bij facilitair grondbeleid is er doorgaans een neutraal resultaat. Eventueel ontstane tekorten of overschotten worden in het jaar waarin ze zich voordoen verantwoord.

raadsvoorstel "Actualisering van de grondexploitaties ultimo 2015"

In het raadsvoorstel "Actualisering van de grondexploitaties ultimo 2015"¹¹ is het financiële kader met betrekking tot de grondexploitatie vastgesteld. Onderstaande vat een aantal belangrijke elementen daaruit samen.

In de periode 2017 tot en met 2020 is een winstneming voorzien van € 7,2 miljoen. In 2017 zal, naar verwachting, het mogelijk zijn winst te nemen voor een totaal van € 3 miljoen.

Overeenkomstig de bepalingen van het BBV worden voor negatieve grondexploitaties een verliesvoorziening gevormd. Per 2017 worden geen negatieve grondexploitaties verwacht. Negatieve facilitaire projecten zijn per 2016 afgeboekt. Deze bedragen zijn ten laste van de getroffen voorziening gebracht.

¹¹ Vastgesteld in de raadsvergadering van 13 juli 2016.

Risico's bij grondontwikkeling

De woningmarkt in de regio van Amstelveen wijkt positief af van de landelijke woningmarkt. In 2015 en 2016 zijn positieve resultaten gerealiseerd van prijsherstel op de markt voor bouw kavels voor woningbouw bij enkele projecten die de gemeente via een competitie ontwikkelt. Door de enorme druk op de woningmarkt Amsterdam lijkt het prijsniveau van bouwrijpe grond met name in Amstelveen Noord terug te keren naar het niveau dat voor de recessie gebruikelijk was. De marktontwikkeling voor andere delen van Amstelveen blijft hierbij nog achter. Kopers van woningen beschikken immers blijvend over een sterk verkleinde leencapaciteit.

Verbetering op de markt voor bouw kavels ten behoeve van de realisering van werklocaties (bedrijventerreinen en kantoren) is nog lang niet in zicht. Het structurele overaanbod van kantoren en bedrijventerreinen wordt bestreden door mee te werken aan transformatie van bestaande locaties naar nieuwe bestemmingen.

In 2016 is met de herontwikkeling van het leegstaande kantoorpand aan De Bovenlanden een groot aandeel van leegstaande kantoorpanden teruggedrongen. Daarnaast zijn er ontwikkelingen op Kronenburg, waar een aantal leegstaande kantoorpanden inmiddels een andere invulling hebben gekregen. Afgelopen 4 jaar is de kantoorleegstand met circa 68% verminderd, met name door transformaties.

Tenslotte is het mogelijk dat reeds tijdens de voorbereiding de particuliere ontwikkelaar afziet van de verdere ontwikkeling van zijn initiatief. Er resteert in een dergelijk geval geen wettelijke grondslag voor het gemeentelijk kostenverhaal. Om dit risico te beperken wordt, na de vaststelling van de "Quick scan", een afspraak gemaakt over de financiering van ambtelijke plankosten in de voorbereidende fase via een dienstverleningsovereenkomst.

3.7 Financiering

3.7.1 Algemeen

Inleiding

Op 1 januari 2001 is de wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido) in werking getreden. De wet Fido stelt regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezette middelen en voor het treasurybeheer.

Net als het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de wet Fido gemeenten om een financieringsparagraaf op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf heeft met name betrekking op de treasuryfunctie. Treasury is het vakgebied dat zich bezighoudt met de financiering en liquiditeit van een organisatie en de daaruit voortvloeiende financiële risico's.

Schatkistbankieren

In het Begrotingsakkoord 2013 is afgesproken dat decentrale overheden vanaf 2013 gaan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Het verplicht schatkistbankieren is ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de staatsschuld maar beperkt ook de gemeentelijke vrijheid om zelf een optimaal rendement na te streven op haar eigen liquiditeiten. Depositotarieven en inleentarieven worden geharmoniseerd. Decentrale overheden krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Dit besluit is in december 2013 via de benodigde aanpassing in wet- en regelgeving geregeld. Een leenfaciliteit (de mogelijkheid om via de schatkist te lenen) is niet aan de orde.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Als uitvloeisel van de schulden crises bij de nationale overheden zijn in Europees verband afspraken gemaakt over begrotingsdiscipline. Het totale financieringstekort van de Nederlandse overheid (EMU-saldo) mag niet meer bedragen dan 3 procent. Daar tellen ook gemeenten in mee. Lidstaten moeten deze afspraken omzetten in nationale wetgeving. Hiervoor is in Nederland de Wet houdbare overheidsfinanciën (HOF) in december 2013 vastgesteld door de Eerste Kamer en gepubliceerd.

Op het eerste gezicht lijkt het bijzonder dat gemeenten met een sluitende begroting toch kunnen bijdragen aan het EMU-tekort. De crux van het probleem schuilt in de verschillende boekhoudstelsels die Rijk en gemeenten hanteren. Voor het Rijk geldt het kasstelsel, voor gemeenten het baten/lasten stelsel. Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis.

Investeringen van het Rijk tellen onder het kasstelsel in het jaar van betaling direct mee in het tekort. Gemeenten sturen echter op een sluitende (meerjaren)begroting en niet op kasuitgaven. In het baten/lastenstelsel bij gemeenten is de uitgave op zich irrelevant voor begrotingsevenwicht maar is een deugdelijke dekking van de uitgaven vereist, hetzij via de aanwending van een reserve, hetzij door de jaarlijkse kapitaallasten (rente en afschrijving) in te passen in een sluitende begroting. Voor de berekening van het EMU-saldo geldt dit echter niet en telt de gemeentelijke investeringsuitgave volledig mee, ongeacht de dekking.

Samenvattend: Om het Nederlandse financieringstekort onder de afgesproken 3 procent Bruto Binnenlands Product (BBP) te brengen zal de overheid -inclusief lagere overheid- minder moeten gaan uitgeven. Gelet op het aandeel lagere overheden is het van belang dat de Rijksoverheid haar financiën op orde heeft. Dat is inmiddels weer het geval. Hierdoor hoeft er voor de lokale overheden voorsnog geen sprake te zijn van beperkingen ten aanzien van investeringen scholenbouw, gebiedsontwikkeling en investeringen in riolering. Vanuit de inhoud en het maatschappelijk belang bezien, is het temporiseren van investeringen al een vervelende zaak maar het kan ook leiden tot (financieel ongunstige) overliquiditeit door aangetrokken middelen om het geplande investeringsvolume te realiseren.

EMU-saldo

In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat lidstaten een maximaal begrotingstekort van drie procent van het Bruto Binnenlands Product mogen hebben. De rijksoverheid heeft met het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) in januari 2013 afgesproken dat het EMU-saldo van alle decentrale overheden tezamen maximaal -0,4 procent van het bruto binnenlands product (bbp) mag bedragen. Individuele gemeenten hoeven bij (dreigende) overschrijding het Rijk hiervan niet voorafgaand in kennis te stellen.

Op basis van de plafondwaarde van 0,4% mag de gemeente Amstelveen bijdragen aan het EMU-tekort. Voor 2015 bedraagt het toegestane saldo € 9,597 miljoen en verwacht wordt dat 2017 hier niet substantieel van zal afwijken.

Op basis van deze begroting wordt voor 2017 een EMU-tekort verwacht van afgerond € 15 miljoen euro. Dit heeft vooral te doen met de investeringen in onderwijs (HWC, Wending e.a.), hetgeen in het navolgende overzicht staat verantwoord in de jaarschijf 2017 onder "4. Investeringen".

Voor 2018 wordt eveneens een tekort verwacht. De jaren 2019 en 2020 laten een overschot zien. In het uiterste geval kan op grond van de wet HOF bij een *landelijke* overschrijding een deel van de Europese boete worden verrekend met de algemene uitkering.

	2017	2018	2019	2020
1. Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	5.822	1.320	-451	1.908
+ 2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	10.053	9.958	9.743	9.843
+ 3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	5.105	4.852	4.880	4.912
- 4. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-34.694	-14.465	-6.943	-9.074
- 5. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.252	609	665	
+ 6. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	1.454	1.111	107	
- 7. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-4.488	-7.342	-4.784	-5.174
Berekend EMU-saldo	-15.497	-3.957	3.215	2.414

In de nieuwe BBV-voorschriften wordt voorgeschreven dat de meerjarenraming een geprognosticeerde balans moet bevatten die tenminste de posten toont waarmee het gemeentelijk aandeel in het EMU-saldo kan worden herleid. Het EMU-saldo is gebaseerd op het volgende overzicht van geïnvesteerde middelen en financieringsmiddelen.

		2017	2018	2019	2020
1.	Geïnvesteerde middelen				
	Materiele vaste activa				
	geïnvesteed per 1/1	218.099	242.740	247.248	244.448
	(des)investeringen	34.694	14.465	6.943	9.074
	afschrijvingen	10.053	9.958	9.743	9.843
1.1	Boekwaarde mat. vaste activa per 31/12	242.740	247.248	244.448	243.679
	Financiële vaste activa				
1.2.1	Leningen u/g				
	uitgeleend per 1/1	14.063	14.063	14.063	14.063
	uitgezette leningen				-9.076
	aflossingen				
	uitgeleend per 31/12	14.063	14.063	14.063	4.988
1.2.2	Deelnemingen				
	deelnemingen per 1/1	7.693	7.693	7.693	7.693
	aangegane deelnemingen				
	aflossingen				
	deelnemingen per 31/12	7.693	7.693	7.693	7.693
1.2	Boekwaarde fin. vaste activa per 31/12	21.756	21.756	21.756	12.680
	Voorraden				
1.3.1	Grond- en hulpstoffen: voorr. & grond niet in expl				
	saldo per 1/1	417	417	417	417
	aankopen / gemaakte kosten				
	verkoop				
	saldo per 31/12	417	417	417	417
1.3.2	Onderhanden werk: PIA en gronden in exploitatie				
	saldo per 1/1	5.015	4.813	4.311	4.869
	aankopen / gemaakte kosten	1.252	609	665	
	verkoop	1.454	1.111	107	
	saldo per 31/12	4.813	4.311	4.869	4.869
1.3	Boekwaarde voorraden per 31/12	5.230	4.728	5.286	5.286
1.	Geïnvesteerde middelen per 31/12	269.726	273.732	271.490	261.646
2.	Financieringsmiddelen				
	Eigen vermogen: alg. reserve				
	saldo per 1/1	52.612	29.845	22.919	25.419
	rentetoevoeging				
	vermeerderingen	-22.767	-6.926	2.500	
	verminderingen				
2.1.1	saldo per 31/12	29.845	22.919	25.419	25.419
	Eigen vermogen: bestemmingsreserve				
	saldo per 1/1	131.287	146.263	151.789	149.660
	rentetoevoeging				
	vermeerderingen	53.880	25.006	7.036	5.565
	verminderingen	38.904	19.480	9.165	7.556
2.1.2	saldo per 31/12	146.263	151.789	149.660	147.669
	Voorzieningen				
	saldo per 1/1	26.413	27.030	24.540	24.635
	rentetoevoeging	476	464	456	447
	vermeerderingen	4.629	4.388	4.424	4.465
	verminderingen	4.488	7.342	4.784	5.174
2.1.3	saldo per 31/12	27.030	24.540	24.635	24.373
2.1	reserves en voorzieningen	203.138	199.248	199.714	197.461
	Opgenomen langlopende geldleningen				
	schuldrest per 1/1	80.205	77.955	75.705	73.455
	opgenomen leningen				
	aflossingen	2.250	2.250	2.250	2.250
2.3	schuldrest per 31/12	77.955	75.705	73.455	71.205
2.	Totaal financieringsmiddelen per 31/12	281.093	274.953	273.169	268.666

3.7.2 Rente-exploitatie

De rente-exploitatie geeft het verschil weer tussen de rentekosten en renteopbrengsten. Deze grootheden komen voort uit ontwikkelingen binnen de balans. De inkomsten van de rente-exploitatie zijn de in rekening gebrachte rentekosten op de geïnvesteerde middelen en uitgezette geldleningen. De uitgaven op de rente-exploitatie hebben betrekking op de te betalen rentekosten op reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen. Overeenkomstig het raadsvoorstel "actualiseren rekenrente" (april 2011) zijn de volgende rentepercentages gehanteerd:

	Rentepercentage	
	Begroting	Rekening
Investerings- en rentedragende reserves	4,5	4,5
Liquiditeiten saldo grondexploitaties	2,0	2,0
Uitgezette langlopende lening bij BNG	7,35	7,35
Kortlopend uit te zetten middelen	0	werkelijk
Kortlopend aan te trekken middelen	4,5	werkelijk

In juli 2015 is door de commissie BBV het rapport "grondexploitaties, voornemen tot herziening verslaggevingsregels grondexploitatie in het BBV met ingang van 1 januari 2016" uitgebracht. De hierin voorgeschreven berekening van het rentepercentage voor grondexploitaties leidt tot een in de begroting gehanteerd percentage van 2,0.

Rente-exploitatie

In de renteparagraaf worden alle financieringslasten van de gemeente verzameld en doorberekend. Structureel is deze rente-exploitatie in evenwicht. Daarbij is rekening gehouden met het wegvallen van hoogrenderende uitstaande gelden en het interen op bestaande reserves.

De meerjarige rente-exploitatie is als volgt (x 1 miljoen euro)¹²:

	Rente	2017		2018		2019		2020		2021	
		stand 01-01	Rente	stand 01-01	Rente	stand 01-01	Rente	stand 01-01	Rente	stand 01-01	Rente
<i>A.1.2 Materiële vaste activa</i>	4,50%	218,1	5,0	242,7	5,2	247,2	5,2	244,4	5,2	243,7	5,4
<i>A.1.3 Financiële vaste activa</i>											
Uitgeleende langl. leningen	divers	14,1	0,9	14,1	0,9	14,1	0,9	14,1	0,6	5,0	0,2
Deelnemingen	4,50%	7,7	0,3	7,7	0,3	7,7	0,3	7,7	0,3	7,7	0,3
<i>A.2.1 Voorraden</i>											
Gronden en voorraden	2%+4,5%	5,4	0,1	5,2	0,1	4,7	0,1	5,3	0,1	5,3	0,1
<i>A.2.2 tm A.2.4 Vorderingen < 1 jaar</i>											
Financieringspositie	divers	60,2	-0,8	26,4	-1,0	16,2	-0,9	16,7	-1,0	22,0	0,0
Totaal rente-inkomsten		305,5	5,5	296,1	5,5	290,0	5,6	288,2	5,3	283,7	6,1
<i>P.1.1 tm P.1.2 Reserves en voorzieningen</i>											
Eigen vermogen	4,50%	136,9	1,5	157,5	1,5	162,8	1,5	158,8	1,5	153,4	1,4
Eigen vermogen (rentevrij)	0,00%	73,4	0,0	45,6	0,0	36,4	0,0	41,0	0,0	44,1	0,0
<i>P.1.3 Vaste schulden > 1 jaar</i>	4,45%	80,2	3,6	78,0	3,5	75,7	3,4	73,5	3,3	71,2	3,2
<i>P.2 Schulden < 1 jaar</i>		15,0		15,0		15,0		15,0		15,0	
Totaal rente-uitgaven		305,5	5,1	296,1	4,9	290,0	4,8	288,2	4,7	283,7	4,6
Saldo rente-exploitatie		0,0	0,5	0,0	0,6	0,0	0,8	0,0	0,5	0,0	1,5

¹² In bijlage D is de meerjarenbalans iets anders gepresenteerd door de voorzieningen grondexploitaties en dubieuze debiteuren. Voor het bepalen van het meerjarige saldo rente-exploitatie staan deze in dit overzicht verantwoord onder "reserves en voorzieningen". Bijlage D volgt de verplichte indeling volgens de voorschriften BBV.

In de notitie rente 2017 van de commissie BBV staat een renteschema opgenomen om de toegestane omslagrente te bepalen. Dit geeft het volgende beeld:

Renteschema volgens BBV notitie	2017
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.567.360
b. -/- de externe rentebaten	-€ 667.057
Totaal door te rekenen externe rente	€ 2.900.303
c. -/- De rente die aan de grex MOET worden doorberekend	-€ 86.155
-/- De rente van projectfinanciering die aan het taakveld MOET worden doorberekend	€ 0
Vanaf 2017 2% rente aan grex i.p.v. 4,5% + lagere negatieve BW	-€ 86.155
Saldo door te berekenen EXTERNE rente	€ 2.814.148
d1. Rente over eigen vermogen	€ 916.000
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op CW)	€ 476.000
Betreft A9, wachtgeld en Zorgvlied (graven) tegen 4,5%	€ 850.000
	€ 5.056.148
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-€ 5.633.094
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-€ 576.946
Boekwaarde MVA (excl. investeringsfonds) + deelnemingen per 1 januari	119.821.367
Saldo a t/m d	€ 5.056.148
Toegestaan %	4,22%

De rente die aan de taakvelden wordt doorbelast, wordt toegerekend op basis van een omslagrente die op een veelvoud van een half procent mag worden afgerond. De basis voor de berekening van de omslagrente is de boekwaarde van de activa die bij de taakvelden hoort. De omslagrente van 4,22% mag maximaal een half procent afwijken van het werkelijk rentepercentage dat aan de taakvelden wordt toegerekend (4,50%). Verwacht wordt dat vanaf 2020 het toegestane percentage onder de 4% komt en de huidige gehanteerde interne rente niet meer is toegestaan.

3.7.3 Risicobeheer

Renterisico's

In de wet Fido is een tweetal kwantitatieve normen opgenomen om ongewenste renterisico's te voorkomen. Deze kwantitatieve eisen zijn gericht op het bevorderen van een solide financiering en beperking van het renterisico.

Kasgeldlimiet

De kortlopende schuld wordt getoetst aan de hand van de kasgeldlimiet. Onder de kasgeldlimiet wordt het maximale bedrag verstaan dat de gemeente voor kortlopende leningen mag lenen in een bepaald jaar. Dit bedrag is gelijk aan 8,5 % van de begrotingsomvang¹³. Dit komt voor Amstelveen overeen met een volume van ongeveer € 16 miljoen. Het kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatig korte termijnfinancieringen. In Amstelveen is in 2015 in geen enkel kwartaal de financieringsbehoefte

¹³ Bepalingen rondom de kasgeldlimiet zijn opgenomen in de wet Financiering decentrale overheden (Fido).

ingevuld via het aantrekken van kort geld. Ook in de eerste twee kwartalen van 2016 was sprake van een overschot aan liquide middelen.

Renterisiconorm

De Fido-norm voor lange financiering houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is: hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering. De norm geeft niet aan hoeveel een gemeente langlopend mag financieren, maar hoeveel zij maximaal mag aflossen. Onderdeel van de berekening vormt het bedrag aan renteherziening. Dit is voor Amstelveen niet van toepassing. Het betreft hier namelijk leningen waarbij op basis van de lening voorwaarden de rente door de tegenpartij eenzijdig kan worden opgezegd. De lening portefeuille bevat geen leningen met deze voorwaarde.

De renterisiconorm bedraagt voor Amstelveen ongeveer € 40,0 miljoen. Met andere woorden: de aflossing op de aangetrokken gelden mag in de komende jaren niet meer bedragen dan genoemd bedrag per jaar. Tot en met 2021 wordt op de leningportefeuille in een begrotingsjaar niet meer afgelost dan € 2,25 miljoen zodat ruimschoots aan de norm wordt voldaan.

Liquiditeitspositie

In december 2015 is de raad geïnformeerd over het liquiditeitsoverschot ultimo 2015. Aangegeven werd dat minimaal € 65 miljoen in 's Rijks schatkist uitgezet zou staan en van de aangetrokken 40-jarige geldlening € 82 miljoen resteert. Ondanks dat op de momentopname van 31 december 2015 in 's Rijks schatkist € 87 miljoen staat uitgezet bestaat het beeld nog steeds dat het overschot eind van dit decennium grotendeels weg is.

Tot en met 2020 worden nog naast de reguliere onderhouds- en vervangingsinvesteringen substantiële uitgaven verwacht voor huisvesting Piet Heinschool en het in de Kadernota 2017 besloten nieuwe huisvestingsplan onderwijs (IHP 2016-2022) inclusief huisvesting HWC. In de tweede helft van 2016 is de tweede tranche A9 en de bijdrage Amstelveenlijn betaald.

Begin december 2015 is (net als enkele jaren geleden) aan de BNG gevraagd of een deel van de 40-jarige lening van € 90 miljoen vervroegd afgelost kan worden. Dit is niet aantrekkelijk omdat alleen wordt verdiend wanneer de rente op het moment dat Amstelveen moet lenen aanzienlijk lager staat dan nu. Dit is onvoorspelbaar en vormt een risico dat niet past in het prudente/defensieve beleid. Ter indicatie: voor de lening van € 20 miljoen die afloopt in 2050 betekende dit dat een boeterente betaald moest worden van € 7,7 miljoen (rentestand december 2015).

Rentevisie

Beleidsmatig wordt Amstelveen steeds minder afhankelijk van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Op basis van de meerjarige prognose met betrekking tot benodigde en beschikbare financieringsmiddelen wordt verwacht dat in de meerjarige financieringsbehoefte is voorzien. Daarnaast leidt het schatkistbankieren er toe dat overtollige liquiditeiten slechts bij het Rijk mogen worden uitgezet.

Kredietrisico en relatiebeheer

Het kredietrisico wordt beperkt doordat in het treasurystatuut eisen worden gesteld aan de tegenpartij. Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden garanties en zekerheden geëist. Hier wordt uitsluitend vanaf gezien als de gemeenteraad anders besluit. De gemeente Amstelveen heeft alleen beleggingen en uitzettingen die in het verlengde van de publieke taak liggen. Er wordt geen gebruik gemaakt van derivaten zoals opties, swaps en futures.

Momenteel heeft de gemeente aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten en Eneco. Per 31 december 2015 is het grootste deel van de liquide middelen uitgezet via schatkistbankieren. Daarnaast zijn nog bankrelaties met BNG, ING en Rabo.

3.7.4 Financiering

Langlopende leningen

In 2010 zijn stappen gezet om de vermogensbehoefte voor langere termijn in te vullen. Van vier bancaire instellingen zijn offertes ontvangen, waarbij het aanbod van de Bank Nederlandse Gemeenten als best passend bij de wens van Amstelveen is beoordeeld. Met deze lening heeft de gemeente tegen een tarief van gemiddeld 4,45% voor zeer lange termijn voorzien in haar financieringsbehoefte. Bij het bepalen van de looptijd van de lening is aansluiting gezocht bij de looptijd van de te financieren activa (met name riolering en onderwijshuisvesting).

Amstelveen neemt een lening van in totaal € 90 miljoen af met een looptijd van 40 jaar. Het te lenen bedrag is niet in één jaar geheel beschikbaar gekomen maar is in vier tranches tot en met eind 2013 opgenomen. Eind 2020 resteert van deze lening ongeveer € 70 miljoen.

Langlopende uitzettingen en garantiestellingen

Amstelveen heeft een bedrag van 9 miljoen euro met een looptijd tot en met 2020 uitgezet bij de BNG. Over dit bedrag ontvangt de gemeente een rentevergoeding van 7,35 procent.

Via het raadsvoorstel "Borgstelling voor financiering van de vervanging van de kunststof atletiekbaan" van 3 juli 2013 heeft de gemeente zich garant gesteld voor maximaal € 175.000 euro voor een hypothecaire geldlening van Atletiekvereniging Startbaan. Daarnaast heeft de gemeente nog één andere garantie uitstaan met een saldo van ongeveer € 30.000 euro per 1 januari 2016.

In de raadsvergadering van 15 juni 2016 heeft de raad ingestemd met het treffen van een bestemmingsreserve van € 1 miljoen voor de garantstelling voor de huurverplichting van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) voor het Nationaal Tennis Centrum (NTC) en bondskantoor.

Voor een nadere uiteenzetting ten aanzien van de gegarandeerde waarborg woningen, woningcorporaties en Nationale Hypotheek Garantie wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.7.5 Treasuryfunctie

Treasurystatuut

In december 2015 heeft de raad ingestemd met de nieuwe verordening ex artikel 212, 213, 213a en het geactualiseerde treasurystatuut.

Financieringsfunctie reserves en voorzieningen

Een belangrijke functie van reserves en voorzieningen betreft de financieringsfunctie. Voor een sluitende meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met jaarlijkse rentebaten van € 0,9 miljoen euro op het onderdeel algemene dekkingsmiddelen. Met de huidige interne rekenrente van 4,5 procent betekent dit dat hiervoor € 20 miljoen aan reserves en voorzieningen beschikbaar moet zijn (4,5 procent over € 20 miljoen genereert € 0,9 miljoen).

Wanneer de ontwikkeling van bestemmingsreserves en voorzieningen meerjarig wordt beschouwd, valt te constateren dat deze door de jaren heen gebruikt worden voor de doeleinden waarvoor ze in

het leven zijn geroepen. Aan de afname van de omvang van de reserves en voorzieningen ligt een aantal ontwikkelingen ten grondslag:

- Het totaal aan egalisatie- en overige bestemmingsreserves bedraagt begin 2017 € 25 miljoen euro waarvan de reserves nieuwbouw Piet Heinschool (€ 5 miljoen) en FLO kosten brandweer (€ 3 miljoen) het grootste deel vormt;
- Van de investeringen HWC, Wending en overige onderwijshuisvesting wordt verwacht dat deze verloopt volgens de begrote onttrekkingen aan de algemene reserve;
- Gelet op de huidige vastgoedmarkt wordt voor deze raadsperiode niet verwacht dat een verdere substantiële aanwas van reserves plaats zal vinden. Per saldo zal het niveau van de reserves en voorzieningen dus geleidelijk dalen en als gevolg daarvan ook de daaruit voortvloeiende rentebaten

Schuldpositie

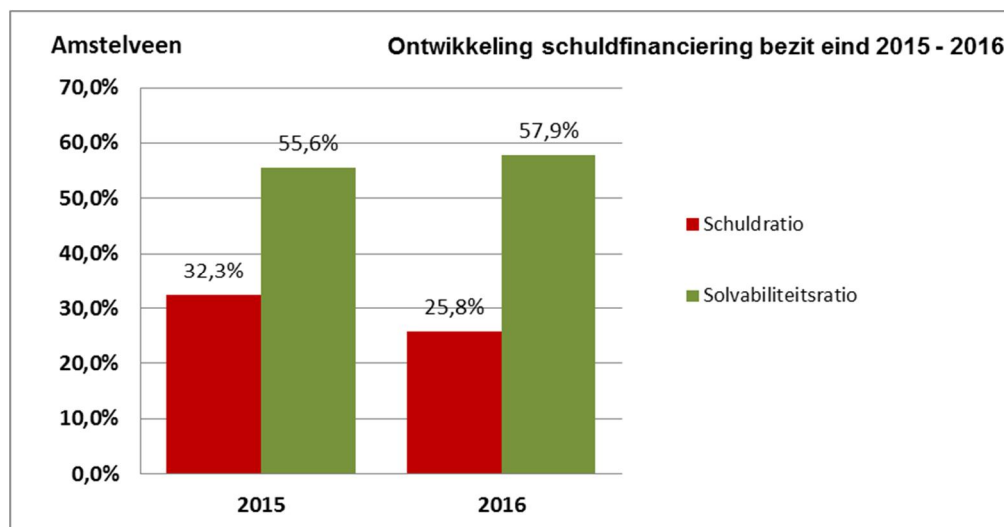
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten actualiseert jaarlijks de houdbaarheidstest gemeentefinanciën. De ratio's zijn gebaseerd op de balans per 1 januari 2016.

De ratio's in het model zijn grofweg inwisselbaar voor de kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen ("commissie Depla").

Schuldratio

Met het kengetal schuldratio wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de balans (bijvoorbeeld investeringen in gebouwen of uitstaande leningen) is belast met schulden zoals opgenomen geldleningen of crediteuren. Een schuldratio van 100% betekent dat de gemeente evenveel bezittingen heeft als schulden. De gemeente heeft dan geen eigen vermogen.

Het model beoordeelt een schuldratio tot 70% als goed ("groen"), tussen de 70% en 80% is het opletten ("oranje") en boven de 80% is bijsturing gewenst ("rood"). Met een schuldratio van 32,3% zit Amstelveen diep in het groen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte gelden

De netto schuldquote beoordeelt de schuld als aandeel van de inkomsten. Eenvoudig gezegd betekent een netto-schuldquote van 100% dat de schuldenlast de omvang heeft van een jaaromzet. Het model beoordeelt een netto schuldquote tot 100% als goed ("groen"), tussen de 100% en 130% is het opletten ("oranje") en boven de 130% is bijsturing gewenst ("rood").

Met een netto schuldquote van $-/-7,2\%$ per 1 januari 2016 zit Amstelveen diep in het groen. Per inwoner is dit volgens het model een negatieve netto schuldquote van € 207 euro. De website [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)¹⁴ geeft aan dat de landelijke netto schuld in 2014 per inwoner voor Nederland € 1.889 bedraagt en voor Amstelveen $-/-€ 29$.

Op basis van de huidige meerjarenbegroting wordt niet verwacht dat de gemeente dit decennium leningen moet aantrekken.

Slecht weer scenario

De houdbaarheidstest geeft inzicht of de financiën robuust genoeg zijn om financiële tegenslagen in de toekomst op te vangen. Hierbij wordt gekeken naar de geldstromen van de gemeente en de ontwikkeling van de gemeenteschuld bij een slecht weer scenario ("economische schok"). Het rekenmodel bevat hiervoor een mix van structurele en incidentele tegenvallers.

De zogenoemde "onbenutte belastingcapaciteit" en de inwonergevoeligheid van de algemene uitkering/gemeentefonds zijn twee variabelen die de gemeente zelf moet berekenen en invoeren. Amstelveen had per 1 januari 2016 een "onbenutte belastingcapaciteit" van € 10 miljoen.

Het terughoudende beleid ten aanzien van lastenverzwaringen over een langere periode, in goede en slechte tijden, is een belangrijke reden voor deze structurele "onbenutte belastingcapaciteit".

Tegenover de optredende economische schok wordt het gemeentelijke ombuigingspotentieel berekend. Dit omvat bezuinigingen op de uitgaven en het inzetten van (een deel van) de onbenutte belastingcapaciteit. Ook dit wordt door het model berekend, waarbij ervan wordt uitgegaan dat gedurende een aantal jaren achtereenvolgende structureel wordt bezuinigd op de begroting. Dit is een modelmatige exercitie, maar uiteindelijk gaat het in werkelijkheid wel over bestuurlijke afwegingen en concrete maatregelen.

De crux van het model is vervolgens of de netto schuldquote uiteindelijk, na een aanvankelijke stijging als gevolg van de economische schok, zich herstelt tot een dalend verloop. Dit wordt bepaald door in het model handmatig een bezuinigingspercentage voor de periode 2017-2021 in te vullen die ervoor zorgt dat op termijn de netto-schuldquote daalt naar 0%. Met andere woorden: is er voldoende ombuigingspotentieel om in de toekomst rente en aflossing van de schuld te kunnen betalen? Uit het model blijkt dat Amstelveen dit in de toekomst kan betalen.

Conclusie

De houdbaarheidstest van de VNG legt de nadruk op de hoogte van de gemeentelijke schuld. De ratio's staan op "groen" (zie ook paragraaf weerstandsvermogen met eenzelfde conclusie). Ook de schok als gevolg van een slecht weer scenario kan goed worden opgevangen.

¹⁴ <http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Gemeentelijke%20financi%C3%ABn--c34?regionlevel=gemeente®ioncode=289>

4 Bijlagen

A Vertaaltabel programma/taakvelden

Programma 1 Sociaal Domein

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	M. Veeningen/J. Brandes
6.2 Wijkteams	J. Brandes
6.3 Inkomensregelingen	M. Veeningen
6.4 Begeleide participatie	M. Veeningen
6.5 Arbeidsparticipatie	M. Veeningen
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	H. Raat
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	H. Raat
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	J. Brandes
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	H. Raat
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	J. Brandes
7.1 Volksgezondheid	H. Raat

Programma 2 Onderwijs en ontplooiing

4.1 Openbaar basisonderwijs	M. Veeningen
4.2 Onderwijshuisvesting	M. Veeningen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	M. Veeningen / P. Bot
5.1 Sportbeleid en activering	P. Bot
5.2 Sportaccommodaties	P. Bot
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	M. Veeningen
5.4 Musea	M. Veeningen
5.5 Cultureel erfgoed	H. Raat
5.6 Media	M. Veeningen

Programma 3 Economie en duurzaamheid

3.1 Economische ontwikkeling	M. Veeningen / M.M. van 't Veld
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	M. Veeningen / M.M. van 't Veld
3.4 Economische promotie	M. Veeningen / M.M. van 't Veld

Programma 4 Openbare ruimte

2.1 Verkeer en vervoer	J. Brandes
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	P. Bot
7.2 Riolering	P. Bot
7.3 Afval	P. Bot / H. Raat
7.4 Milieubeheer	P. Bot / H. Raat
7.5 Begraafplaatsen	P. Bot

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	H. Raat
0.63 Parkeerbelasting	J. Brandes
2.2 Parkeren	J. Brandes / H. Raat
2.5 Openbaar vervoer	J. Brandes
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	H. Raat
8.1 Ruimtelijke ordening	P. Bot
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	H. Raat
8.3 Wonen en bouwen	H. Raat / P. Bot

Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid

0.1 Bestuur	M.M. van 't Veld
0.2 Burgerzaken	M.M. van 't Veld
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	M.M. van 't Veld
1.2 Openbare orde en veiligheid	M.M. van 't Veld / P. Bot / H. Raat / J. Brandes

B Verloop reserves en voorzieningen

bedrag x 1000 euro	Saldo aan het begin van 2017	Saldo aan het begin van 2018	Saldo aan het begin van 2019	Saldo aan het begin van 2020	Saldo aan het begin van 2021
programma					
Algemene reserve	52.612	29.845	22.919	25.419	25.419
Bestemmingsreserves					
<i>Dekking kapitaallasten</i>	<i>105.889</i>	<i>126.769</i>	<i>132.276</i>	<i>128.391</i>	<i>123.203</i>
divers Dekking kapitaallasten	105.889	126.769	132.276	128.391	123.203
<i>Egalisatiereserves</i>	<i>11.457</i>	<i>9.597</i>	<i>9.397</i>	<i>8.181</i>	<i>8.405</i>
4 Groot onderhoud wegen	3.459	3.065	3.415	3.305	3.195
4 Openbare verlichting (vervanging lichtmasten)	1058	1026	995	963	931
5 Verkeersregelinstantaties	1776	984	396	368	340
AD Egalisatie grondbedrijf (max 500K)	250	80	-90	-260	-430
5 Verkeersmaatregelen	672	55	55	55	55
AD bedrijfsvoeringsfondsen	1900	1463	1400	1395	1389
AD Ideaalcomplexen	2.342	2.923	3.227	2.355	2.924
<i>Overige bestemmingsreserves</i>	<i>13.860</i>	<i>9.816</i>	<i>10.034</i>	<i>13.007</i>	<i>15.980</i>
2 FLO kosten brandweer	3.126	2.577	2.262	2.035	1808
2 Nieuwbouw Piet Heinschool	5.082	2.770	103	103	103
4 Grote projecten	50	50	50	50	50
4 Energiebeleidsplan (incl. SLOK)	109	109	109	109	109
5 Startkoop Amstelveen	282	282	282	282	282
5 Monumentenzorg	127	127	127	127	127
5 Amstelgroen/Amstelzijde	941	941	941	941	941
5 Kwaliteitsverbetering openbare ruimte	249	249	249	249	249
AD Nieuwbouw vierde sporthal	700	0	0	0	0
AD Verbouwing wijkcentrum De Bolder	561	0	0	0	0
AD Villa Randwijk	600	600	600	600	600
AD Westwijkplein	2	2	2	2	2
AD Amstelveense bijdrage M51	280	280	280	280	280
AD KNLTB garantie	1000	1000	1000	1000	1000
AD Sparen vooraf	750	828	4.028	7.228	10.428
Totaal bestemmingsreserves	131.206	146.182	151.708	149.579	147.589
Voorzieningen					
4 Afkoop onderhoud graven	6.555	6.395	6.220	6.046	5.871
4 Begraafplaats Zorgvlied	1758	1490	1681	1871	2.072
4 Riolering	2.389	2.389	2.219	1879	1.397
4 Huishoudelijk afval	855	815	864	1.123	1.381
4 Bedrijfsafval	82	93	104	115	132
5 Verliesgevende projecten	54	54	54	54	54
6 Sociaal statuut brandweer	17	13	13	13	13
AD Wachtgeld wethouders/FPU/FLO Brandweer	4.021	3.933	3.910	3.882	3.896
2/5/AD Onderhoud Vastgoed	7.980	9.145	6.771	6.951	6.856
divers Dubieuze debiteuren	2.702	2.702	2.702	2.702	2.702
Totaal voorzieningen	26.413	27.030	24.540	24.635	24.373
Totaal	210.231	203.057	199.167	199.634	197.381

Algemene reserve

In de Kadernota 2017 is besloten een reserve "sparen vooraf" in te stellen voor het behoud van financiële armslag om naar de toekomst toe ons bestaande voorzieningenniveau betaalbaar in stand te houden. Hieraan gekoppeld is het minimumniveau van de algemene reserve bepaald op € 15 miljoen met een marge van € 1 miljoen voor frictie- en transitiekosten.

De algemene reserve neemt in de komende periode toe tot een saldo van € 25 miljoen eind 2020. Onderdeel van de besluitvorming bij deze begroting is een beslispunt om in 2018 t/m 2020 een surplus van totaal € 11 miljoen af te romen naar de reserve "sparen vooraf". Uitgaande van dit beslispunt wordt ultimo een algemene reserve geprognoseerd van afgerond € 15 miljoen.

Bestemmingsreserves

Van de bestemmingsreserves vormt de reserve dekking kapitaallasten qua volume het belangrijkste onderdeel. Het saldo van ongeveer € 100 miljoen betreft met name investeringen in onderwijsgebouwen. De komende jaren wordt het scholenbouwprogramma afgerond. Daarna zal de reserve geleidelijk afnemen door de jaarlijkse afschrijving.

De egalisereserves "verkeersmaatregelen", "verkeersregelinstallaties", "openbare verlichting" en "groot onderhoud wegen" moeten worden gezien in relatie met de op de programma's opgenomen budgetten. Via deze structurele bedragen in de begroting is het toekomstig onderhoud duurzaam geregeld. De concrete invulling en fasering vindt plaats via de integrale meerjarige planning en verantwoording van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.

De grootste financiële post binnen overige bestemmingsreserves betreft de reserve voor nieuwbouw Piet Heinschool van € 5 miljoen. De reserve FLO-kosten Brandweer ad. € 3 miljoen wordt jaarlijks geactualiseerd. In de Kadernota 2017 is besloten een aparte, brede reserve "sparen vooraf" in te stellen met een structurele dotatie ter hoogte van tenminste het thans geraamde structurele begrotingsoverschot van € 2 miljoen vanaf 2018, aangevuld met de bestaande dotatie aan de reserve vervanging activa van € 0,75 miljoen. Naar aanleiding van de uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds is de dotatie verhoogd, zodat deze nu in totaal € 3,2 miljoen bedraagt.

Voorzieningen

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt ten laste van de onderhoudsvoorziening vastgoed gebracht. In de begroting is een structurele dotatie opgenomen op basis van het meerjarig gemiddeld benodigde bedrag over een looptijd van twintig jaar. De onttrekkingen voor het daadwerkelijke onderhoud kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren. Over de jaren 2017 t/m 2020 wordt meer onttrokken dan gestort en neemt de voorziening af van € 8 tot € 7 miljoen eind 2020.

Jaarlijks wordt de wachtgeldverplichting (ongeveer € 4 miljoen) geactualiseerd.

Per programma is een overzicht opgenomen van het verloop van de reserves en voorzieningen 2017 tot en met 2020 (zie hoofdstuk 2 Programmaplan).

C Subsidies & gemeentelijke jaarhuren van gesubsidieerde instellingen

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
1	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
	Stichting Meldpunt Discriminatie regio Amsterdam	Klachtenbehandeling, voorlichting en advies.	Bestrijden en voorkomen discriminatie.	31	31
	Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland	Het verzorgen van de eerste opvang en het geven van maatschappelijke en juridische begeleiding bij het inburgeringsproces.	Sociale integratie.	105	105
	Stichting Brentano Amstelveen	Coördinatie boodschappenplusbus.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	90	90
	Stichting Brentano Amstelveen	Ondersteuningsaanbod t.b.v. woonservicezones	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	89	89
	Stichting Vita Welzijn en Advies	Inzet WWZ-wijkteams in wijken.	Bevorderen ondersteuning en participatie kwetsbare burgers.	21	21
	Stichting Vita Welzijn en Advies	Maaltijdenfonds.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	27	27
	Stichting Sociaal Steunpunt Amstelveen	Ondersteuning vrijwilligers organisatie.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	10	10
	Mantelzorg Steunpunt	Alzheimercafé.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen en hun mantelzorgers ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	2	2
	Overleg Lichamelijk Gehandicapten Amstelland/ OLGA	Ondersteuning overleg lichamelijk gehandicapten (OLGA).	Ondersteuning belangenbehartiging en maatschappelijke participatie gehandicapten.	14	14
	Stichting Belklus	Vrijwilligers klussen bij ouderen.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	17	17
	Stichting Kledingbank Amstelland	Kledingproject voor Amstelveense Minima, vluchtelingen en houders van de stadspas Amsterdam.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van minima, vluchtelingen en houders van de (Geen suggesties).	13	13
	Roads	Maatjesproject: koppeling van burgers met GGZ problematiek aan burgers die hen sociaal maatschappelijk ondersteunen.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen van burgers met psychosociale problematiek ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten en sociaal isolement en overlast te voorkomen.	42	42
	Voedselbank Amstelveen	ondersteuning minima d.m.v. voedselpakketten	ondersteunen minima	15	15

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	Vrijwilligerscentrale	Werven, bemiddeling en training vrijwilligers.	Ondersteuning van vrijwillige inzet: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt.	93	93
	Vrijwilligerscentrale	Buurthulpdienst/gespecialiseerde vrijwilligersketen: coördinatie (gespecialiseerde) vrijwilligersinzet ten behoeve van burgers.	Ondersteuning van vrijwillige inzet: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt. Tevens ondersteuning en bevorderen participatie.	162	162
	Mantelzorgsteunpunt (Osira-Amstelring)	Ondersteuning mantelzorgers.	Ondersteuning van mantelzorgers: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt.	156	156
	Carafit, De Schakel Vrijtijdsvereniging, Stichting De Regenboog, Stichting De Vrijbuiters, Stichting Paardrijden	Ondersteuning vrijetijdsbesteding verstandelijk gehandicapten.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	26	26
	Vrijwilligerscentrale Amstelland	Uitvoering maatschappelijke stages	Stimuleren vrijwilligerswerk / maatschappelijke participatie en algemene ontwikkelingen jeugd	40	40
	AanZ-Amstelveen	Coördinatie van activiteiten, wijkwelzijnswerk en beheer van wijkcentra.	Bevorderen sociale samenhang, infrastructuur, verbeteren en behoud van de woon- en leefomgeving in de Amstelveense wijken.	1.852	1.808
	Diverse bewonersinitiatief groepen	Coördinatie van activiteiten.	Bevorderen sociale samenhang.	262	282
	Stichting Dorpshuis Nes a/d Amstel	Diverse activiteiten gericht op maatschappelijke participatie bewoners Nes aan de Amstel.	Bevorderen sociale infrastructuur Nes aan de Amstel.	5	2
	Amstelveense aanvrager obv subsidieregeling 'Fonds Doen'	Projectmatige activiteit voor en door jongeren, begeleid door een ondersteuningsorganisatie.	Stimuleren initiatieven van jongeren.	28	28
	St. Brijder, GGD	Voorlichting op onder meer scholen.	Preventie alcohol- en drugsgebruik.	43	43
	Stichting Kinderland/ Stichting Ons Vakantiekamp	Vakantiekamp voor Amstelveense kinderen.	Vrijetijdsaanbod voor de jeugd in de zomervakantie.	26	26
	Amstelveense scoutingverenigingen obv de subsidieregeling Scouting	Accommodatie en scoutingactiviteiten voor Amstelveense jeugdleden.	Vrijetijdsaanbod voor de jeugd.	162	162
	inloopinitiatieven voor kankerpatiënten in Villa Randwijck en Alleman	Coördinatie en ontmoetingsactiviteiten.	Ondersteuning kankerpatiënten en hun naasten door ervaringsdeskundigen.	0	6
	Stichting Vita Welzijn en Advies, Zonnehuisgroep Amstelland	Het opzetten en uitvoeren van vrij toegankelijke dagstructureringsactiviteiten.	Realiseren dagstructurering als algemene voorziening in wijken voor inwoners met lichte beperkingen.	0	160
	6.2 Wijkteams				

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	Stichting Humanitas	Getrainde vrijwilligers bieden steun en praktische hulp aan ouders van Amstelveense gezinnen met tenminste één kind jonger dan 6 jaar met het opvoedingsondersteuningsprogramma Homestart.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	59	59
	Sezo	Opvoedspreekuren.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	30	30
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+				
	Advies- en meldpunt huiselijk geweld en Kindermishandeling	Hulpverlening huiselijk geweld en uitvoering zorg wet tijdelijk huisverbod	Voorkomen (verdere) escalatie huiselijk geweld, opvang slachtoffers	124	199
	totaal programma 1 Sociaal domein			3.544	3.758
2	4.1 Openbaar basisonderwijs				
	Stichting Amstelwijjs	Exploitatiebijdrage aan de openbare basisschool in Nes aan de Amstel die onder de opheffingsnorm valt.	Basisonderwijs beschikbaar houden in Nes.	80	117
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
	Amstelwijjs	Bovenschoolse voltijd taalklassen voor nieuwkomers	De Nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	110	110
	Onderwijsgroep Amstelland	Bovenschoolse deeltijd taalklassen voor nieuwkomers	De Nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	66	66
	Stichting Wereldbuur	Coördinatie Taalhuis, waaronder het werven en begeleiden van laaggeletterden en vrijwilligers	Laaggeletterdheid bestrijden en de sociale samenhang bevorderen door uitwisseling tussen burgers op het gebied van de Nederlandse taal.	40	40
	OnderwijsAdvies	Preventieve logopedie op Amstelveense kinderopvanginstellingen en bij de GGD.	Zorg voor kinderen gericht op succesvolle deelname aan het regulier onderwijs.	0	103
	Ons Tweede Thuis	Opstap en Opstapje: Gezinsprogramma's die de onderwijskansen van jonge kinderen met een (taal)achterstand vergroten.	Bestrijden onderwijsachterstanden.	96	96
	Amstelveense onderwijsinstellingen obv subsidieregeling Kwaliteitsimpuls onderwijs	Kwaliteitsprojecten van Amstelveense basisscholen.	Projectmatige ondersteuning van basisscholen bij hun ambitie om het onderwijs voor hun leerlingen te verbeteren.	295	420
	Amstelveense onderwijsinstellingen obv subsidieregeling 'Brede school'.	Projecten van brede scholen die ondersteunend zijn aan de start of doorontwikkeling van de brede school of gericht zijn op kwetsbare kinderen.	Ondersteuning van partners binnen brede school op basis van de nota Onderwijsbeleid.	70	70
	5.1 Sportbeleid en activering				
	Amstelveense sportverenigingen obv subsidieregeling	Verlaagde contributie voor jeugdleden.	brede sportdeelname Amstelveense jeugd.	29	29

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	Jeugdsportstimulering				
	Sportservice Noord-Holland	Activiteiten ter ondersteuning van individuele gehandicapte sporters en sportverenigingen en ter promotie van aangepaste sport.	Het sportaanbod voor mensen met een beperking te stimuleren en te optimaliseren.	14	14
	Stichting Amstelveens Sportbedrijf	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	522	522
	Amstelveense aanvragers	Breedte- en topsportevenementen obv subsidie regelingen	Sportstimulering.	50	50
	Amstelveense aanvragers	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	13	13
	Stichting Amstelveens Sportbedrijf	Beheer en exploitatie van alle gemeentelijke binnen -en buitensportaccommodaties, sportstimulering en advisering aan gemeente over sportbeleid.	Goede en goedkope dienstverlening aan verenigingen, huurders en bezoekers van de sportaccommodaties die veilig, schoon en attractief zijn.	3.917	3.931
	RKAVIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	32	32
	Hockeyvereniging HIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	40	40
	5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie				
	Stichting Muziek- en Dansschool Amstelveen	Muziek- en dansonderwijs vooral gericht op Amstelveense jongeren met groepsgerichte activiteiten.	Bevorderen cultuurdeelname en -educatie en versterken culturele klimaat.	972	942
	Stichting Volksuniversiteit Amstelland	Onderwijs aan volwassenen.	Onderwijs aan volwassenen gericht op persoonlijke ontplooiing.	156	140
	Stichting Amstelveen Oranje	Viering nationale feestdagen Koninginnedag (en -nach), 4 en 5 mei.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	42	42
	Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland	Cultureel jongerenpaspoort.	Stimuleren cultuurparticipatie Amstelveense jongeren tot 30 jaar.	7	7
	Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland	Organiseren van culturele projecten, evenementen en ontmoetingen, ontwikkelen van diensten en producten.	Vergroten cultuurparticipatie, verhogen professionaliteit producenten, opdrachtgevers en afnemers en samenwerking tussen publieke en private partijen verbeteren.	1	1
	Stichting Amstelveense Kunstbelangen	Cursusactiviteiten op het gebied van beeldende kunst voor beginners en gevorderden.	Bevorderen actieve cultuurparticipatie.	14	14
	Comité Herdenking Gevallenen in Nederlands Indië	Jaarlijkse herdenking 14 augustus.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	1	1
	Cultuurcentrum VU Griffioen	Activiteiten Griffioen.	Aantrekkelijke woonomgeving Uilenstede.	2	2
	Stichting Sinterklaas Comité Amstelveen	Intocht St. Nicolaas.	Bevorderen saamhorigheid.	1	1
	Stichting Amstelveenweb	Het onderhouden van een website over de gemeente Amstelveen met betrekking tot historie, nieuws en gebeurtenissen van de gemeente Amstelveen en van publieke organisaties.	Het geven van informatie en educatie aan potentiële bezoekers van de gemeente Amstelveen, aan inwoners van deze gemeente en daarbuiten, over de gemeente Amstelveen.	5	5
	Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Uitlenen van kunstwerken, kunstvererving, tentoonstellingen en educatie ten behoeve van particulieren, instellingen en bedrijven.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst. Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	32	18

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	Stichting Amstelveens Poppentheater	Kindervoorstellingen in het theater.	Stimuleren passieve cultuurparticipatie kinderen.	118	116
	Stichting Schouwburg Amstelveen	Voorstellingen in de grote en de kleine theaterzaal.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart, versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.486	1.411
	Stichting p60	Podium bieden voor pop, cultuur en media en verhuur van oefenruimtes met inzet van vrijwilligers.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen. Uitvoering geven aan het jongerenbeleid.	617	649
	Cultuurcentrum VU, Griffioen/ Filmhuis Uilenstede	Voorstellingen in de filmzaal.	Versterken leefklimaat Uilenstede.	4	4
	Stichting Theater het Amsterdamse Bos	Voorstellingen in het openluchttheater.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	4	4
	Amstelveense verenigingen voor amateurkunst obv de subsidieregeling stimulering amateurkunst	Projecten op het gebied van amateurkunst en de activiteiten van de Christelijke Oratorium Vereniging Amstelveen, Pauluskoor, Operette- en Musicalvereniging, Muziekvereniging Bovenkerk, Amstelveens Symfonie Orkest, Toneelvereniging Bovenkerk, Toneelgroep D.	Stimuleren actieve cultuurdeelname.	70	70
	Stichting Amstelveens Poppentheater	Kindervoorstellingen in het Broerse park, zomerfestival.	Stimuleren passieve cultuurparticipatie kinderen.	11	0
	Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Organiseren atelierroute.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst.	16	16
	Stichting Cobra Kunstprijz Amstelveen	De prijs, geldbedrag en tentoonstelling met publicatie in het Cobra Museum, wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een beeldend kunstenaar die in Nederland woonachtig is, of met Nederland verbonden is.	Versterken van het culturele klimaat in Amstelveen en het stimuleren van talent.	15	15
	Cultuurinstelling aan het Stadsplein, wisselend	Organiseren van het Stadspleinfestival.	Bevorderen actieve en passieve cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	23	0
	Amstelveense aanvrager op basis van de subsidieregeling Stimulering podiumkunst en beeldende kunst	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en particulieren.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	26	16
	Amstelveense aanvrager obv subsidieregeling Actieplan Cultuurbereik provincie Noord-Holland	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en kunstenaars.	Gemeentelijke bijdrage om provinciale subsidie te verwerven ten behoeve van projecten die cultuurdeelname bevorderen en het culturele klimaat in Amstelveen versterken.	26	0
	Amstelveense aanvragers op basis van de regeling Promotie Amstelveense kunstenaars.	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en kunstenaars.	Promotie Amstelveense kunstenaars.	35	35
	5.4 Musea				
	Museum Jan van der Togt	De bedrijfsvoering van het museum verder professionaliseren waarbij de (lokale) culturele ambities worden vergroot, evenals de culturele output.	Duurzame instandhouding van het museum.	0	70
	Stichting Cobra Museum voor Moderne Kunst Amstelveen	Openstelling museum en het organiseren van ten minste 1 tentoonstellingsprogramma.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.136	1.136

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	5.5 Cultureel erfgoed				
	Vereniging Historisch Amstelveen	Publicaties, website, lezingen, excursies, onderzoek en collectievorming over de geschiedenis van Amstelveen.	De lokale geschiedenis bestuderen, vastleggen en openstellen voor publiek en de belangstelling voor geschiedenis stimuleren.	21	21
	Amstelveense aanvragers obv de Monumentenverordening	Instandhouding (onderhoud en restauratie) van het monument.	Monumentenzorg.	90	90
	5.6 Media				
	Stichting Amstelland Bibliotheken	Uitvoeren van de kernfuncties van een basisbibliotheek met ruime openstelling en een interactieve website.	Laagdrempelige en deskundige toegang tot alle bronnen van kennis, cultuur en verbeelding in onze samenleving.	2.109	2.027
	Dorpsraad Nes a/d Amstel, Aagje Deken	Aanschaf media.	Bibliotheekvoorziening in Nes aan de amstel.	1	1
	Stichting RTV Amstelveen	Uitzendingen op radio en tv.	Uitvoering geven aan de zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep volgens de mediawet.	73	73
	totaal programma 2 Onderwijs en ontplooiing			12.488	12.580
4	5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie				
	Stichting Vrijwilligers Speelboerderij Elsenhove	Ondersteuning bij de organisatie van (kinder-)activiteiten en werkvrijdagen, waarop door vrijwilligers grotere kussen worden uitgevoerd.	Natuur- en milieueducatie en inzet vrijwilligers.	2	4
	totaal programma 4 Openbare ruimte			2	4
6	0.1 Bestuur				
	Amstelveense aanvrager obv subsidieregeling Internationale initiatieven	Internationale initiatieven.	Voorlichting en bewustwording met betrekking tot internationale samenwerking en het internationale karakter van Amstelveen.	16	16
	1.2 Openbare orde en veiligheid				
	Stichting Slachtofferhulp Amsterdam-Amstelland	Kosteloze ondersteuning aan slachtoffers van misdrijven en ernstige verkeersongelukken.	Ondersteuning gericht op zelfredzaamheid en weerbaarheid van het slachtoffer.	20	20
	Bureau Halt regio Amsterdam	Voorlichting op scholen.	Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit.	26	26
	Stichting Beterburen	Kosteloze bemiddeling door vrijwilligers bij verstoorde relaties tussen burens.	Veilige stad zonder overlast waarbij inwoners invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.	26	26
	Amstelveense aanvrager obv de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor particulieren, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid 2014.	Veiligheidsprojecten in de wijken geïnitieerd door georganiseerde particulieren.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10
	Amstelveense aanvrager obv de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor bedrijven, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid 2014.	Veiligheidsprojecten voor bedrijven.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10

				begroting x € 1.000,-	
pr.	instelling	gesubsidieerde activiteit	doelstelling	2016	2017
	totaal programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid			108	108
7	0.4 Ondersteuning organisatie				
	Groenraad Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het groenbeleid.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	9	9
	Advies Commissie Wonen	Vanuit vakkennis en ervaringsdeskundigheid adviseren over ruimtelijke ontwikkeling en bijdragen aan de gebruikerskwaliteit van woningen en woonomgeving uit het oogpunt van de toekomstige bewoner.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	6	6
	Participatiegroep Minimabeleid Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het minimabeleid, schuldhulpverlening, WMO en gerelateerde onderwerpen.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
	Participatiegroep Gehandicapten Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid dat van belang is om mensen met een handicap optimaal te laten deelnemen aan het maatschappelijk leven.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
	Seniorenraad Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid dat ouderen in Amstelveen raakt.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2006.	20	20
	totaal programma 7 Bedrijfsvoering			75	75
	totaal			16.217	16.525

Begrote jaarhuren 2017 voor de gesubsidieerde instellingen

begroting
x €
1.000,-

Object	Huurder	Bijzonderheden	Jaarhuur 2016	Jaarhuur 2017
Amsterdamseweg 247	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	14	14
Burg. Haspelslaan 137a	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	26	26
Dr. Schaepmanlaan 4	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	24	24
Laan Rozenburg 4	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	24	24
Laan Rozenburg 15	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	26	17
Landtong 12	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	25	25
Landtong 14/14T	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal/tafeltennis	33	33
Langs de Akker 3	St. Amstelveens Sportbedrijf	sporthal	160	161
Lindenlaan 323	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	20	0
Lindenlaan 334 a	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal		22
Noorddammerweg 48 C	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	26	26
Noorddammerweg 55	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	22	22
Oostelijk Hafrond 445	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	25	25
Orion 3	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportzaal	64	64
Ouderkerkerlaan 14	St. Amstelveens Sportbedrijf	turnzaal odin	23	23
Pandora 3	St. Amstelveens sportbedrijf	sportzaal	111	111
Pandora 7	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	25	25
Sportlaan 25	St. Amstelveens Sportbedrijf	bedrijfsruimte SAS	27	27
Sportlaan/Startbaan Sportpark Janselaan	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	77	78
Van der Hooplaan 239	St. Amstelveens Sportbedrijf	zwembad	839	844
Van der Hooplaan 239	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportzaal	84	85
Van der Hooplaan 239A	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportcafe	68	67
Zeelandiahoeve 9	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	27	27
Jane Addamslaan 11	St. Amstelveens Sportbedrijf	dubbele gymzaal	55	55
Sportlaan 29	St. Amstelveens Sportbedrijf	4 gymzalen	126	126
Appellaan 6	St. Amstelveens Sportbedrijf	turnzaal	13	13
Mr. P.J.M. Aalberselaan 39	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	23	23
totaal	St. Amstelveens Sportbedrijf	met subsidie	1.987	1.987
Den Bloeyjenden Wijngaerd 1	bijdrage beleid	wijkcentrum	105	105
Groenhof 140	bijdrage beleid	wijkcentrum	95	94
Orion 3	bijdrage beleid	wijkcentrum	232	233
Westwijkplein 1-7	bijdrage beleid	wijkcentrum	104	105
totaal	bijdrage beleid	met subsidie	536	537
Stadsplein 102	St.Amstelland Bibilotheken	bibliotheek Stadshart	201	202
Westwijkplein 1	St.Amstelland Bibilotheken	bibliotheek Westwijk	94	95
totaal	St.Amstelland Bibilotheken	met subsidie	295	297
Stadsplein 99	St.Muziek-en Dansschool A'veen	muziek- en dansschool	95	95
totaal	St.Muziek-en Dansschool A'veen	met subsidie	95	95
Stadsplein 97	St.Volksuniversiteit Amstelland	volwassenen educatie	125	117
Stadsplein 100	St.Schouwburg Amstelveen	schouwburg	417	420
Stadsplein 100A	St. Poppodium Amstelveen	poppodium	123	124
Sandbergplein 1	St. Cobra museum voor Moderne Kunst A'veen	museum	363	366
Wolfert van Borsselenweg 85a	St. A' veens Poppentheater	poppentheater	52	52
totaal	culturele instellingen	met subsidie	1.080	1.079
Amsteldijk 143	Stichting Jonge Woudlopers	scouting	14	14
Princesselaan 1, De Uiterton I	Stichting De Uiterton	De Uiterton	14	14
Princesselaan 2, De Uiterton II	Stichting De Uiterton	De Uiterton	13	13
Princesselaan 3, Margarita	Stichting Scouting Margarita Groep	scouting	16	16
Princesselaan 4, Livingstone	Stichting Scouting Livingstone	scouting	16	16
Princesselaan 5, Guy de	Stichting Guy de Larigaudie	scouting	16	16

Begrote jaarhuren 2017 voor de gesubsidieerde instellingen

begroting
x €
1.000,-

Object	Huurder	Bijzonderheden	Jaarhuur 2016	Jaarhuur 2017
Lariquaudie				
Zetterij 14	Stichting Scouting Westwijk	scouting	30	30
totaal	scouting	met subsidie	119	119
Galjoen 4	Stichting Kledingbank	kledingbank	13	13
Keizer Karelweg 94 B	Vereniging de Schakel	verenigingsruimte	21	21
Noorddammerweg 1	St. Noorddamcentrum	ontmoetingscentrum	57	57
Orion 19a	Ver. Historisch Amstelveen	expositieruimte	19	19
Orion 19b	RTV Amstelveen	lokale omroep	16	17
Ouderkerkerlaan 15	St.A'veense Kunstbelangen,ateliers	verenigingsruimte	21	21
Smeenklaan 1	Vita	verenigingsruimte	64	64
totaal	Overig	met subsidie	211	212
	bijdrage beleid	atelierruimten	23	23
Totaal			4.346	4.349

D Meerjarenbalans

Bezittingen (bedragen x € 1 miljoen)	2017	2018	2019	2020	2021
A.1.2 Materiële vaste activa	218,1	242,7	247,2	244,4	243,7
- Riolering	71,8	73,2	74,3	75,0	79,7
- Sport	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3
- Bedrijfsgebouwen t.l.v. exploitatie	23,4	22,8	22,3	21,7	21,2
- Gronden *)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
- Bedrijfsgebouwen / bedrijfsmiddelen *)	23,9	24,3	22,9	22,7	21,1
- Combigebouwen *)	15,2	35,3	42,1	40,8	39,6
- Onderwijshuisvesting *)	65,8	66,2	66,4	63,8	61,5
- Overige investeringen	16,3	19,4	17,9	18,8	19,2
A.1.3 Financiële vaste activa	21,8	21,8	21,8	21,8	12,7
- Deelnemingen Eneco en BNG	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
- Langlopende leningen	9,1	9,1	9,1	9,1	0,0
- Overige uitzettingen > 1 jaar	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
A.2.1 Voorraden	5,4	5,2	4,7	5,2	5,2
- Gronden in exploitatie	5,0	4,8	4,3	4,9	4,9
- idem; voorziening	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Voorraden	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
A.2.2 tm A.2.4 Vorderingen < 1 jaar	60,3	26,4	16,3	16,7	22,1
- Vorderingen / liquide middelen	63,0	29,1	19,0	19,4	24,8
- voorziening dubieuze debiteuren	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Totaal bezittingen per 1 januari	305,5	296,1	290,0	288,2	283,7
*) Betaald uit bestemmingsreserves; zie eigen vermogen					
Schulden	2017	2018	2019	2020	2021
P.1.1 Eigen vermogen: algemene reserve	52,6	29,8	22,9	25,4	25,4
P.1.1 Eigen vermogen: bestemmingsreserve	131,3	146,3	151,8	149,7	147,7
- Dekking kapitaallasten materiële vaste activa *)	106,0	126,9	132,4	128,5	123,3
- Sparen vooraf	0,7	0,8	4,0	7,2	10,4
- Groot onderhoud wegen	3,5	3,1	3,4	3,3	3,2
- Vervanging bedrijfsmiddelen	2,3	2,9	3,2	2,4	2,9
- Overige bestemmingsreserves	18,8	12,6	8,8	8,3	7,8
P.1.2 Voorzieningen	23,7	24,3	21,8	21,9	21,6
- FPU/FLO/wachtgeld	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9
- Afskoop onderhoud graven + afkoopsommen	6,6	6,4	6,2	6,0	5,9
- Onderhoud Vastgoed	8,0	9,1	6,8	7,0	6,9
- Egalisatie riolering, afval en Zorgvlied	5,1	4,8	4,9	5,0	5,0
- Overige voorzieningen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
P.1.3 Vaste schulden > 1 jaar	80,2	78,0	75,7	73,5	71,2
P.2 Schulden < 1 jaar	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8
Totaal schulden per 1 januari	305,5	296,1	290,0	288,2	283,7
*) Zie materiële vaste activa					

E Overzicht structurele en eenmalige middelen

Nr. Omschrijving	2017			2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
	Lasten	Baten	Saldo			
1 Sociaal domein						
a) incidentele baten/lasten	164		164			
b) structurele lasten/baten	66.910	23.121	43.789	42.790	42.635	42.557
c) totaal lasten/baten	67.074	23.121	43.953	42.790	42.635	42.557
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	67.074	23.121	43.953	42.790	42.635	42.557
2 Onderwijs en ontplooiing						
a) incidentele baten/lasten	1.919		1.919	120		
b) structurele lasten/baten	18.684	2.065	16.619	17.476	17.569	17.541
c) totaal lasten/baten	20.603	2.065	18.538	17.596	17.569	17.541
d) incidentele reservemut.	21.000		21.000	8.000		
e) structurele reservemut.	23.377	25.795	-2.418	-2.700	-2.798	-2.771
f) totaal resultaat	64.980	27.860	37.120	22.896	14.771	14.770
3 Economie en duurzaamheid						
a) incidentele baten/lasten	401		401	327	170	170
b) structurele lasten/baten	2.665	1.870	795	796	796	796
c) totaal lasten/baten	3.066	1.870	1.196	1.123	966	966
d) incidentele reservemut.		177	-177	-177	-170	-170
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	3.066	2.047	1.019	946	796	796
4 Openbare ruimte						
a) incidentele baten/lasten	5.468	3.249	2.219	344	244	239
b) structurele lasten/baten	36.719	19.991	16.728	16.669	16.669	16.674
c) totaal lasten/baten	42.187	23.240	18.947	17.013	16.913	16.913
d) incidentele reservemut.	3.249	4.818	-1.569	-344	-244	-239
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	45.436	28.058	17.378	16.669	16.669	16.674
5 Ruimtelijke ontwikkeling						
a) incidentele baten/lasten	5.093	6.195	-1.102	1.094	-94	2.185
b) structurele lasten/baten	19.923	21.194	-1.271	-2.994	-2.988	-3.076
c) totaal lasten/baten	25.016	27.389	-2.373	-1.900	-3.082	-891
d) incidentele reservemut.	2.896	3.943	-1.047	-2.308	-2.106	-1.885
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	27.912	31.332	-3.420	-4.208	-5.188	-2.776

Nr. Omschrijving	2017			2018	2019	2020
	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
6 Bestuur, bevolking en veiligheid						
a) incidentele baten/lasten	815	33	782	496	227	203
b) structurele lasten/baten	14.664	2.145	12.519	12.519	12.476	12.495
c) totaal lasten/baten	15.479	2.178	13.301	13.015	12.703	12.698
d) incidentele reservemut.	33	620	-587	-326	-227	-203
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	15.512	2.798	12.714	12.689	12.476	12.495
7 Bedrijfsvoering						
a) incidentele baten/lasten	607		607	206	132	106
b) structurele lasten/baten	30.444	6.802	23.642	23.628	23.628	23.621
c) totaal lasten/baten	31.051	6.802	24.249	23.834	23.760	23.727
d) incidentele reservemut.		607	-607	-206	-132	-106
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	31.051	7.409	23.642	23.628	23.628	23.621
10 Algemene dekkingsmiddelen						
a) incidentele baten/lasten	-672	364	-1.036	-300	-300	-300
b) structurele lasten/baten	13.817	124.771	-110.954	-111.851	-111.616	-111.303
c) totaal lasten/baten	13.145	125.135	-111.990	-112.151	-111.916	-111.603
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.	3.183	2.801	382	3.587	3.550	3.383
f) totaal resultaat	16.328	127.936	-111.608	-108.564	-108.366	-108.220
TOTAAL-GENERAAL						
a) incidentele baten/lasten	13.795	9.841	3.954	2.287	379	2.603
b) structurele lasten/baten	203.826	201.959	1.867	-967	-831	-695
c) totaal lasten/baten	217.621	211.800	5.821	1.320	-452	1.908
d) incidentele reservemut.	27.178	10.165	17.013	4.639	-2.879	-2.603
e) structurele reservemut.	26.560	28.596	-2.036	887	752	612
f) totaal resultaat	271.359	250.561	20.798	6.846	-2.579	-83

RECAPITULATIE

totaal lasten/baten/resultaat	271.359	250.561	20.798	20.798 N	f)
waarv. eenm. lasten/baten	13.795	9.841	3.954		a)
waarv. incid. mut. reserves	27.178	10.165	17.013		e)
per saldo resultaat eenm.midd.				20.967 N	
resterend structureel saldo				-169 V	

F Bestuurlijke planning

nr.thema	Bron:	Omschrijving actiepunt	Raad/ College	Kwartaal
1		Programma 1 Sociaal Domein		
1.3	CUP	Herijking van schoolmaatschappelijk werk.	College	1e helft
1.3	CUP	Sluiten van nieuwe contracten specialistische jeugdhulp 2018 waar integraliteit van hulp en het behalen van resultaten centraal staan.	College	1e helft
1.3	CUP	Aanpassing verordening jeugdhulp.	Raad	2e helft
2		Programma 2 Onderwijs en ontplooiing		
2.1	PB	Er is een passende oplossing voor de lange termijn voor de instapklas van de Parcival	College	1e helft
2.1	PB	Lokaal en Regionale Educatieve Agenda vaststellen	College	2e helft
2.1	PB	Vaststellen uitvoeringskader VVE	College	1e helft
2.1	PB	Afspraken met Kinderopvangorganisaties over scholing personeel	College	1e helft
2.1	PB	Vaststellen perspectief Zwaluw op de lange termijn	College/raad	1e helft
2.1	PB	Vaststellen uitvoeringsbeleid Peuterarrangementen	College/raad	1e helft
2.2	PB	Voorzien in adequate huisvesting scholen.	College/raad	2e helft
2.4	PB	Vaststellen nieuwe beleidsregels amateurkunstverenigingen	College	1e helft
2.4	PB	Implementeren beleidsregels innovatie en nieuwe initiatieven	College	1e helft
2.4	PB	Tussentijdse voortgangsrapportage samenwerking culturele instellingen en uitvoering vastgestelde moties	College	2e helft
3		Programma 3 Economie en Duurzaamheid		
3.1	PB	Citymarketing strategie vaststellen	Raad	1e helft
3.3	PB	Aanvraag projecten indienen bij stichting Leefomgeving Schiphol	College	2e helft
3.3	PB	Bepalen van de inzet van de gemeente Amstelveen voor periode na 2020	Raad	2e helft
3.5	PB	Energie transitieplan	College	1e helft
3.5	PB	0-meting prestatie-indicatoren aanpak duurzaamheid in jaarverslag van de gemeente 2016	Raad	1e helft
4		Programma 4 Openbare ruimte		
4.2	CUP	Voortgangsnotitie Uitvoeringsprogramma verkeer 2015-2018	College	1e helft
4.2	PB	Nota Wegen	Raad	1e helft
4.3	PB	Afvalplan	Raad	1e helft
5		Programma 5 Stedelijke ontwikkeling		
5.1	PB	Vorbereiding op invoering van de Omgevingswet	Raad	2e helft
5.2	CUP	Programma van eisen fietsbrug Traverse	College	1e helft
5.2	CUP	Uitwerking voorkeursvariant en opstellen kostenraming en dekkingsplan voor maatregelen lange termijn.	College	2e helft
5.2	CUP	Planuitwerking herontwikkeling warenhuis Buitenplein	College	1e helft
5.2	CUP	Planvorming Rembrandtwegpassage	College	2e helft

nr.thema	Bron:	Omschrijving actiepunt	Raad/ College	Kwartaal
5.2	CUP	Planvorming entreegebied A9/Stadshart zuidwest	College	1e helft
5.2	CUP	Inpassingsplan Oude Dorp	Raad	1e helft
5.2	CUP	Inpassingsplan overkapping Traverse;	Raad	2e helft
5.2	CUP	Inpassingsplan viaduct Bovenlandpad	Raad	2e helft
5.2	CUP	Onderzoek vergroting capaciteit kruising Burg. Wiegelweg/Bovenkerkerweg en de Bovenkerkerweg ten noorden van deze kruising op korte termijn.	Raad	1e helft
5.3	PB	Prestatieafspraken met Eigen Haard en Duwo	College	2e helft
5.3	PB	Motie middeninkomens	College	1e helft
5.3	PB	Vormgeven deelregionale samenwerking wonen	College/raad	1e helft
5.4	PB	Uithoornlijn: besluit over uitwerking fase	Raad	2e helft
5.6	PB	Besluit toekomst Emergohal in relatie tot nieuwe gymnastiekvoorzieningen voor het Hermann Wesselink College	Raad	1e helft
6		Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid		
6.1	PB	Actieplan integrale veiligheid 2017	College	1e helft
6.1	PB	Tussentijdse evaluatie cameratoezicht Uilenstede	College	2e helft
6.1	PB	Evaluatie pilot verruiming sluitingstijden horeca	Raad	1e helft
6.2	PB	Financiële jaarstukken VrAA	Raad	1e helft
6.4	CUP	Voorstel substitutie papier-digitaal	College	1e helft

G Kaderstellende beleidsnota's

Thema	Programma/titel nota	Jaar van vaststelling
1	Programma 1 Sociaal Domein	
1.1	Dementie-aanpak Amstelveen 2015-2018	2015
1.1	Meedoen mogelijk maken. Beleidsplan WMO 2015-2018	2014
1.1	Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Amstelveen	2014
1.1	Beleidsregels Maatschappelijke ondersteuning gemeente Amstelveen	2014
1.1	Samen gezond leven: Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016	2013
1.1	Nota Sociale samenhang (Wmo Pijler 3)	2012
1.1	Uitvoeringsplan sociale samenhang. Bewoners aan zet	2012
1.1	Herijking Wmo voorzieningenbeleid	2008
1.1	Verordening Wet inburgering	2007
1.1	Nota Structurele participatie	2006
1.2	Beleidsnota Schuldhulpverlening 2016-2020 - Schuldhulpverlening in balans	2016
1.2	Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Amstelveen	2015
1.2	Beleidsnota Herijking Minimabeleid	2015
1.2	Meer Meedoen. Beleidsplan participatiewet 2015-2018	2014
1.2	Afstemmingsverordening gemeente Amstelveen	2014
1.2	Handhavingsverordening Inkomensvoorzieningen gemeente Amstelveen	2014
1.2	Verordening Individuele inkomensvoorziening gemeente Amstelveen	2014
1.2	Verordening verrekening bestuurlijk boete bij recidive gemeente Amstelveen	2014
1.2	Verordening tegenprestatie gemeente Amstelveen	2014
1.2	Verordening Kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke belastingen 2012	2012
1.2	Kadernota Modernisering WSW	2008
1.3	Voor de jeugd van Amstelveen - Beleidsplan jeugdhulp 2015-2018	2014
1.3	Verordening jeugdhulp gemeente Amstelveen	2014
1.3	Nota jeugdbeleid 2011-2015	2011
1.3	Verordening Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen	2011
1.4	Verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2016	2016
1.4	Nota Mensen maken Amstelveen, participatie aanpak	2016
1.4	Participatie en inspraakverordening	2013
1.4	Nota Participatiebeleid	2005
2	Programma 2 Onderwijs en ontplooiing	
2.1	Onderwijsagenda	2015
2.1	Programma RMC en kwalificatieplicht	2014
2.1	Visie op primair onderwijs in Amstelveen 2012-2015	2011
2.1	Gemeentelijk onderwijsachterstandenplan 2006-2010: voorschoolse voorzieningen en basisonderwijs	2007
2.1	Visie voor de Brede schoolaanpak in Amstelveen	2007
2.1	Verordening Leerlingenvervoer	2004
2.2	Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs – 2007	2007

Thema	Programma/titel nota	Jaar van vaststelling
2.2	Gemeentelijk accommodatiebeleid- en vastgoedbeleid	2004
2.3	Beleidskader speelrecreatie	2016
2.3	Sportnota Amstelveen beweegt sportief !! 2013-2020	2013
2.3	Visie NME, Speelboerderij Elsenhove, Schooltuinen 2013-2018	2012
2.3	Speelplaatsenbeleid Amstelveen, implementatie/herziening	2005
2.3	Beleidsnotitie speelruimtebeleid	2004
2.3	Subsidieregeling stimulering jeugdsport	2003
2.4	Cultuuragenda	2016
2.4	Beleid Lokale publieke omroep (televisie)	2007
2.4	Beleid Lokale publieke omroep (radio)	2006
3	Programma 3 Economie en duurzaamheid	
3.1	Detailhandelsnota 2016 - 2020	2016
3.1	Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer	2015
3.1	Economische visie	2015
3.1	Nota para-commercieel beleid	2013
3.1	Strategische Visie Greenport Aalsmeer - Samenwerken aan een bloeiend perspectief	2012
3.1	Standplaatsenbeleid 2011-2015	2011
3.1	Beleidsnotitie startende ondernemers	2009
3.1	Notitie hotelbeleid	2008
3.1	Regionale arbeidsmarktvisie	2008
3.1	Marktverordening	2006
3.2	Visie Stadshart Amstelveen 2025	2012
3.2	Notitie verlevendiging Stadsplein	2012
3.3	Gemeenschappelijke regeling schadeschap luchthaven Schiphol	2007
3.4	Verordening bodemenergie	2014
3.4	Actieplan geluid 2013 (looptijd tot 2018)	2013
3.4	Energiebeleidsplan 2013-2016	2013
3.4	Nota Bodembeheer	2013
3.4	Regionale Nota Bodembeheer regio Amstelland en Meerlanden	2012
3.4	Tussentijdse Evaluatie Nota Duurzaam bouwen 2007-2012	2011
3.4	Regionaal Milieuwerkprogramma 2010	2010
3.4	Actieplan Luchtkwaliteit 2007-2015	2009
3.4	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	2009
3.4	Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel	2008
3.4	Nota Duurzaam bouwen 2007-2012	2007
3.4	Deelnota hogere grenswaarden	2007
4	Programma 4 Openbare ruimte	
4.1	Waardevolle bomenlijst	2016
4.1	Grondwater Zorgplan	2013
4.1	Gedragscodex Flora- en faunawet	2012
4.1	Beeldkwaliteitsplan onderhoud	2011
4.1	Reclame in de openbare ruimte Amstelveen	2008
4.1	Groenstructuurplan	2008
4.1	Bomenplan	2008

Thema	Programma/titel nota	Jaar van vaststelling
4.1	Stedelijk Waterplan	2007
4.1	Beleidskader Spelrecreatie	2016
4.2	Nota wegen	2016
4.2	Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020	2015
4.2	Uitvoeringsprogramma Infrawerken 2015-2018	2015
4.2	Uitvoeringsprogramma Verkeer 2015-2018	2015
4.2	Uitvoeringsprogramma Verkeer 2015-2018	2015
4.2	Verlichtingsplan 2015-2019	2014
4.2	Rioolaansluitverordening Amstelveen	2014
4.2	Wegcategoriseringsplan Amstelveen	2013
4.2	Wegcategoriseringsplan Amstelveen	2013
4.2	Nota wegen 2011-2015	2011
4.2	Nota Wegen	2011
4.2	Vaststelling Algemene verordening Ondergrondse Infrastructuren	2009
4.2	Amstelveense Verkeer- en Vervoervisie (AVVV)	2008
4.2	Wegsleepverordening Amstelveen 2008	2008
4.2	Amstelveense verkeers- en vervoersvisie	2008
4.2	Wegsleepverordening Amstelveen 2008	2008
4.2	Nota Fiets 2006-2015	2006
4.2	Nota Fiets 2006-2015	2006
4.3	Afvalbeleidsplan	2016
4.3	Textielbeleidsplan	2013
4.3	Afvalbeleidsplan 2011-2015	2010
4.3	Inzameling kunststof verpakkingen	2009
4.3	Ontwikkelingen afvalinzameling Amstelveen	2008
4.3	Keuze afval-inzamelmethode van de toekomst	2006
4.4	Kwaliteitsbeheerplan begraafplaats Zorgvlied 2011-2015	2010
4.4	Beeldkwaliteitsplan Zorgvlied	2004
5	Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling	
5.1	Ontwikkelvisie Scheg Noorder Legmeerpolder	2015
5.1	Uitgangspunten herziening welstandsbeleid in Amstelveen	2015
5.1	Energiebeleidsplan 2013-2016	2013
5.1	Ruimtelijk Kwaliteitskader Amstelveen	2013
5.1	Nota Grondbeleid	2012
5.1	Gebiedsperspectief en beeldkwaliteitsplannen Amstelscheg	2011
5.1	Structuurvisie Amstelveen 2025+,	2011
5.1	Beleidsregels Planologische afwijkingen	2011
5.1	Structuurvisie Amstelveen Zuid	2010
5.1	Aanwijzen planologische afwijkingen, waarvoor een verklaring van geen bedenkingen van de Raad niet nodig is	2010
5.1	Herijking voorgenomen programma voor zachte ruimtelijke projecten	2010
5.1	Vaststelling Erfgoedverordening gemeente Amstelveen en Subsidieverordening Monumenten gemeente Amstelveen	2010
5.1	Wijziging bouwverordening wegens invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	2010
5.1	Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014	2009
5.1	2e Wijziging Legesverordening agv voornoemde vaststelling	2009

Thema	Programma/titel nota	Jaar van vaststelling
5.1	Vaststelling Algemene verordening Ondergrondse Infrastructuren	2009
5.1	Verordening Planschade	2008
5.1	Ruimte voor groen; Groenstructuurplan voor Amstelveen 2008-2018	2008
5.1	Reclame in de openbare ruimte Amstelveen	2008
5.1	Stedelijk Waterplan	2008
5.1	Detailhandelsnota 2008-2012	2008
5.1	Bouwverordening 2007	2007
5.1	Verlichtingsplan 2007-2010	2007
5.1	Wijkvisie Keizer Karelpark	2006
5.1	Monumentennota 2005	2005
5.1	Beeldkwaliteitsplan onderhoud	2005
5.1	Nota Rehabilitatie wegen	2005
5.2	Gebiedsvisie Stadshart	2016
5.2	Visie Stadshart 2025	2013
5.2	Kaders ombouw Amstelveenlijn	2009
5.2	Visie HOV Aalsmeer/Uithoorn – Amstelveen tot 2020	2008
5.3	Woonagenda Amstelveen	2016
5.3	Verordening huisvestingswet	2014
5.3	Woonvisie Amstelveen 2011-2015	2011
5.3	Beleidsnota Koopstarters op de woningmarkt	2009
5.3	Methoden van gronduitgifte voor sociale woningbouw	2008
5.3	Visie wonen op Uilenstede	2008
5.4	Actualisering beleidsuitgangspunten OV Amstelveen	2005
5.5	Nota Parkeernormen 2016	2015
5.5	Parkeernotitie 2012	2012
5.5	Parkeernota 2005-2010	2005
6	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid	
6.1	Nota Integraal veiligheidsbeleid 2015-2018	2015
6.1	Regionaal veiligheidsprogramma 2015-2018	2014
6.1	Evenementenbeleid Amstelveen	2015
6.1	Horecabeleid en uitvoeringskader horeca	2016
6.1	Algemene Plaatselijke verordening gemeente Amstelveen	2015
6.2	Beleidsplan Crisisbeheersing (regionaal)	2015
6.3	Verordening verwerking persoonsgegevens	2008
6.3	Verordening Wet inburgering	2007
6.3	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio	2007
6.4	Verordening invoering burgerinitiatief	2008
6.4	Klachtrecht in Amstelveen	2006
6.5	Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen	2012
6.5	Beleidskader internationale betrekkingen 2011-2014	2010
6.5	Voorstellen tot optimalisering werkwijze raad en raadcommissies	2009
6.5	Wijziging verordening op de raadscommissies	2008
6.5	Leidraad actieve informatieplicht & nota begrotingsbeheer	2008
6.5	Verordening ambtelijke commissie voor de bezwaarschriften	2003

H Bronvermeldingslijst

In de overzichten effectindicatoren en kengetallen in de programma's (hoofdstuk 2) zijn bronnummers opgenomen die verwijzen naar de volgende bronnen:

1. Registraties gemeente (BRP, BAG, GWA e.d.)
2. Stadspeiling 2013, 2011
3. Ondernemerspeiling 2014
4. Jongerenpeiling 2012
5. GGD (Emovo/Gezondheidspeiling)
6. O+S Amsterdam
7. www.waarstaatjegemeente.nl
8. UWV: Atlas SV
9. www.vsvverkenner.nl
10. DUO onderwijsdata
11. Stichting Amstelveens Sportbedrijf
12. Culturele instellingen
13. ARRA (LISA Amsterdam)
14. Google analytics
15. Sienergie
16. Samenwerkende netbeheerders (energie in beeld)
17. Bureau To70
18. Woningcorporatie Eigen Haard
19. Benchmark publiekszaken
20. Locatus
21. www.bezoekbas.nl

I Toelichting beleidsindicatoren commissie Depla

Aan de effectindicatoren in de programma's (hoofdstuk 2) zijn de beleidsindicatoren "commissie Depla" toegevoegd, verplichte indicatoren zoals genoemd in de BBV, het Besluit Begroting en Verantwoording. Hieronder worden de beleidsindicatoren toegelicht en/of gedefinieerd.

Programma 1 – Sociaal domein

Cliënten met maatwerk-arrangement per 10.000 inwoners

Een maatwerk-arrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Personen met bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners

Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15 -64 jaar

Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Kinderen in uitkeringsgezin (%)

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Werkloze jongeren (%)

Het percentage werkloze jongeren 16 - 22 jaar.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Jongeren met jeugdhulp (van totaal jongeren tot 18 jaar) (%)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Jongeren met jeugdbescherming (van totaal jongeren tot 18 jaar) (%)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Programma 2 – Onderwijs en ontplooiing

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO onderwijsdata

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO onderwijsdata

Voortijdig schoolverlaters totaal (%)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Bron: DUO onderwijsdata

Achterstandsleerlingen (%)

Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Niet-sporters (%)

Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Bron: RIVM Zorgatlas

Programma 3 – Economie en duurzaamheid

Vestigingen per 1.000 inwoners 15-64 jaar

Het aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar

Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Bron: LISA

Netto arbeidsparticipatie (%)

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzicht van de beroepsbevolking.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Functiemenging (%)

De functiemenging weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: LISA

Bruto gemeentelijk product (verwacht-gemeten)

Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.

Bron: Atlas voor gemeenten

Hernieuwbare elektriciteit (%)

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Programma 4 – Openbare ruimte

Huishoudelijk restafval

De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Programma 5 – Ruimtelijke ontwikkeling

Gemiddelde WOZ waarde woningen (x € 1.000)

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Nieuwbouw per 1.000 woningen

Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

Verkeersongevallen met een motorvoertuig (%)

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Bron: VeiligheidNL

Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%)

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Bron: VeiligheidNL

Programma 6 – Bestuur, bevolking en veiligheid

Diefstal uit woningen per 1.000 inwoners

Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Winkeldiefstal per 1.000 inwoners

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners

Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Verwijzingen HALT per 10.000 inwoners 12-27 jaar

Het aantal verwijzingen naar HALT per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.

Bron: Bureau HALT

Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12-24 jaar

Het aantal hardekern jongeren per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.

Bron: Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)

Jongeren met delict voor de rechter (%)

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Jongeren met jeugdreclassering (%)

Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Demografische druk (0-15 jaar + 65+/15-64 jaar) (%)

De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Woonlasten 1-persoonshuishouden in euro

Het gemiddelde totaalbedrag in euro.

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Woonlasten meerpersoonshuishouden in euro

Het gemiddelde totaalbedrag in euro.

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

J Lijst van afkortingen

AA	Aalsmeer-Amstelveen
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AEB	Amsterdam Economic Board
AEB	Afval EnergieBedrijf
AGV	Amstel, Gooi en Vecht
Aib	Amsterdam inbusiness
AM	Amstelland-de Meerlanden
AMHK	Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
ANBO	Algemene Nederlandse Bond van Ouderen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVVV	Amstelveense Verkeer- en VervoerVisie
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Bor	Besluit omgevingsrecht
BRP	Basisregistratie Personen
BRS	Bestuurlijke Regie Schiphol
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde
B.V.	Besloten Vennootschap
B&W	Burgemeester en Wethouders
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C.a.	Cum annexis (met bijbehoren)
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CoBrA	Copenhagen Brussel Amsterdam (museum)
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen
CO2	Koolstofdioxide
COVAU	Corridor Openbaar Vervoer Amstelveen-Uithoorn
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CROW	Kennisorganisatie voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer & vervoer
C.q.	Casu quo (in welk geval)
Emovo	Elektronische MOnitor VOlksgezondheid
EMU	Economische en Monetaire Unie
EW	Eindwaarde
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
G2	Samenwerkingsverband Uithoorn/Aalsmeer
GA	Groot Amsterdam
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GGD	Geneeskundige Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan

Hbh	Hulp bij het huishouden
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HTV	Hoogwaardige Tramverbinding
HWC	Hermann Wesselink College
IBOI	Index van Bruto OverheidsInvesterings
I-deel	Inkomensdeel
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IKC	Integraal KindCentrum
I&M	(Ministerie van) Infrastructuur en Milieu
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISK	Internationale Schakelklas
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwingen
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
JOP	Jaarlijks OnderhoudsPlan
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCC	Klant Contact Centrum
Ke	Meeteenheid voor geluidszones rond Schiphol / geluidsbelasting door vliegtuigen
KKC	Keizer Karel College
KRW	Kaderrichtlijn Water
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LED	Light-Emitting Diode
LIB	Luchthaven IndelingsBesluit
LCP	Lokaal coördinatiepunt
LMO	Landelijke meldkamer organisatie
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOP	Meerjarig OnderhoudsPlan
MRA	Metropoolregio Amsterdam
m ²	Vierkante meters
NES	Natuur- en Milieueducatie, Speelboerderij Elsenhove, Schooltuinen
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NME	Natuur- en MilieuEducatie
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NUP	Nationaal UitvoeringsProgramma
N.V.	Naamloze Vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
NZKG	Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied
O.b.v.	Op basis van
OGZ	Openbare Gezondheidszorg
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OLGA	Overleg Lichaam Gehandicapten Amstelland
O+S	Onderzoek en Statistiek
ORS	Omgevingsraad Schiphol
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende-zaak belastingen
P&C	Planning & Control
PCOB	Protestants Christelijke Ouderen Bond
Pgb	Persoonsgebonden budget

P.m.	Pro memorie
PO	Primair onderwijs
PPP	People, Planet en Profit
PPS	Publiek private samenwerking
Pr.	Programma
PvA	Plan van Aanpak
REA	Regionale Educatieve Agenda
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidings Centrum
RSBO	Regionaal Samenwerkingsverband voor Bonden van Ouderen
RTV	Radio en Televisie
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
SAS	Stichting Amstelveens Sportbedrijf
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMASH	Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
St.	Stichting
SW	Sociale Werkvoorziening
T.b.v.	Ten behoeve van
T.g.v.	Ten goede van
T.l.v.	Ten laste van
T.o.v.	Ten opzichte van
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VGRP	Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VRI	Verkeersregelinstallatie
Vte	Voltijds equivalenten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VU	Vrije Universiteit Amsterdam
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woning
Wgr	Wet gemeenschappelijke regeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WIW	Werken In het Westen
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSP	Werkgevers service punt
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wtcg	Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg
ZZP's	Zorgzwaartepakketten
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel